

Asiakirjatyyppi

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Päivämäärä

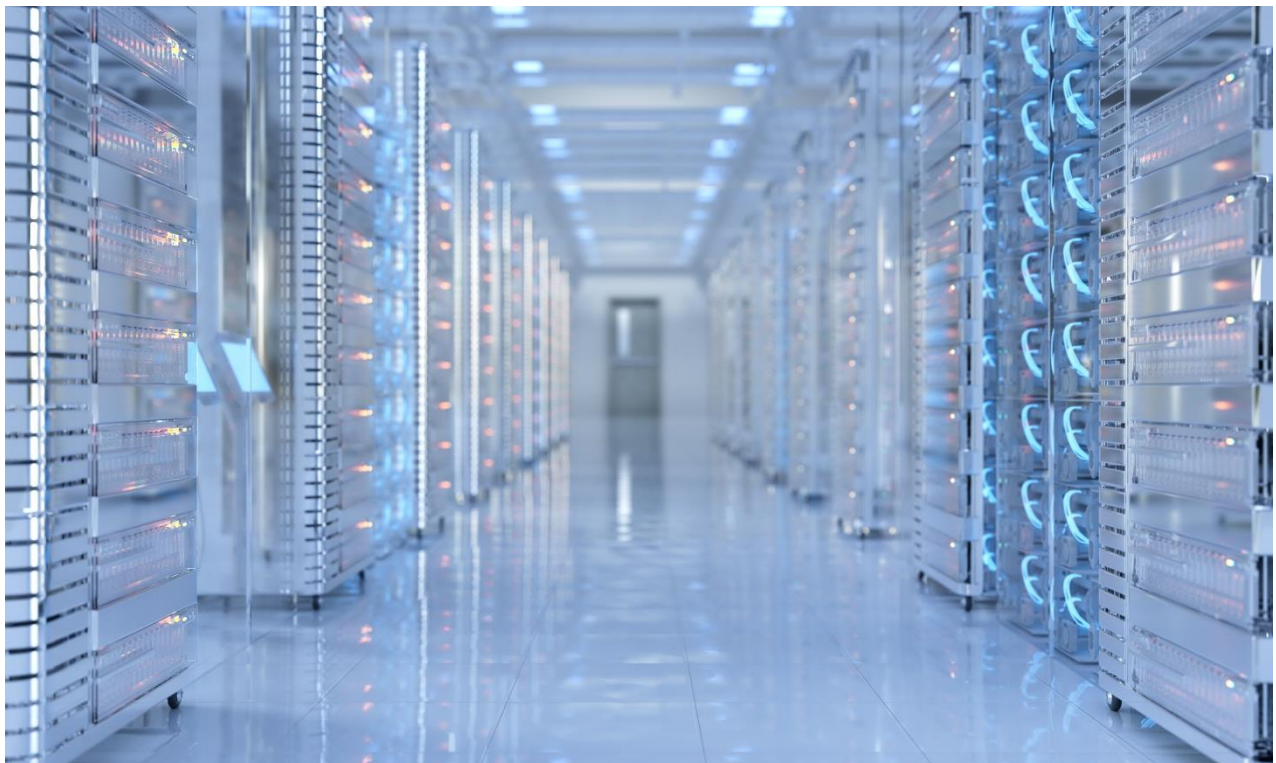
16.1.2025, päivitetty 7.8.2025

A217

Rautamäentien asemakaava ja asemakaavan muutos

Orimattilan kaupunki

A217 Rautamäentien asemakaava ja asemakaavan muutos Orimattilan kaupunki

Projekti	Rautamäentien asemakaava ja asemakaavan muutos	Ramboll
Asiakirjatyyppe	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	Niemenkatu 73
Päivämäärä	2025/08/07	15140 LAHTI
Laatija	Heta Tuunanen & Tiina Heikkilä, Ramboll Finland Oy	P +358 20 755 611 https://fi.ramboll.com

Yhteystiedot

Orimattilan kaupunki, Elinvoimatoimiala

Kaupungintalo 2. krs. Erkontie 9
Postiosoite PL 46, 16301 Orimattila
Puhelin 03 888 111 (vaihe)
www.orimattila.fi

Kaavoituspäällikkö Suvi Lehtoranta, p. 040 5155 183
Kaavoitusinsinööri Heikki Pitkänen, p. 044 7813 624

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@orimattila.fi
Kaupungin kirjaamo: kirjaamo@orimattila.fi

Kaavan laatija

Ramboll Finland Oy
Projektipäällikkö (8.8.2025 asti) Heta Tuunanen, p. 044 493 9394
Sähköposti: etunimi.sukunimi@ramboll.fi

Suunnittelija Tiina Heikkilä, p. 044 9014097
Sähköposti: etunimi.sukunimi@ramboll.fi

Hankevastaava

Fortum Power and Heat Oy
Senior Project Manager Kari Vilppala, p. 050 910 9940
Sähköposti: etunimi.sukunimi@fortum.com

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, miten osalliset voivat osallistua ja vaikuttaa asemakaavan laadintaan sekä miten asemakaavan selvityksiä on tarkoitus tehdä ja mitä vaikutuksia arvioidaan. Lisäksi tässä suunnitelmassa esitetään pääpiirteittäin kaavatyön tarkoitus ja tavoitteet sekä kaavatyön lähtötilanne ja kaavan laadinnan eri työvaiheet, aikataulu ja mistä kaavoituksesta saa lisätietoa.

Osallistuminen ja vaikutusten arviointi suunnitellaan jokaista kaavaa varten erikseen. Tämä suunnitelma on laadittu Pennalan datakeskuksen asemakaavan laatimiseksi.

Alueidenkäyttölain 63 §:ssä säädetään osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on virallinen asiakirja, joka määrittelee kaavan valmistelussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja tavat sekä kaavan vaikutusten arvioinnin menetelmät.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä koko kaavatyön ajan Orimattilan kaupungin kaavoitustoimessa sekä kunnan internetsivuilla. Suunnitelmaa voidaan päivittää tarpeen mukaan työn edetessä.

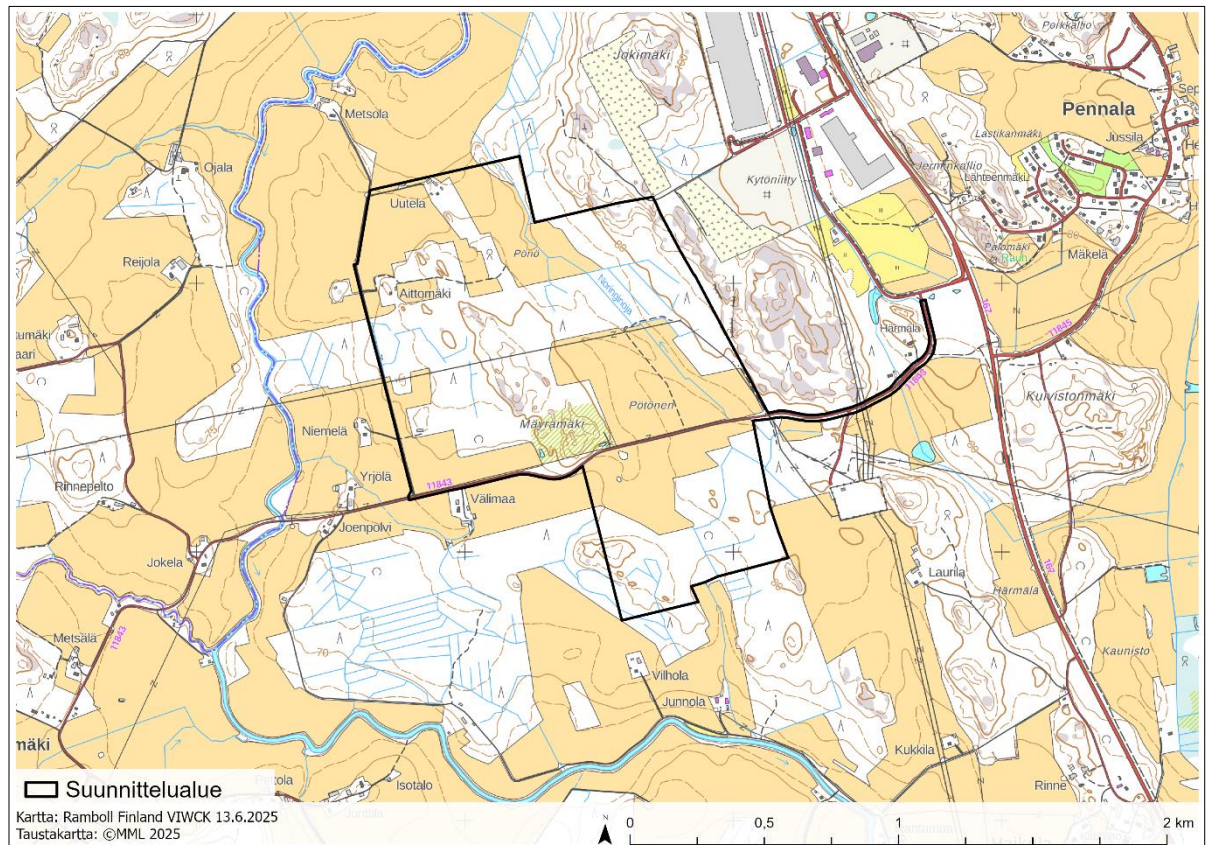
Sisällysluettelo

1.	Kaavan perustiedot	2
1.1	Suunnittelualueen sijainti	2
1.2	Kaavoitustehtävän määrittely ja tarkoitus	2
2.	Suunnittelun lähtökohdat	3
2.1	Nykytilanne	3
2.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	3
2.3	Maakuntakaava	4
2.4	Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelma	6
2.5	Yleiskaava	8
2.6	Asemakaava	10
2.7	Rakennusjärjestys	11
2.8	Maanomistus suunnittelualueella	11
3.	Osallistuminen suunnitteluun	11
3.1	Osalliset	11
3.2	Viranomaisyhteistyö	12
3.2.1	Aloitus- ja valmisteluvaihe	13
3.2.2	Ehdotusvaihe	13
3.2.3	Hyväksymisvaihe	13
4.	Tiedottaminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen	13
5.	Vaikutusten arviointi	14
5.1	Laadittavat erillisselvitykset	14
6.	Kaavahankkeen aikataulu	15
6.1	Aloitus- ja valmisteluvaihe	15
6.2	Ehdotusvaihe	15
6.3	Hyväksymisvaihe	15
6.4	Muutoksenhaku	15
6.5	Toteuttaminen	15

1. Kaavan perustiedot

1.1 Suunnittelualueen sijainti

Kaava-alue sijaitsee Päijät-Hämeen maakunnan eteläosassa, Orimattilan kaupungin Pennalan kylässä, noin 9 km Orimattilan keskustaaajamasta pohjoiseen. Lahden keskusta sijaitsee 10 kilometrin päässä suunnittelualueesta pohjoiseen. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 168 ha.

Kuva 1-1 Kaava-alueen alustava raja.

1.2 Kaavoitustehtävän määrittely ja tarkoitus

Orimattilan kaupunki ja Fortum Power & Heat Oy ovat neuvotelleet kaavatyön käynnistämisestä Pennalan teollisuusalueelle. Orimattilan kaupunginhallitus on hyväksynyt Fortumin ja Orimattilan kaupungin välisen suunnitteluvarausopimuksen 15.1.2024 § 4. Suunnitteluvarausa päivitettiin kaupunginhallituksessa 23.9.2024 § 311. Kaupunginhallitus hyväksyi kaavan käynnistämissopimuksen 7.10.2024 § 322. Kaavahanke on otettu mukaan kaavoituskatsaukseen 2024 ja kaavoitusohjelmaan 2025–2029 kaupunginvaltuuston päätöksellä 11.11.2024 § 95.

Asemakaavan tavoitteena on suunnitella yhtenäinen, vähintään 100 hehtaarin suuruinen datakeskuksen korttelialue, joka edellyttää Rautamäentien (tie 11843) linjauksen siirtämistä. Asemakaavalla laajennetaan Pennalan teollisuusalueutta länteen.

2. Suunnittelun lähtökohdat

2.1 Nykytilanne

Asemakaavoitettava alue sijaitsee Orimattilan Pennalan teollisuusalueen länsiosassa. Kaava-alueen itäpuolelle sijoittuu teollisuus- ja yritysalue, jossa sijaitsee mm. Postin logistiikkakeskus sekä muita yrityksiä, kuten Allu Group Oy:n toimipiste sekä Pekkalan korjaamo Oy. Suunnittelualueen eteläosan halki kulkee itä-länsisuuntainen Rautamäentie. Itäosassa kaava-alue rajautuu Jokimäentiehen ja länsiosassa Metsolantiehen. Kaava-alueen länsipuolen rajalta noin 500 metrin etäisyydellä kulkee Porvoonjoki.

Pääosin maa- ja metsätalousvaltaisella alueella sijaitsee kolme asuinkiinteistöä. Lähiympäristössä on haja-asutusmaista asutusta. Kaava-alueen pinta-ala on noin 168 hehtaaria.

Kuva 2-1 Alustava kaava-alue ortoilmakuvassa.

2.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Alueidenkäyttölain 24 §:n mukaan suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Tämän kaavan suunnitteluun vaikuttavat ainakin seuraavat tavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi.
 - *Luodaan edellytykset teollisten työpaikkojen syntymiselle sekä mahdollistetaan lähialueen oppilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö, näin varmistaen osaavan henkilökunnan riittävyys.*

- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin.
 - *Mahdollistetaan CO₂-vapaaseen energiaan pohjautuvassa teollisessa toiminnassa syntyvän hukkalämmön kierrättäminen alueen kaukolämpöjärjestelmässä korvaten polttoon perustavaa kaukolämmön tuotantoa.*

2.3 Maakuntakaava

Suunnittelualue kuuluu Päijät-Hämeen maakuntaan, jonka maakuntakaavoituksesta vastaa Päijät-Hämeen liitto.

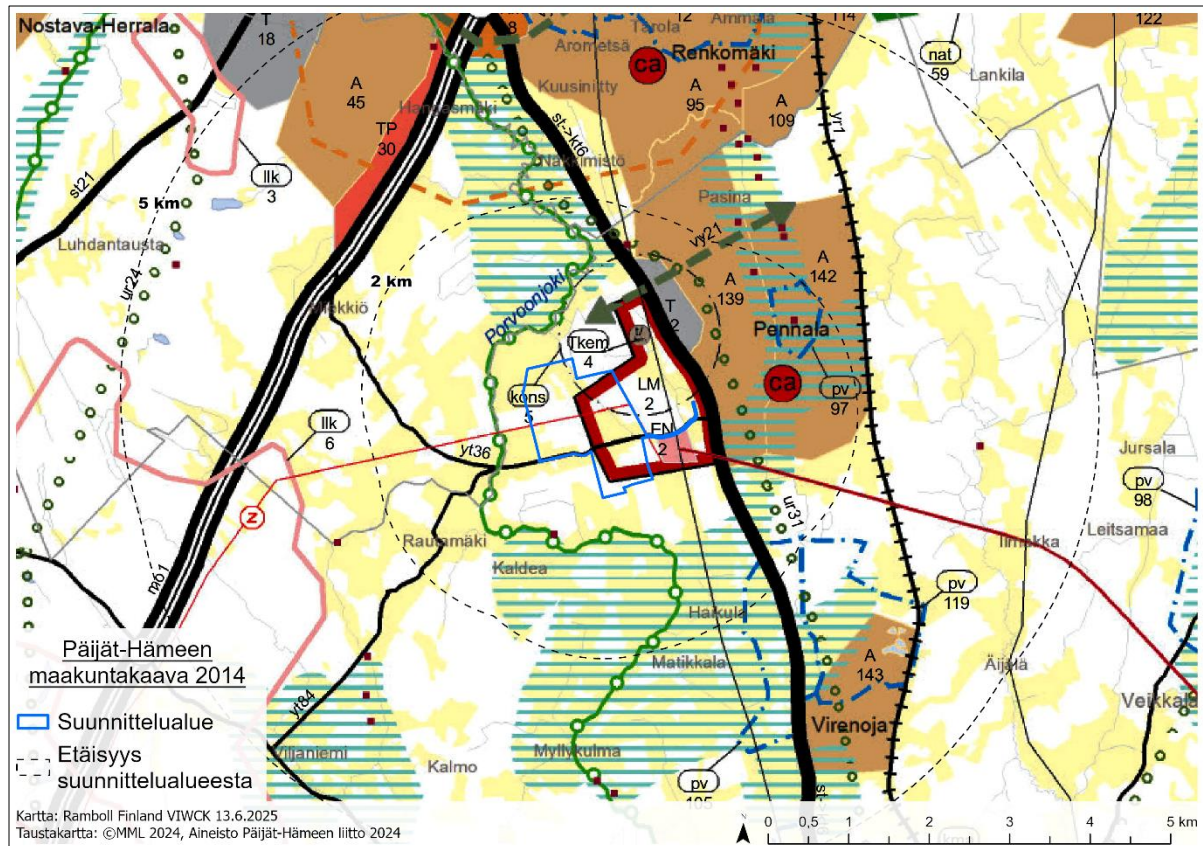
Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014

Alueella on voimassa 14.5.2019 lainvoiman saanut Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014.

Suunnittelualueen itäosa on maaliikenteen aluetta (LM), jolla osoitetaan merkittävät tavaraliikenteen alueet. Alueen itäpuolelle on osoitettu energiahuollon alue (EN), jolla osoitetaan energiahuolta palvelevia laitoksia tai rakenteita. Energiahuollon alueelta länteen ja kaava-alueen halki on osoitettu uusi voimalinja (z). Eteläosassa on itä-länsisuuntaisesti kulkeva merkittävä yhdystie tai kokoojakuu (yt36). Suunnittelualueen länsiosa on osoitettu maakuntakaavassa maaseutumaiseksi alueeksi.

Suunnittelualueen pohjoispuolella on maakuntakaavassa merkintä suuronnettomuusvaarallinen laitos (Tkem4) ja siihen liittyvä konsultointivyyhyke (kons5), joka käsittää suunnittelualueen koillisosan. Merkintä viittaa Posti Jakelu Oy:n turvallisuusselvityslaitokseen. Suunnittelussa on otettava huomioon alueella sijaitsevista laitoksista tai vaarallisten kemikaalien valmistuksesta, varastoinnista tai kuljetuksesta ympäristölle ja alueelle sijoittuville toiminnoille mahdollisesti aiheutuvat riskit. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) konsultointivyyhykelistauksen mukaan Orimattilan turvallisuusselvityslaitoksella on 500 m konsultointivyyhyke, joka

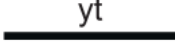
määritetään kohteen tontin rajasta. Konsultointivyöhykkeelle suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista, tulee palo- ja pelastusviranomaisille sekä tarvittaessa turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kuva 2-2 Ote Päijät-Hämeen voimassa olevasta maakuntakaavasta. Alustava suunnittelualue on merkitty kuvaan sinisellä rajauksella.

Maakuntakaavassa suunnittelualueelle kohdistuu seuraavia merkintöjä ja määräyksiä:

Kaavamerkintä	Merkinnän kuvaus ja suunnittelumääräys
	Maaliikenteen alue Merkinnällä osoitetaan merkittävät tavaraliikenteen alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa tulee varautua riittäviin oheisalueisiin erilaisille kuljetukseen ja jatkojalostukseen liittyville toiminnoille.
	Suuronnettomuusvaaran aiheuttavan kohteen konsultointivyöhyke (Seveso direktiivi III) Suunnittelumääräys: Suunnittelussa on otettava huomioon alueella sijaitsevista laitoksista tai vaarallisten kemikaalien valmistuksesta, varastoinnista tai kuljetuksesta ympäristölle ja alueelle sijoittuville toiminnoille mahdollisesti aiheutuvat riskit. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista konsultointivyöhykkeelle tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä tarvittaessa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

	Merkittävä yhdystie tai kokoojakatu Merkittävän yhdystien merkinnällä osoitetaan maakuntakaavan kyläverkoston tai ylikunnallisten yhteyksien kannalta tärkeitä teitä ja katuja. Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
	Uusi voimalinja Merkinnällä osoitetaan uudet 110 kV:n ja sitä suuremmat johtolinjat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
	Maaseutumainen alue

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 1.12.2023 käynnistää Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 laadinnan. Maakuntakaava kattaa kaikki Päijät-Hämeen kunnat ja siinä käsitellään kaikki maankäytön teemat. Maakuntahallitus hyväksyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman 12.2.2024 ja OAS oli julkisesti nähtävillä 14.2.-15.3.2024. Maakuntahallitus hyväksyi maakuntakaavan 2060 tavoitteet 12.8.2024 ja tällä hetkellä käynnissä on kaavaluonnoksen laatiminen. Alustavasti maakuntakaavaluonnos tulisi nähtäville alkusyksystä 2025, ja se olisi tarkoitus hyväksyä vuoden 2026 aikana. Kaava kattaa kaikki Päijät-Hämeen kunnat ja käsittelee kaikki maankäytön teemat.

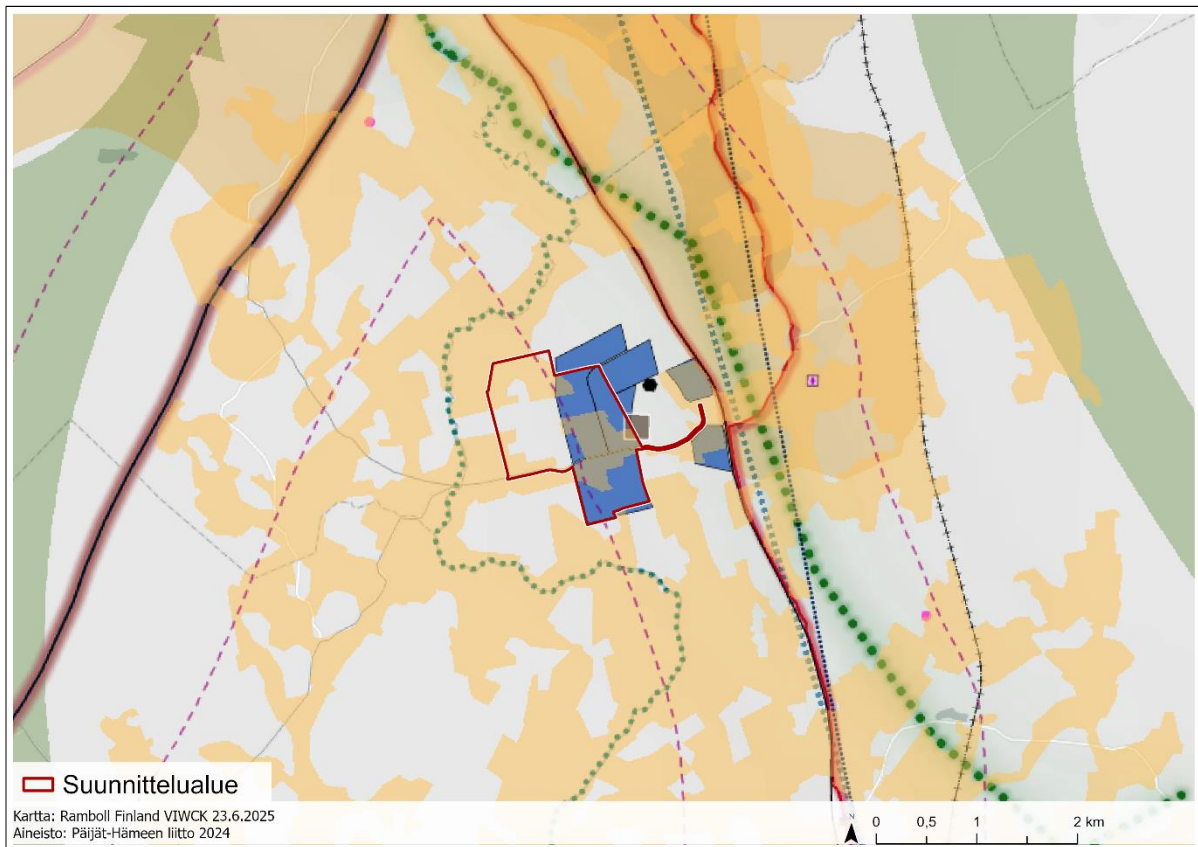
2.4 Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelma

Lahden kaupunkiseudulla on maankäytön, asumisen ja liikenteen seudullinen MAL-sopimus valtion kanssa. Sopimuksen piiriin kuuluvat Lahden kaupungin lisäksi Orimattilan ja Heinolan kaupungit sekä Hollolan, Asikkalan, Kärkölan ja Iitin kunnat. MAL-sopimus velvoittaa laatimaan alueelle kaupunkiseutusuunnitelman.

Kaupunkiseutusuunnitelma ei ole lainvoimainen kaava, mutta se antaa hyvän pohjan kuntien yleiskaavojen laadinnalle. Tarkkuustasoltaan kaupunkiseutusuunnitelman voi kuvata olevan kunnan strategisen yleiskaavan ja maakuntakaavan väliltä.

Lahden kaupunkiseutusuunnitelma on hyväksytty MAL-kuntien ja kaupunkien valtuustoissa kesän ja syksyn 2023 aikana. Hyväksytty aineisto sisältää viisi suunnitelmakarttaa (koontikartta, väestö ja asuminen, elinkeinot ja työpaikat, liikenne sekä viherverkosto), karttoja täydentävät tekstikuvaukset, karttamerkintöjen kuvaukset sekä liitekartat.

Kaupunkiseutusuunnitelmassa suunnittelualueen itäosa on osoitettu elinkeinoelämän kehittämisvyöhykkeeksi, jotka ovat uuden yritystoiminnan ja työpaikkojen potentiaalisia sijoittumisalueita tulevaisuuden kasvavassa aluetaloudessa. Lisäksi kaava-alueen itäosa on osoitettu suurelta osin laajaksi toteutumattomaksi yritysalueeksi. Suunnittelualueen itäpuolella on teollisuuden toimintojen kasvualueen kohdemerkintä sekä merkittävä tavaraliikenteen alue. Suunnittelualueen länsiosa on osoitettu maatalousalueeksi.

Kuva 2-3. Ote Lahden kaupunkiseutusuunnitelman yhdistelmäkartasta.

Kaupunkiseutusuunnitelmassa suunnittelualueelle ja sen ympäristöön kohdistuu seuraavia merkintöjä ja niiden kuvauksia:

Kaavamerkintä	Merkinnän kuvaus
	Kehittämisyöhyke Kehittämisyöhykkeet ovat uuden yritystoiminnan ja työpaikkojen potentiaalisia sijoittumisalueita tulevaisuuden kasvavassa aluetaloudessa. Useimmat kehittämisyöhykkeet sijaitsevat suurimpien keskusten välisten pääliikenneväylien varsilla. Suurimmat ja voimakkaimmin kasvavat yritys- ja työpaikka-alueet sijaitsevat ydinalueella sekä kehittämisyöhykkeillä sijaitseissa keskuksissa. Kehittämisyöhykkeiden muodostamisessa on huomioitu myös kuntien lyhyemmän tähtäimen alueidenkäyttötavoitteet.
	Laaja maatalousalue Laajat yhtenäiset peltoalueet.
	Muu päätie Muut pääväylät täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat erityisesti seudullista liikennettä.
	Alempi tieverkko Alempi tieverkko täydentää päätieverkkoa ja palvelee erityisesti liikkumista seudun sisällä ja lyhyillä matkoilla.

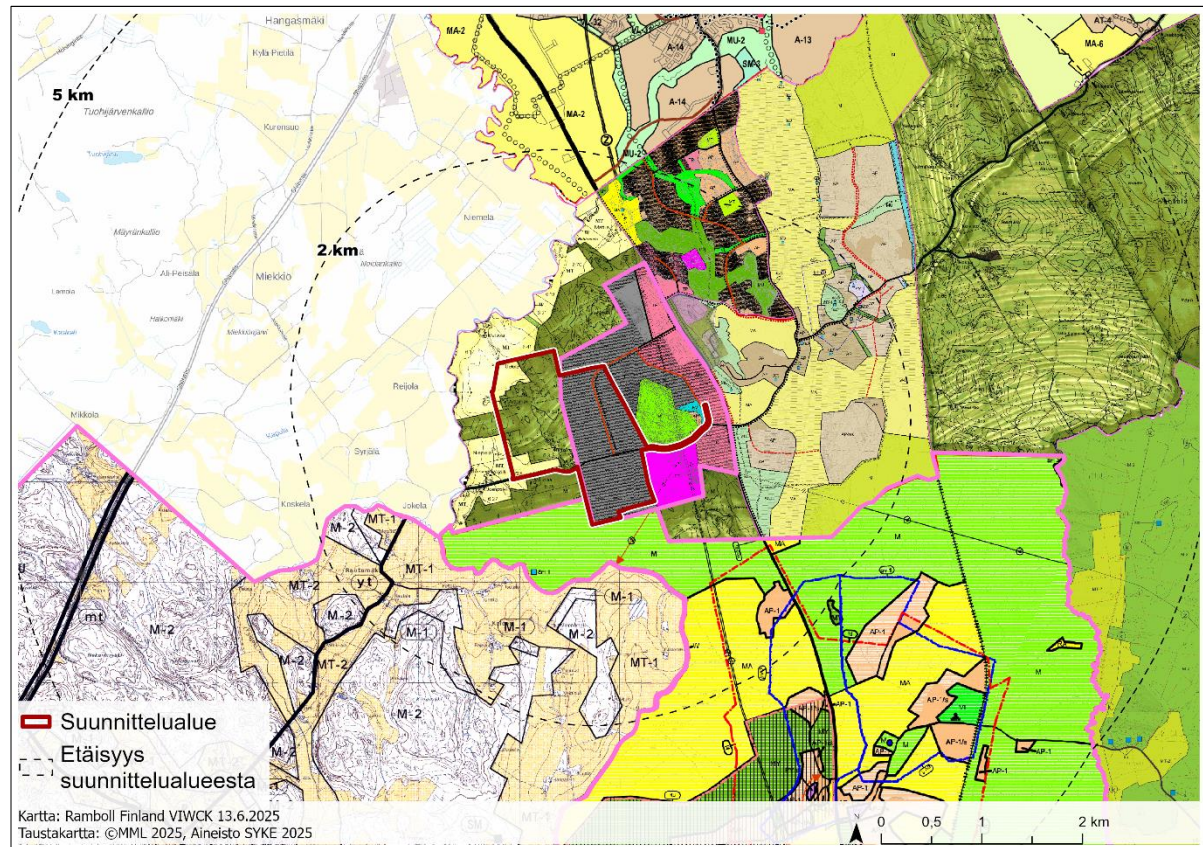
	Merkittävä tavaraliikenteen alue Merkittävät tavaraliikenteen alueet tarjoavat kunnille ja elinkeinoelämälle sijaintimahdollisuuksia hyvien liikenneyhteyksienvارrella siten, että ne tuottavat mahdollisimman vähän häiriötä ihmisille ja luonnolle.
	Kriittinen viheryhteys Kriittinen viheryhteys luonnon ydinalueiden välillä (epäjatkuvuuskohtia jo nykyisellään).
	Siniviheryhteys Siniviheryhteyksinä on esitetty maakunnan eteläosan peltovaltaisen alueen suurimmat joet, joiden reuna-alueet toimivat tärkeinä ekologisina yhteyksinä.
	Liitekarttatasot:
	Pääpyörätieverkon pääreitti
	Teollisuuden toimintojen kasvualueet
	Laaja toteutumaton yritysalue

2.5 Yleiskaava

Voimassa oleva yleiskaava

Kaava-alueen länsiosassa on voimassa Pennala-Pasinan osayleiskaava, joka on tullut voimaan vuonna 2000. Itäosassa on voimassa Länsi-Pennalan osayleiskaavan muutos, joka on tullut voimaan vuonna 2008.

Suunnittelualan länsiosa on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M) sekä arvokkaana viljelyalueena (MT). Itäosa on teollisuus- ja varastoaluetta (T). Kaava-alue rajautuu kaakkoiskulmastaan yhdyskuntateknisen huollon alueeseen (ET). Rautamäentieltä pohjoiseen Jokimäentiehen yhdistyen on osoitettu uusi tie ja kevyen liikenteen reitti.

Kuva 2-4 Yleiskaava-alueet suunnittelualueen ympäristössä. Alustava kaava-alue on osoitettu puna-valkoisella viivalla.

Yleiskaavoissa suunnittelualueelle kohdistuu seuraavia merkintöjä ja määräyksiä:

	Länsi-Pennalan teollisuusalueen osayleiskaava
Kaavamerkintä	Merkinnän kuvaus ja suunnittelumääräys
	Teollisuus- ja varastoalue
	Kevyen liikenteen reitti
	Uudet tiet, sijainti on ohjeellinen

	Pennala-Pasinan osayleiskaava
Kaavamerkintä	Merkinnän kuvaus ja suunnittelumääräys
M	Maa- ja metsätalousvaltainen alue Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen. Alueen rakentamisen tulee ensisijaisesti liittyä olemassa oleviin rakennuspaikkoihin ja sijoittaa maisemallisesti sopiville alueille sekä tukeutua olemassa olevaan tieverkkoon.
MT	Arvokas viljelyalue Alue on tarkoitettu pääasiallisesti maataloustalouteen. Viljelyalueet tulee säilyttää avoimina. Täydennysrakentaminen on sijoitettava olevan tilakeskuksen yhteyteen, metsäsaarekkeeseen tai metsänreunaan. Rakennusten värityksen ja ulkomuodon tulee sopeutua maisemaan. Alueelle tule välttää sijoittamasta uusia teitä, sähkölinjoja yms. rakenteita, jotka vaikeuttavat maatalouden harjoittamista.

Vireillä oleva osayleiskaava

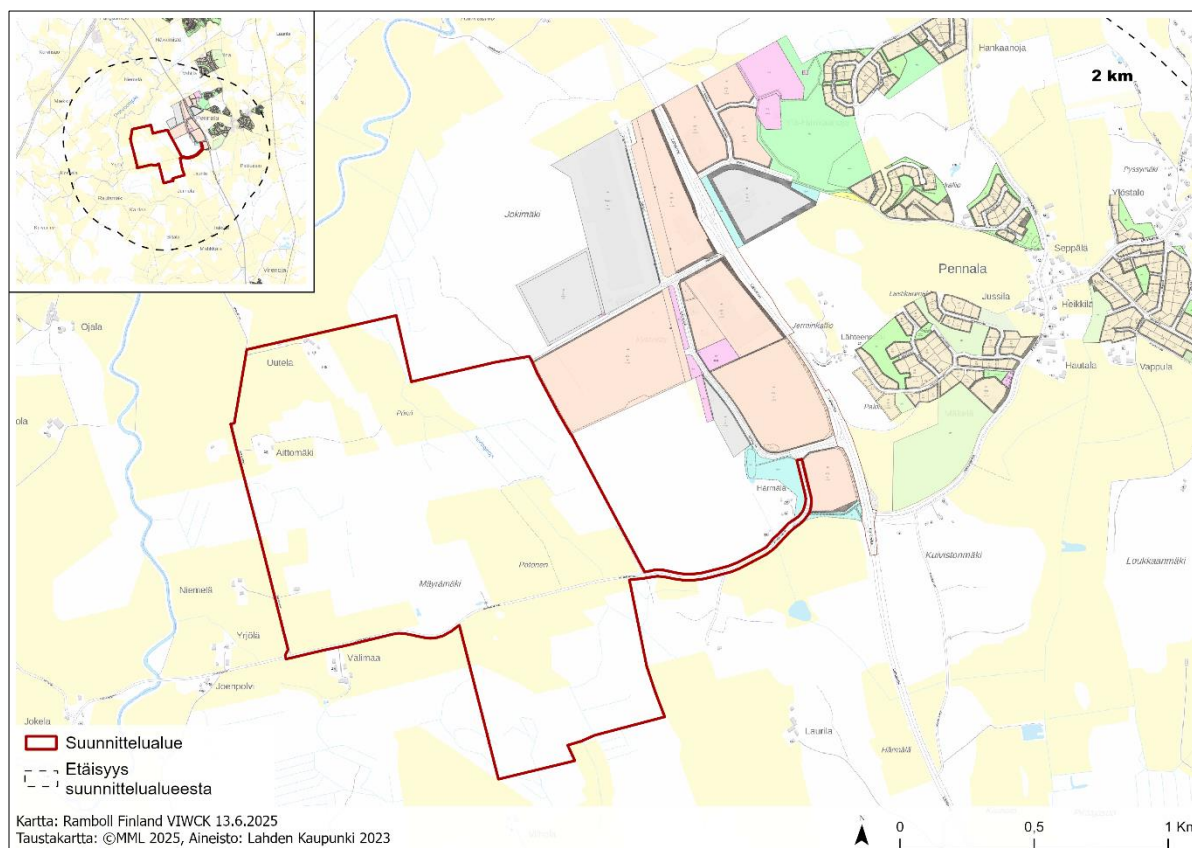
Suunnittelualueella on käynnissä Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan laatiminen, joka on kuulutettu vireille 8.10.2024. Osayleiskaavan tavoitteena on Pennalan teollisuusalueen laajentaminen ja datakeskuksen toteuttamisen mahdollistaminen yhtenäisenä alueena, joka edellyttää Rautamäentien (tie 11843) linjauksen siirtämistä. Osayleiskaavan tavoitteena on alueen liikenteellisen toimivuuden tarkistaminen. Osayleiskaavan valmisteluaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 3.4.-11.5.2025. Laadittava osayleiskaava toimii ohjeena asemakaavaa valmisteltaessa.

2.6 Asemakaava

Suunnittelualueen itäosassa on voimassa 30.12.2015 lainvoiman saanut Pennalan logistiikka-alueen laajennuksen asemakaava 560A180. Asemakaavalla muutetaan voimassa olevan kaavan

katu- ja suojaviheralueita (EV, EV-1). Muilta osin suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Suunnittelualueen itäpuolen teollisuusalueella on asemakaavoitettuja alueita, joiden kaavat ovat lainvoimaistettu vuosina 2007–2016. Näitä tontteja on kaavoitettu pääasiassa toimitilarakennusten korttelialueiksi (KTY) ja teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiksi (T).

Kuva 2-5 Suunnittelualueen ympäristön asemakaavatilanne.

2.7 Rakennusjärjestys

Orimattilan kaupungin rakennusjärjestys on astunut voimaan 1.6.2025.

2.8 Maanomistus suunnittelualueella

Suunnittelualue on pääosin Orimattilan kaupungin ja Fortumin omistuksessa. Rautamäentie (tie 11843) on valtion omistuksessa. Pieneltä osin alueella on myös yksityistä maanomistusta.

3. Osallistuminen suunnitteluun

3.1 Osalliset

Osallisilla on oikeus ottaa kantaan kaavojen valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavoista mielipiteensä (AKL 62 §).

Alueidenkäyttölain mukaan osallisia ovat ne maanomistajat, joiden omistamia alueita kuuluu kaavoitettavaan alueeseen, sekä ne henkilöt, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaavahanke saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Osallisia ovat myös ne viranomaiset, yhdistykset, järjestöt ja yhteisöt, jotka toimivat alueella tai joiden toimialaa kaavassa käsitellään. Näitä ovat ainakin:

Asukkaat, maanomistajat ja muut osalliset:

- Kaava-alueen ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen maanomistajat ja asukkaat
- Kaavan vaikutusalueen maanomistajat ja asukkaat
- Yritykset ja elinkeinonharjoittajat
- Virkistysalueiden käyttäjät
- Muut osalliset ja osalliseksi ilmoittautuvat

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Orimattilan pohjoinen aluekumppanuuspöytä
- Asukkaita edustavat yhteisöt kuten asukasyhdistykset sekä kylätoimikunnat
- Tiettyä intressiä tai väestöryhmää edustavat yhteisöt kuten luonnonsuojeluyhdistykset
- Elinkeinonharjoittajia ja yrityksiä edustavat yhteisöt
- Erityistehtäviä hoitavat yhteisöt tai yritykset kuten energia- ja vesilaitokset, näitä ovat ainakin:
 - Orimattilan Vesi Oy
 - Orimattilan Lämpö Oy
 - Kymenlaakson sähkö Oy
 - Fingrid Oyj
 - GasGrid Finland Oy
 - Suomen Erillisverkot Oy
 - Alueen tiekunnat

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Orimattilan kaupunki
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos
- Päijät-Hämeen liitto
- Lahden museot (Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo)
- Päijät-Hämeen ympäristöterveys
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
- Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

3.2 Viranomaisyhteistyö

Kaavahankkeesta käydään viranomaisneuvotteluja edellä mainittujen viranomaisten kanssa aloitusvaiheessa sekä tarvittaessa ehdotusvaiheessa (AKL 66 §, MRA 18 §). Lisäksi voidaan järjestää työneuvotteluja. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 14.2.2025.

Kaavaluonnoksesta- ja ehdotuksesta pyydetään lausunnot edellä mainituilta yhteisöiltä ja viranomaisilta. Orimattilan teknisen palvelukeskuksen sisällä varataan lausunnonantomahdollisuus yhdyskuntatekniikalle, rakennusvalvonnalle sekä ympäristönsuojelulle.

Hyväksymisaineisto lähetetään tiedoksi Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskuksiin. Voimaantullut kaava-aineisto toimitetaan Päijät-Hämeen liittoon sekä Maanmittauslaitokseen ja lisäksi voimaantulosta tiedotetaan mm. kaupungin rakennustarkastajaa sekä Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskuksia.

3.2.1 Aloitus- ja valmisteluvaihe

Kaava on kuulutettu vireille kaupungin ilmoitustaululla ja kotisivuilla sekä paikallislehdissä Orimattilan Sanomat ja Orimattilan Aluelehti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on hyväksytty viranhaltijapäätöksellä 31.1.2025 ja asetettu nähtäville samalla kuulutuksella. Osallinen on voinut antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kirjallisesti osoitteeseen kirjaamo@orimattila.fi tai Orimattilan kaupunki, PL 46, 16300 Orimattila.

Kaavan laatimista varten on laadittu erilaisia selvityksiä ja suunnitelmia. Kaavoittaja on laatinut näiden pohjalta kaavaluonnoksen ja muun valmisteluaineiston. Elinvoimavaliokunta asettaa luonnoksen julkisesti nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi. Viranomaistahoilta pyydetään lausunnot. Valmisteluvaiheen aineistoja voi kommentoida esittämällä mielipiteensä kirjallisesti kaupungin kirjaamoon, myös nimettömänä. Saapuneet mielipiteet kootaan kaavaselostukseen ja niihin annetaan vastaukset.

Osallisten kannattaa esittää mielipiteensä jo kaavan valmisteluvaiheessa, koska tässä vaiheessa vaikutusmahdollisuudet kaavan sisältöön ovat selvästi suuremmat kuin muistutusten ja valitusten tekeminen kaavoitusprosessin myöhemmissä vaiheissa.

3.2.2 Ehdotusvaihe

Kaavaehdotus laaditaan saadun palautteen pohjalta. Kaavaehdotuksen osia ovat kaavakartta merkintöineen ja määräyksineen sekä kaavaselostus liitteineen (sis. päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Kaupunginhallitus asettaa kaavaehdotuksen nähtäville vähintään 30 päiväksi.

Kaavaehdotuksen ollessa julkisesti nähtävillä voi osallinen tehdä kaavasta kirjallisen muistutuksen. Eri viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot. Kaavan laatija käsittelee jätetyt muistutukset ja lausunnot sekä laatii vastineet näihin. Mikäli kaavaehdotukseen tehdään muistutusten ja lausuntojen pohjalta oleellisia muutoksia, muokattu ehdotus tulee asettaa uudelleen nähtäville.

3.2.3 Hyväksymisvaihe

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan. Kaavan hyväksymispäätöksestä ilmoitetaan niille, jotka ovat sitä kaavaehdotuksen nähtävillä ollessa kirjallisesti pyytäneet. Hyväksymispäätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätöksestä valittamisesta Korkeimpaan hallinto-oikeuteen on haettava ensin Korkeimman hallinto-oikeuden myöntämä lupa. Mikäli hyväksymispäätöksestä ei valiteta, kaava tulee lainvoimaiseksi ja siitä kuulutetaan erikseen.

4. Tiedottaminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Kaavan vireilletulosta, nähtävilläolosta, hyväksymisestä ja voimaantulosta kuulutetaan kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla (www.orimattila.fi) sekä paikallislehdissä Orimattilan Sanomat ja Orimattilan Aluelehti. Maanomistajille toimitetaan kotiin kirjeitse tai sähköpostitse tietoa kaavahankkeesta. Osoitetietoina käytetään Maanmittauslaitoksen kiinteistörekisteriin ilmoitettuja yhteystietoja. Jos osallinen jättää kaavaehdotuksesta muistutuksen, voi samalla antaa omat yhteystietonsa ja pyytää saada kaavan hyväksymispäätöksen tiedokseen.

Kaavasta tullaan tarvittaessa järjestämään yleisötilaisuuksia kaavaprosessin eri vaiheissa. Yleisötilaisuuksista tiedotetaan kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla (www.orimattila.fi) sekä paikallislehdissä Orimattilan Sanomat ja Orimattilan Aluelehti.

5. Vaikutusten arviointi

Asemakaavan vaikutuksia arvioidaan suunnittelutyön edetessä. Asemakaavan laadinnan yhteydessä arvioidaan kaavan keskeiset vaikutukset alueidenkäyttölain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti:

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa AKL 9 §:

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa MRA 1 §:

Alueidenkäyttölain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan datakeskushankkeen vaikutuksia ihmisiin, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön, elinkeinoin ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Datakeskukset vaikuttavat ympäristöönsä muuttamalla maisemaa ja lisäämällä infrarakentamisen määrää. Keskusten rakentamisella voi olla vaikutuksia luonnonvaroihin ja ihmisten elinoloihin. Kaavan vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti hankkeen luonto-, maisema-, kulttuuriympäristö- ja ilmastovaikutuksia. Vaikutuksia arvioidaan tarvittavassa laajuudessa myös esimerkiksi liikenteeseen, yhdyskuntatalouteen sekä maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen.

Kullakin vaikutustyyppillä on erilainen vaikutusalueensa. Osa vaikutuksista rajoittuu aivan datakeskuksen läheisyyteen. Osa vaikutuksista, kuten maisemavaikutukset, saattavat ulottua laajemmalle alueelle. Vaikutuksia arvioidaan datakeskuksen rakentamisen ja toiminnan ajalta.

Vaikutusten arviointi perustuu alueelta aikaisemmin laadittuihin selvityksiin, tutkimuksiin ja suunnitelmiin, vireillä olevan osayleiskaavan yhteydessä laadittaviin selvityksiin ja suunnitelmiin sekä tämän kaavahankkeen yhteydessä laadittaviin selvityksiin. Lisäksi vaikutusten arviointi pohjautuu olemassa olevaan perustietoon sekä osallisilta ja viranomaisilta saataviin lausuntoihin ja palautteeseen.

5.1 Laadittavat erillisselvitykset

Asemakaavaa varten alueelle on laadittu seuraavia selvityksiä:

- Luontoselvityksiä täydennetään maastokaudella 2025 ja ne lisätään ehdotusvaiheessa kaavaselostuksen liitteeksi. Luontoselvityksiä täydennetään seuraavilla selvityksillä:
 - Valkolehdokki (potentiaaliset alueet koko suunnittelualueella)
 - Viitasammakko (potentiaalinen kohde suunnittelualueen kaakkoisosassa)
 - Lepakko (potentiaaliset alueet esiselvityksen perusteella)
 - Pesimälinnusto (selvittämättömät alueet suunnittelualueen pohjois- ja itäosassa)
- Viitesuunnitelma ja alueleikkaukset
- Näkymäanalyysi ja havainnekuvat
- Hulevesisuunnitelma
- Meluselvitys
- Ilmasto- ja taloudellisten vaikutusten arviointi

Lisäksi kaavatyössä voidaan hyödyntää maakuntakaavaa ja osayleiskaavaa varten laadittuja selvityksiä.

6. Kaavahankkeen aikataulu

6.1 Aloitus- ja valmisteluvaihe

Orimattilan kaupunginhallitus on hyväksynyt Fortumin ja Orimattilan kaupungin välisen suunnitteluvaraussopimuksen **15.1.2024 § 4**. Suunnitteluvarausta on päivitetty kaupunginhallituksessa **23.9.2024 § 311**. Asemakaavan käynnistämisestä on päätetty Orimattilan kaupunginhallituksessa **7.10.2024 § 322**. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on järjestetty **14.2.2025**. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on hyväksytty viranomaishaltijapäätöksellä **31.1.2025** ja asetettu nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi. Asemakaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksymisestä on kuulutettu **4.2.2025**. Asemakaavan valmisteluaineisto (kaavaluonnos) pyritään asettamaan nähtäville **alkusyksystä 2025**.

6.2 Ehdotusvaihe

Tavoitteena on asettaa kaavaehdotus nähtäville **loppuvuonna 2025**.

6.3 Hyväksymisvaihe

Kaavaehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin laaditaan vastineet ja pidetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu. Kaupunginhallitus hyväksyy vastineet ja mikäli kaavaehdotukseen ei ole tarpeen tehdä merkittäviä muutoksia, kaava viedään hyväksymiskäsittelyyn. Jos kaavaehdotukseen joudutaan tekemään merkittäviä muutoksia, ehdotusvaihe uusitaan. Kaavan hyväksyy Orimattilan kaupunginvaltuusto. Tavoitteena on saada kaava hyväksyttyä **alkuvuodesta 2026**.

6.4 Muutoksenhaku

Kaupunginvaltuuston päätöksestä on mahdollisuus valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa. Valitusosoitus kaikkine tarpeellisine tietoineen on valtuuston pöytäkirjan yhteydessä.

6.5 Toteuttaminen

Asemakaavaa voidaan alkaa toteuttaa sen saatua lainvoiman.

Muistio

Projekti	Rautamäentien asemakaava
Projekti nro	1510087912
Aihe	Aloituvaiheen viranomaisneuvottelu
Päivämäärä	14.12.2025
Aika	klo 10.00–11.09
Paikka	Teams
Koollekutsuja	Heta Tuunanen
Osallistujat	Julia Virkkala, Hämeen ELY-keskus Teppo Mehtonen, Hämeen ELY-keskus Helka Sillfors, Hämeen ELY-keskus Jukka Sainio, Hämeen ELY-keskus Elina Leukkunen, Uudenmaan ELY-keskus Sini Ervelä-Aro, Tukes, klo 10.00–10.55 Niklas Pappinen, Päijät-Hämeen liitto Satu Taivaskallio, Lahden museot Suvi Lehtoranta, Orimattilan kaupunki Heikki Pitkänen, Orimattilan kaupunki Kirsi Liukkonen-Hämäläinen, Orimattilan kaupunki Sara Vilander, Orimattilan kaupunki Raila Viljamaa, Päijät-Hämeen pelastuslaitos Mika Rouhiainen, Päijät-Hämeen ympäristöterveys Heta Tuunanen, Ramboll Tiina Heikkilä, Ramboll
Tiedoksi	Osallistujat Esko Tikkala, Lahden museot

1 Kokouksen avaus

Kokous avattiin klo 10.00. Puheenjohtajaksi valittiin Julia Virkkala Hämeen ELY-keskukselta. Sihteeriksi valittiin Tiina Heikkilä Rambollilta. Suoritettiin esittelyt organisaatio kerrallaan.

2 Kaavahankkeen esittely

Osallistujat ovat vastaanottaneet osallistumis- ja arviointisuunnitelman kaksi viikkoa ennen kokousta.

Kaavahanke esiteltiin Rambollin esityksen mukaisesti.

- Suunnittelualue
- Vuorovaikutus, osallistaminen ja tiedottaminen
- Vaikutusten arviointi ja selvitykset
- Aikataulu

3 Viranomaisten näkemykset ja keskustelu

Tukes

Kaava-alueen ympäristössä sijaitsee suuronnettomuusvaaran aiheuttava laitos ja tämän takia kaavaluonnoksesta tulee pyytää viranomasalausunto Tukesilta. Posti-Pennalan pahin onnettomuusskenaario on kloorikaasun leviäminen, joskin onnettomuuden todennäköisyydeksi on arvioitu epätodennäköinen. Alueella pitää huomioida henkilöiden suojautuminen sisätiloihin ja kaasun sisätiloihin pääsyn estäminen. Tukesilla on tunnistettu, että datakeskuksissa varastoidaan vaarallisiksi luokiteltuja kemikaaleja (polttoöljyt, jäähdytysaineet, vedenkäsittelyaineet).

Mahdollisten vuotojen sekä saastuneiden sammuksvesien hallinta tulee huomioida. Riippuen kemikaalien määrästä, kohde saattaa tulla Tukesin valvontaan. Tämä tarkoittaa tyypillisesti yli 100 MW:n laitosta.

Tukes on laatinut ohjeistuksen datakeskusten kemikaaliturvallisuusluvista <https://tukes.fi/-/tukes-ohjeistaa-datakeskusten-kemikaaliturvallisuusluvista#84caff06>

Tukes toivoo, että aina kun materiaalia lähetetään kommentteille, olisi aineistossa kuvaus siitä, mitä eri vaiheiden välillä on tapahtunut ja muuttunut.

Kaupungilta tiedusteltiin, osoitetaanko konsultointivöhyke kaavakartalle. Tukes kertoi, että heillä on sisäisesti käyty aiheesta paljon keskustelua. ELY:n näkemyksen mukaan tämä on viranomaisten ja kaavoittajan kesken sovittava asia. Päijät-Hämeen liitto totesi, että mikäli aiheeseen liittyen tulee ohjeistusta, liitto ottaa tästä linjauksesta tietoa vastaan liiton toimiston osoitteeseen. Sovittiin, että Tukes tarkistaa asian ja palaa asiaan.

Tukesilta jälkikäteen sähköpostilla lisäys muistioon:

Tukes ei pysty antamaan yksiselitteistä vastausta pitääkö konsultointivöhyke merkitä kaavakarttaan.

*Haasteena saattaa olla, että kun konsultointivöhykkeitä merkataan kaavoihin, niin kaavat eivät välttämättä ole pitkään ajan tasalla. Syynä voi olla esimerkiksi, että Tukesille tulee uusia valvontakohteita, joidenkin toiminta loppua ja joissakin tapahtuu muutoksia ja konsultointivöhykekin muuttuu. Joissain kunnissa on taidettu kirjata yleismääräyksenä konsultointivöhykkeiden huomiointi. **Tärkeää on kuitenkin varmistaa, että konsultointivöhykkeet ovat kaavoittajan helposti saatavilla ja että kemikaalikohteet tulee kaavoituksessa (kuten myös merkittävässä rakentamisessa) huomioiduksi.***

ELY-keskus

ELY-keskus ei lausu erikseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. ELY:n näkemys todetaan tässä neuvottelussa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu yleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa esille nostetut asiat. Selvitystarpeet on tunnistettu hyvin ja niiden avulla pystytään vaikutukset arvioimaan luotettavasti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan olisi syytä kuvata tarkemmin mitkä selvitykset koskevat asemakaavaa ja mitä on tarkoitus tarkentaa. Koska osa selvityksistä valmistuu kaavaluonnoksen jälkeen, on hyvä huomioida kaavan mahdolliset muutostarpeet kaavoituksen myöhemmässä vaiheessa.

Kaava-alueen ympäristössä on vireillä myös muita merkittäviä hankkeita. Yhteisvaikutukset näiden kanssa olisi hyvä ottaa huomioon. Kaavaselostukseen voisi lisätä kuvaukset ympäröivistä hankkeista.

Samaan aikaan alueella on vireillä maakuntakaava, yleiskaava sekä asemakaava. ELY tiedustelee, kuinka kaavaprosessi on ajateltu kulkevan aikataulullisesti. Osallisilla tulee olla selkeä tieto siitä, mitä suunnitellaan ja missä aikataulussa. Kaupungilta tarkennetaan, että aiheesta neuvotellaan myös liiton kanssa. Asian selkiyttämiseksi kaavaselostukseen voisi lisätä oman osion siitä, mitä milläkin kaavatasolla suunnitellaan.

YVA-tarve tulee selvittää, kun hankesuunnittelu etenee ja hankkeen tarkemmat tiedot ovat olemassa.

Voimajohdon siirtoa ollaan suunnittelemassa. Tämä olisi hyvä avata kaava-asiakirjoissa. Etäisyydet lähiseudun asutukseen ja asutuksen määrä lähiympäristössä olisi hyvä kuvata kaavaselostuksessa.

Hulevesien osalta ELY-keskus totesi, että hanke ei saa lisätä alueen tulvariskiä. Vaikutukset vesitalouteen on huomioitava. Porvoonjoki on tyydyttävässä kunnossa ekologiselta tilaltaan. Tätä ei tule kuormittaa enempää. Alueella ei pitäisi olla tulvariskivaaraa. Hulevedet täytyy huomioida myös kaava-alueen ulkopuolella. Suunnittelualueen pohjoispuolella hulevedet kulkevat Noringinojassa putkessa, jonka kapasiteettia ei välttämättä voida nostaa. Suunnittelualueen ja Porvoonjoen väliin jää peltoalueita, joilla hulevesiä ei käsitellä MRL:n pykälän mukaan vaan vesilain ojitussykälän mukaan. ELY-keskus totesi, että hulevesiselvityksen tarkoituksena on antaa kaupungille tietoa, kuinka hulevedet alueella tulee huomioida. Lainsäädännön mukaan kunta on vastuussa asemakaava-alueella hulevesien hallinnasta. ELY-keskus tiedusteli, onko alustavia suunnitelmia hulevesien osalta tehty. Kaupungilta kerrottiin, että tonteille varataan riittävät tilat hulevesien määrän ja laadun hallintaan. Peltoalueiden maanomistajiin on hulevesien osalta oltu yhteydessä. Kaava-alueelta Porvoonjokeen johtaa putkitettu oja.

Liikenteen osalta vaikutukset tulevat olemaan merkittävät ja on hyvä, että erillisselvitys laaditaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan olisi hyvä täsmentää, että liikenteelliset vaikutukset arvioidaan laajasti. Lisäksi tulee tarkastella miten uusi Rautamäentien tielinjaus tulee vaikuttamaan kaduksi ja maantiekiksi jääviin osuuksiin. ELY-keskus muistutti, että kadun siirtoa ei voida tehdä ennen kuin kadunpitopäätös on tehty. ELY ehdottaa erillistä työneuvottelua liikenteen osalta, jotta uuden linjauksen voidaan todeta täyttävän ohjeistukset liittymisestä maantielle. Liikennevaikutusten osalta tulee arvioida erityisesti datakeskuksen rakentamisen aikaiset vaikutukset. Lisäksi tulee huomioida mahdollisten kiertoteiden järjestelyt sekä vaikutukset Lahdentielle 167, vaikkakin vaikutukset todennäköisesti tulevat olemaan vähäiset.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan alustava aikataulu vaikuttaa tiukalta. Selvitykset olisi hyvä olla tehtyinä jo luonnosvaiheessa. Toki näitä voidaan tarkentaa ehdotusvaiheeseen.

Maisemaselvityksessä tulisi huomioida vaikutukset eri suunnista arvioiden. Kaava-asiakirjoissa tulee arvioida mitä muutoksia aiheuttaa olemassa olevalle rakennetulle ympäristölle.

Lahden museot

Suunnittelualue sijoittuu Virenojan, Porvoonjoen ja Pennalan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden (MaMa 2024) keskiöön. Museo on Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan yleiskaavasta antamassaan lausunnossaan todennut, että maisemaselvityksen laatiminen on perusteltua. Yleiskaavan maisemaselvitys lienee riittävä myös Rautamäentien asemakaavaan. Kaavaselostuksessa olisi hyvä olla kuvaus alueen rakennuskannasta. Museo antaa erillisen lausuntonsa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Yhteisvaikutukset lähiympäristön muiden hankkeiden kanssa tulisi ottaa huomioon.

Museo huomauttaa, että alueellisen vastuumuseon arkeologi on myös aina syytä kutsua maankäyttöön liittyviin viranomaisneuvotteluihin. Päätöksen ja arvioinnin suunnitelma-alueen muinaisjäännösselvityksen tarpeellisuudesta kuten myös suoritettujen selvitysten riittävydestä tekee aina alueellisen vastuumuseon arkeologi. Myös maankäyttöön liittyvien viranomaisneuvottelujen muistio on aina lähetettävä ko. arkeologille.

Päijät-Hämeen liitto

Voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on maaliikenteen aluetta. Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelmassa on tunnistettu, maaliikenteen alue voisi kehittyä Pennalan sijaan

Nostavalle Hollolaan. Maakuntakaavassa Rautamäentien asemakaava-aluetta ja sen ympäristöä tarkasteltaisiin jatkossa T-alueena.

Kaava-alueen lähiympäristön arvokkaisiin maisema-alueisiin tulee kiinnittää huomiota ja arvioida vaikutukset osana kaavaprosessia. Lisäksi tulee huomioida Porvoonjokeen osoitettu varaus melontareitille sekä kaupunkiseutusuunnitelmassa osoitettu siniviheryhteys.

Liikennejärjestelmätöön tavoitteissa ja toimenpiteissä on nostettu esiin kaava-alueen länsipuolelle sijoittuvan Miekkiön eritasoliittymän edistäminen 2025. Elinkeinoalueen toteuttaminen nelostien länsipuolelle olisi tärkeää alueen kunnille. Yhdystie nelostieltä kaava-alueelle kulkee Miekkiön liittymän kautta. Tämän liittymän läheisyys puoltaa Pennalan teollisuusalueen kehittämistä.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Pelastuslaitos yhtyy Tukesin kommentteihin.

Alueen vesiasemien tuotto ei tälläkään hetkellä ole riittävä Pennalan rakennuskantaan nähden. Suunnittelussa tulee huomioida sammutusvesiasemien rakentaminen pelastuslaitoksen tarpeisiin. Sammutusveden laskennallinen virtaama pitäisi olla 80 l/s ja etäisyys rakennuksesta 150 metriä. Kaksi vesiasemaa tällä kaava-alueella olisi tarpeen. Datakeskukseen tulee todennäköisesti sammutuslaitteisto, joka vaatii myös vesijohtoverkostolta riittävää tuottoa. Datakeskuksessa käsitellään ja varastoidaan vaarallisia kemikaaleja, joten tulee huomioida sammutusjätevesien kerääminen ja hallinta.

Orimattilan kaupunki, ympäristönsuojelu

Kaupunki on luvittanut alueelle useita ympäristölupia, ja ne tulevat suunnittelussa varmasti huomioiduiksi. Yhteisvaikutukset olemassa olevien toiminnanharjoittajien kanssa tulisi huomioida esimerkiksi pölyn, melun, värinän ja hulevesien näkökulmista. Riskien yhteishallinta tulisi miettiä. Hankkeella on suuri merkitys alueen ympäristölle. Hulevesien osalta olisi syytä muistaa myös lämpötila. Elinkaariajattelussa olisi hyvä huomioida myös toiminnan päättäminen. Pohjavesien suojelusuunnitelma on vanhentunut ja sen päivitys tekeillä. Myös Orimattilan oma ilmasto-ohjelma on päivitettävänä. Ympäristönsuojelusihteeri toivoo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tietoa siitä, mitä uusia rakenteita olisi tulossa mahdollisen hukkalämmön jakeluun. Lisäksi hän toivoo saada selvitykset tiedoksi.

Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Ei kommentoitavaa.

4 Muut asiat

Suunnittelun osalta kaupunki kertoi, että Fortum ja Ramboll kokoustavat säännöllisesti. Aikataulun osalta lausuntoaikaa ei ajoiteta kesälomien päälle. Mikäli kaavaluonnos on nähtävillä loma-aikana, jatketaan nähtävilläoloaikaa.

Osallisiin lisätään teleoperaattorit.

Päijät-Hämeen rakennetun kulttuuriympäristön selvitykset on julkaistu. Näitä voidaan hyödyntää luonnosvaiheen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Selvitysten laadinnan yhteydessä voisi harkita myös mahdollisia lieventämistoimenpiteitä.

5 Jatkotoimenpiteet

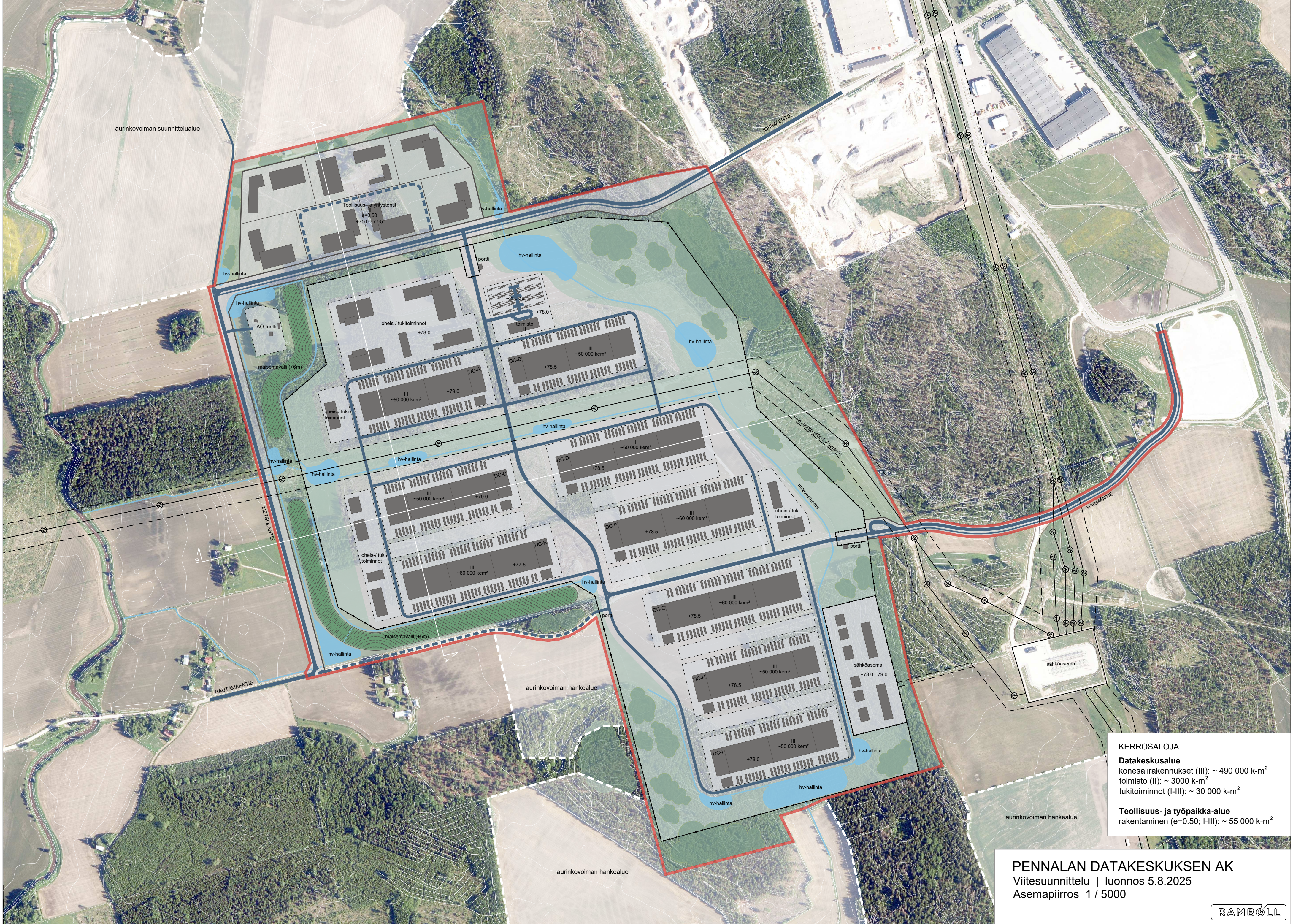
Jatkotoimenpiteiden osalta todettiin, että selvitystyötä jatketaan ja kaavaluonnos laaditaan tulosten pohjalta.

6 Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous ajassa 11.09

Liitteet

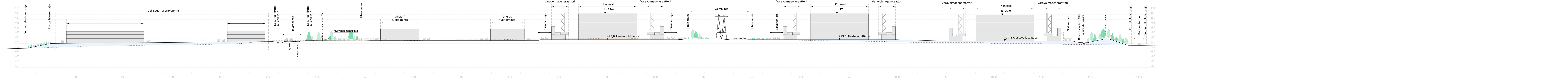
Neuvottelun esitys

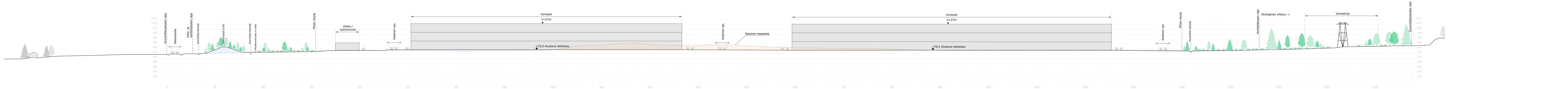
KERROSALOJA
Datakeskusalue
konesalirakennukset (III): ~ 490 000 k-m²
toimisto (II): ~ 3000 k-m²
tukitoiminnot (I-III): ~ 30 000 k-m²

Teollisuus- ja työpaikka-alue
rakentaminen (e=0.50; I-III): ~ 55 000 k-m²

PENNALAN DATAKESKUKSEN AK
Viitesuunnittelu | luonnos 5.8.2025
Asemapiirros 1 / 5000

LEIKKAUS A-A

LEIKKAUS B-B

Pennalan datakeskuksen näkömääalueanalyysi ja havainnekuvat

Rautamäentien asemakaava, A217, Orimattilan kaupunki
Kaavaluonnos, kaavaselostuksen liite

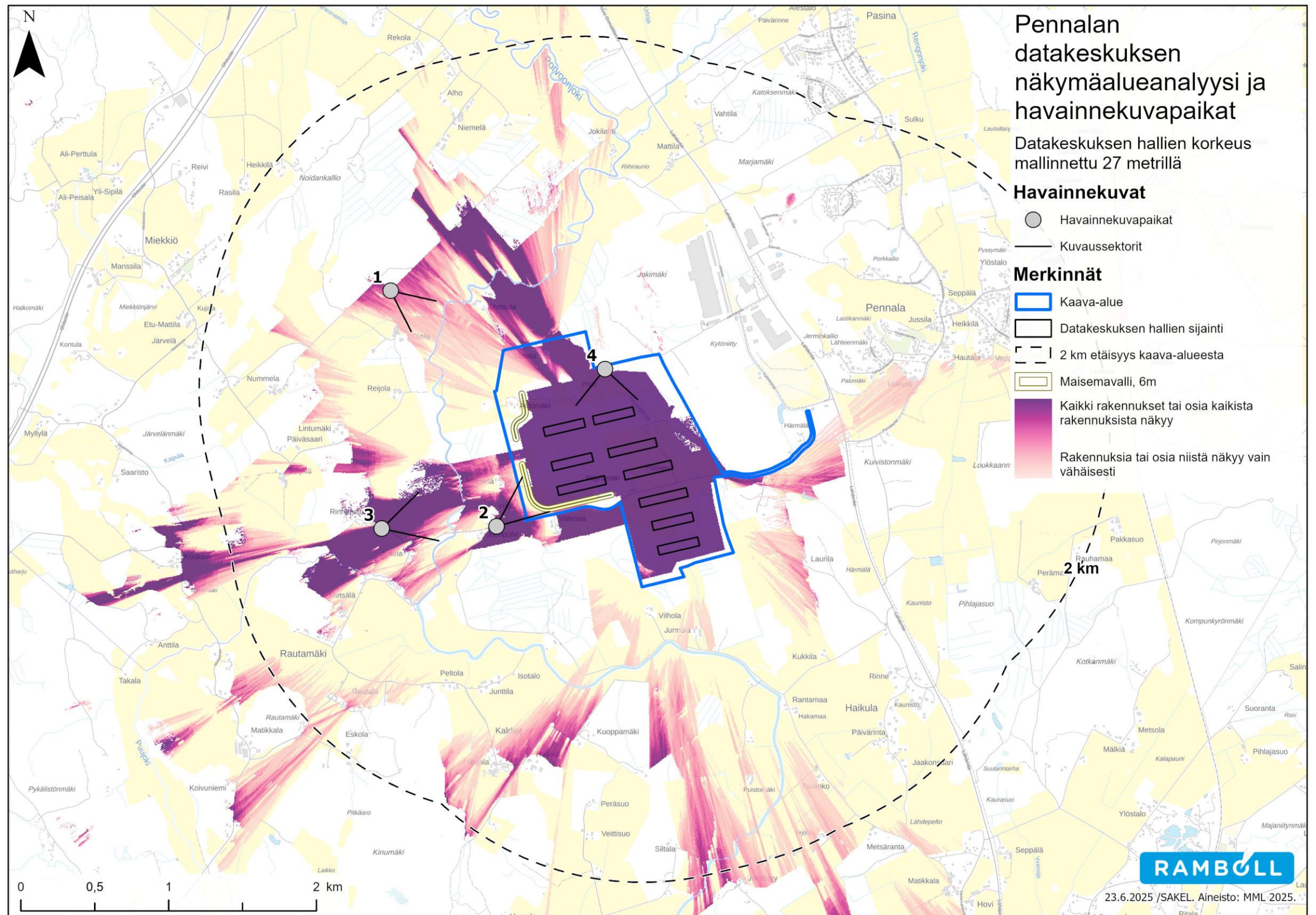
Ramboll Finland Oy

7.8.2025

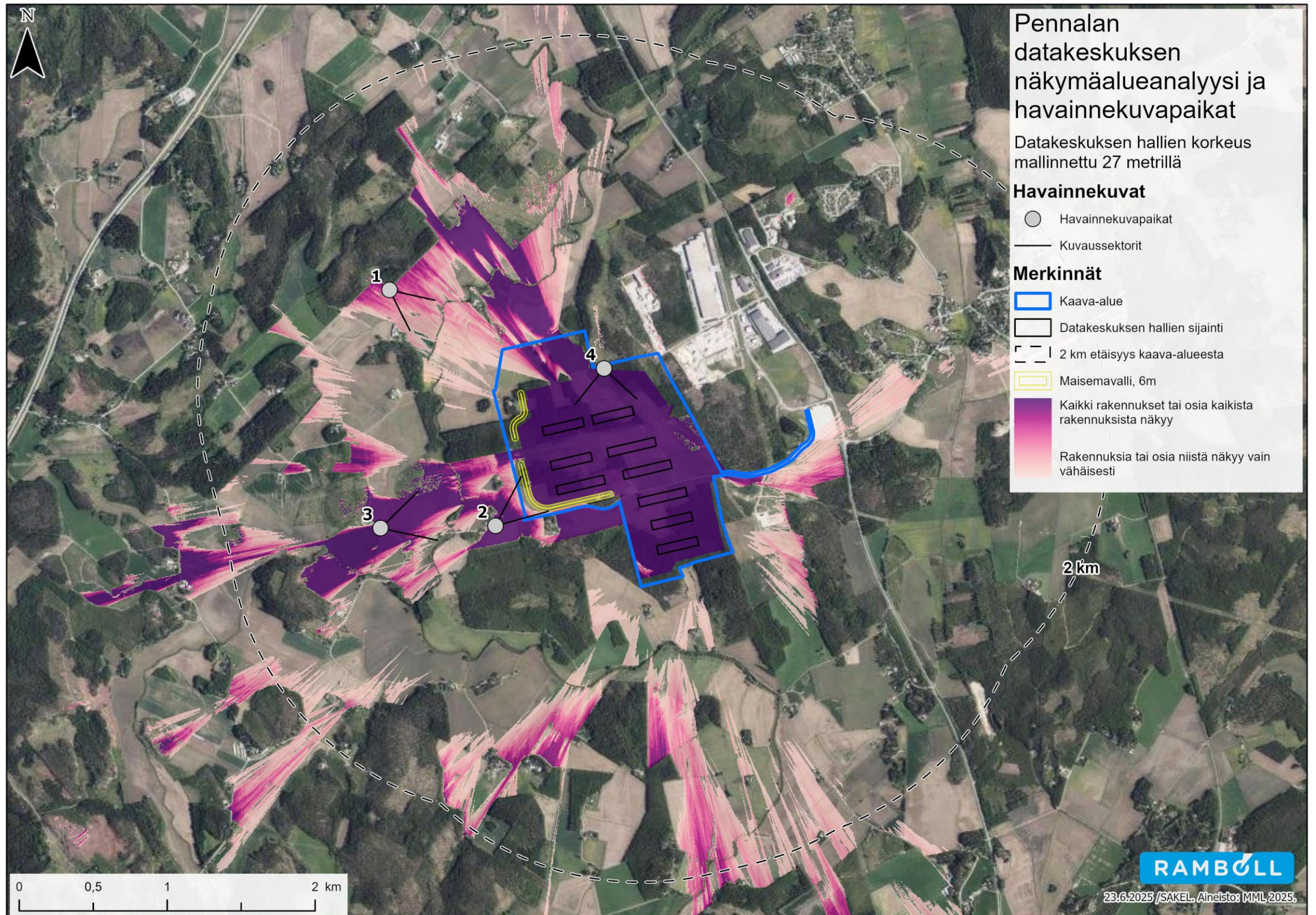

Bright ideas.
Sustainable change.

Näkymäalueanalyysi ja havainnekuvapaikat kartalla

Näkymäalueanalyysi ja havainnekuvapaikat ortokuvalla

Havainnekuvapaikat ja viitesuunnitelman pääelementit

Nykytilan valokuva: 1. Porvoonjokilaakso

Havainnekuva: 1. Porvoonjokilaakso

Havainnekuva: 1. Porvoonjokilaakso, yhteisvaikutukset

Kuvassa on esitetty Pennalan datakeskushankkeen lisäksi suunnitteilla oleva aurinkovoimahankkeen alue.

Aurinkovoimahankkeen suunnittelualuetta

Nykytilan valokuva: 2. Rautamäentie

Havainnekuva: 2. Rautamäentie

Nykytilan valokuva: 3. Pönöläntie

Havainnekuva: 3. Pönöläntie

Nykytilan valokuva: 4. Jokimäentie

Havainnekuva: 4. Jokimäentie

Havainnekuvan katselukulma on nykytilakuvaa laajempi, mutta kuvapaikan sijainti ja katselusuunta on likimain sama kuin nykytilan valokuvassa.

Asiakirja / Piirustus	Mittakaava	Piir.nro	Päiväys	Muutettu	Rev.
YLEISSUUNNITELMAT					
KATU JA VESIHUOLTO					
Kunnallistekniikan yleissuunnitelma, Jokimäentie	1:1000	001			
Kunnallistekniikan yleissuunnitelma, Metsolantie	1:1000	002			
Vesihuollon yleissuunnitelma. Jokimäentie	1:1000	003			
Vesihuollon yleissuunnitelma, Metsolantie	1:1000	004			
Pituusleikkaus, Jokimäentie	1:1000/1:100	005			
Pituusleikkaus, Metsolantie	1:1000/1:100	006			
Tyypipoikkileikkaukset	1:100	007			
ASIAKIRJAT					
Yleissuunnitelmaselostus					
Liite 1. kustannusarvio					

Vastaanottaja

Fortum power and heat OY

Asiakirjatyyppi

Yleissuunnitelmaselostus

Päivämäärä

23.6.2025

Viite

1510084977

FORTUM POWER AND HEAT OY

PENNANLAN KUNNALLIS- TEKNINEN YLEISSUUNNI- TELMA

Sisällysluettelo

1.	SUUNNITTELUTYÖN SISÄLTÖ JA TEKIJÄT	1
1.1	Lähtökohdat.....	1
1.2	Projektiryhmä	2
1.2.7	Konsultti Ramboll Finland Oy	2
2.	SUUNNITTELUALUEEN LÄHTÖTILANNE	3
2.1	Suunnittelualan sijainti ja liittyminen ympäristöön.....	3
2.2	Alueen nykytilanne	3
2.2.1	Kadut ja raitit	3
2.2.2	Vesihuolto ja muut tekniset verkostot.....	3
2.2.3	Hulevedet	3
3.	YLEISSUUNNITELMA	4
3.1	Suunnittelun tavoitteet.....	4
3.2	Liikenne ja kadut	4
3.2.1	Yleistä	4
3.2.2	Liikenneverkko.....	4
3.2.3	Katujen liikennejärjestelyt.....	4
	Katualueiden rajat.....	5
3.2.4	Katujen ja raittien tasaukset sekä tulvareitit	5
3.2.5	Katu ympäristö	5
3.3.1	Yleistä	5
3.3.2	Vesihuollon mitoitus	6
3.3.3	Hulevesien hallinta	6
3.3.4	Rakentamisen aikainen työmaa-avesien hallinta	8
3.5	Maaperä ja rakennettavuus.....	8
3.5.1	Maaperä.....	8
3.5.2	Rakennettavuus	9
4	Kustannukset.....	10
5	Jatkotoimenpiteet.....	11

PENNAN KUNNALLISTEKNINEN YLEISSUUNNITELMA

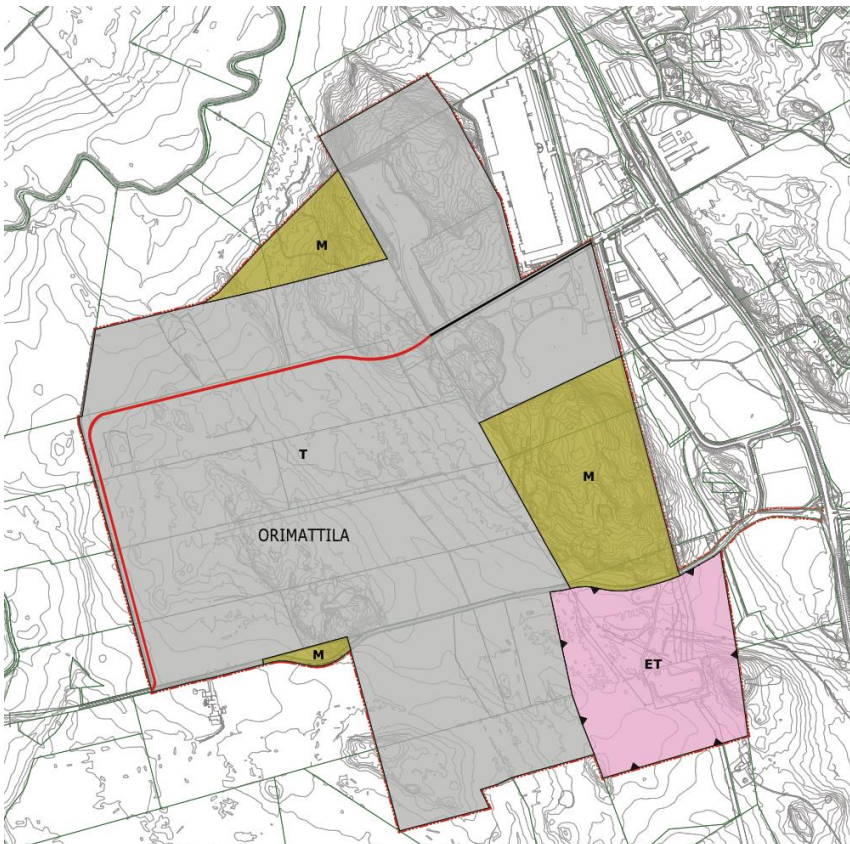
1. SUUNNITTELUTYÖN SISÄLTÖ JA TEKIJÄT

1.1 Lähtökohdat

Kaava-alue sijaitsee Orimattilan kaupungin alueella noin 7 kilometriä luoteeseen Orimattilan keskustaajaman pohjoisosasta. Lahden keskustaajama sijaitsee 9 kilometrin päässä suunnittelualueesta pohjoiseen. Alueelle on tehty osayleiskaava, jonka pohjalta kunnallistekniikan yleissuunnitelma on laadittu.

Kunnallistekniikan yleissuunnitelmassa esitetään katujen, vesihuollon ja muiden teknisten verkostojen, geotekniikan sekä katuympäristön suunnitelmaratkaisut. Lisäksi laaditaan rakentamistoimenpiteiden ystasoinen kustannusarvio. Yleissuunnitelman perusteella tehdään asemakaavaan riittävät tilanvaraukset eri toiminnoille. Kunnallistekniikan yleissuunnitelma toimii tulevien katu- ja rakennussuunnitelmavaiheiden lähtökohtana.

Pennalan kunnallistekniikan yleissuunnitelmat käsittelevät yleissuunnitelmatasoisesti kaava-alueen katuverkoston, vesihuollon johtojen ja hulevesien viivytysrakenteiden kunnallisteknisiä ratkaisuja.

Kuva 1. Pennalan osayleiskaavaaluonnos, joka on ollut kunnallistekniikan yleissuunnittelun lähtökohtana.

Kunnallistekniikan yleissuunnitelman laatimisen lähtötiedot:

Pohjakartat, johtotiedot ja maaperätiedot

- Suunnittelualueen pohjakartat sekä maanalaisten johtojen yhdistelmäkartat sekä laserkeilattu maastomalliaineisto
- Alueen maaperäkarta, rakennettavuusselvitys ja olemassa olevat pohjatutkimustiedot

Maankäyttösuunnitelmat

- Suunnittelualueen osayleiskaavaluonnos

Liikenteelliset lähtötiedot

- Pennalan teollisuusalueen liikenneselvitys

Vesihuolto- ja hulevesijärjestelyjen suunnitelmat

- Pennalan OYK hulevesiselvitys

Muut selvitykset

- Alueen luontoselvitykset
- Lepakkoselvitys
- Arkeologinen inventointi
- Ekologinen verkosto- selvitys
- Maisemaselvitys

1.2 Projektiryhmä

Yleissuunnitelmavaiheen yhdyshenkilöt ovat:

Orimattilan kaupunki

Ari-Pekka Rajaranta
Suvi Lehtoranta

Yhdyskuntatekniikan päällikkö
Kaavoituspäällikkö

Fortum power and heat

Miika Ruokonen
Kari Vilppala

1.2.7 Konsultti Ramboll Finland Oy

Anssi Vaittinen	Projektipäällikkö
Anssi Vaittinen	Katusuunnittelu
Anssi Vaittinen	Vesihuoltosuunnittelu
Antti Hurme Essi Auvinen	Geotekninen suunnittelu Geoteknisen suunnittelun ohjaus
Zuzana Hrasko-Johnson	Hulevesisuunnittelu

2. SUUNNITTELUALUEEN LÄHTÖTILANNE

2.1 Suunnittelualueen sijainti ja liittyminen ympäristöön

Suunnittelualue sijaitsee Orimattilassa, Pennalan alueella. Suunnittelualue on pääosin rakentamatonta maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa tilan rajaan, etelässä Rautamäentiehen, lännessä tilan rajaan ja idässä aikaisemmin suunniteltuun Jokimäentiehen.

2.2 Alueen nykytilanne

2.2.1 Kadut ja raitit

Suunnittelualueella on nykyinen Metsolantie, jonka poikkileikkauksen leveyttä yleissuunnitelmassa muutetaan. Suunnittelualueella sijaitsee myös nykyinen Jokimäentie, jonka kadun linjauksen suunnittelua jatketaan tässä yleissuunnitelmassa. Suunnittelualueen rajalle kuuluu myös nykyinen Rautamäentie etelässä, johon liitytään uudella Metsolantien suunnitelmalla.

2.2.2 Vesihuolto ja muut tekniset verkostot

Vesihuolto

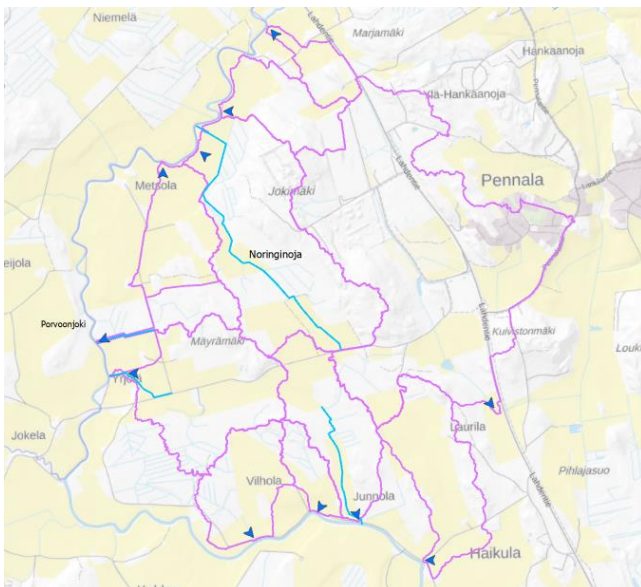
Kaava-alueella itäpuolella on nykyistä vesihuoltoverkostoa, johon liitytään uudella vesihuollolla Jokimäenttiellä.

2.2.3 Hulevedet

Alue on nykyisin pääosin peltoa, joka rajautuu idässä ja koillisessa kallioisiin ja metsäisiin selänteisiin. Lisäksi aluetta halkeavan sähkölinjan pohjoispuolella sijaitsee yhtenäinen, noin 225 m leveä metsävyöhyke.

Alue kuuluu Porvoonjoen valuma-alueeseen ja sen merkittävin virta on Noringinoja, joka virtaa Jokimäen selänteen länsipuolella pohjoiseen ja pellon halki Porvoonjokeen. Lisäksi alueella johdetaan vedet useammalla ojalla Metsolantieltä Porvoonjokeen. Merkittävin oja virtaa metsävyöhykkeen ja pellon rajalla sähkölinjan kohdalla. Tämä oja on hiljattain perattu.

Etelässä merkittävin oja virtaa Junnolan pihapiirin itäpuolella etelään päin Porvoonjokeen. Nykytilaisten valuma-alueiden määrittäminen perustuu Scalgo Live -ohjelmistoon sekä maastossa tehtyihin havaintoihin.

Kuva 2. Nykyiset valuma-alueet ja virtaussuunnat.

3. YLEISSUUNNITELMA

3.1 Suunnittelun tavoitteet

Pennalan kunnallistekniikan yleissuunnitelman laatimisen tavoitteita ovat:

- Suunnitella kadut ja raitit osayleiskaavaan pohjautuen siten, että ne ovat yhteensopivia alueelle suunnitellun maankäytön ja ympäristön kanssa.
- Suunnittelun työn tarkoituksena on varmistaa, että asemakaavaehdotuksessa esitetyt kadun- ja kunnallisteknisen huollon varaukset ovat kunnallistekniikan ja maankäytön erityistarpeiden kannalta riittäviä, tarkoituksenmukaisia sekä ympäristöön sopivia.
- Laatia katualueiden yleissuunnitelma, jonka pohjalta kaavaehdotus voidaan tehdä ja aloittaa tarkempien katu- ja rakennussuunnitelmien laadinta.
- Suunnitella ja mitoittaa vesihuoltolinjat sekä esittää hulevesien viivytys- ja käsittelyjärjestelyt ottaen huomioon myös tulvareitit.
- Optimoida myös kunnallistekniikasta aiheutuvia kustannuksia ja laatia yleisten alueiden rakennuskustannusarviot.

3.2 Liikenne ja kadut

3.2.1 Yleistä

Suunnitellut katujärjestelyt esitetään asemapiirustuksessa, piir.nro 001 ja 002.

3.2.2 Liikenneverkko

Liittyminen ulkoiseen liikenneverkkoon

Asemakaava-alue liittyy olemassa olevaan katuverkkoon alueen eteläosassa Rautamäentiehen ja itäosassa Jokimäentiehen. Lisäksi liitytään nykyiseen katuverkkoon pohjoisessa olemassa olevaan Metsolantiehen, joka jää jatkossa yksityistieksi.

Alueen katuverkon toiminnallinen luokitus

Alueen uudet kadut ojan luokitukseltaan paikallisia kokoojakatuja.

Jalankulku ja pyöräliikenne

Jokimäentiellä on välikaistalla ajoradasta erotettu jalankulku- ja pyöräilyväylä.

3.2.3 Katujen liikennejärjestelyt

Liikennemäärät, kaista- ja liittymäjärjestelyt sekä ohjenopeudet

Koko suunnittelualueen uuden maankäytön toteuduttua sen matkatuotos on noin 1400 autoa vuorokaudessa. Tästä hieman alle 40 % on datakeskuksen liikennettä.

Jokimäentien ja Metsolantien ajoradan leveys on 8,0 m. Suunnittelualueen kadut ovat harjakaltevia ja välikaistalla ajoradasta erotetut jalankulku- ja pyöräilyväylät ovat sivukaltevia ajoradalle päin.

Jokimäentien jalankulku- ja pyöräilyväylän leveys on 3,0 metriä.

Suunnittelualueen katujen nopeusrajoitus on 50 km/h.

Katualueiden rajat

Katualueen rajat tarkentuvat. Katualueelle on mahdollista kaikki kunnallistekniikka sivuojat luiskineen.

3.2.4 Katujen ja raittien tasaukset sekä tulvareitit

Suunnittelualueen yleistasaus määriteltiin alueen ja sen lähiympäristön nykyisten korkeusasemien sekä alueelle tulevan maankäytön ja toimintojen perusteella.

Katujen tasaukset noudattelevat yleistasaukseltaan maastonmuotoja. Jokimäentien alkupäässä on suuri kallioleikkaus ja siitä eteenpäin katua joudutaan nostamaan nykyisestä maanpinnantasosta enimmillään 1,5 m. Metsolantie myötäilee enemmän nykyistä maanpinnantasoa. Katujen tasausten alimmat kohdat on pyritty sijoittamaan katujen päihin ja luonnollisten ojien kohtiin. Kyseiset yhteydet toimivat samalla kadun tulvareitteinä mm. nykyisiin ojastoihin.

Suunniteltujen katujen pituuskaltevuudet ovat riittävät toimivalle pintakuivatukselle. Pienin käytetty kadun pituuskaltevuus on 0,4 % (Metsolantie) ja suurin käytetty pituuskaltevuus on 2,5 % (Jokimäentie) Kaikkien katujen tasaukset täyttävät esteettömyyden perustason.

3.2.5 Katuympäristö

Pennalan kaava-alueen katujen reuna-alueet vaihtelevat poikkileikkauksien mukaan ja ne ovat pääsääntöisesti nurmipintaisia. Myös kadun välikaistalla on nurmetus. Viheralueita voidaan hyödyntää hulevesien hallinnassa matalina painanteina.

Pennalan kaava-alue sijoittuu pääsääntöisesti nykyiselle peltoalueelle. Rakentamisessa syntyviä kaivumaita voi hyödyntää myöhemmin alueelle mahdollisesti rakennettaviin meluvalleihin. Pinta- ja kaivumaiden hyödyntämisessä on otettava huomioon mahdolliset vieraslajit ja niiden lajikohtaiset ohjeistukset.

3.3 Vesihuoltosuunnittelu

3.3.1 Yleistä

Vesihuollon osalta suunniteltiin alueelle vesijohto-, HV-viemäri- ja JV-paineviemäri-verkostot.

Jätevesiviemärit

Jätevesiverkosto suunniteltiin siten, että kaikkien kaava-alueen tonttien kiinteistöjen jätevedet pystytään johtamaan paineviemäriä uuteen jkpp-väylän alle rakennettavaan paineviemäriin.

Uusi jätevesien paineviemäröinti uudella Jokimäentien linjauksella liittyy aikaisemmin suunniteltuun paineviemäriin Jokimäentien itäpäässä suunnittelualueen rajalla.

Vesijohdot

Vesijohdot suunniteltiin siten, että kaikkien kaava-alueen tonttien kiinteistöjen vesijohdot pystytään liittämään uuteen jkpp-väylän alle rakennettavaan vesijohtoon.

Uusi vesijohto uudella Jokimäentien linjauksella liittyy aikaisemmin suunniteltuun vesijohtoon Jokimäentien itäpäässä suunnittelualueen rajalla.

Hulevesiviemärit

Alueelle suunnitellaan hulevesien verkostoja, jotka purkavat suunniteltaviin hulevesialtaisiin.

Vesihuollon järjestelyt esitetään vesihuollon yleissuunnitelman asemapiirustuksessa 003 ja 004 sekä pi-tuusleikkauksissa 005 ja 006. Vesihuoltoverkostoista on määritelty tarvittavat putkilinjaukset, niiden kor-keusasemat sekä liitoskohdat oleviin verkostoihin. Vesihuollon runkolinjat sijoitetaan alueella jalankulku- ja pyöräilyväylän alle.

Viemäreiden putkikoot ilmoitetaan nimellismittoina. Viemärit voidaan rakentaa muoviputkista, joiden ren-gasjäykkyys on vähintään luokkaa SN 8. Kaikkien vesihuoltolinjojen osien ja varusteiden tulee olla Ori-mattilan kaupungin hyväksymiä.

3.3.2 Vesihuollon mitoitus

Vesijohto

Kaava-alueen tuleva vedenkulutus tarkentuu seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

Jätevesi

Kaava-alueelta syntyvät jätevesimäärät tarkentuvat seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

3.3.3 Hulevesien hallinta

Hulevesien hallinnan mitoitus

Hulevesien hallinnan mitoitusperusteena käytettiin taulukossa 1 esitettyjä mitoitusasteita. Alueajako on esitetty kuvassa 2. Mitoituksen periaatteena on käytetty kerran viidessä vuodessa tapahtuvaa rankkasa-detta. Mitoitussateen kesto on arvioitu valuma-alueen pinta-alan mukaan siten, että alueille 1, 3 ja 4 on käytetty tunnin sadetta ja alueille 2 ja 5 puolen tunnin sadetta. Mitoitussateissa on huomioitu 40 % lisä, huomioimaan ilmastomuutoksen vaikutuksia.

Taulukko 1. Hulevesien hallinnan mitoituksessa käytetyt mitoitusasteet

Osavaluma-alue	Alue 2 ja Alue 5	Alue 1, Alue 3 ja Alue 4
Sateen toistuvuus	1/5 a	1/5 a
Sateen kesto [min]	30	60
Sateen intensiteetti [l/s*ha]	112	70

Taulukossa 2 on esitetty virtaamat ja kertymät nykytilassa ja suunnitellussa tilassa sekä kertymän muu-tokset eri alueille taulukossa 1 esitetyillä mitoitusasteilla. Valuntakertoimien määrittämiseen on nykytilassa käytetty Scalgo Liven Land Cover – aineistoa ja tulevassa tilanteessa.

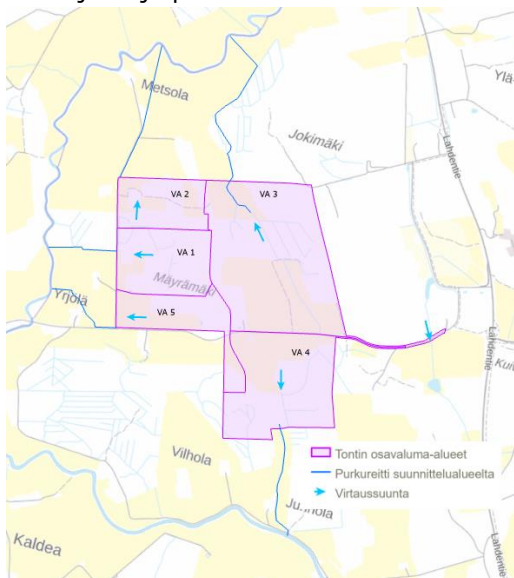
Taulukko 2. Hulevesilaskelmat.

Osavaluma-alueet	Nykytila	Suunniteltu tila	Muutos
Alue 1 (21 ha)			
Valuntakerroin	0.08	0.83	0.75
Virtaama [l/s]	110	1250	1140
Kertymä [m3]	400	4500	4100
Alue 2 (15 ha)			
Valuntakerroin [%]	0.07	0.67	0.60
Virtaama, koko alue [l/s]	120	1 150	1 030
Kertymä, koko alue [m3]	200	2 100	1900
Alue 3 (60 ha)			
Valuntakerroin [%]	0.09	0.65	0.56
Virtaama, koko alue [l/s]	340	2 740	2 400
Kertymä, koko alue [m3]	1200	9 800	8600
Alue 4 (35 ha)			
Valuntakerroin [%]	0.07	0.69	0.62
Virtaama, koko alue [l/s]	160	1 710	1 550
Kertymä, koko alue [m3]	600	6200	5 600
Alue 5 (17 ha)			
Valuntakerroin [%]	0.09	0.64	0.55
Virtaama, koko alue [l/s]	150	1 220	1070
Kertymä, koko alue [m3]	300	2 200	1 900

Yhteensä suunnittelualueella täytyy maankäytön muutoksen pystyä viivyttämään noin 22 000 m³ vettä.

Hulevesien hallinnan periaatteet

Hulevesiä hallitaan sekä tonttikohtaisesti että yleisillä alueilla. Hulevesien hallinnan pääpaino on esipuhdistuksessa ja viivytyksessä, koska alueen maaperä ei mahdollista imeytystä. Hulevesien hallinnan toinen periaate alueella on purkupisteiden hajauttaminen. Hulevedet johdetaan ensisijaisesti viivytyspainanteisiin ja -altaisiin, joissa vesi viiptyy ja esipuhdistuu ja sieltä Porvoonjokeen, priorisoiden johtaminen maan pinnalla ojissa ja painanteissa. Tulvatilanteessa toimivat tulvareitteinä sisäinen ojaverkosto ja kadut.

Kuva 3. Suunnittelualueen valuma-aluejako ja virtaussuunnat.

Hallintasuunnitelma

Alueen laajuuden vuoksi hulevesien hallintarakenteita hajautetaan eri puolelle aluetta. Ensisijaisesti noudatetaan ja hyödynnetään pintavesien nykyiset virtausreitit (ks. kappale 2.2.3.).

Noringinojan laakso on rakennettavuuden näkökulmasta heikko, mutta se soveltuu hyvin hulevesien hallinnalle. Toinen hulevesien hallinnalle soveltuva vyöhyke sijaitsee nykyisen sähkölinjan tuntumassa. Noringinojan uomaa levennetään viivytyispainanteeksi kolmessa kohdassa. Eteläisin sijoitetaan Rautamäentien eteläpuolelle, seuraava sähkölinjan alle ja pohjoisin suunnitellun Jokimäentien eteläpuolelle. Lisäksi suunnitellun Jokimäentien pohjoispuolelle sijoitetaan pieni painanne, jossa viivytetään Jokimäentieltä muodostuvia hulevesiä.

Sähkölinjan alle sijoitetaan maaperäehtojen mukaan useita painanteita ja niitä yhdistävä oja. Kaava-alueen sisäinen katu toimii vedenjakajana, josta vesi johdetaan itään päin Noringinojan viivytysaltaaseen ja länteen Metsolantien itäpuolelle sijoitettavaan altaaseen, josta vesi johdetaan tien ali nykyiseen ojaan ja Porvoonjokeen.

Suunnittelualueen lounaiskulman hulevedet käsitellään Metsolantien ja Rautamäentien koilliskulmaan sijoitettavassa painanteessa, josta vesi johdetaan pohjoiseen nykyistä ojaa pitkin Porvoonjokeen. Lisäksi katuvesille sijoitetaan erillinen painanne Jokimäentien pohjoispuolelle, jossa käsitellään Jokimäentien länsipuolen ja Metsolantien pohjoisosan katuvesiä.

Rautamäentien eteläpuolella sijaitsevalta alueelta kertyvät hulevedet käsitellään kahdessa painanteessa. Toinen sijoitetaan länteen ja toinen etelään. Kumpikin allas / painanne purkautuu nykyiseen ojaan, joka virtaa Junnolan pihapiirin itäpuolella etelään päin Porvoonjokeen.

Mikäli tässä kuvattujen hulevesirakenteiden kapasiteetti ei riitä, viivytys tapahtuu myös tonttialueilla. Tonttialueiden viivytysvelvollisuus on viivyttää 2 m³ vettä jokaista 100 m² vettä läpäisemätöntä pintaa kohden.

3.3.4 Rakentamisen aikainen työmaavesien hallinta

Rakentamisen aikaisesta työmaavesien hallinnasta tulee laatia oma suunnitelmansa ennen rakennustöiden aloitusta urakoitsijan toimesta. Rakentamisen aikana vesiin päätyy kiintoainesta, ravinteita ja muita aineita työkoneista ja maan pinnalta usein paljon enemmän kuin rakennetussa tilanteessa. Tämän vuoksi työmaavesien laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tehokkain tapa ehkäistä haitta-aineiden pääsyä veteen on edetä työmaalla vaihteittain ja säästää mahdollisimman paljon nykyistä kasvillisuutta. Pintamaan poistosta ja maanmuokkauksesta aiheutuu suurin osa kiintoainespäästöistä. Kiintoainesta voidaan laskeuttaa laskeutusaltaissa, erillisissä väliseinällisissä koneteissa tai vastaavissa, tähän tarkoitukseen kehitetyissä rakenteissa. Urakoitsijan tulee seurata rakenteen toimivuutta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin vedenlaadun parantamiseksi.

Alueelle suunnitellut lopulliset, alueella pysyvästi toimivat hulevesien hallintarakenteet ei ole tarkoitettu työmaavesien hallintaan ja nämä toteutetaan vasta muiden rakenteiden valmistumisen jälkeen. Pysyviä hallintarakenteita rakennetaan kuivana aikana, ei sateisena ajankohtana. Alueellisia hulevesipainanteita ei saa käyttää työmaavesien hallintaan myöhemmissäkään urakkavaiheissa, kuten kiinteistöjä rakennettaessa. Näihin painanteisiin on tuolloin jo vakiintunut kasvillisuus ja niihin ei saa päästää merkittävää kiintoainekuormitusta eikä haitallisia aineita.

3.5 Maaperä ja rakennettavuus

3.5.1 Maaperä

Kohteessa tehtiin tutkimuksia joulukuussa 2024 Ramboll Finland Oy toimesta. Lisäksi saatavilla oli alueella aiemmin tehtyjen tutkimusten tuloksia. Joulukuun 2024 tutkimukset sisälsivät puristinheijarikairauksia 20 tutkimuspisteessä. Puristinheijarikairaukset ulotettiin tiiviiseen maakerrokseen, kiveen, lohkareeseen tai

kallioon. Kalliovarmistuksia ei tehty, joten kalliopinnan tasosta ei ole tarkkaa tietoa. Siipikairauksia tehtiin yhdessä tutkimuspisteessä.

Häiriintyneitä maanäytteitä otettiin kadun linjauksella pisteistä 1, 6, 13 ja 18.

Pohjavesiputki asennettiin suunnitellulle katulinjalle pisteisiin 6, 14 ja 19. Pohjavesiputkien materiaalina on rauta, ja niissä on 0,3 m pitkä siivilä.

Maaperäkuvaus

Alueen maaperä on pääosin pehmeää savea, jonka alla on löyhä moreeni-/hiekk-/silttikerros tai kallio.

Maanpinnan korkeus vaihtelee tasolla +72,6...+89,0. Korkeimmillaan maanpinta on pohjoisessa kallioisella alueella, ja matalimmillaan katulinjan alkuosassa etelässä. Savikerroksen paksuus vaihtelee linjauksella hyvin paljon, ollen 0–21,6 m paksu. Savisilla alueilla päällimmäisenä maakerroksena on noin 0,5–2 m paksu kuivakuorikerros savea tai savista silttiä. Kallio tai tiivis pohjamoreeni on alle 2 m syvyydellä maanpinnasta suunnitellun katulinjauksen loppuosassa. Karkearakeisen maakerroksen paksuus kallioisilla alueilla on suunnitellulla katulinjalla 0,0–0,9 m (vuoden 2023 tutkimuspisteet 8 ja 9).

Tutkimuspisteessä 13 pohjamaan siipikairalla mitattu suljettu redusoimaton leikkauslujuus oli 23–75 kN/m². Siipileikkausten tasoilta otettujen maanäytteiden vesipitoisuus oli 39,9–69,9 %. Muiden linjalta otettujen savisten maanäytteiden vesipitoisuus oli 34,0–61,3 %, savisen siltin vesipitoisuus 27,9 % ja 30,85 (pisteet 1 ja 6) ja pisteestä 18 otetun hiekkaisen silttimoreenin vesipitoisuus oli 25,9 %. Vuoden 2023 tehdyissä pohjatutkimuksissa (AFRY) silttisen hiekkamoreenin vesipitoisuus oli 28,4 % (tutkimuspiste 9).

Alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Pohjavesiputki asennettiin suunnitellulle katulinjalle pisteisiin 6, 14 ja 19. Pohjavesiputkien materiaalina on rauta, ja niissä on 0,3 m pitkä siivilä. Havaitut pohjaveden pinnankorkeudet on esitetty Taulukossa 3.

Taulukko 3. Pohjavesiputkien koordinaatit ja mittauksilukset.

Pohjavesiputki	Koordinaatit		Asennuspäivä	Mittauspäivä ja -tulos maanpinnasta alaspäin (m)			
	X	Y		29.4.2015	26.9.2023	20.12.2024	20.1.2025
6	6752772,26	26480946,39	12.12.2024	-	-	kuiva	kuiva
14	6753237,32	26481582,67	17.12.2024	-	-	-10,1	-0,93
19	6753450,91	26482167,79	20.12.2024	-	-	-	-2,76

3.5.2 Rakennettavuus

Kadut ja kunnallistekniikka voidaan paikoin perustaa maan-/kalliovaraisesti. Maan-/kalliovaraisesti perustettavat osuudet on esitetty pituusleikkauksessa rakennettavuusalueiden tunnuksilla I ja II. Pohjavahvistuksia vaaditaan alueilla III, IV ja V. Pohjanvahvistusmenetelmänä käytetään alustavasti kevennystä tai pilaristabilointia tai näiden yhdistelmää.

Kaivannot toteutetaan RIL263-2014 Kaivanto-ohjeen ja InfraRYLin uusimpien ohjeiden mukaan. Yli 2 m syvät kaivannot on aina tarkasteltava erikseen ja niissä on kiinnitettävä erityistä huomioita työturvallisuuteen. Kaivantoluiskien vierellä ei tule liikkua raskailla työkoneilla eikä kaivantojen reunoja saa käyttää varastokenttinä.

4 Kustannukset

Työssä kustannukset on laskettu hankeosalaskentana.

Katujen kustannukset sisältävät maanrakennustyöt, katujen kuivatuksen vaatiman viemäröinnin (hulevesikaivot+viikset), sivuojat , pintamateriaalit, rakennekerrokset, liikenteenohjauksen, jätevesiviemäröinnin ja vesijohdot sekä hulevesien viivytyksratkaisut.

Rakennekerrokset on laskettu täysimääräisinä ajoratojen ja jkpp-väylien osalta. Katujen reuna-alueiden ja välikaistojen on arvioitu olevan nurmipintaisia. Katujen maa- ja penger massat on arvioitu leikkauksien tasausviivan ja maanpinnan välisen erotuksen perusteella.

Vesihuollon kustannukset on laskettu Foren hankeosalaskennalla eri johtoyhdistelmien mukaisilla metrihinnoilla. Vesihuollon yksikköhinnat sisältävät maanrakennustyöt, materiaalit, asennuksen ja kaivantojen täytöt.

Kokonaiskustannukset ovat yhteensä:

n. 4,2 milj.€ (alv. 0 %)

Kustannukset alv. 0 % jakautuvat seuraavasti, tarkempi laskelma erillisessä liitteessä:

Taulukko 4. Kustannusjakauma.

	Jokimäentie	Metsolantie
Kadut	1 322 000 €	1 107 000 €
Jkpp-väylät	616 000 €	
Vesihuoltolinjat	612 000 €	
Hulevesialtaat	97 600 €	391 300 €
Yhteensä	2 647 600	1 498 300 €

5 Jatkotoimenpiteet

Katu:

- Tarkastettava katujen ja jkpp-väylien tasaukset ja linjaukset valitun asemakaavan ja tulevien tonttien korkojen mukaisiksi.

Vesihuolto:

- Tarkastettava liitoskorot nykyisiin liitoksiin
- Verkostosuunnittelun osalta kaavan vahvistuessa voidaan edetä rakennussuunnitteluun.

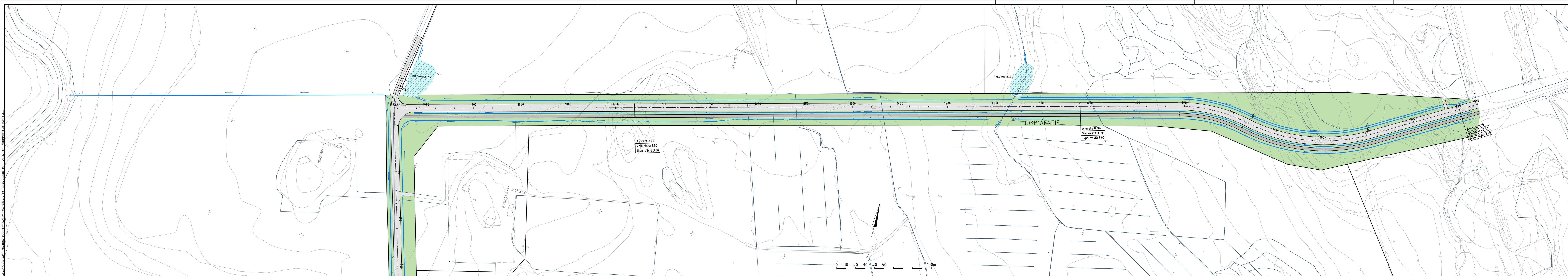
Hulevesi:

- Tarkastettava pelloille kaivetut maanalaiset putket ja niiden vaikutukset suunnittelualan hulevesien hallintaan.
- Tarkastettava kallioesiintymiä ja topografia nykyisen sähkölinjan alla.
- Tarkastettava Noringinajan tarkka linjaus suunnittelualan ulkopuolella Porvoonjokeen asti.

Geo:

- Katujen ja putkijohtojen pohjavahvistusten laajuus ja tapa tulee tarkentaa seuraavissa suunnitteluvaiheissa.
- Kaivantojen luiskakaltevuudet tai tuentatavat tulee tarkentaa, kun katujen ja putkijohtojen korot ja sijainnit varmistuvat.
- Tarkempi suunnittelu vaatii lisäpohjatutkimuksia. Erityisesti vaaditaan saven lujuutta ja painumaominaisuuksia määrittäviä siipikairauksia ja ödometrikokeita.

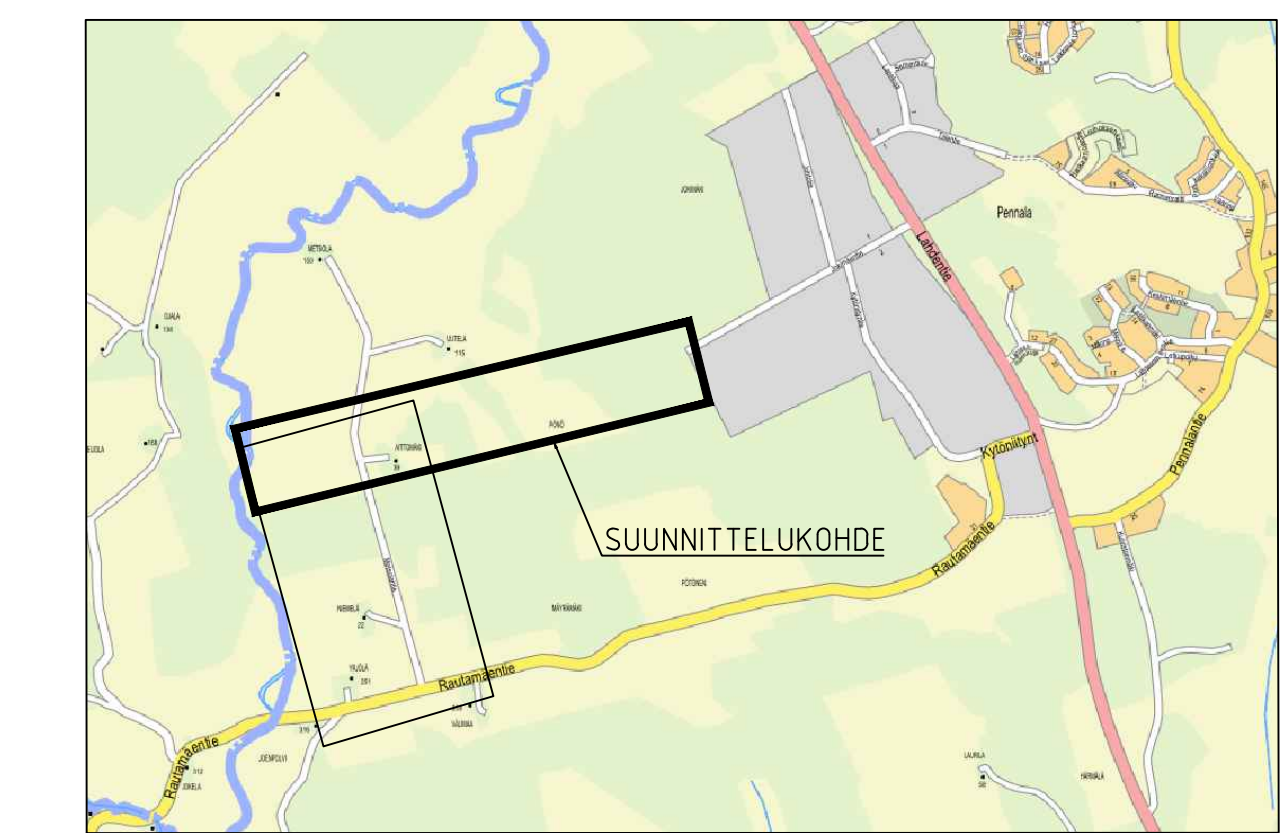
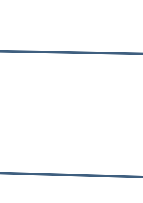
V:\ases\Projecta\REH2024\N01\XX\BEH2024\N01\3\4\Deliver\43_Suunnitelma_INFRA.dwg

Ajorata 8.00
Välikaista 3.50
Jkpp-väylä 3.00

Ajorata 8.00
Välikaista 3.50
Jkpp-väylä 3.00

Ajorata 8.00
Välikaista 3.50
Jkpp-väylä 3.00

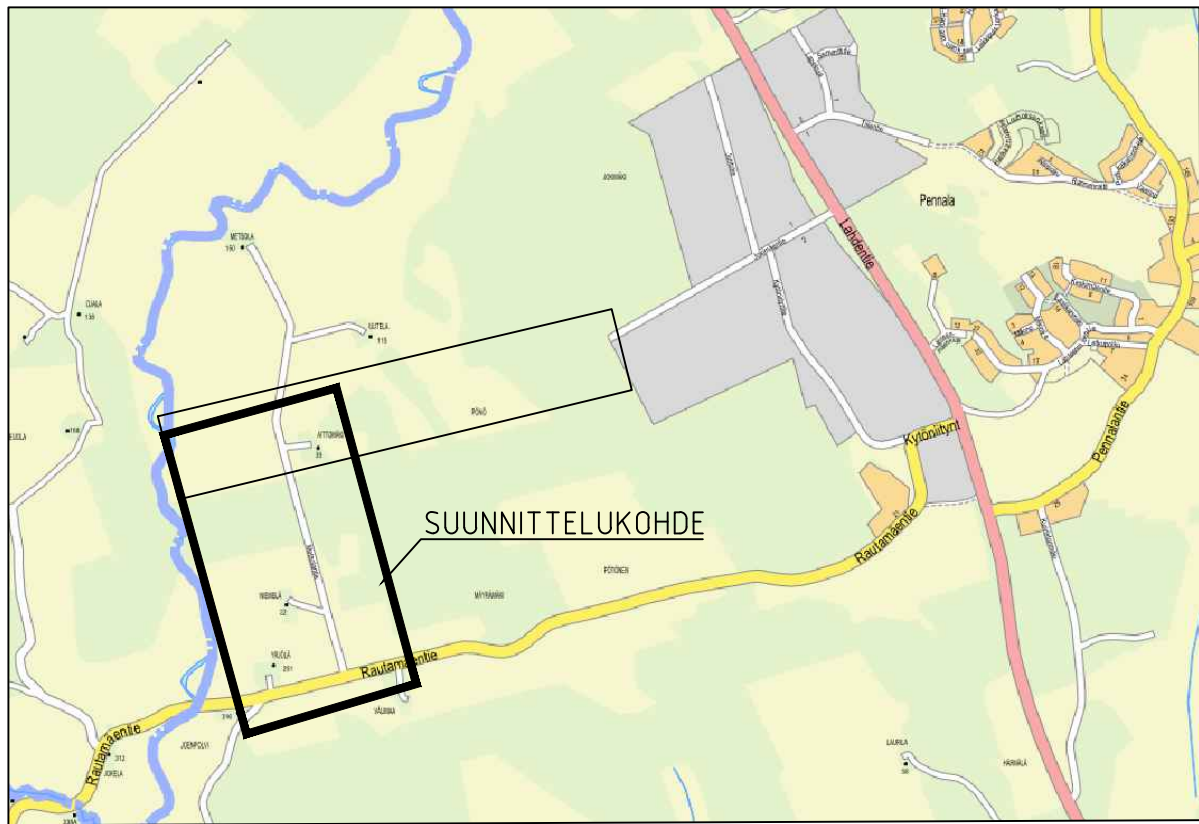
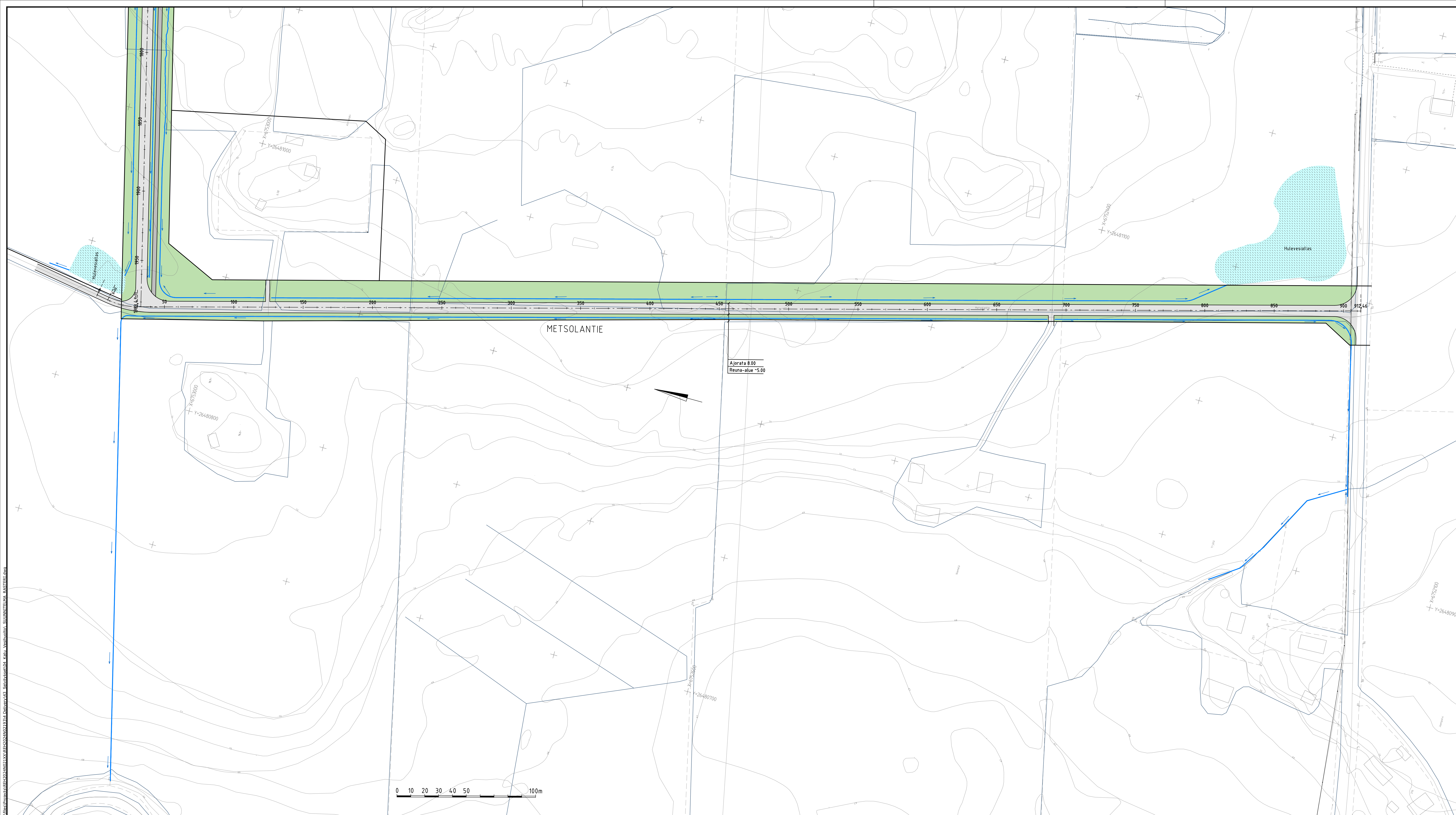

MERKINTÖJEN SELITYKSET

- ajorata
- jk+pp-väylä
- nurmi
- hulevesien hallinta
- asfaltin reuna
- nykyinen oja, puro
- suunniteltu oja, virtausnuoli

Koordinaattijärjestelmä	ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä	N2000

Tunn.	Lukum.	Muutos	Nim.	Päiväys
Rakennuskohteen nimi ja osoite			Mittakaava	
FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskus KTYS			1:1000	
Ramboll Niemenkatu 73 15140 LAHTI puh. 020 755 611 www.ramboll.fi			Päiväys	
Suunnitelma TKA Päiväys 001			Päiväys	
Suunnitelma PTUK A. Vaittinen			Päiväys	

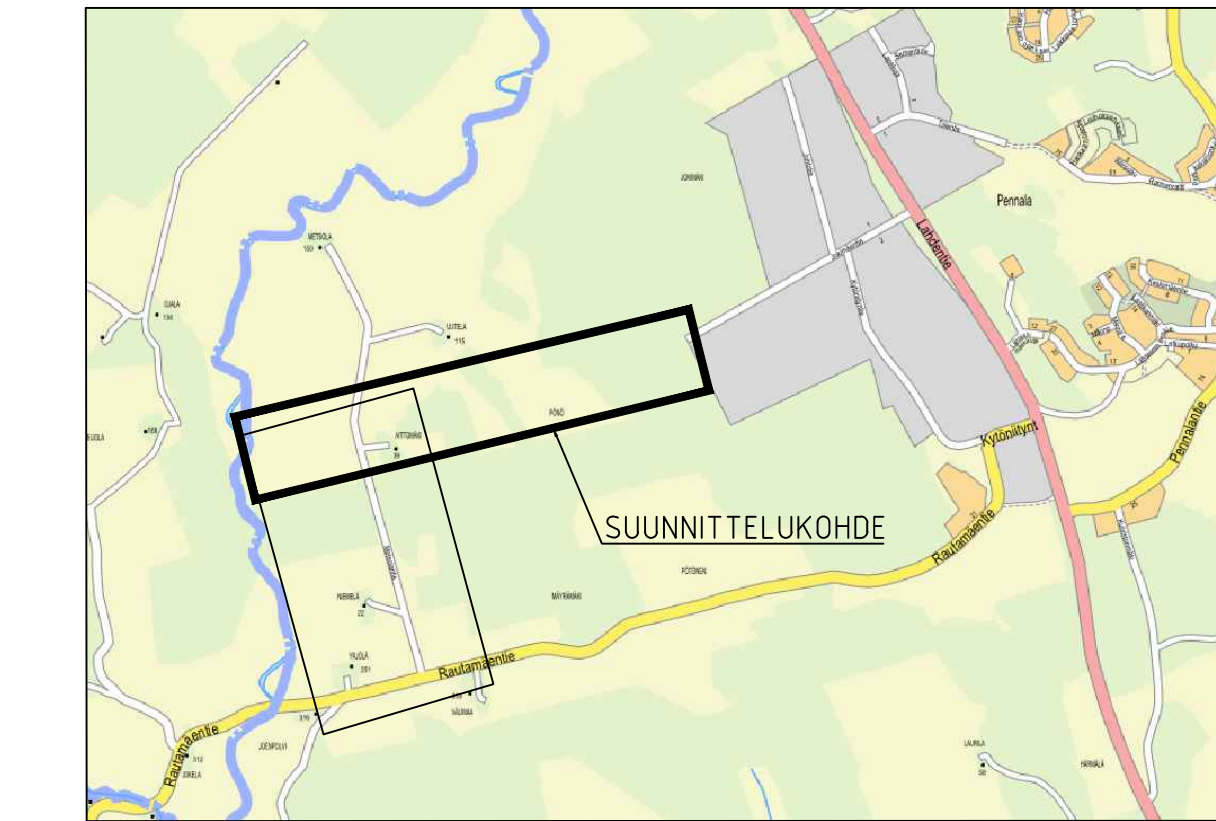
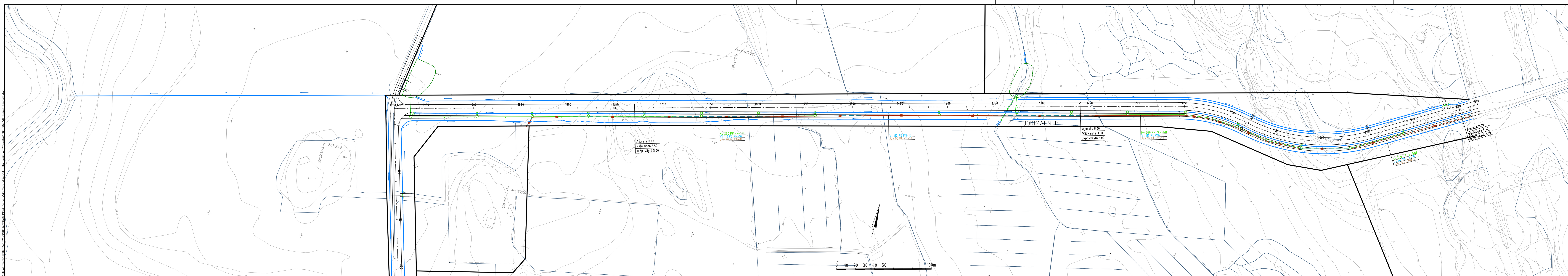
MERKINTÖJEN SELITYKSET

- ajorata
- jk+pp-väylä
- nurmi
- hulevesien hallinta
- asfaltin reuna
- nykyinen oja, puro
- suunniteltu oja, virtausnuoli

Koordinaattijärjestelmä	ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä	N2000

Tunn.	Lukum.	Muutos	Nimi	Päiväys
FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskus KTYS				
Ramboll Niemenskatu 23 15140 LAHTI puh. 020 755 611 www.ramboll.fi			Rakennuspaikka Asemapiirustus Metsolantie	
Suunnittelija TKA Tietokoneisto 002			Työnumero 1510084977	Tiedosto
Tyy. A. Vaittinen			suunn. PTUK A. Vaittinen	Muutos 23.6.2025

V:\ases\Projecta\REH2024\N21XX\BEH2024\N213\4 Delivery\43_Suunnitelat\04_Laatu_Vesihuolto\Tulostus\003-004_VH_asetus_Pennala.dwg

MERKINTÖJEN SELITYKSET

- asfaltin reuna
- uusi hulevesiviemäri
- uusi hulevesikaivo, -riitäkaivo
- uusi rumpu ja rummun päät
- uusi vesijohto
- uusi painejätevesiviemäri
- nykyinen oja, puro
- suunniteltu oja, virtausnuoli
- suunniteltu hulevesiallas

Koordinaattijärjestelmä	ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä	N2000

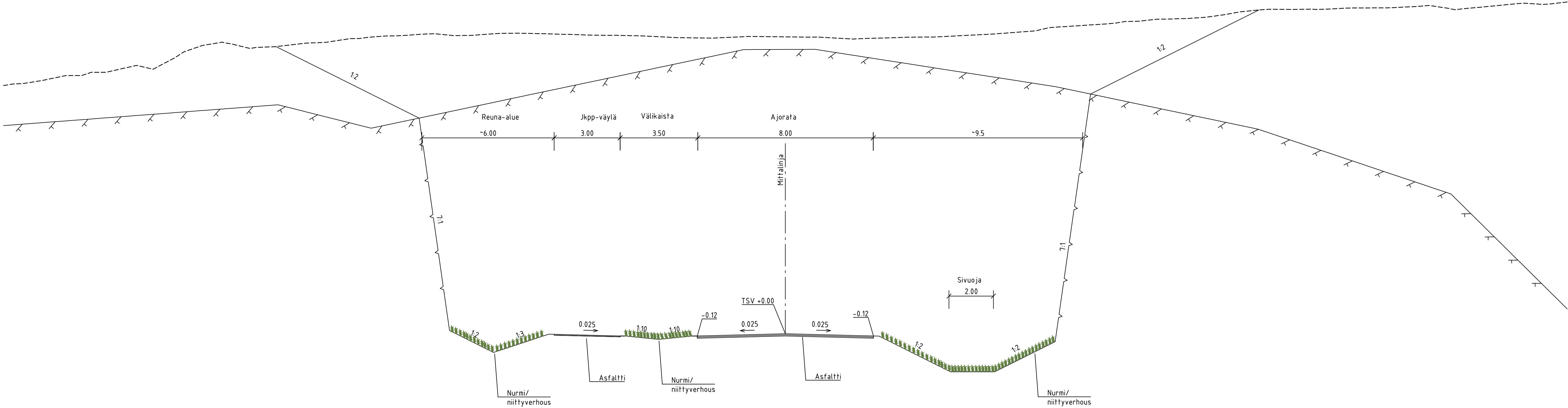
Turn.	Lukum.	Muutos	Nim.	Päiväys	Mittakaava
Rakennuskohteen nimi ja osoite					
FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskus KTYS					
Pinnustuksen sisältö					
Asemapiirustus Vesihuolto Jokimaentie					
Suunnala		Työno	Tiedosto		
Ramboll Niemenkatu 73 15140 LAHTI puh. 020 755 611 www.ramboll.fi		1510084977			
Pinnustussuunn.		Muutos			
003					
pvm		Suunn.	pvm		
A. Vaittinen		PTUK	A. Vaittinen 23.6.2025		

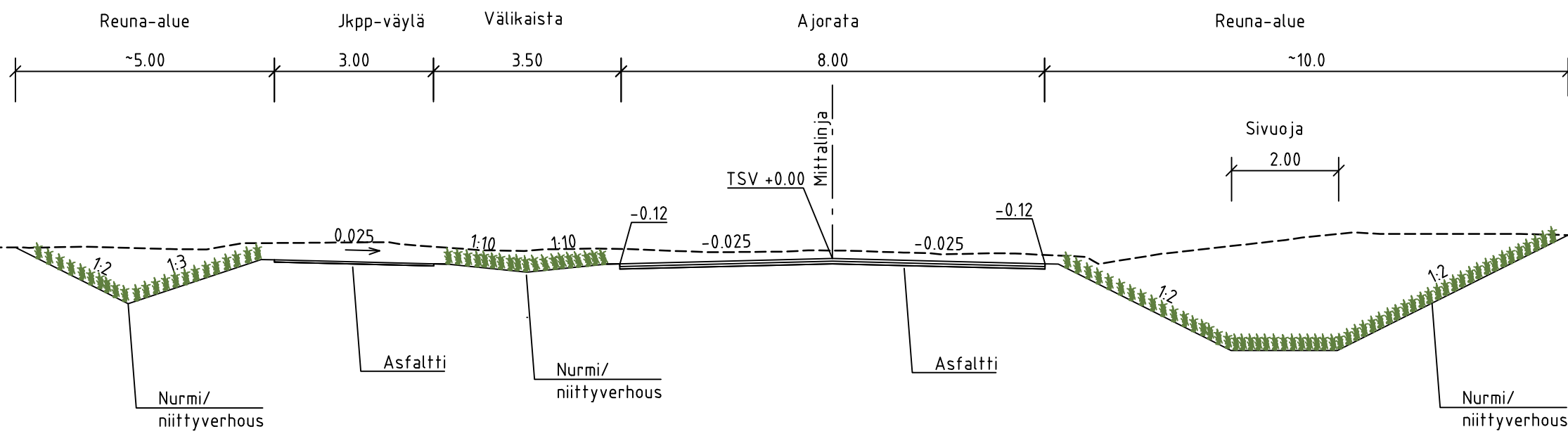
Alue 5
kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltiliisillakin pöngerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettiviivimäreitä. Pohjanvahvistusmenetelmänä käytetään pääasiassa pilaristaloitainta tai stabiloinnin ja kevennyksen yhdistelmä. Vaihdoitoisia pohjanvahvistustapoja ovat kevennys ja esikuormitus kuten muilla rakennettavuusalueilla on esitetty.

Nimi	Lukuma	Muutos	Nim.	Päiväys
Rakennustietokeskus nimin ja osoite			Metsäkuva	
FORTUM POWER AND HEAT OY			Pituausleikkaus	1:1000/1:100
Penninan datakeskus KTYS			Metsolantie	
			Suunnitelma	Tiedosto
Ramboll Niemenkatu 73 15140 LAHTI puh. 020 755 611 www.ramboll.fi			Työno 1510084977	Muutos
hys.			piv. PTUK	pvm 23.6.2025
A. Vaittinen			suunn. A. Vaittinen	

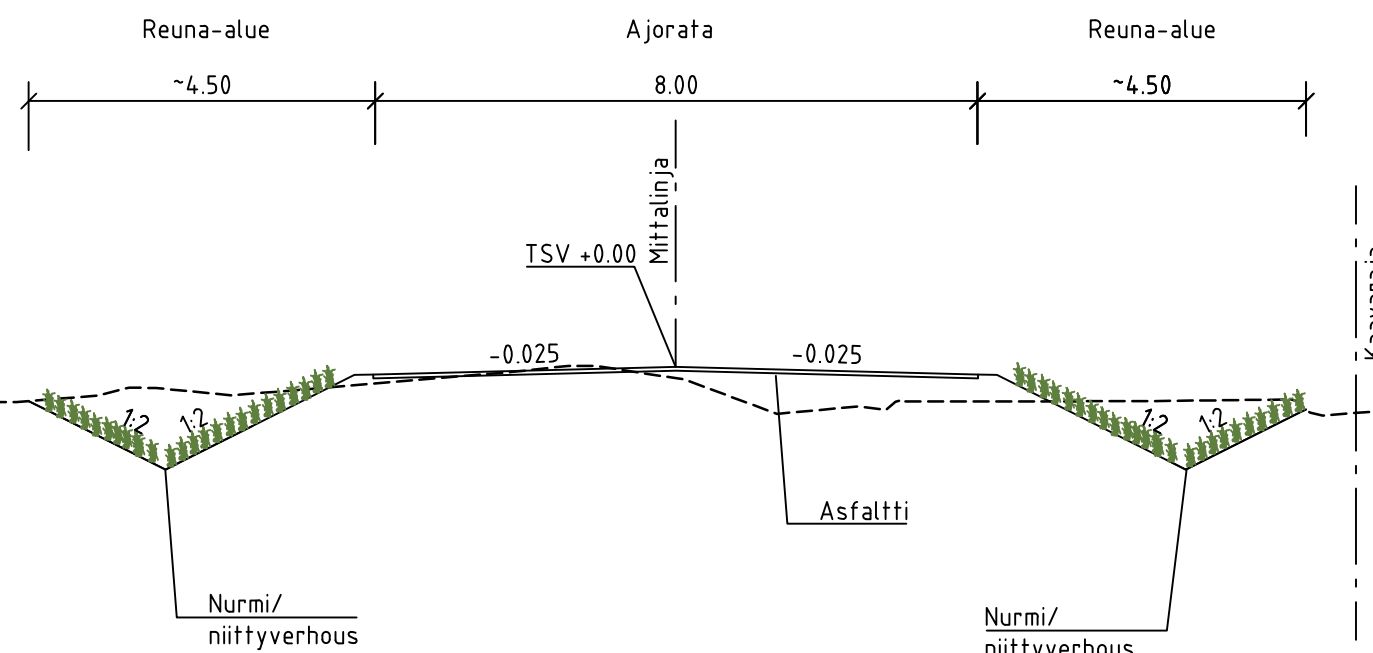
TYYPPIPOIKKILEIKKAUS
Jokimäentie pl 20
1:100

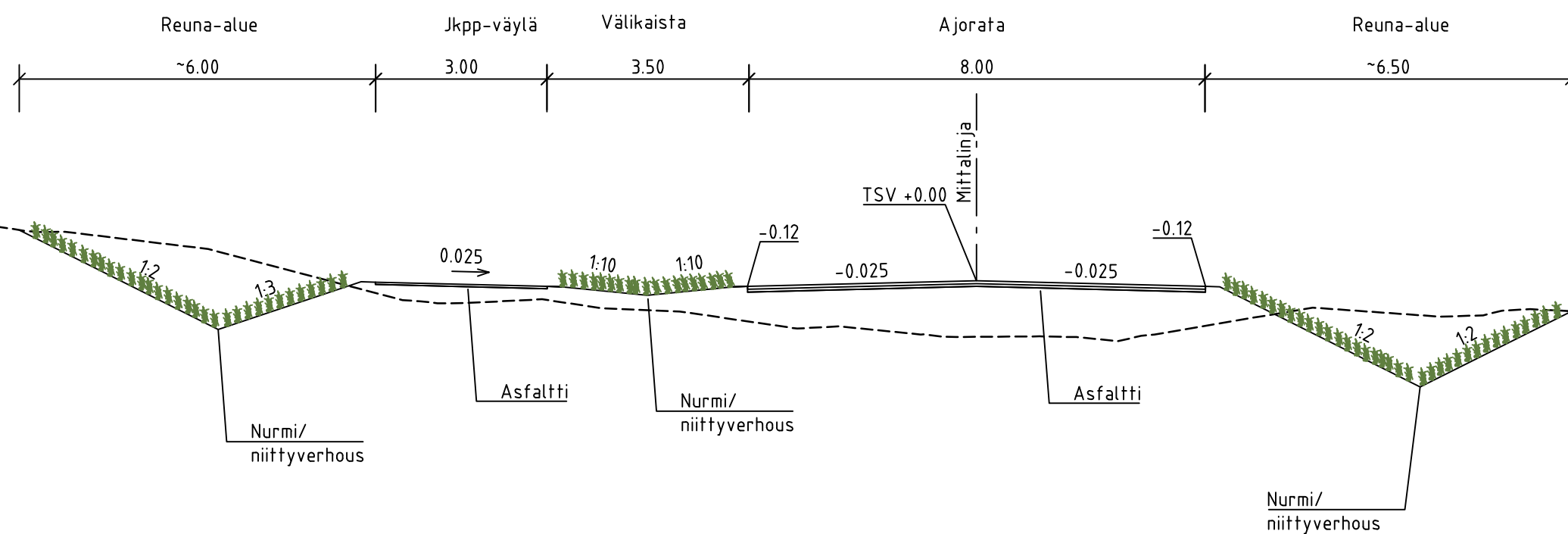
TYYPPIPOIKKILEIKKAUS
Jokimäentie pl 420
1:100

TYYPPIPOIKKILEIKKAUS
Metsolantie pl 450
1:100

TYYPPIPOIKKILEIKKAUS
Jokimäentie pl 900
1:100

Koordinaattijärjestelmä	ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä	N2000

Turni	Lukum.	Muutos	Nim.	Päiväys
FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskus KTYS			Tyypipoikkileikkaukset Jokimäentie ja Metsolantie	Mittakaava 1:100
RAMBOLL		Ramboll Niemenkatu 73 15140 LAHTI puh. 020 755 611 www.ramboll.fi	Suunn. TKA Pääsuunn. 007 piir. PTUK	Työno. 1510084977 Muutos
hvi. A. Vaittinen	suunn. A. Vaittinen	pvm 23.6.2025		

Päivämäärä
21.2.2025

FORTUM POWER AND HEAT OY
RAKENNETTAVUUSSELVITYS
PENNALAN DATAKESKUSHANKKEEN OYK

FORTUM POWER AND HEAT OY
PENNALAN DATAKESKUSHANKKEEN OYK

Päivämäärä 21.2.2025
Laatijat DI Marjo Karnaatti
Hyväksyjä DI Essi Auvinen

Viite 1510084977

SISÄLLYSLUETTELO

1.	YLEISTÄ	1
1.1	Tehdyt pohjatutkimukset	2
1.2	Pohjatutkimuksiin perustuva maaperätulkinta	3
1.3	Pintavedet ja pohjavesi	4
1.4	Painuma	4
2.	Alueen rakennettavuus ja perustamistavat	6
2.1	Yleistä alueen rakennettavuudesta	6
2.2	Rakennusten sekä katujen ja piha-alueiden perustamistavat	7
2.3	Kunnallistekniikka	8
2.4	Kaivannot	8
2.5	Rakennusten ja piha-alueiden kuivatus	8
3.	Yhteenvedo	9

PIIRUSTUKSET

101	Yleiskartta	1:25 000
102	Tutkimuskartta	1:2500
103–110	Leikkauspiirustukset A-A...H-H	1:500/1:200

LIITTEET

Liite 1	Maanäytteiden laboratoriotutkimustulokset
Liite 2	Painumalaskennat

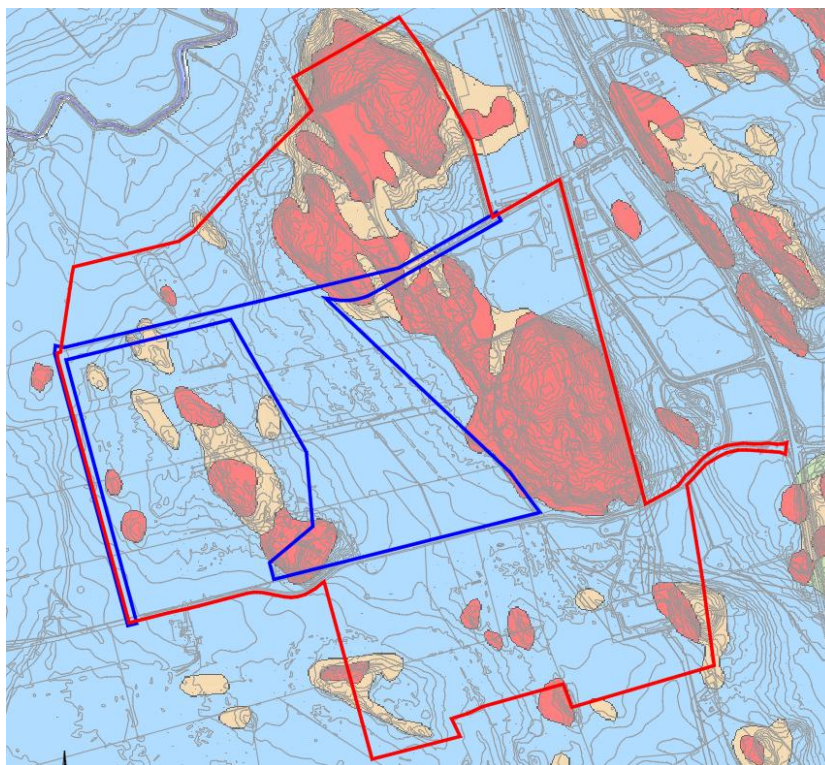
1. YLEISTÄ

Tämä rakennettavuusselvitys on laadittu Pennalan datakeskushankkeen osayleiskaavan laatimisen yhteydessä. Selvitysalue sijaitsee Orimattilan kunnan pohjoisosassa, Pennalan kylän länsipuolella. Alue sijaitsee lähellä Porvoonjokea, sijoittuen sen länsipuolelle, ks. yleiskartta, piirustus 101. Osayleiskaava-alue rajautuu lännessä Metsolantiehen ja idässä Kytöniityntiehen ja Jokimäentiehen. Osayleiskaava-alueella, Rautamäentien läheisyydessä kiinteistöllä 560-411-6-54 sijaitsee Mäyrämäen maanvastaanottoalue, jonka toiminnalla on voimassa oleva Orimattilan kaupungin Ympäristövaliokunnan antama ympäristölupa (10.3.2021). Maanvastaanottoalueen sijainti on esitetty tutkimuskartalla, piirustuksessa 102.

Osayleiskaava-alueen länsiosa on Pennala-Pasinan osayleiskaavassa (2000) kaavoitettu teollisuusalueeksi ja alueen keski- ja itäosa metsä- ja maatalousalueeksi. Alueen länsireunassa Metsolantiellä sijaitsee yksittäisiä rakennuksia. Suunnittelualueen länsipuolella sijaitsee postin logistiikkakeskus. Osayleiskaavan muutoksen tavoitteena on suunnitella alueelle Fortumin datakeskus. Osayleiskaavan alueeseen kuuluu ojitettua peltoaluetta ja kallioista metsää. Hankealueella on melko suuret korkeuserot. Alavat peltoalueet sijaitsevat noin tasolla +80 ja metsäiset kallioiset alueet sijaitsevat enimmillään noin +100 tasolla.

Tämä rakennettavuusselvitys koskee datakeskusalueelle rakennettavan kadun sekä Noringinojan ojan aluetta. Rakennettavuusselvityksen pinta-ala on noin 51,6 ha. Alueen sijaintikartta sekä osayleiskaavan ja rakennettavuusselvitysten rajaukset on esitetty kuvassa 1.

Maaperäolosuhteet yleisellä tasolla on havainnollistettu kuvan 1 maaperäkartassa. Maaperältään osayleiskaavan hankealue on suurelta osin savimaata mutta erityisesti alueen pohjois- ja itäreunalla on korkeammilla metsäalueilla kalliomaata ja hiekkamoreenia. Rakennettavuusselvitystä varten alueella tehtiin uusia puristinheijari- ja siipikairauksia, otettiin maanäytteitä sekä asennettiin pohjavesiputkia joulukuussa 2024.

Kuva 1. Alueen maaperäkartta. Punainen=kalliomaata (Ka), vaalean ruskea=hiekkamoreeni (Mr), sininen= savi (Sa). Kuvassa osayleiskaavan rajausta punaisella ja rakennettavuusselvitysalueen rajausta sinisellä. (Maanmittauslaitos (MML), Paikkatietoikkuna, Maaperäkartta- ja Maastokartta-aineisto 22.1.2025)

1.1 Tehdyt pohjatutkimukset

Vuoden 2024 joulukuussa tehtyjen pohjatutkimusten lisäksi saatavilla oli aiempia tutkimuksia alueen eteläosassa Rautamäentien läheisyydestä vuosilta 2015 (Ramboll) ja 2020 (Ramboll) sekä Noringin-
ojan alueelta pohjois-eteläsuuntaisesti painokairauksia vuodelta 2023 (AFRY Finland Oy). Vuoden
2023 painokairauksiin ei ole merkitty maalajeja ja 6 näistä kairauksista on päätetty savisella alueella
noin 9 m määräsyyvyteen. Tutkimuspisteiden sijainnit ja tutkimustyyppit sekä mitatut pohjavesipin-
nat on esitetty pohjatutkimuskartalla, piirustus 102. Pohjatutkimusleikkaukset on esitetty piirustuk-
sissa 103–110.

Vuoden 2024 tutkimuksissa tehtiin puristinheijarikairauksia 26 tutkimuspisteessä, joista 20 tehtiin
suunnitellun katulinjauksen kohdalle (pisteet 1–20) ja 6 Noringin-
ojan läheisyyteen (pisteet 21–26). Puristinheijarikairaukset ulotettiin tiiviiseen maakerrokseen, kiveen, lohkarokseen tai kallioon. Kal-
liovarmistuksia ei tehty, joten kalliopinnan tasosta ei ole tarkkaa tietoa. Siipikairauksia tehtiin kah-
dessa tutkimuspisteessä; kadun linjauksella pisteessä 13 ja Noringin-
ojan alueella pisteessä 25.

Suunnitellulla kadun linjauksella puristinheijarikairaukset päättyivät kiviseen moreenikerrokseen tai
kallioon noin 0,41–22,06 m (pisteet 16 ja 14) syvyydessä maanpinnasta, eli tasolla noin
+88,73...+54,54. Siipileikkauskokeet pisteessä 13 tehtiin 11 m syvyyteen, tasolle +64,42 asti. No-
ringin-
ojan ympäristössä puristinheijarikairaukset päättyivät kiviseen moreenikerrokseen tai kallioon
noin 10,52–23,49 m (pisteet 26 ja 24) syvyydessä maanpinnasta, eli tasolla noin +68,94...+54,19.
Siipileikkauskokeet pisteessä 25 tehtiin 9,96 m syvyyteen, tasolle +67,08 asti.

Häiriintyneitä maanäytteitä otettiin kadun linjauksella pisteistä 1, 6, 13 ja 18 ja Noringin-
ojan alueella
pisteestä 25, yhteensä 23 näytettä. Maanäytteitä otettiin siipileikkaustasoilta pisteessä 13 syvyys-
väliltä 2–11 m (7 kpl) ja pisteessä 25 syvyysväliltä 2–10 m (7 kpl). Kaikista häiriintyneistä maa-
näytteistä määritettiin vesipitoisuus ja maalaji silmämääräisesti. Rakeisuusmääritykset tehtiin näistä
8 näytteelle.

Pohjavesiputki asennettiin suunnitellulle katulinjalle pisteisiin 6, 14 ja 19. Pohjavesiputkien materi-
aalina on rauta, ja niissä on 0,3 m pitkä siivilä. Noringin-
ojan rakennettavuusselvitysalueella sijaitsee
AFRY:n aiemmin asentama pohjavesiputki PVP1008 ja Rautamäentien läheisyydessä aiemmin asen-
nettu putki 8, josta on yksi vesihavainto vuodelta 2015.

Taulukko 1. Pohjavesiputkien koordinaatit ja mittaustulokset.

Pohjave- siputki	Koordinaatit		Asennus- päivä	Mittauspäivä ja -tulos maanpinnasta alaspäin (m)			
	X	Y		29.4.2015	26.9.2023	20.12.2024	20.1.2025
8 ^a	6752502,24	26482117,86	29.4.2015	-1,03	-	-	-
PVP1008 ^b	6752912,95	26481907,64	7.8.2023	-	-0,44	-	-
6 ^c	6752772,26	26480946,39	12.12.2024	-	-	kuiva	kuiva
14 ^c	6753237,32	26481582,67	17.12.2024	-	-	-10,1	-0,93
19 ^c	6753450,91	26482167,79	20.12.2024	-	-	-	-2,76

^a Ei tietoa asentajasta.; ^b Asentanut AFRY.; ^c Asentanut Ramboll.

1.2 Pohjatutkimuksiin perustuva maaperätulkinta

Alueen maaperä on pääosin pehmeää savea, jonka alla on löyhä moreeni-/hiekk-/silttikerros tai kallio. Pehmeimmillään maakerrokset ovat pääsääntöisesti Noringinojan läheisyydessä.

Savisilla alueilla päällimmäisenä maakerroksena on noin 0,5–2 m paksu kuivakuorikerros savea tai savista silttiä. Sen alapuolella on noin 2–23 m paksu pehmeämpi savikerros. Kairausvastuksen perusteella arvioituna savikerroksen alla voi olla paikoittain löyhä, noin 3,1–9,9 m paksu silttinen kerros. Savikerros on paksuimmillaan Noringinojan läheisyydessä (tutkimuspisteet 24 ja 25) ja suunnittelulla kadun linjauksella (tutkimuspiste 14). Ohuimmillaan savikerros on kallioisten alueiden läheisyydessä, ja kallioisilla alueilla savikerrosta ei juuri esiinny. Savikerros rajautuu alapinnastaan löyhään moreeni-/hiekk- tai silttiseen kerrokseen, tai tiiviiseen moreeniin tai kallioon.

Kallio tai tiivis pohjamoreeni on alle 2 m syvyydellä maanpinnasta suunnitellun katulinjauksen loppuosassa sekä Noringinojan alueen lounaisosassa. Karkearakeisen maakerroksen paksuus kallioisilla alueilla on suunnitellulla katulinjalla 0,0–0,9 m (vuoden 2023 tutkimuspisteet 8 ja 9). Noringinojan lounaisosassa karkearakeisen maakerroksen paksuus on noin 0–1,7 m (vuoden 2020 tutkimuspiste P1).

Maanäytteiden laboratoriotutkimusten tulokset ja rakeisuuskäyrät on esitetty liitteessä 1.

Suunniteltu katulinja, Jokimäentie ja Metsolantie

Maanpinnan korkeus vaihtelee tasolla +72,6...+89,0. Korkeimmillaan maanpinta on pohjoisessa kallioisella alueella, ja matalimmillaan katulinjan alkuosassa etelässä. Savikerroksen paksuus vaihtelee linjauksella hyvin paljon, ollen 0–21,6 m paksu.

Tutkimuspisteessä 13 pohjamaan siipikairalla mitattu suljettu redusoimaton leikkauslujuus oli 23–75 kN/m². Siipileikkausten tasoilta otettujen maanäytteiden vesipitoisuus oli 39,9–69,9 %. Muiden linjalta otettujen savisten maanäytteiden vesipitoisuus oli 34,0–61,3 %, savisen siltin vesipitoisuus 27,9 % ja 30,85 (pisteet 1 ja 6) ja pisteestä 18 otetun hiekkaisen silttimoreenin vesipitoisuus oli 25,9 %. Vuoden 2023 tehdyissä pohjatutkimuksissa (AFRY) silttisen hiekkamoreenin vesipitoisuus oli 28,4 % (tutkimuspiste 9).

Noringinojan ympäristö

Maanpinnan korkeus vaihtelee tasolla +76,5...+89,0 korkeimman kohdan ollessa alueen lounaisosassa kallioisella alueella ja matalimman ollessa alueen luoteiskulmassa (vuoden 2024 tutkimuspiste 21). Noringinojan ympäristössä hienorakeiset maakerrokset ovat paksuimmillaan ja pehmeimmillään ja ohenevat alueen reunoja kohti tarkasteltaessa. Alueen kaakkoiskulmassa tiivis pohjamoreeni tai kallio on noin 5 m syvyydellä maanpinnasta (vuosi 2015, tutkimuspiste 5), ja lounaisosassa kallion arvioidaan olevan hyvin lähellä maanpintaa.

Tutkimuspisteessä 25 pohjamaan siipikairalla mitattu suljettu redusoimaton leikkauslujuus oli 16–27,6 kN/m². Siipileikkausten tasoilta otettujen maanäytteiden vesipitoisuus oli 38,7–80,9 %. Vuoden 2023 tehdyissä pohjatutkimuksissa (AFRY) liHAVAN saven vesipitoisuus oli 26,5–58,8 % (tutkimuspisteet 17, 21 ja 25).

1.3 Pintavedet ja pohjavesi

Selvitysalueen läpi kulkee etelä-pohjoissuuntainen Noringinoja. Lisäksi peltoalueella on lukuisia ojia, jotka pääosin yhtyvät Noringinojaan. Alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin 1-luokan pohjavesialue Pyssymäki sijaitsee noin 2 km etäisyydellä koillisidässä ja lähin 2-luokan pohjavesialue Matikkala sijaitsee noin 2,5 km etäisyydellä kaakossa. Havaitut pohjaveden pinnankorkeudet on esitetty Taulukossa 1.

1.4 Painuma

Painumalaskelmissa alustavasti painumaa tarkasteltiin asettamalla maanpinnalle 1 m paksuinen pengeri, josta aiheutuu noin 20 kN/m² tasainen kuormitus. Painumalaskelmat tehtiin GeoCalc-ohjelmalla, versiolla 6.0. Painumat laskettiin tangentialmoduuli- ja vesipitoisuusmenetelmillä (Ohde-Janbu ja Helenelund). Laskentaparametrit määritettiin leikkausten lähimpien kairausten yhteydessä otettujen näytteiden laboratoriotulosten sekä kirjallisuuden perusteella (Eurokoodin soveltamisohje Geotekninen suunnittelu – NCCI 7, Väyläviraston ohjeita 14/2023).

Katulinjalla painumia tarkasteltiin pohjatutkimuksissa havaitun paksuimman savikerroksen kohdalla, joka havaittiin pisteessä 14. Laskelmissa käytettiin siipikairauspisteen 13 tutkimustuloksia. Pisteiden 13 ja 14 etäisyys toisistaan on noin 100 metriä. Piste 14 sijaitsee katulinjalla noin PL410 ja rakennettavuusalueella V.

Noringinojan alueella laskennallisia painumia tarkasteltiin pohjatutkimuksissa havaitun paksuimman savikerroksen kohdalla, joka havaittiin pisteessä 24. Laskelmissa käytettiin siipikairauspisteen 25 tutkimustuloksia. Pisteiden 24 ja 25 etäisyys toisistaan on noin 170 metriä.

Painumalaskelmissa käytetyt maaparametrit on esitetty alla, Taulukko 2.

Taulukko 2 Painumalaskelmissa käytetyt parametrit.

	Vesipitoisuus	Tilavuuspaino	Moduuliluvut normaali- ja ylikonsolidoituneille alueille		JännitysekspONENTTI normaali- ja ylikonsolidoituneille alueille	
	w [%]	γ [kN/m ³]	m_1	m_2	β_1	β_2
Katu						
kk-Sa	40	17.5	25,2	52,5 ^a	0,06	1
Sa2	44.8	17	1021,5	-	0,02	-
Sa3	63	16	13,3	-	-0,12	-
Mr	-	18	300	-	0,50	-
kk-Sa	40	17.5	25,2	120 ^b	0,06	1
Sa2	44.8	17	1021,5	-	0,02	-
Sa3	63	16	13,3	-	-0,12	-
Mr	-	18	300	-	0,50	-
Noringinoja						
kk-Sa	40	17,5	25,2	120	0,06	1
Sa2	70	15,8	12,4	-	-0,14	-
Mr	-	18	300	-	0,5	-

^a m_2 määritetty 1,5*leikkauslujuus 35 kPa.; ^b m_2 määritetty vesipitoisuuden perusteella.

Alustavien painumalaskelmien mukaan 1 m korkuinen pengertäytö aiheuttaa paksuimmilla savialueilla noin 200–500 mm kokonaispainuman. Alustavien painumalaskelmien tulokset on koottu taulukkoon 3. Painumalaskennan laskentatulokset on esitetty raportin liitteessä 2. Painuman suuruuteen vaikuttavat pehmeiden maakerrosten paksuus ja maalajien ominaisuudet. Tangentialmoduulimenetelmällä painuma-arviot ovat suurempia kuin vesipitoisuusmenetelmällä saadut.

Taulukko 3 Pohjamaan arvioidut painumat tangenttimoduuli- ja vesipitoisuusmenetelmillä

Kohde	Laskentamenetelmä	Laskennallinen kokonaispainuma (mm)	Laskenta
Katu	Tangenttimoduuli, kuivakuorisaven $m_2 = 52,5$	230	1
	Tangenttimoduuli, kuivakuorisaven $m_2 = 120$	226	2
	Vesipitoisuus	221	3
Noringinoja	Tangenttimoduuli	409	4
	Vesipitoisuus	379	5

Esitetyt painumalaskelmat ovat alustavia ja edustavat 1 m täyttöä paksun savikon alueella. Painumien suuruuteen vaikuttaa pohjamaan kuormituksen suuruus (pengertäytön korkeus, kaivantojen täytöt) sekä painuvien maakerrosten paksuus ja niiden painumaominaisuudet. Myöhemmissä suunnitteluvaiheissa suositellaan tarkempien painumaparametrien määrittämiseksi ödometrikokeiden tekemistä häiriintymättömistä maanäytteistä.

2. ALUEEN RAKENNETTAVUUS JA PERUSTAMISTAVAT

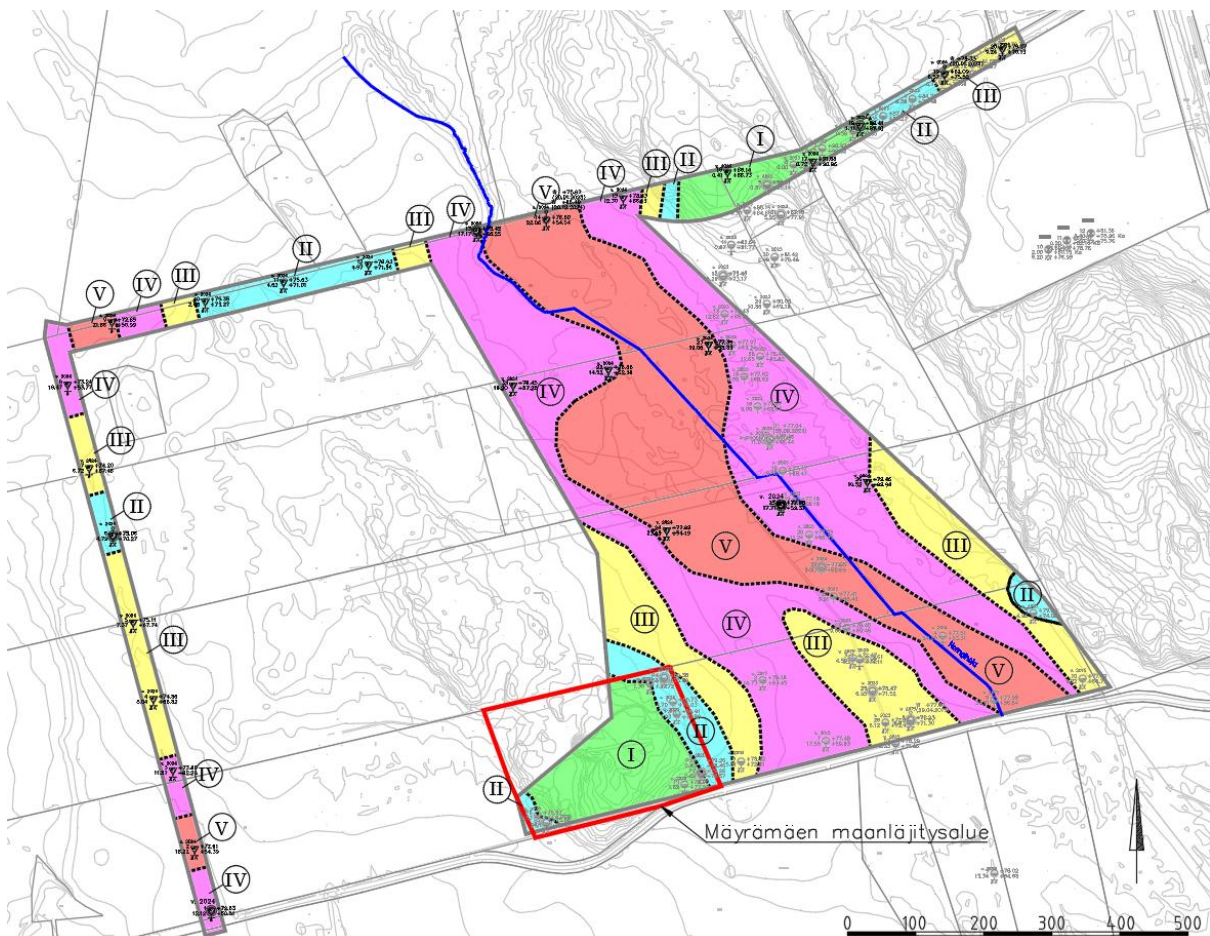
2.1 Yleistä alueen rakennettavuudesta

Rakennettavuusselvitysalue on jaettu tehtyjen pohjatutkimusten ja karttatarkastelujen perusteella alueisiin I–V, ks. Kuva 2 ja tutkimuskartta, piirustus 102. Alueiden rajaukset ovat ohjeellisia perustuen käytettävissä oleviin pohjatutkimustietoihin. Ennen rakentamiseen ryhtymistä tulee pohjasuhteet varmistaa täydentävillä pohjatutkimuksilla rakennusten ja katujen sekä kunnallistekniikkalinjojen kohdilla.

Pohjamaa on pääosin savea ja/tai siltistä savea. Lisäkuormituksen johdosta savikerrokset painuvat. Painuman suuruus riippuu saven ominaisuuksista, lisäkuormituksen suuruudesta ja saven paksuudesta (ks. kappale 1.4).

Pohjamaa on routivaa tai paikoin erittäin routivaa, mikä tulee huomioida kaikessa rakentamisessa. Siirtymäkiilojen käyttö tulee selvittää erikseen ja haitalliset epätasaiset routanousut tulee estää.

Kellareiden rakentamista ei suositella, johtuen korkealla olevasta pohjavedestä. Kellarit edellyttäisivät vesitiiviitä rakenteita tai syvälle tehtävää tehokasta salaojitusta, kellareiden mahdollinen rakentaminen tulee selvittää aina tapauskohtaisesti. Salaojitus alentaa aina myös ympäristön pohjavedenpintaa, mikä saattaa aiheuttaa painumia.

Kuva 2. Rakennettavuusalueet I...V kartalla.

2.2 Rakennusten sekä katujen ja piha-alueiden perustamistavat

Alue on jaettu viiteen rakennettavuusalueeseen, ks. Kuva 2.

Piha- ja liikennöintialueilla tulee huomioida maaperän painuminen ja painumien vaikutus kuivanapitoon ja alueen toimivuuteen. Painuman suuruuteen vaikuttaa pengerryskorkeus ja pehmeän maakerroksen paksuus (ts. mitä suurempi täyttöpaksuus ja/tai pehmeän kerroksen paksuus sitä suurempi painuma). Rakennekerrokset mitoitetaan kantavuuden perusteella ja mitoituksessa huomioidaan maaperän routivuus. Rakennekerroksissa tulee käyttää karkeita materiaaleja, joiden kapillaarinen nousukorkeus on pieni. Rakennekerrosten salaojitustarve tulee tarkastella tapauskohtaisesti.

Alue I

Tiiviin moreenin tai kallion pinta on alueella 0,0–1,7 m syvyydellä maanpinnasta, ja tämän yllä olevat maakerrokset koostuvat löyhästä hiekkamoreenista tai silttimoreenista.

Alueella I on hyvä rakennettavuus. Alueella ei arvioida olevan pohjanvahvistustarpeita, eikä rakennuksille paalutustarvetta. Rakennukset voidaan alustavasti perustaa kallion tai maan varaan. Tarpeen vaatiessa tehdään ohut massanvaihto.

Kadut ja piha-alueet rakennetaan maanvaraisesti.

Alueella tulee varautua louhintoihin.

Rautamäentien vieressä sijaitsee käytössä oleva Mäyrämäen maanvastaanottoaika. Läjitettyjen massojen varaan ei voida rakentaa.

Alue II

Alueella II rakennettavuus on kohtuullinen. Hienorakeisen savi-/silttikerroksen paksuus on noin 2–5 m.

Raskaat rakennukset voidaan perustaa kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan (3–5 m syvyydellä) tai massanvaihdon varaan (2–5 m syvyydellä).

Kadut ja piha-alueet voidaan alustavan arvion mukaan perustaa maanvaraisesti. Paikallisesti voi olla tarve pohjanvahvistuksille, kuten esimerkiksi kevennys tai massanvaihto. Massastabilointia voidaan tarvittaessa hyödyntää alueilla, joilla pehmeiden maakerrosten alapinta on enintään 5 m syvyydellä maanpinnasta. Myös pohjamaan esikuormituksella voidaan lisätä pehmeän pohjamaan kantavuutta ja pienentää kokonaispainumia. Esikuormituksessa on huomioitava esirakentamiseen käytettävissä oleva aika. Vaadittavaan esikuormitusaikaan vaikuttavat pohjamaan painumaominaisuudet, ja haluttujen tulosten saavuttaminen voi vaatia kuukausia tai vuosia.

Alue III

Alueella III rakennettavuus on kohtuullinen. Savi-/hienorakeisen maakerroksen paksuus on noin 5–10 metriä.

Raskaammat rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan.

Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia, mikäli pengerrystä tehdään paljon tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäreitä. Kuormitusta ja siten painumaa voidaan pienentää käyttämällä maarakenteissa kevennysmateriaaleja kuten vaahtolasi tai kevytsora. Myös pohjamaan esikuormituksella voidaan lisätä pehmeän pohjamaan kantavuutta ja pienentää kokonaispainumia.

Alue IV

Alueella IV rakennettavuus on kohtuullinen. Savi-/hienorakeisen maakerroksen paksuus on noin 10–17 m.

Alueen pohjamaa vaatii pohjanvahvistustoimenpiteitä. Raskaammat rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan. Arvioitu paalujen tunkeutumisvyvyys on noin 10–17 m (pohjamoreeniin saakka).

Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltillisillakin pengerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita, kuten viettoviemäreitä. Kuormitusta ja siten painumaa voidaan pienentää käyttämällä maarakenteissa kevennysmateriaaleja kuten vaahtolasi tai kevytsora. Myös pohjamaan esikuormituksella voidaan lisätä pehmeän pohjamaan kantavuutta ja pienentää kokonaispainumia.

Alue V

Alueella V pohjamaaolosuhteet ovat haastavat rakentaa, ja alueen pohjamaa vaatii pohjanvahvistustoimenpiteitä. Savi-/hienorakeisen maakerroksen paksuus on noin 17–23 m.

Alueella sekä kevyet että raskaat rakennukset vaativat paalutuksia. Arvioitu paalujen tunkeutumisvyvyys on noin 17–23 m (pohjamoreeniin saakka).

Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltillisillakin pengerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäreitä. Pohjanvahvistusmenetelminä käytetään pääasiassa pilaristabilointia tai stabiloinnin ja kevennyksen yhdistelmiä. Stabiloinnilla voidaan kasvattaa maapohjan lujuutta. Se vähentää myös rakenteiden painumia, mutta ei estä niitä kokonaan. Syvästabiloinnissa käytettävät pilarikoot, pilareiden etäisyydet (k/k-välit) sekä stabilointikaaviot tulee suunnitella erikseen. Vaihtoehtoisia pohjanvahvistustapoja ovat kevennys ja esikuormitus kuten muilla rakennettavuusalueilla on esitetty.

Mikäli pengerkorkeus on suuri alueilla III-V, on myös paalulaatta mahdollinen pohjanvahvistustapa kaduille, putkijohdoille ja piha-alueille.

2.3 Kunnallistekniikka

Putkijohtojen rakentamisessa huomioidaan tapahtuvat pitkäaikaiset painumat ja niiden vaikutus putkien toimintaan. Putkien ja johtojen kohdalla tehdään tarpeen mukaan pohjanvahvistus siten, että painumat pysyvät sallituissa rajoissa. Pohjanvahvistustarve riippuu täyttöpaksuudesta (alkuperäisen maanpinnan korotuksesta) putkien kohdalla.

Putkilinjoille rakennetaan määrävälein virtaussulkuja, joilla estetään pohjaveden kulkeutuminen linjoja pitkin. Putkikaivantojen yhteyteen on suositeltavaa rakentaa routakiilat, joilla tasataan routanousujen eroja putkijohtojen kohtien ja muun piha-alueen tai katualueen välillä.

2.4 Kaivannot

Kaivannot toteutetaan RIL263-2014 Kaivanto-ohjeen ja InfraRYLin uusimpien ohjeiden mukaan. Yli 2 m syvät kaivannot on aina tarkasteltava erikseen ja niissä on kiinnitettävä erityistä huomioita työturvallisuuteen. Kaivantoluiskien vierellä ei tule liikkua raskailla työkoneilla eikä kaivantojen reunoja saa käyttää varastokenttinä. Kaivantojen reunat on suojattava aidoin putoamisvaaran vuoksi.

2.5 Rakennusten ja piha-alueiden kuivatus

Rakennukset varustetaan salaojituksella ja vedet johdetaan yleiseen viemäriin tai maastoon kunnan ohjeiden mukaan. Salaojaputkien ympärillä ja lattian alla käytetään salaojasoraa tai sepeliä. Tarvittaessa salaojasoran sekoittuminen hienoainekseen estetään suodatinkankaalla.

3. YHTEENVETO

Selvityksen kohteena oleva alue on lähes kauttaaltaan savialuetta. Pehmeän savi-/hienorakeisen maakerroksen paksuus vaihtelee katulinjauksella hyvin paljon, ollen 0–21,6 m paksu. Tutkimuspisteessä 13 pohjamaan siipikairalla mitattu suljettu redusoimaton leikkauslujuus oli 23–75 kN/m². Noringinojan ympäristössä hienorakeiset maakerrokset ovat paksuimmillaan ja pehmeimmillään ja ohenevat alueen reunoja kohti tarkasteltaessa. Tutkimuspisteessä 25 pohjamaan siipikairalla mitattu suljettu redusoimaton leikkauslujuus oli 16–27,6 kN/m².

Painumalaskelmissa painumaa tarkasteltiin asettamalla maanpinnalle 1 m paksuinen pengeri, josta aiheutuu noin 20 kN/m² tasainen kuormitus. Suunnitellulla katulinjauksella laskennallinen arvioitu kokonaispainuma on noin 200 mm ja Noringinojan alueella noin 400 mm.

Alueella I on hyvä rakennettavuus. Alueella ei arvioida olevan pohjanvahvistustarpeita, eikä rakennuksille paalutustarvetta. Rakennukset voidaan alustavasti perustaa kallion tai maan varaan. Tarpeen vaatiessa tehdään ohut massanvaihto. Kadut ja piha-alueet rakennetaan maanvaraisesti. Alueella tulee varautua louhintoihin.

Alueella II rakennettavuus on kohtuullinen. Raskaat rakennukset voidaan perustaa kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan (3–5 m syvyydellä) tai massanvaihdon varaan (2–5 m syvyydellä). Kadut ja piha-alueet voidaan alustavan arvion mukaan perustaa maanvaraisesti. Paikallisesti voi olla tarve pohjanvahvistuksille, kuten esimerkiksi kevennys, massanvaihto tai esikuormitus tai massastabilointi.

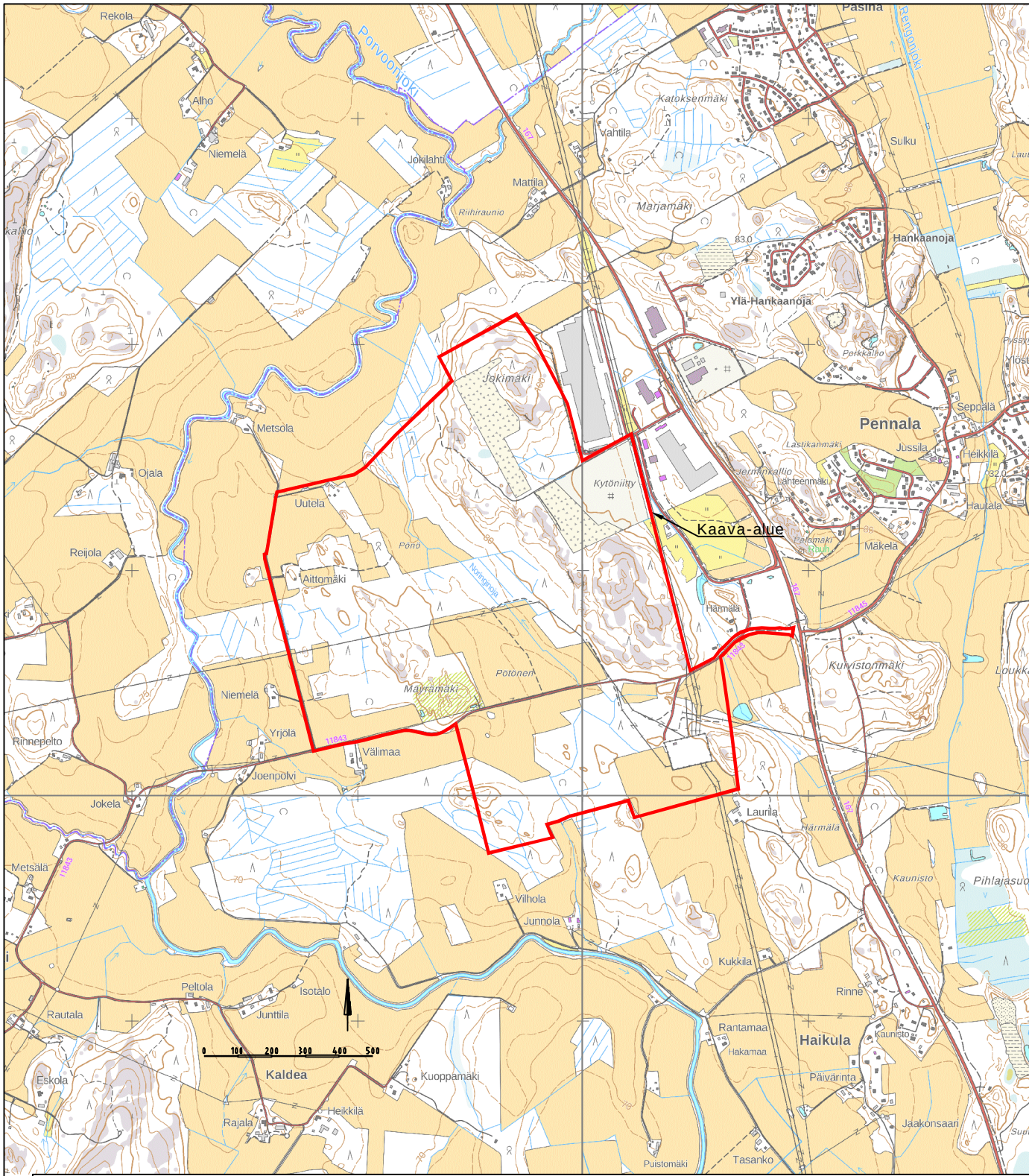
Alueella III rakennettavuus on kohtuullinen. Raskaammat rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan (5–10 m). Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia, mikäli pengerrystä tehdään paljon tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäriä. Pohjanvahvistusmenetelminä esimerkiksi kevennys, esikuormitus ja paalulaatta.

Alueella IV rakennettavuus on kohtuullinen. Raskaammat rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan (10–17 m). Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltillisillakin pengerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäriä. Pohjanvahvistusmenetelminä esimerkiksi kevennys, esikuormitus ja paalulaatta.

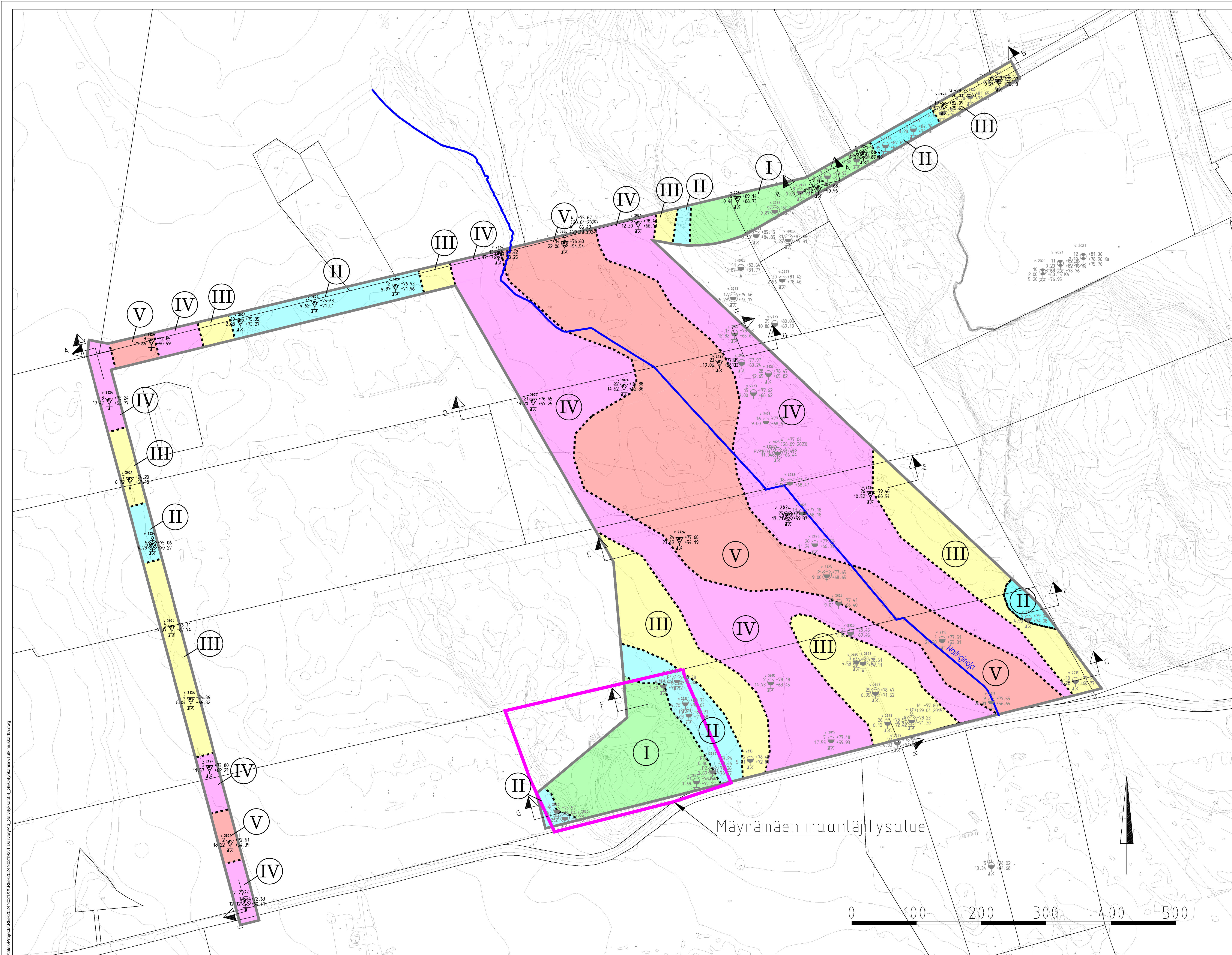
Alueella V pohjamaaolosuhteet ovat haastavat rakentaa, ja alueen pohjamaa vaatii pohjanvahvistustoimenpiteitä. Alueella sekä raskaat että kevyemmät rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan (17–23 m). Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltillisillakin pengerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäriä. Pohjanvahvistusmenetelminä käytetään pääasiassa pilaristabilointia tai stabiloinnin ja kevennyksen yhdistelmiä. Vaihtoehtoisia pohjanvahvistustapoja ovat paalulaatta, kevennys ja esikuormitus kuten muilla rakennettavuusalueilla on esitetty.

Tämä tutkimus on alustava alueellinen tutkimus. Ennen rakentamista alueelle suunniteltaviin rakennuksiin ja katuihin tulee tehdä kohdekohtaiset pohjatutkimukset, joiden perusteella tehdään yksityiskohtaiset pohjarakennussuunnitelmat. Tarkemmat pohjamaan painuma- ja kantavuusarviot tulee rakennussuunnitteluvaiheessa tehdä uusien, tarkempien pohjatutkimusten perusteella. Painumaparametrien määrittämisellä pystytään tarkentamaan laskennallisten painumien suuruutta ja nopeutta.

\\files\Projects\REH2024\N021XX\REH2024\N0219314 Delivery\43_Selvitykset\03_GEO\työkansio\Yleiskartta.dwg

K.osa/ Kylä Pennala		Kortteli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvan nro	
Rakennustoimenpide				Piirustuslaji Pohjarakennus		Juokseva nro	
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK				Piirustuksen sisältö Yleiskartta		Mittakaava 1:25000	
Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611				Suunn ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto	
				Piirustusnro 101		Piirustuksia	Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI				Suunn. M. Karnaatti	Piirt. ASIR	Pvm 21.2.2025	

Rakennettavuusselvitysrajaus
Maa­läjitys­alue

Rakennettavuusalueet:

- I** Alueella I on hyvä rakennettavuus. Alueella ei arvioida olevan pohjanvahvistustarpeita, eikä rakennuksille paalutustarvetta. Rakennukset voidaan alustavasti perustaa kallion tai maan varaan. Tarpeen vaatiessa tehdään ohut massanvaihto. Kadut ja piha-alueet rakennetaan maanvaraisesti. Alueella tulee varautua louhintoihin.
- II** Alueella II rakennettavuus on kohtuullinen. Raskaat rakennukset voidaan perustaa kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan (3-5 m syvyydelle) tai massanvaihdon varaan (2-5 m syvyydelle). Kadut ja piha-alueet voidaan alustavan arvion mukaan perustaa maanvaraisesti. Paikallisesti voi olla tarve pohjanvahvistuksille, kuten esimerkiksi kevennys tai massanvaihto. Massastabilointia voidaan tarvittaessa hyödyntää alueilla, joilla pehmeiden maakerrosten alapinta on enintään 5 m syvyydellä maanpinnasta. Myös pohjamaan esikuormituksella voidaan lisätä pehmeän pohjamaan kantavuutta ja pienentää kokonaispainumia.
- III** Alueella III rakennettavuus on kohtuullinen. Raskaammat rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan. Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia, mikäli pengerrystä tehdään paljon tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäreitä. Kuormitusta ja siten painumaa voidaan pienentää käyttämällä maarakenteissa kevennysmateriaaleja kuten vaahtolasi tai kevytsora. Myös pohjamaan esikuormituksella voidaan lisätä pehmeän pohjamaan kantavuutta ja pienentää kokonaispainumia.
- IV** Alueella IV rakennettavuus on kohtuullinen. Alueen pohjamaa vaatii pohjanvahvistustoimenpiteitä. Raskaammat rakennukset on perustettava kovaan pohjaan asti ulottuvien paalujen varaan. Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltillisillakin pengerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäreitä. Kuormitusta ja siten painumaa voidaan pienentää käyttämällä maarakenteissa kevennysmateriaaleja kuten vaahtolasi tai kevytsora. Myös pohjamaan esikuormituksella voidaan lisätä pehmeän pohjamaan kantavuutta ja pienentää kokonaispainumia.
- V** Alueella V pohjamaaolosuhteet ovat haastavat rakentaa, ja alueen pohjamaa vaatii pohjanvahvistustoimenpiteitä. Alueella sekä kevyet että raskaat rakennukset vaativat paalutuksia. Kaduilla ja piha-alueilla suositellaan tehtäväksi pohjanvahvistuksia maltillisillakin pengerkorkeuksilla tai kun katujen ja piha-alueiden alle sijoittuu painumille herkkiä rakenteita kuten viettoviemäreitä. Pohjanvahvistusmenetelminä käytetään pääasiassa pilaristabilointia tai stabiloinnin ja kevennyksen yhdistelmiä. Stabiloinnilla voidaan kasvattaa maapohjan lujuutta. Se vähentää myös rakenteiden painumia, mutta ei estä niitä kokonaan. Syvästabiloinnissa käytettävät pilarikoot, pilareiden etäisyydet (k/k-välit) sekä stabilointikaaviot tulee suunnitella erikseen. Vaihtoehtoisia pohjanvahvistustapoja ovat kevennys ja esikuormitus kuten muilla rakennettavuusalueilla on esitetty.

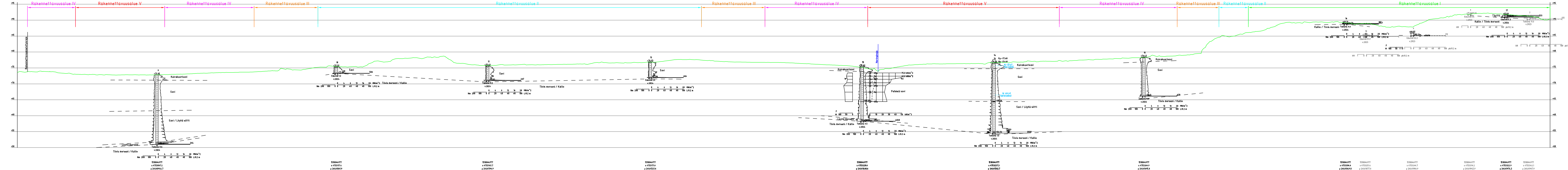
- Tutkimukset tehty vuonna 2024
- Aiemmin tehdyt tutkimukset

Tutkimusajankohta	Mittaus	28.11.2024
	Kairaus	10.12.-19.12.2024
Työnjohtaja	Mittaus	MRAJ
	Kairaus	MKO
Koordinaatisto		ETRS-GK26
Korkeusjärjestelmä		N2000
Käytetyt monikulmiopisteet		

Koski/ Kylä Pennala	Korttel/ Tila	Tontti/ Pinta	Viite­arvon merkintä	Rakujan nro
Rakennus­mer­kintä		Puutalaja	Julkiseva nro	
Rakennus­kohteen nimi ja osoite		Puutalajan asialla	Mittakaava	
FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK		Tutkimuskartta	1:2500	
RAMBOLL		Suunn. ala	Työnro	Tiedosto
Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611		GEO 1510084977	Puutalajan asialla	Huuto
Hyl.		102	Puutalajan asialla	Huuto
E. Auvinen, DI		M. Karnaatti	ASIR	Pvm. 21.2.2025

\\vesi\Projects\REF202-AN021\XX\REF202-AN021\0314 Delivery\43_Selvitys\03_GEO\gkarsa\Tulokset\leikkaus.dwg

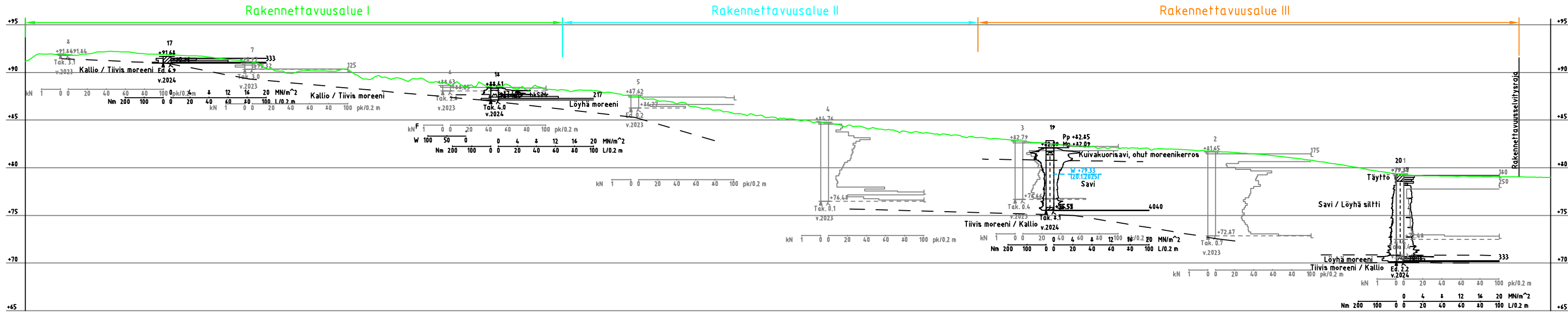
LEIKKAUS A - A
1:500/1:200

K.osa/ Kylä Pennala	Kortteeli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä	Rakuvan nro
Rakennustoimija			Piirustaja Pohjarakennus	Juokseva nro
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK		Piirustuksen sisältö Leikkauspiirustus Leikkaus A-A		Mittakaava 1:500/1:200
RAMBOLL Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611	Suunn. ala GEO 1510084977		Tiedosto	
	Piirustussuunn. 103		Piirustussuunn. Mautos	
Nimi E. Auvinen, DI	Suunn. M. Karnaatti	Piir. ASIR	Pvm 21.2.2025	

\\files\Projects\RE-H202-4N021XX\REH2024N02193\4_Delivery\43_Selvitykset\03_GEO\työkalorioTukimuskartta.dwg

LEIKKAUS B - B
1:500/1:200

IS10044977
x 4753318.1
y 24441945.9

IS10044977
x 4753312.9
y 24441974.3

IS10044977
x 4753314.1
y 24441947.9

IS10044977
x 4753314.7
y 24442033.1

IS10044977
x 4753317.5
y 24442043.4

IS10044977
x 4753319.4
y 24442077.4

IS10044977
x 4753416.4
y 24442102.5

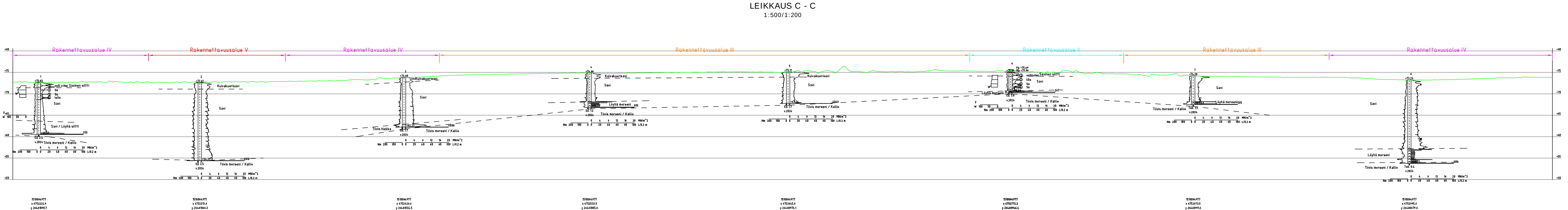
IS10044977
x 4753416.8
y 24442164.4

IS10044977
x 4753415.5
y 24442204.3

IS10044977
x 4753418.5
y 24442258.6

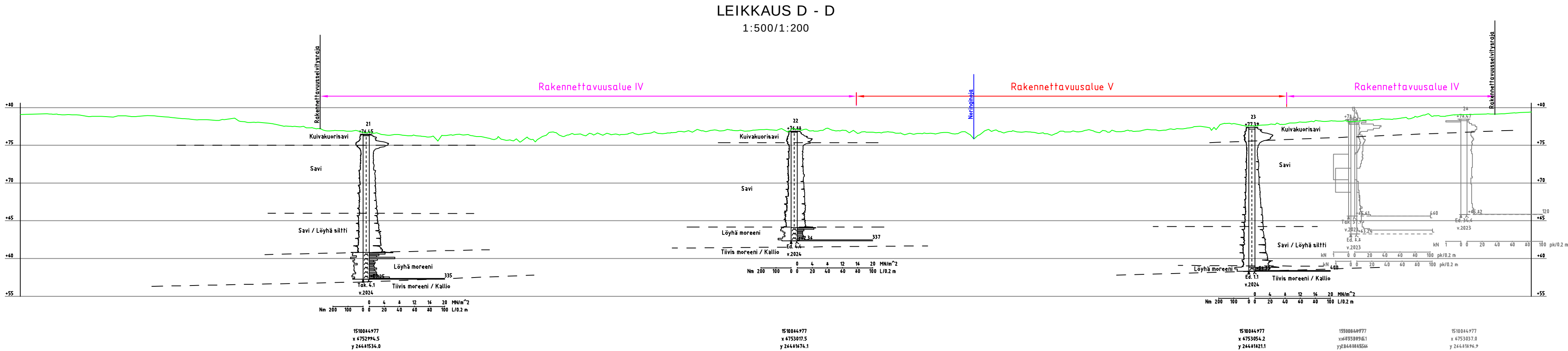
K.osa/ Kylä Pennala	Kortteli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvan nro
Rakennustoimenpide			Piirustuslaji Pohjarakennus	Juokseva nro	
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK			Piirustuksen sisältö Leikkauspiirustus Leikkaus B-B	Mittakaava 1:500/1:200	
Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611			Suunn. ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto
			Piirustusnro 104	Piirustuksia	Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI			Suunn. M. Karnaatti	Piirt. ASIR	Pvm 21.2.2025

\\res\projects\REH2024\N21\X\REH2024\N02\13314_Delivery43_Selvitys\set03_GEO\yokansio\Tutkimuskartta.dwg

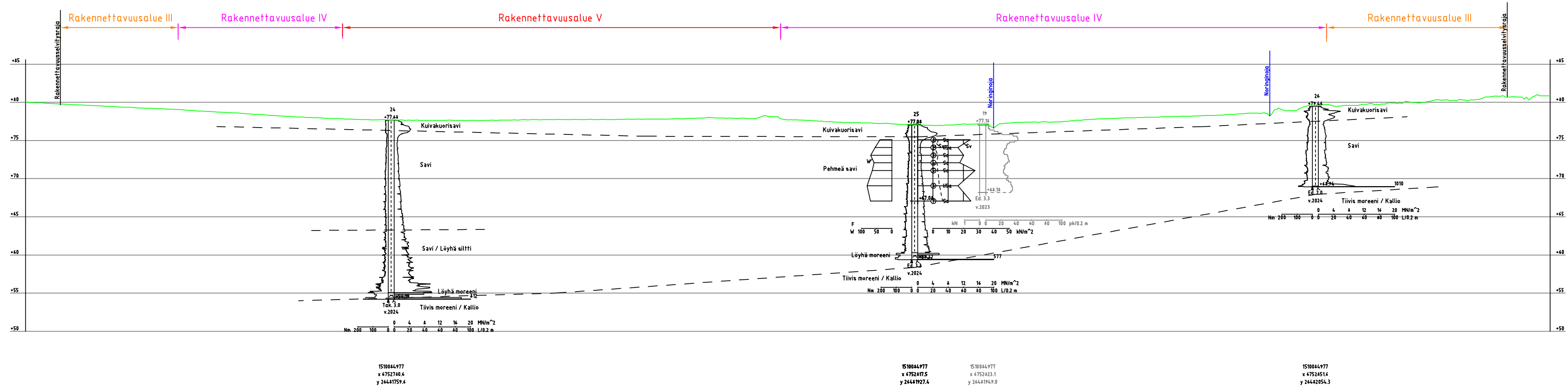
K.osa/ Kylä Pennala	Korttel/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä	Rakluvan nro
Rakennustoimipide			Piirustuslaji Pohjarakennus	Juokseva nro
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK	Piirustuksen sisältö Leikkauspiirustus Leikkaus C-C			Mittakaava 1:500/1:200
RAMBOLL Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611	Suunn. ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto	
	Piirustusnro 105	Piirustuksia	Muutos	
Hyv. E. Auvinen, DI	Suunn. M. Karnaatti	Piir. ASIR	Pvm 21.2.2025	

\\files\Projects\RE\H202-4\N021XX\RE\H2024\N02193\4_Delivery\43_Selvitykset\03_GEO\työkansio\Tutkimuskartta.dwg

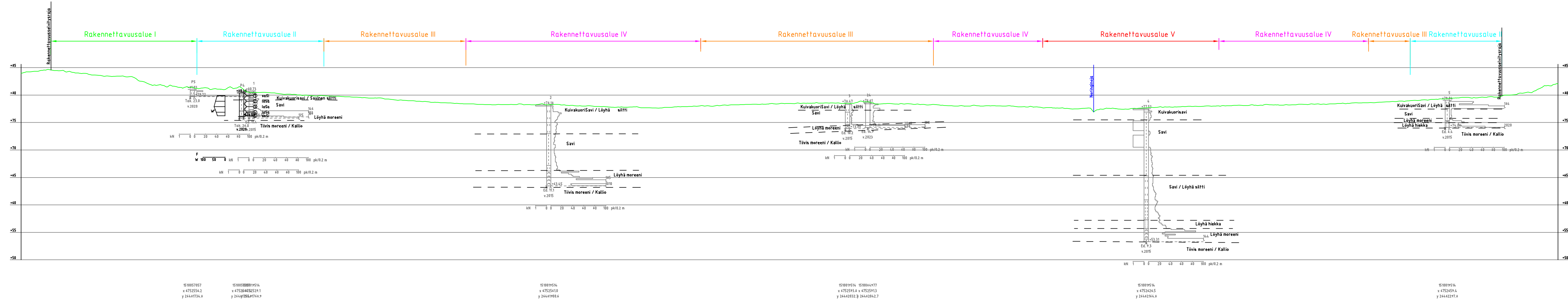
K.osa/ Kylä Pennala	Kortteli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä	Rak.luvan nro
Rakennustoimenpide	Pohjarakennus		Piirustuslaji	Juokseva nro
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK	Pohjarakennus		Piirustuksen sisältö	Mittakaava
			Leikkauspiirustus	1:500/1:200
			Leikkaus D-D	
RAMBOLL Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611		Suunn. ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto
		Piirustusnro 106	Piirustuksia	Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI		Suunn. M. Karnaatti	Piirt. ASIR	Pvm 21.2.2025

LEIKKAUS E - E
1:500/1:200

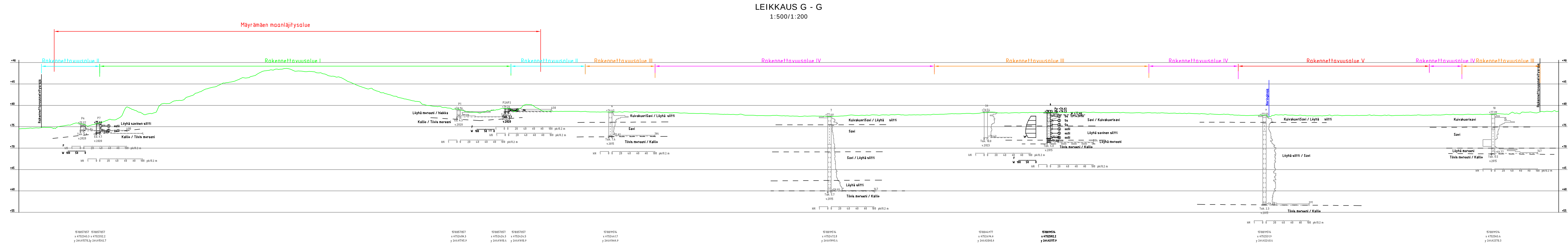

K.osa/ Kyla Pennala	Kortteli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvan nro
Rakennustoimenpide			Piirustustyyppi Pohjarakennus	Jatkettava nro	
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK			Mittakaava 1:500/1:200		
 Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611			Suunn. ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto
			Piirustusnro 107		Piirustustila Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI			Suunn. M. Karnaatti	Piirt. ASIR	Pvm 21.2.2025

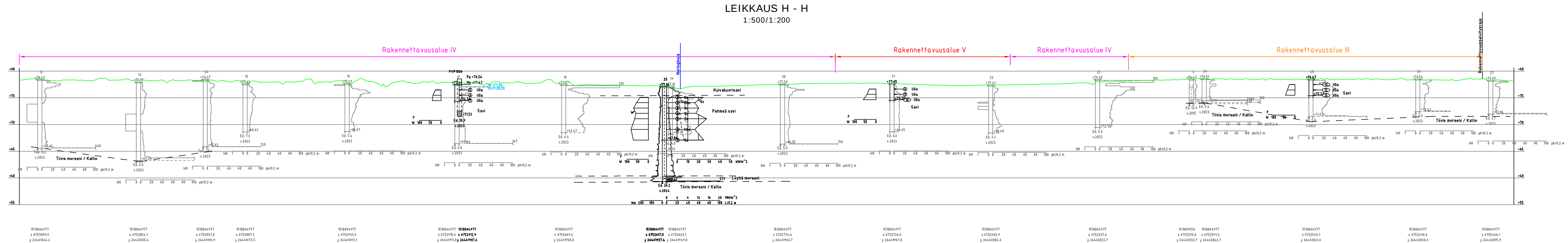
LEIKKAUS F - F
1:500/1:200

K.osa/ Kyla Pennala	Kortteli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvan nro
Rakennustoimenpide			Piirustuslaji Pohjarakennus		Juokseva nro
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK			Piirustuksen sisältö Leikkauspiirustus Leikkaus F-F		Mittakaava 1:500/1:200
			Suunn. ala GEO		Tiedosto
Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611			Työnro 1510084977		
			Piirustusno 108		Piirustuksia Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI			Suunn. M. Karnaatti		Piirt. ASIR
					Pvm 21.2.2025

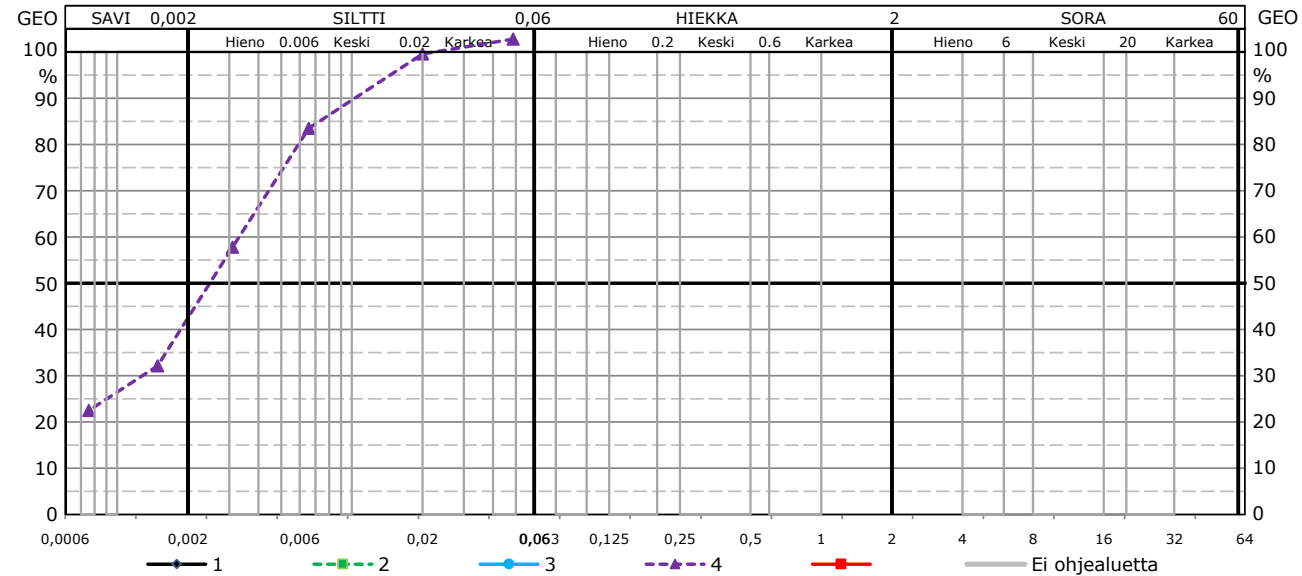
K.osa/ Kyla Pennala	Kortteli/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvun nro
Rakennustoimenpide			Piirustusiari Pohjarakennus		Juokseva nro
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK			Piirustuksen sisältö Leikkauspiirustus Leikkaus G-G		Mittakaava 1:500/1:200
 Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611			Suunn. ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto
			Piirustusnro 109	Piirustuksia	Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI			Suunn. M. Karnaatti	Piirt. ASIR	Pvm 21.2.2025

K.osa/ Kyla Pennala	Korttel/ Tila	Tontti/ Rn:o	Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvan nro
Rakennustoimenpide			Piiirustustaji Pohjarakennus		Juokseva nro
Rakennuskohteen nimi ja osoite FORTUM POWER AND HEAT OY Pennalan datakeskushankkeen OYK			Piiirustuksen sisältö Leikkauspiiirustus Leikkaus H-H		Mittakaava 1:500/1:200
 Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611			Suunn. ala GEO	Työnro 1510084977	Tiedosto
			Piiirustusnro 110		Muutos
Hyv. E. Auvinen, DI			Suunn. M. Karnaatti	Piiiri. ASIR	Pvm 21.2.2025

Työnumero 1510084977-009
Tilaaaja Fortum Power and Heat Oy
Kohde Pennalan datakeskus, rakennettavuusselvitys
Tutkija Katja Madetoja

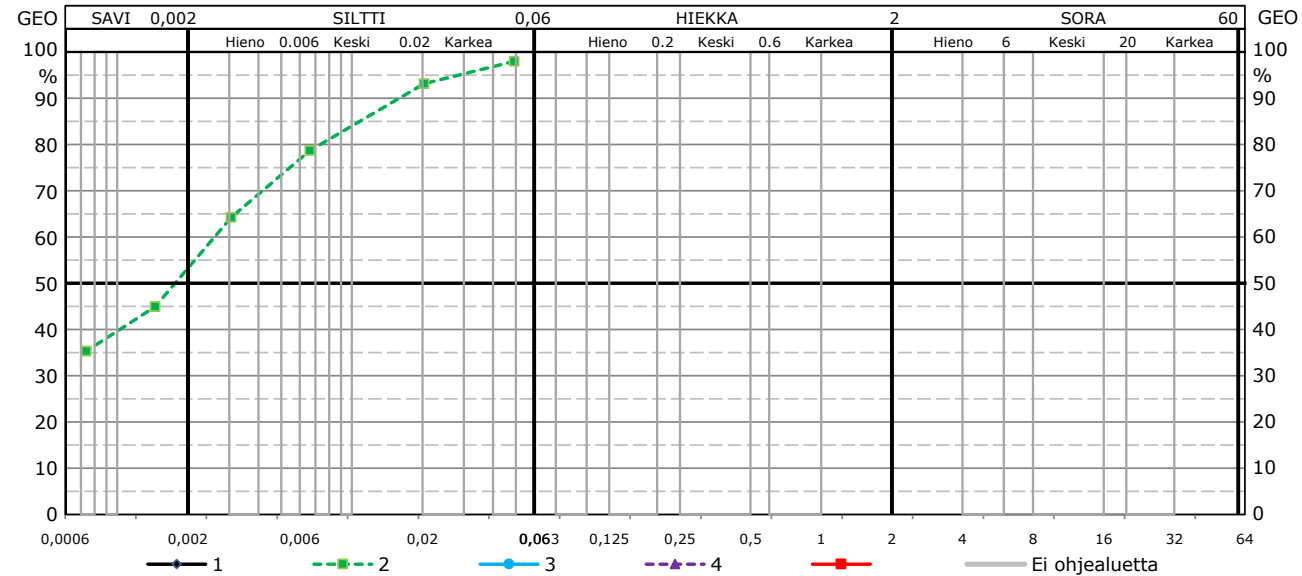
LIITE 7.1.2025

		1	2	3	4	
Näytteen	piste	1	1	1	1	
	syvyys	0,5-1	1,5-2	2,5-3	3-4	
	ottamispäivä	11.12.2024	11.12.2024	11.12.2024	11.12.2024	
	ottaja	MKO	MKO	MKO	MKO	
	otin	KIK 60	KIK 60	KIK 60	KIK 60	
Vesipitoisuus	%	27,9	48,9	37,1	37,2	
Humuspitoisuus	%					
Hehkutushäviö 800°C	%					
Hienousluku						
Kapillaarisuus						
Tehokas raekoko	D10					
Tasaisuusluku	D60/D10					
Routivuus					Routiva	
Hienoainespitoisuus	%					
Savipitoisuus	%				40,3	
Maalaji	ISO					
Silmävar.määrittys	GEO	saSi	Sa	Sa	laSa	
Maalaji	GEO					
Huom.		Seassa Hm, juuria				
Paino	kuiva	g			50,0	
	areometri	g			50,0	
Lämpötila	areometri	°C			20,0	
Raekoko, läpäisy-% SFS-EN 933-1	63					
	32					
	16					
	8					
	4					
	2					
	1					
	0,5					
	0,25					
	0,125					
	0,063					
	Areometri 1min				0,0486	103
	GLO-85 6min				0,0200	100
	1h				0,0066	84
	5h				0,0031	58
	1vrk				0,0015	32
	4vrk				0,0008	22

Työnumero 1510084977-009
Tilaaaja Fortum Power and Heat Oy
Kohde Pennalan datakeskus, rakennettavuusselvitys
Tutkija Katja Madetoja

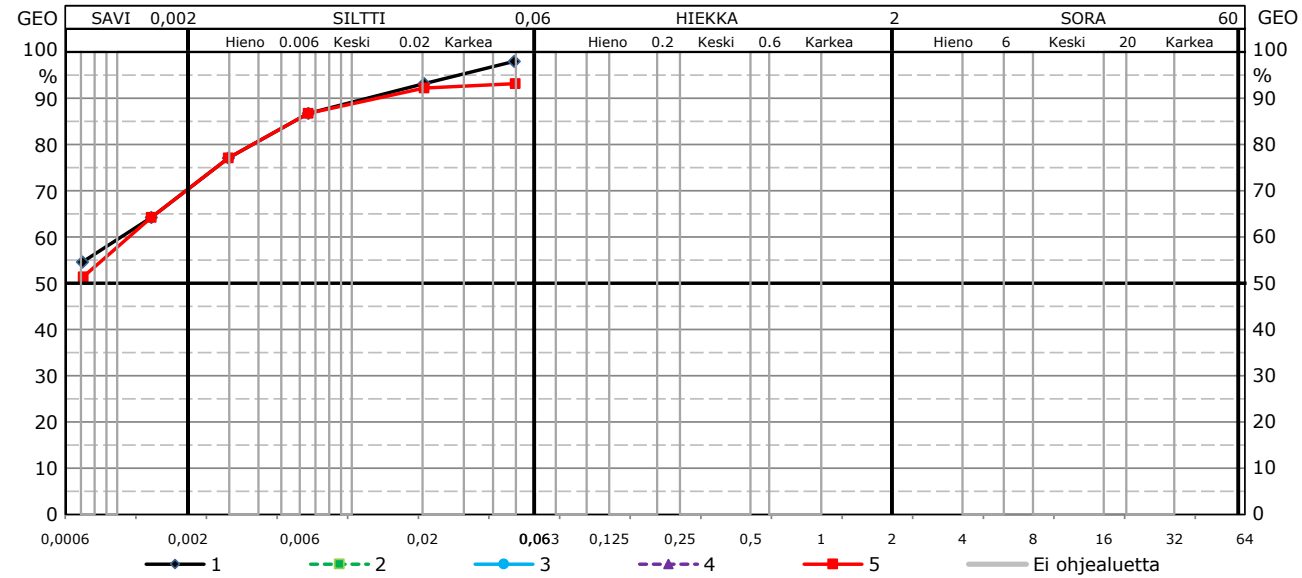
LIITE 7.1.2025

		1	2	3	4	
Näytteen	piste	6	6	6	6	
	syvyys	0,5-1	1,5-2	2,5-3	3-4	
	ottamispäivä	12.12.2024	12.12.2024	12.12.2024	12.12.2024	
	ottaja	MKO	MKO	MKO	MKO	
	otin	KIK 60	KIK 60	KIK 60	KIK 60	
Vesipitoisuus	%	30,8	34,0	38,7	37,5	
Humuspitoisuus	%					
Hehkutushäviö 800°C	%					
Hienousluku						
Kapillaarisuus						
Tehokas raekoko	D10					
Tasaisuusluku	D60/D10					
Routivuus			Routiva			
Hienoainespitoisuus	%					
Savipitoisuus	%		51,6			
Maalaji	ISO					
Silmävar.määrittys	GEO	saSi		Sa	Sa	
Maalaji	GEO		liSa			
Huom.		Seassa Hm				
Paino	kuiva	g	50,0			
	areometri	g	50,0			
Lämpötila	areometri	°C	20,0			
Raekoko, läpäisy-% SFS-EN 933-1	63					
	32					
	16					
	8					
	4					
	2					
	1					
	0,5					
	0,25					
	0,125					
	0,063					
	Areometri 1min		0,0492 98			
	GLO-85 6min		0,0203 93			
	1h		0,0066 79			
	5h		0,0031 64			
	1vrk		0,0014 45			
	4vrk		0,0007 35			

Työnumero 1510084977-009
Tilaaaja Fortum Power and Heat Oy
Kohde Pennalan datakeskus, rakennettavuusselvitys
Tutkija Katja Madetoja

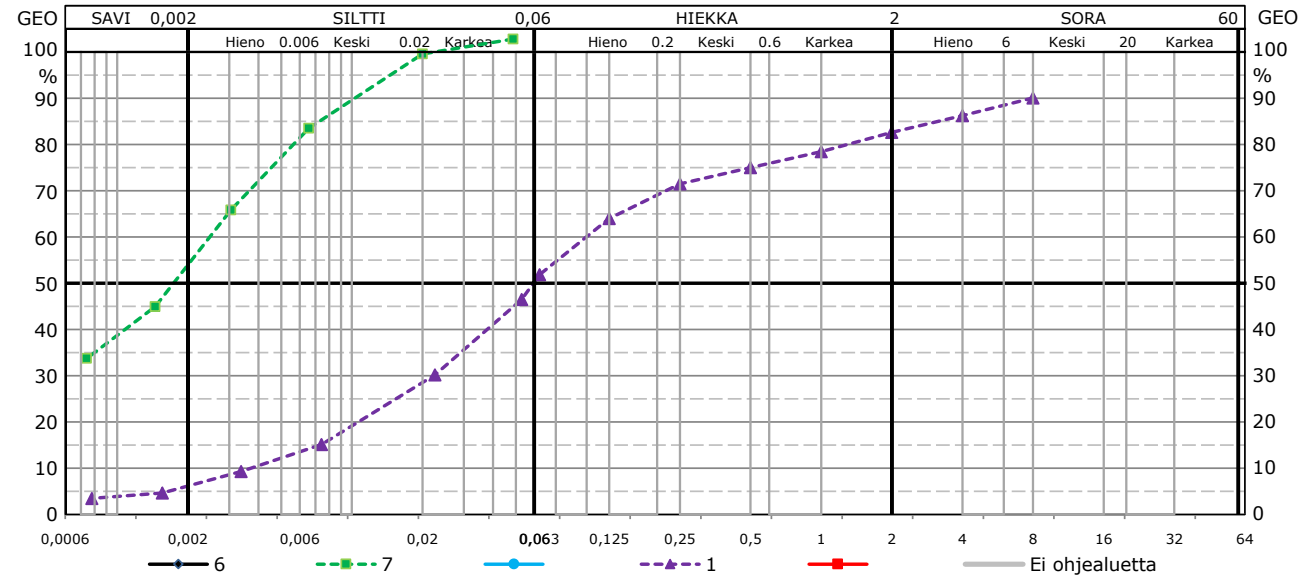
LIITE 7.1.2025

		1	2	3	4	5	
Näytteen	piste	13	13	13	13	13	
	syvyys	2	3	4	5	6	
	ottamispäivä	13.12.2024	13.12.2024	13.12.2024	13.12.2024	12.12.2024	
	ottaja	MKO	MKO	MKO	MKO	Mko	
	otin	KIK 60	KIK 60	KIK 60	KIK 60	KIK60	
Vesipitoisuus	%	40,2	48,4	39,9	46,1	69,9	
Humuspitoisuus	%						
Hehkutushäviö 800°C	%						
Hienousluku							
Kapillaarisuus							
Tehokas raekoko	D10						
Tasaisuusluku	D60/D10						
Routivuus		Routiva				Routiva	
Hienoainespitoisuus	%						
Savipitoisuus	%	69,2				69,2	
Maalaji	ISO						
Silmävar.määrittys	GEO		Sa	Sa	Sa		
Maalaji	GEO	liSa				liSa	
Huom.		juuria					
Paino	kuiva	g					
	areometri	g	50,0			50,0	
Lämpötila	areometri	°C	20,0			20,0	
Raekoko, SFS-EN 933-1	läpäisy-%	63					
		32					
		16					
		8					
		4					
		2					
		1					
		0,5					
		0,25					
		0,125					
		0,063					
Areometri	1min	0,0492	98,0			0,0497	93
GLO-85	6min	0,0203	93,2			0,0204	92
	1h	0,0065	86,7			0,0065	87
	5h	0,0030	77,1			0,0030	77
	1vrk	0,0014	64,2			0,0014	64
	4vrk	0,0007	54,6			0,0007	51

Työnumero 1510084977-009
Tilaaaja Fortum Power and Heat Oy
Kohde Pennalan datakeskus, rakennettavuusselvitys
Tutkija Katja Madetoja

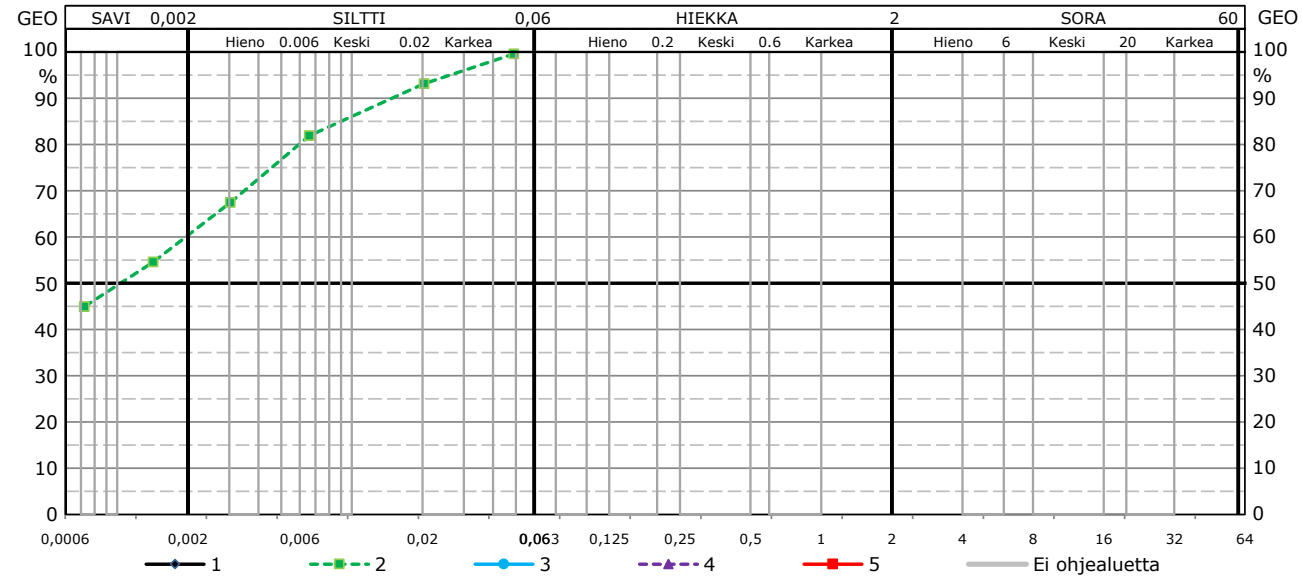
LIITE 7.1.2025

		6		7		1	
Näytteen	piste	13		13		18	
	syvyys	8		11		0,5-1	
	ottamispäivä	13.12.2024		13.12.2024		18.12.2024	
	ottaja	MKO		MKO		PELAA	
	otin	KIK 60		KIK 60		KIK 60	
Vesipitoisuus	%	61,3		57,9		25,9	
Humuspitoisuus	%						
Hehkutushäviö 800°C	%						
Hienousluku							
Kapillaarisuus							
Tehokas raekoko	D10					0,0039	
Tasaisuusluku	D60/D10					27,11	
Routivuus				Routiva		Routiva	
Hienoainespitoisuus	%					50,2	
Savipitoisuus	%			52,2		5,8	
Maalaji	ISO						
Silmävar.määrittys	GEO	Sa					
Maalaji	GEO			liSa		hkSiMr	
Huom.						juuria Pesuseulottu	
Paino	kuiva	g		50,0		50,0	
	areometri	g		50,0		50,0	
Lämpötila	areometri	°C		20,0		20,0	
Raekoko, läpäisy-% SFS-EN 933-1	63						
	32						
	16						
	8					8,000	90,1
	4					4,000	86,3
	2					2,000	82,6
	1					1,000	78,5
	0,5					0,500	75,0
	0,25					0,250	71,5
	0,125					0,125	64,0
	0,063					0,063	51,8
	Areometri	1min		0,0486	103	0,0530	46
	GLO-85	6min		0,0200	100	0,0226	30
		1h		0,0066	84	0,0074	15
		5h		0,0030	66	0,0034	9
		1vrk		0,0014	45	0,0016	5
		4vrk		0,0007	34	0,0008	3

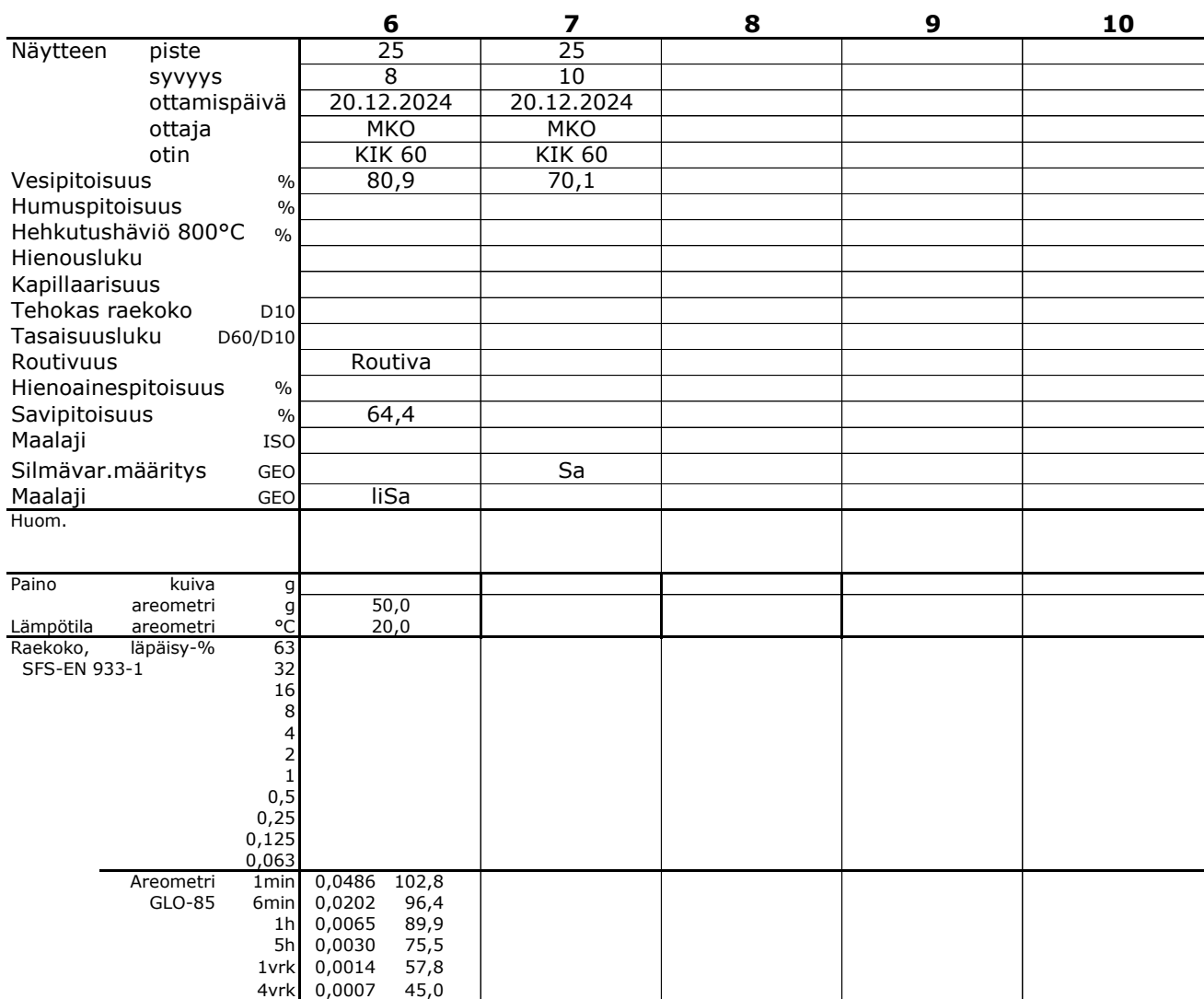
Työnumero 1510084977-009
Tilaaaja Fortum Power and Heat Oy
Kohde Pennalan datakeskus, rakennettavuusselvitys
Tutkija Katja Madetoja

LIITE 7.1.2025

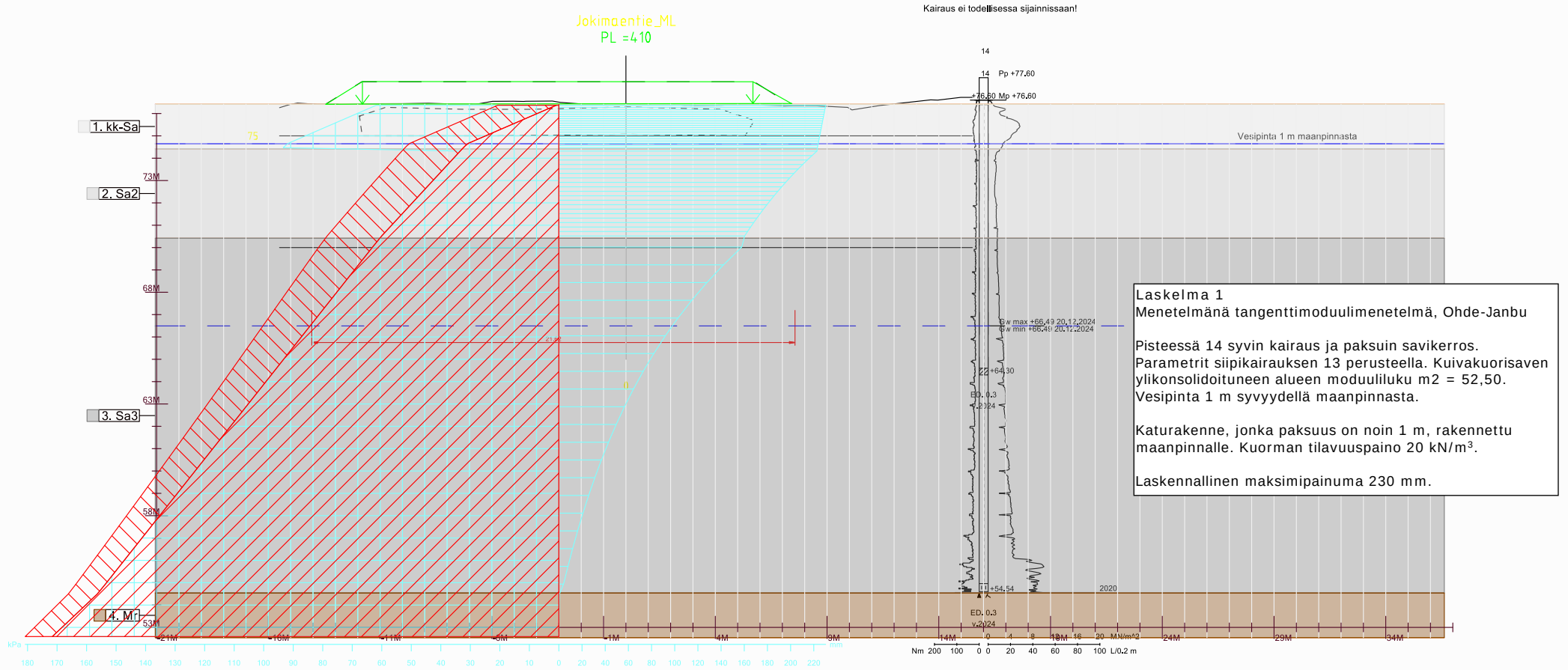
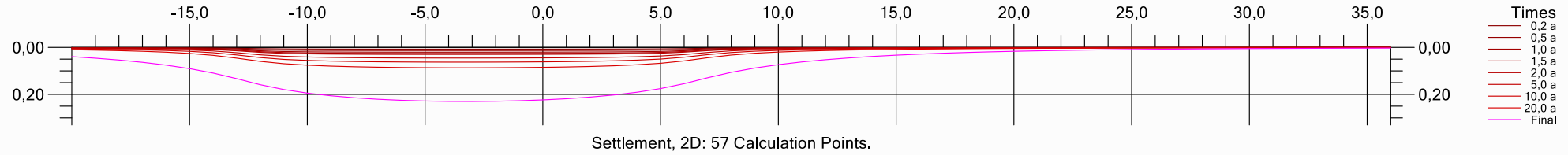

		1	2	3	4	5
Näytteen	piste	25	25	25	25	25
	syvyys	2	3	4	5	6
	ottamispäivä	20.12.2024	20.12.2024	20.12.2024	20.12.2024	20.12.2024
	ottaja	MKO	MKO	MKO	MKO	Mko
	otin	KIK 60	KIK 60	KIK 60	KIK 60	KIK60
Vesipitoisuus	%	38,7	55,0	69,5	58,1	63,9
Humuspitoisuus	%					
Hehkutushäviö 800°C	%					
Hienousluku						
Kapillaarisuus						
Tehokas raekoko	D10					
Tasaisuusluku	D60/D10					
Routivuus			Routiva			
Hienoainespitoisuus	%					
Savipitoisuus	%		59,2			
Maalaji	ISO					
Silmävar.määrittys	GEO	Sa		Sa	Sa	Sa
Maalaji	GEO		liSa			
Huom.						
Paino	kuiva	g				
	areometri	g				
Lämpötila	areometri	°C	50,0			
Raekoko,	läpäisy-%	63				
SFS-EN 933-1		32				
		16				
		8				
		4				
		2				
		1				
		0,5				
		0,25				
		0,125				
		0,063				
Areometri	1min		0,0490	100		
GLO-85	6min		0,0203	93		
	1h		0,0066	82		
	5h		0,0030	67		
	1vrk		0,0014	55		
	4vrk		0,0007	45		

LIITE 7.1.2025

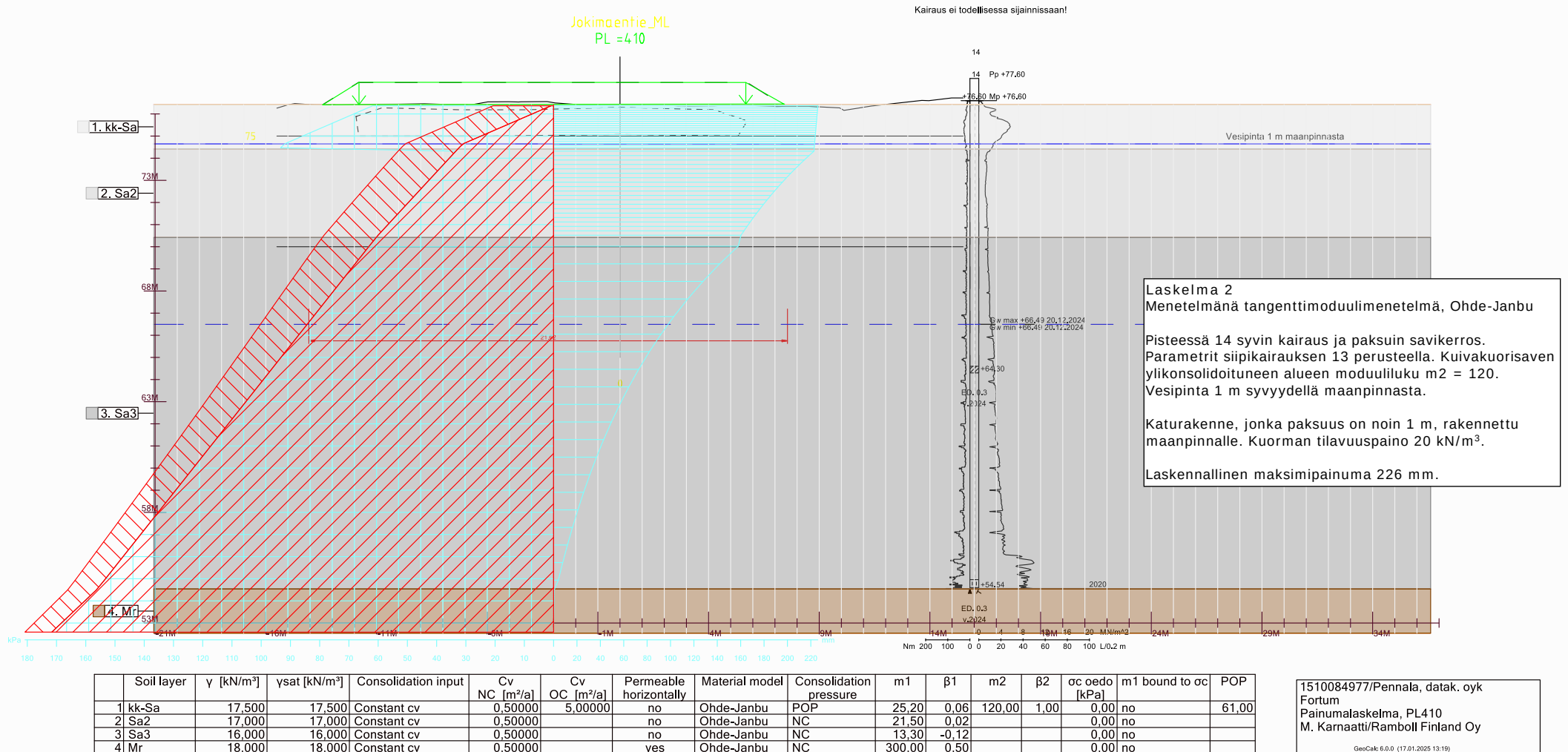
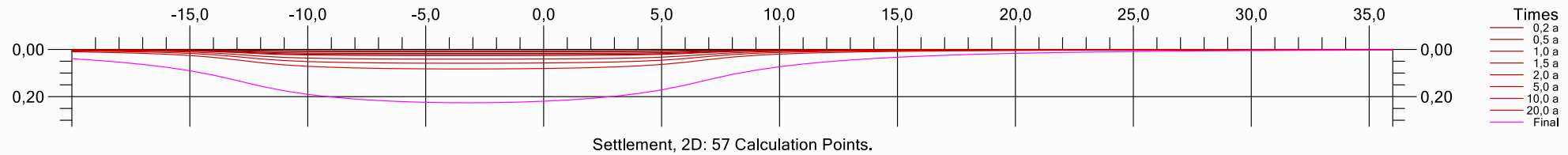
Liite 2 Painumalaskennat

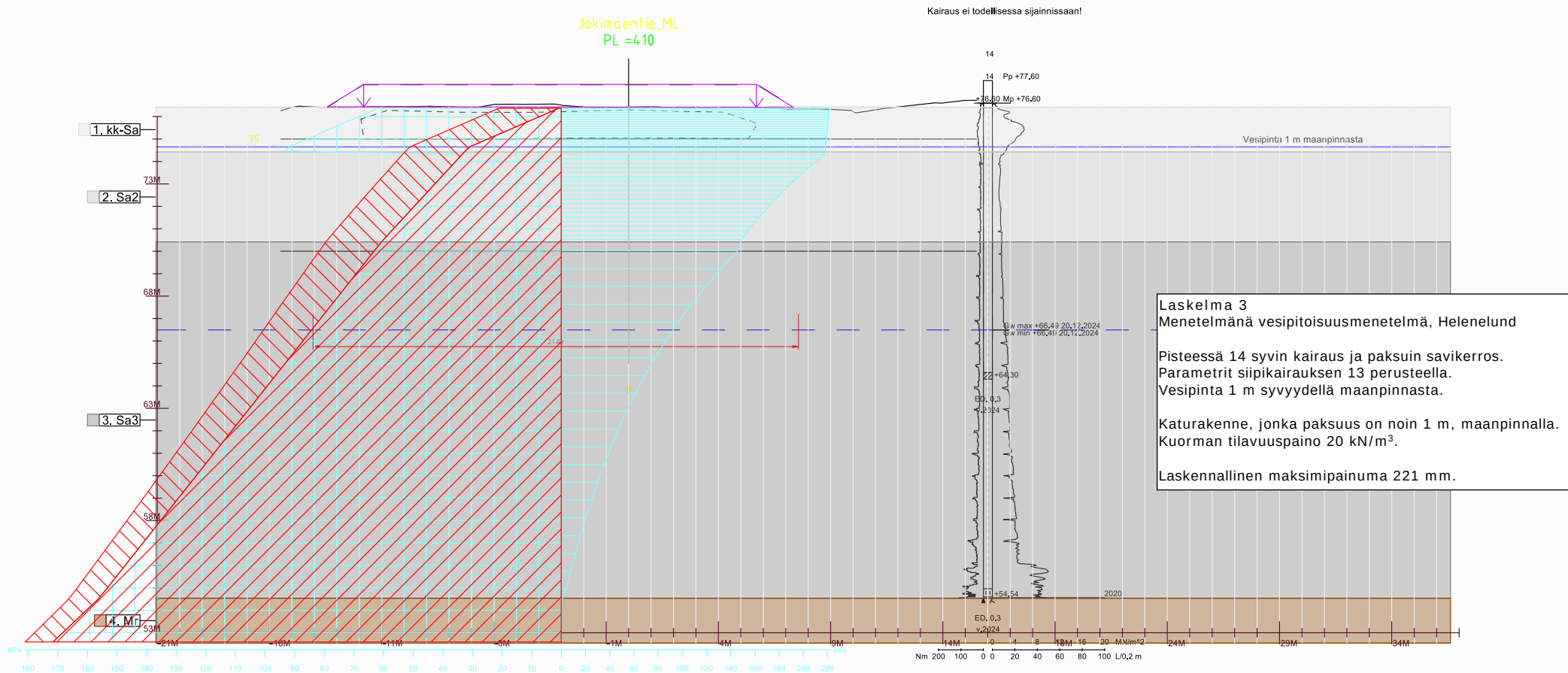
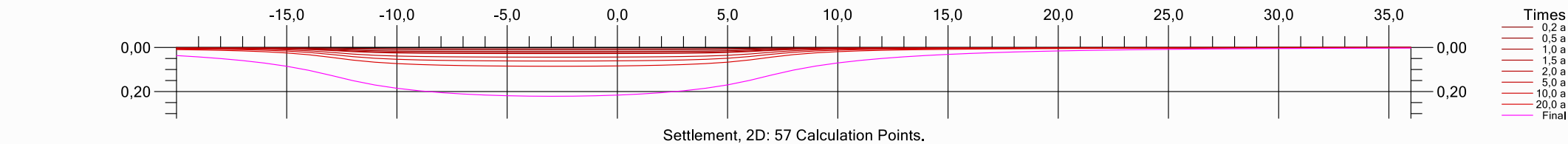

	Soil layer	γ [kN/m ³]	γ_{sat} [kN/m ³]	Consolidation input	Cv NC [m ² /a]	Cv OC [m ² /a]	Permeable horizontally	Material model	Consolidation pressure	m1	β_1	m2	β_2	σ_{oed} [kPa]	m1 bound to σ_c	POP
1	kk-Sa	17.500	17.500	Constant cv	0.50000	5.00000	no	Ohde-Janbu	POP	25.20	0.06	52.50	1.00	0.00	no	61.00
2	Sa2	17.000	17.000	Constant cv	0.50000		no	Ohde-Janbu	NC	21.50	0.02			0.00	no	
3	Sa3	16.000	16.000	Constant cv	0.50000		no	Ohde-Janbu	NC	13.30	-0.12			0.00	no	
4	Mr	18.000	18.000	Constant cv	0.50000		yes	Ohde-Janbu	NC	300.00	0.50			0.00	no	

1510084977/Pennala, datak. oyk
Fortum
Painumalaskelma, PL410
M. Karnaatti/Ramboll Finland Oy

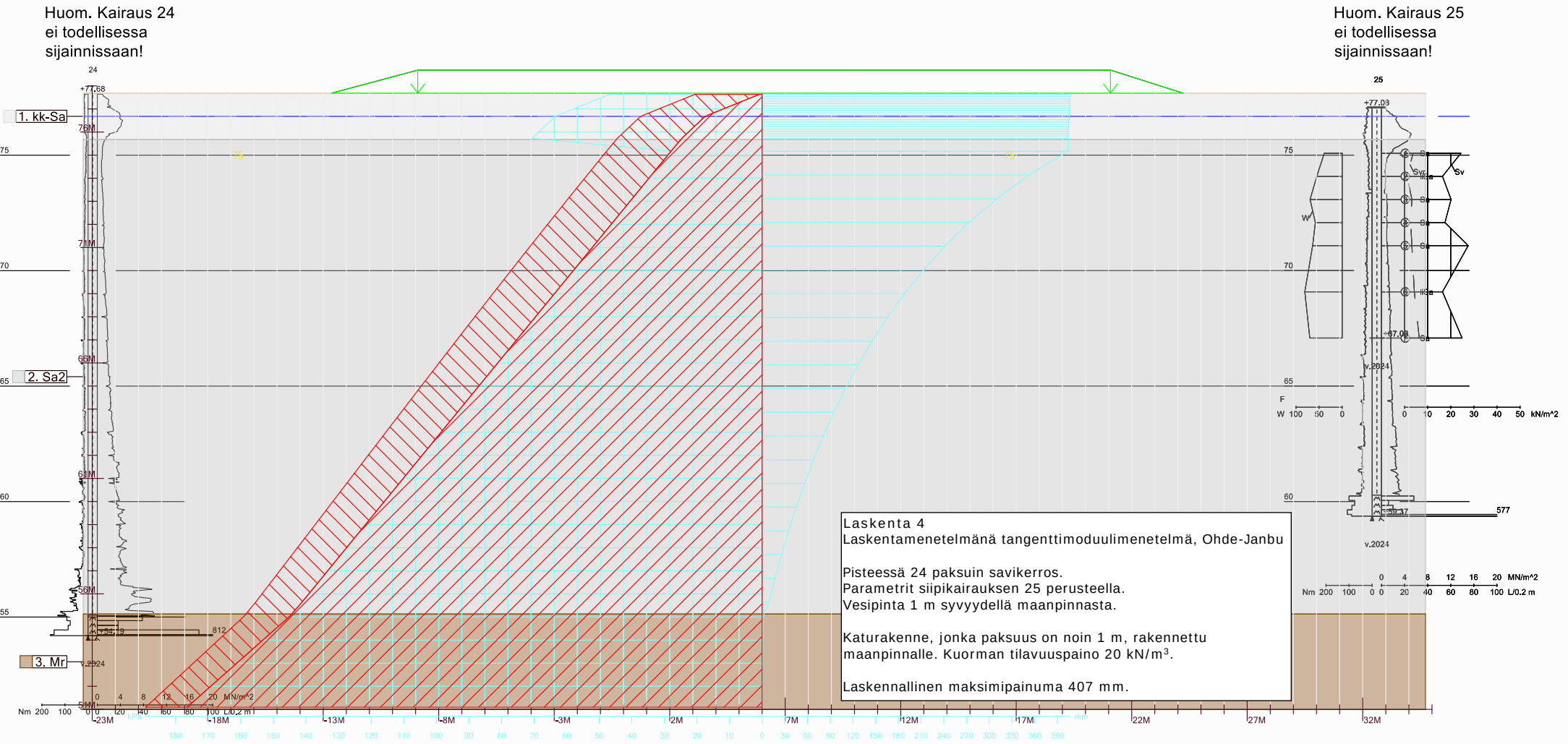
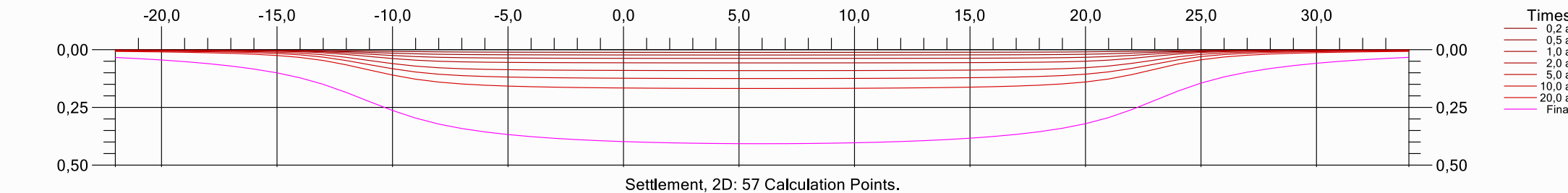
GeoCalc 6.0.0 (17.01.2025 13:16)

	Soil layer	γ [kN/m³]	γ_{sat} [kN/m³]	Consolidation input	Cv NC [m²/a]	Cv OC [m²/a]	Permeable horizontally	Material model	Consolidation pressure	m1	$\beta 1$	σc oedo [kPa]	m1 bound to σc	m2	w [%]	POP
1	kk-Sa	17,500	17,500	Constant cv	0.50000	5.00000	no	w Helenelund	POP						40.00	61.00
2	Sa2	17,000	17,000	Constant cv	0.50000		no	w Helenelund	NC						44.80	
3	Sa3	16,000	16,000	Constant cv	0.50000		no	w Helenelund	NC						63.00	
4	Mr	18,000	18,000	Constant cv	0.50000		yes	Ohde-Janbu	NC	300.00	0.50	0.00	no			

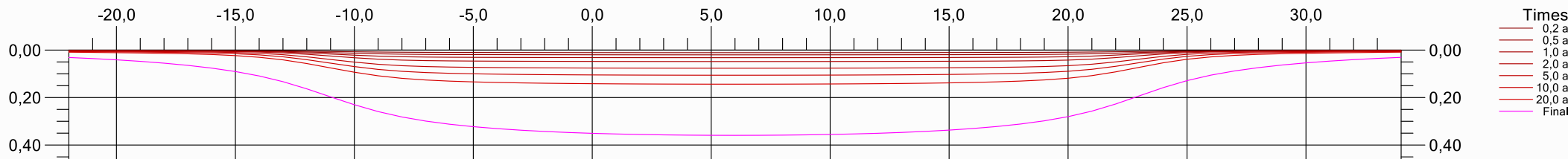
1510084977/Pennala, datak. oyk
Fortum
Painumalaskelma, PL410
M. Karnaatti/Ramboll Finland Oy
GeoCalc 6.0.0 (17.01.2025 12:34)

Soil layer	γ [kN/m ³]	γ_{sat} [kN/m ³]	Consolidation input	Cv NC [m ² /a]	Cv OC [m ² /a]	Permeable horizontally	Material model	Consolidation pressure	m1	β_1	m2	β_2	σ_{oedo} [kPa]	m1 bound to σ_c	POP
1 kk-Sa	17,500	17,500	Constant cv	0,50000	5,00000	no	Ohde-Janbu	POP	25,20	0,06	120,00	1,00	0,00	no	46,00
2 Sa2	15,800	15,800	Constant cv	0,50000		no	Ohde-Janbu	NC	12,40	-0,14			0,00	no	
3 Mr	18,000	18,000	Constant cv	0,50000		yes	Ohde-Janbu	NC	300,00	0,50			0,00	no	

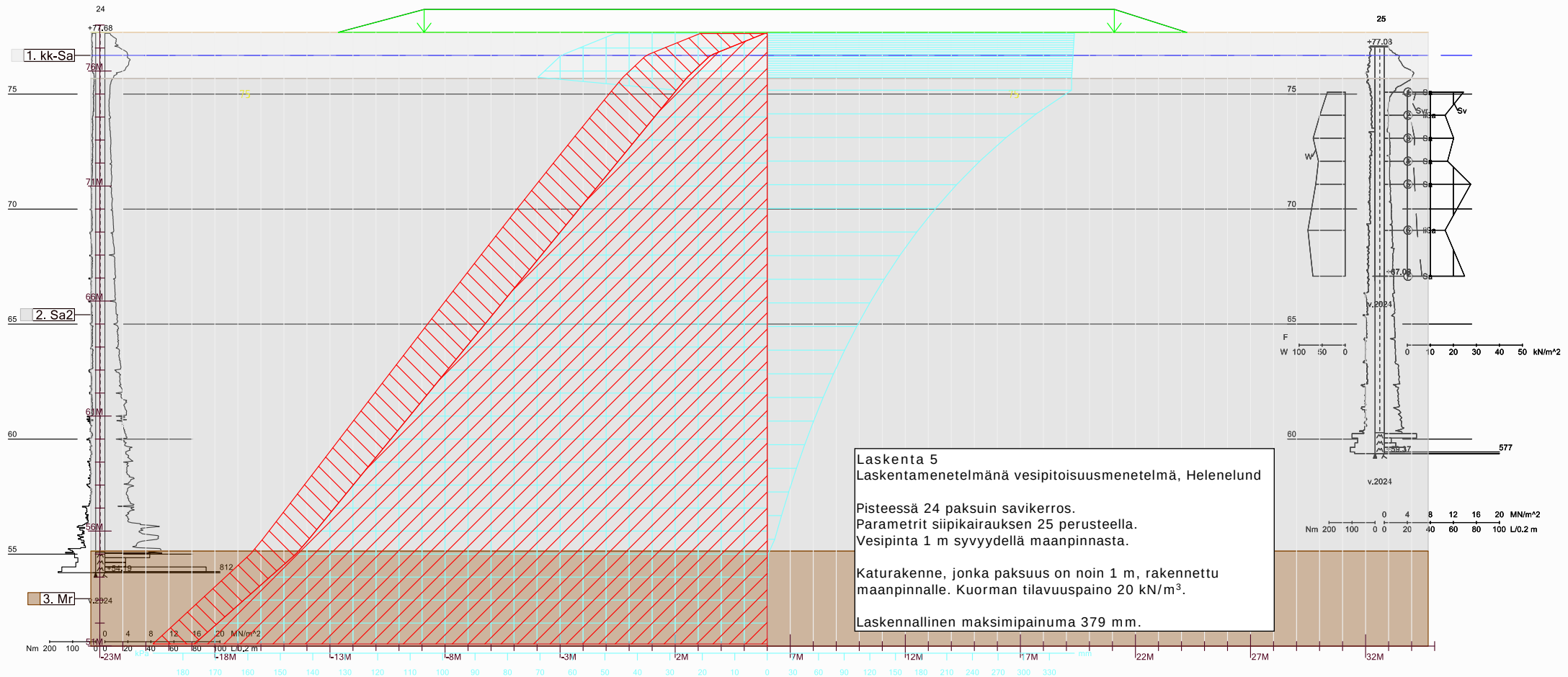
1510084977/Pennala, datak.oyk
Fortum
Painumalaskelma, Noringinoja
M. Karnaatti/Ramboll Finland Oy

GeoCalc 6.0.0 (24.01.2025 16:26)

Settlement, 2D: 57 Calculation Points.

Huom. Kairaus 24
ei todellisessa
sijainnissaan!

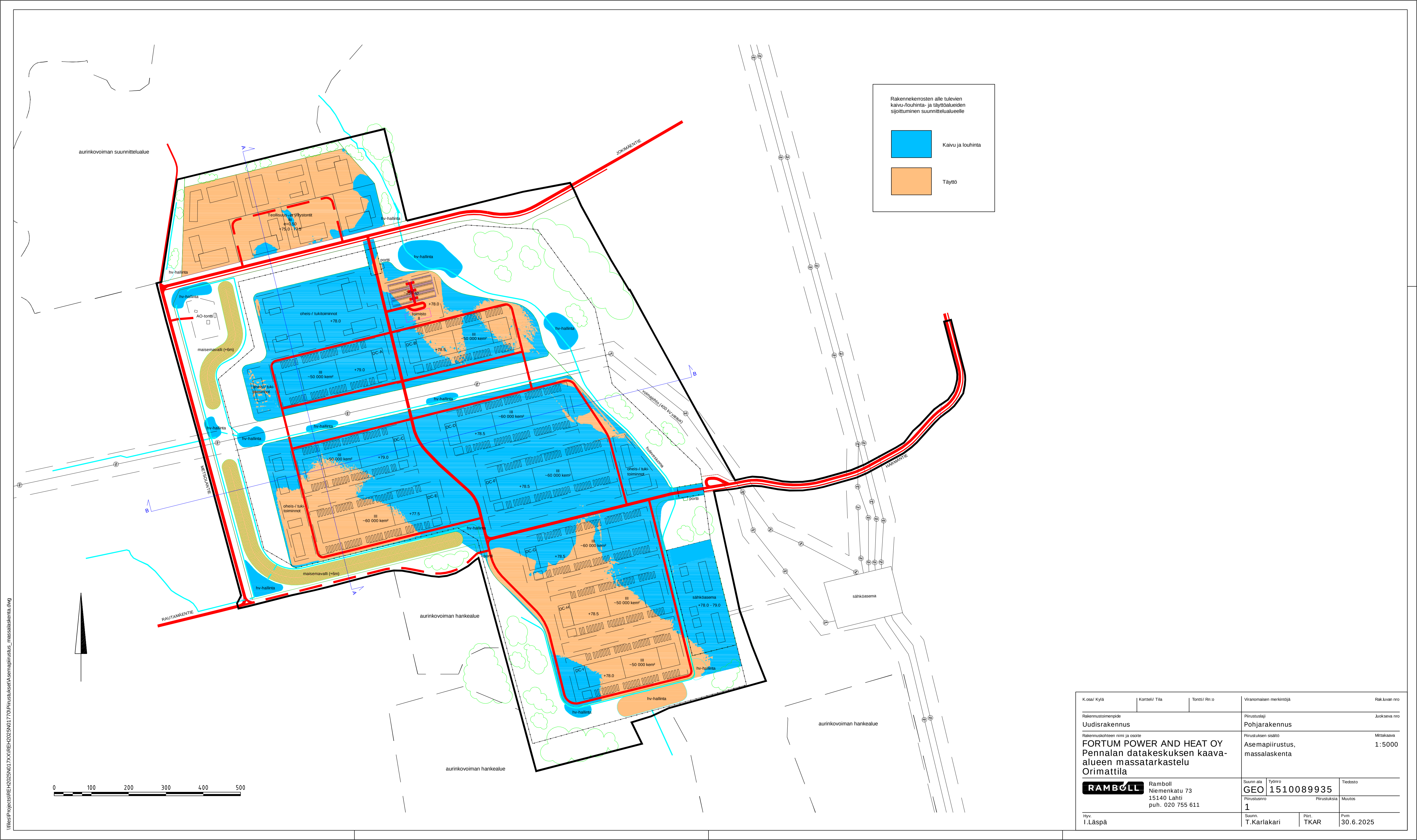
Huom. Kairaus 25
ei todellisessa
sijainnissaan!

Soil layer	γ [kN/m ³]	γ_{sat} [kN/m ³]	Consolidation input	Cv NC [m ² /a]	Cv OC [m ² /a]	Permeable horizontally	Material model	Consolidation pressure	m1	β_1	σ_c oedo [kPa]	m1 bound to σ_c	m2	w [%]	POP
1 kk-Sa	17,500	17,500	Constant cv	0.50000	5.00000	no	w Helenelund	POP						40.00	46.00
2 Sa2	15,800	15,800	Constant cv	0.50000		no	w Helenelund	NC						70.00	
3 Mr	18,000	18,000	Constant cv	0.50000		yes	Ohde-Janbu	NC	300.00	0.50	0.00	no			

1510084977/Pennala, datak.oyk
Fortum
Painumalaskelma, Noringinoja
M. Karnaatti/Ramboll Finland Oy

GeoCalc 6.0.0 (24.01.2025 16:29)

\\lilla\Projects\REH2025\017X\REH2025\017701\Piirustus\Asemapiirustus_massaalaskenta.dwg

K.osa/ Kylä		Korttel/ Tila	Tontti/ Rn.o		Viranomaisen merkintöjä		Rak.luvan nro
Rakennustoimenpide				Piirustuslaji		Juokseva nro	
Uudisrakennus				Pohjarakennus			
Rakennuskohteen nimi ja osoite				Piirustuksen sisältö		Mittakaava	
FORTUM POWER AND HEAT OY				Asemapiirustus,		1:5000	
Pennalan datakeskuksen kaava-				massalaskenta			
alueen massatarkastelu							
Orimattila							
 Ramboll Niemenkatu 73 15140 Lahti puh. 020 755 611				Suunn. ala	Työnro	Tiedosto	
				GEO	1510089935		
				Piirustusnro	Piirustuksia	Muutos	
				1			
Hyv.	Suunn.	Piir.	Pvm				
I.Läspä	T.Karlakari	TKAR	30.6.2025				

Laskenta-alueen pinta-ala	980 000 m ²
---------------------------	------------------------

Louhinta	Louhinta	440 000 m ³ ktr
	Louhittu kalliokiviaines murskattuna	748 000 m ³ itd

Kaivu/täyttö	Yleiskaivu (sisältää pintamaat)	820 000 m ³	Kaivut yhteensä	820000 m ³
	Pintamaat (arvioitu 0.3 m koko laskenta-alueella)	290 000 m ³		
	Yleistäyttö (Rakennekerrosten alapuoliset täytöt (murske, louhe)	610 000 m ³		
	Maisemavallien täytöt (kaivumaista)	250 000 m ³		
	Täyttö murskeella (rakennekerrokset murskeesta)	920 000 m ³	Täytöt murskeella yhteensä	1530000 m ³

Massatase (murskattu kiviaines)	Alijäämä kiviainesmassoissa (yleistäyttö+rak.kerrokset)	-782 000 m ³	
Massatase (murskattu kiviaines)	Ylijäämä kiviainesmassoissa (yleistäyttö ennen rakennekerrosten tekemistä)	138 000 m ³	Esim. rakennekerrokseen
Massatase (kaivumaat)	Ylijäämä kaivumassoissa	570 000 m ³	Esim. maisemavalleihin, viheralueille

Huom.

Osaan täyttöjä voidaan mahdollisesti käyttää kaivumassoja. Niitä ei ole erikseen arvioitu tässä työssä.
 Alueen kalliopintaa ei ole kartoitettu maaperätutkimuksin, joten louhintamäärät ovat karkea arvio perustuen maaperäkarttoihin
 Tasaukset rakennuksen ympärillä ovat samassa tasossa rakennuksen lattian kanssa, eikä ole huomioitu piha-alueelle tulevia kallistuksia.

Keskimääräinen pengerkorkeus rakennekerrosten alapuolella	1.8 m
Keskimääräinen leikkaus korkeus rakennekerrosten alapuolella	2.2 m

Vastaanottaja
Fortum Power and Heat OY

Asiakirjatyyppi
Meluselvitys

Päivämäärä
19.6.2025

Pennalan datakeskus- hanke, Rautamäentien ase- makaava A217

MELUSELVITYS

Pennalan datakeskushanke, Rautamäentien
asemakaava A217
MELUSELVITYS

Projekti	Pennalan datakeskushankkeen meluselvitys
Projekti nro	1510087912-003
Tilaaaja	Fortum Power and Heat Oy
Päivämäärä	19.6.2025
Laatija	JHOS
Tarkastaja	TIKO

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

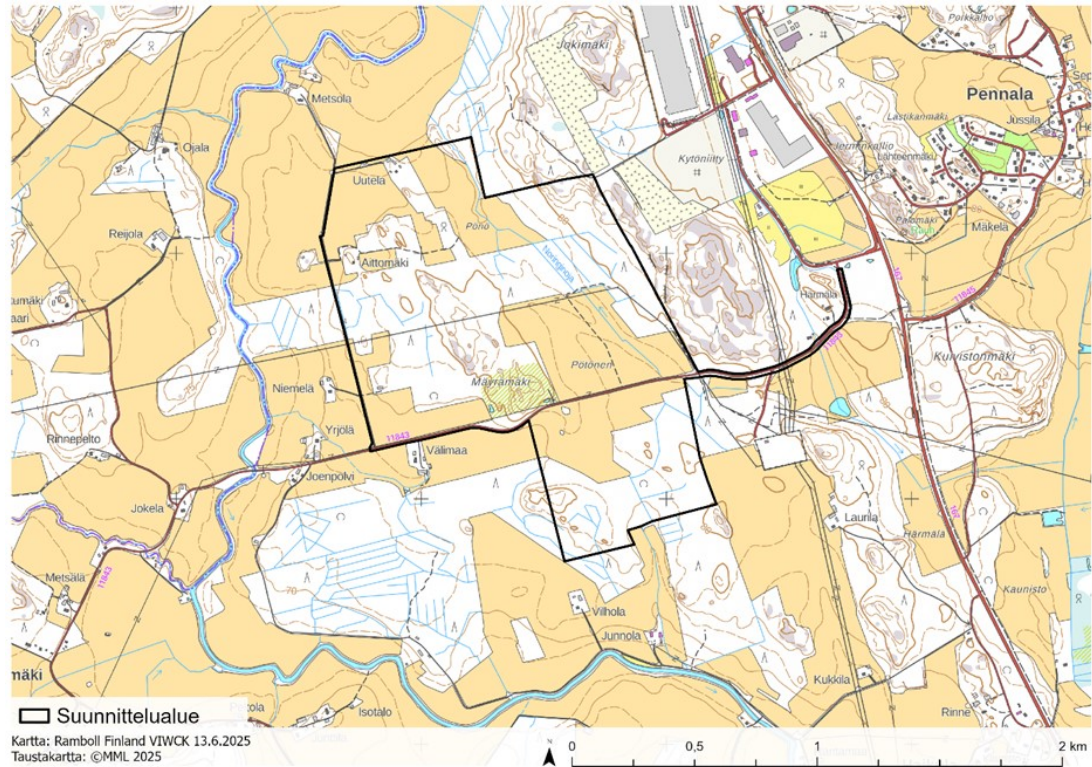
Sisällysluettelo

SISÄLLYSLUETTELO	3
1. JOHDANTO	4
2. MENETELMÄT JA LÄHTÖTIEDOT	5
2.1 MAASTOMALLIN LÄHTÖTIEDOT	5
2.2 DATAKESKUKSEN MELULÄHTÖTIEDOT	5
2.2.1 <i>Toiminnan jatkuva melu</i>	5
2.2.2 <i>Koekäytön aikainen melu</i>	6
2.3 LIIKENTEEN LÄHTÖTIEDOT	7
3. SOVELLETTAVAT OHJEARVOT	8
4. MELULASKENNAT	8
5. TULOKSET JA JOHTOPÄÄTELMÄT	9
LIITTEET	9

1. Johdanto

Asemakaavoitettava alue sijaitsee Orimattilan kaupungin Pennalan kylässä. Suunnittelualueen laajuus on noin 168 hehtaaria. Alue sijoittuu Lahdentien ja Pennalan teollisuusalueen länsipuolelle ja Porvoonjoen etelä- ja itäpuolelle. Selvityskohteen sijainti on esitetty kuvassa 1.

Tehtävänä on ollut laatia melutarkastelu alueelle sijoittuvan datakeskuksen toiminnasta, huomioiden lisäksi läheisten katujen ja teiden ajoneuvoliikenteen aiheuttama melutaso.

Kuva 1. Kaava-alueen sijainti

Työ on tehty Fortum Power and Heat Oy:n toimeksiannosta. Meluselvityksen on laatinut Ramboll Finland Oy.

2. Menetelmät ja lähtötiedot

Melumallinnus on tehty SoundPLAN 9.1 – ohjelmistolla käyttäen ohjelmaan sisältyvää pohjoismaista teollisuusmelun laskentamallia (GPM 2019) ja tieliikennemelun laskentamallia (RTN96). Laskentaohjelma laskee melun leviämisen 3D-maastomallissa huomioiden mm. etäisyysvaimentumisen, maastonmuodot, rakennukset, meluesteet ja heijastukset. Lisätietoa ohjelmistosta on saatavilla osoitteessa www.soundplan.eu.

Teollisuusmelun laskentamallin tarkkuus laajakaistaista melua säteileville melulähteille alle 500 m laskentaetäisyydellä on ± 3 dB. Tieliikennemelumallin tarkkuuden arvioidaan olevan noin ± 2 dB lyhyillä, alle 300 m laskentaetäisyyksillä.

2.1 Maastomallin lähtötiedot

Maastomalli (maanpintamalli) muodostettiin Maanmittauslaitoksen 2 m -korkeusmallin tiedoista, jota täydennettiin kaava-alueen osalta suunnitelluilla tasauksilla. Kaava-alueen rakennusmassoitelu on mallinnettu Ramboll Finland Oy:n laatimasta viitesuunnitelmasta. Konesalirakennusten ylin korkeus katon tekniikka huomioiden on 27 m. Ympäröivän alueen olemassa olevat rakennukset mallinnettiin Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaisena.

Maastomallissa on huomioitu viitesuunnitelmassa esitetty maisemavalli, jonka korkeus on 6 metriä maanpinnasta.

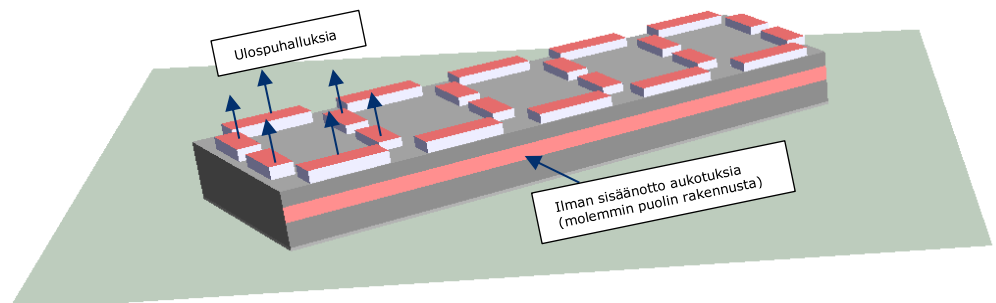
Maaperä on mallinnettu akustisesti pehmeänä ($G=0$), paitsi datakeskuksen asfaltoidut alueet sekä vesialueet kovina ($G=1$).

Rakennusten ulkoseinien heijastushäviönä on käytetty arvoa -1 dB.

2.2 Datakeskuksen melulähtötiedot

2.2.1 Toiminnan jatkuva melu

Jatkovaa melua (24 tuntia vuorokaudessa) aiheutuu datakeskuksen jäähdytyksestä. Datakeskuksen on mallissa oletettu oleva ilmajäähdytteinen laitos, jossa jäähdytysilma otetaan sisään seinillä olevista aukotuksista, ja puhalletaan ulos katolla olevista poistoaukoista (periaatteellinen kuva alla, kuva 2).

Kuva 2. Periaatteellinen kuva ilmajäähdytteisestä laitoksesta

Melun päästötasojen lähtökohta on ollut vastaavan tyyppisen referenssilaitoksen tiedot, skaalattuna sähkötehojen suhteessa (referenssilaitos n. 48 MW/konesalirakennus, Pennalassa n. 35 MW/konesalirakennus kun hankkeen kokonaisteho on 850 MW).

Kullekin konesalirakennukselle (yhteensä 24,5, jotka on viitesuunnitelmassa esitetty useana vierekkäisenä rakennuskokonaisuutena) määritettiin katolle ulospuhalluksia kuvaava aluelähde (5 metrin korkeudelle katosta koko katon laajuisena, 27 m korkeus maasta) ja päätyseinille sisäänottoja vastaava aluemelulähde (n. seinän keskikohdalle koko seinän levyisenä).

Melupäästöksi määritettiin katon ulospuhalluksille A-painotettu äänitehotaso L_{WA} 101,6 dB per konesalirakennus ja seinän sisäänotoille (molemmissa konsesalin sivuseinissä) L_{WA} 100,6 dB per konesalirakennuksen pääty, tällöin yhden konesalirakennuksen kokonaissäänitehotaso on L_{WA} 105,7 dB. Äänitehotasot mallinnettiin yleiselle puhallinmelun keskitaajuudelle 500 Hz.

Kolmelle konesalirakennukselle on lisäksi määritetty meluvaimennuksia tulo- ja poistoilmapuolelle. Nämä rakennukset on merkitty melukartoille. Meluvaimennuksena on huomioitu ilmakänavien ja puhallinkonehuoneen sisäpintojen absorbointia, jonka vaimennusvaikutukseksi on arvioitu 5 dB.

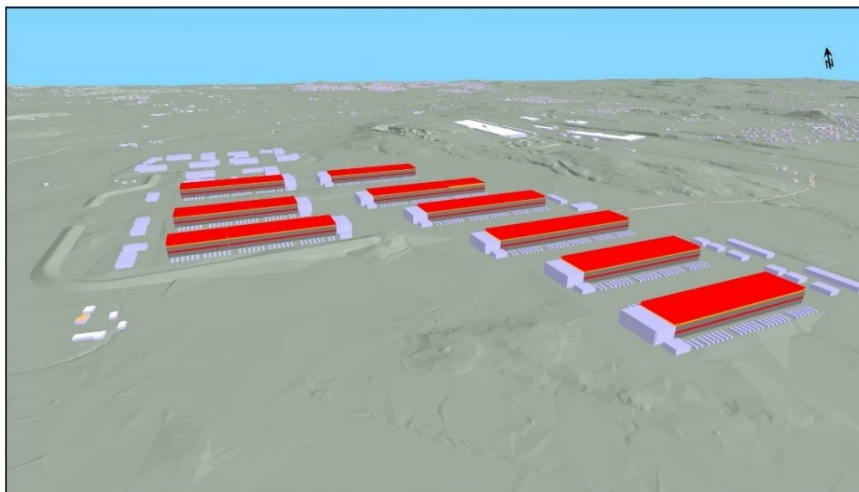
2.2.2 Koekäytön aikainen melu

Datakeskuksen toimintaan liittyvät myös konesalirakennusten ulkopuolella olevat varavoimageraattorit, joita on tarkoitettu käytettäväksi vain mahdollisten sähkökatkojen yhteydessä. Kuitenkin niitä koekäytetään n. kerran kuukaudessa 60 minuutin ajan päiväaikaan. Tässä selvityksessä generaattoreiden melulähteet ja niiden äänitehot ovat referenssilaitoksesta saatuna seuraavat:

- generaattorirakennuksen ulkovaippa (sisältä ulos kantautuva), L_{WA} 106 dB (lähdekorkeus 3 m maasta)
- generaattorin pakoputki (äänenvaimentajalla), L_{WA} 83 dB (lähdekorkeus 24 m maasta)

Generaattoreita on suunnitelmassa noin 21 kpl/konesalirakennus, ja ne sijaitsevat konesalirakennusten sivustoilla. Mallinnuksessa ne on määritetty toimimaan 60 minuuttia klo 7-22 välisenä aikana.

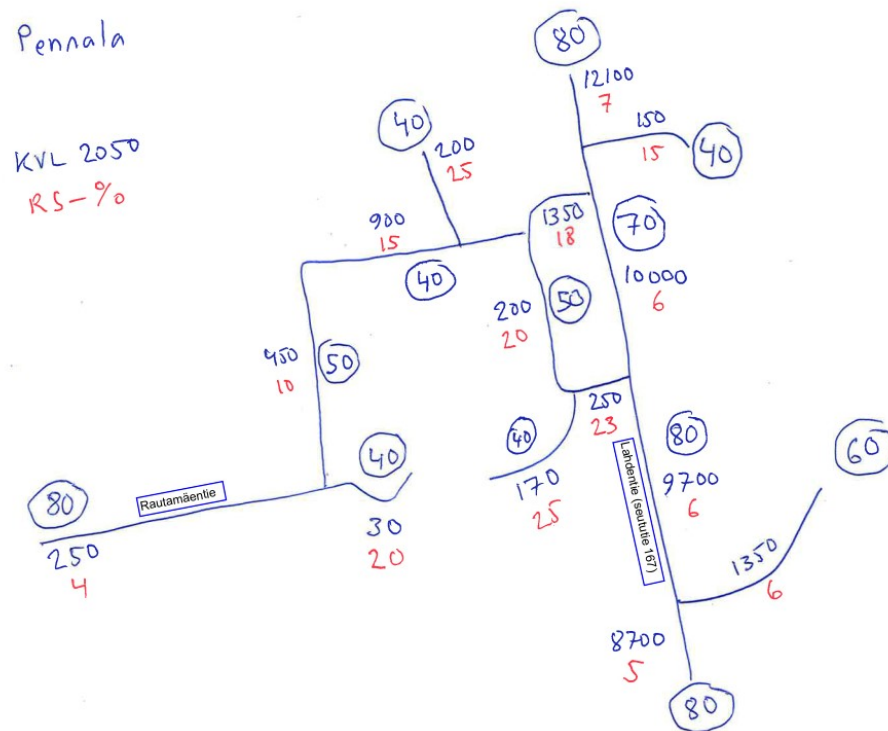
Näkymä melumalliin kokonaisuudessaan on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Näkymä melun laskentamallin maastomalliin etelän suunnasta

2.3 Liikenteen lähtötiedot

Laskennassa on huomioitu lähialueen tiet ja kadut ennusteliikenteellä (keskimääräinen vuorokausiliikenne KVL, raskaan liikenteen osuus RS-% ja nopeusrajoitus). Mallinnuksessa on huomioitu muuttuneet katujärjestelyt. Liikennetiedot on saatu Rambollin liikennesuunnittelusta, ja ne on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Liikennetiedot mallinnuksessa

3. Sovellettavat ohjearvot

Valtioneuvoston päätöksessä (VNp 993/1992) on esitetty yleiset melutason ohjearvot päivä- ja yöajan keskiäänitasoina. Ohjearvoja sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamettelyssä. Päätöksen mukaiset melun ohjearvot on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Valtioneuvoston päätöksen 993/92 mukaiset melutason ohjearvot

	Melun A-painotettu keskiäänitaso (ekvivalenttitaso), L_{Aeq}, enintään	
	Päivällä klo 7-22	Yöllä klo 22-7
ULKONA		
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50/45 dB ^{1) 2)}
Loma-asumiseen käytettävät alueet ⁴⁾ , leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB ³⁾
SISÄLLÄ		
Asuin-, potilas- ja majoitus-huoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneet	45 dB	-

1) Uusilla asuin- ja hoitolaitosalueilla melutason yöohjearvo on 45 dB.

2) Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoa.

3) Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

4) Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan soveltaa asumiseen käytettävien alueiden ohjearvoja

Ohjearvon määrittely tarkoittaa keskiäänitasoa eli ekvivalenttiäänitasoa koko ohjearvon aikavälillä. Siten lyhytaikaiset ohjearvon ylitykset eivät välttämättä aiheuta päätöksessä tarkoitettun ohjearvon ylittymistä, mikäli aikaväli sisältää vastaavasti myös hiljaisempia ajanjaksoja.

Selvityskohteessa sovelletaan asunalueilla ulko-oleskelualueiden meluohjearvona päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB. Loma-asuntojen kohdalla ohjearvo on 45 dB päivällä ja 40 dB yöllä.

4. Melulaskennat

Melulaskennat on tehty siten, että tuloksia voidaan verrata valtioneuvoston päätöksen mukaisiin päivä- (klo 07-22) ja yöajan (klo 22-07) ohjearvoihin. Meluvyöhykelaskentojen äänitasot on esitetty 5 dB välein vaihtuvien värialuein.

Melutasot laskettiin ulkoalueiden melutilanteen arvioimiseksi Suomessa sovellettavan käytännön mukaisesti 2 m korkeudelle maanpinnasta.

Käytetyt laskentaparametrit olivat:

- Ohjelma: SoundPlan 9.1
- Äänen heijastukset: 2. kertaluokka
- Laskentasäde: 5000 m
- Laskentaruudun koko: 10 m x 10 m

Laskentatilanteet olivat seuraavat:

- datakeskuksen jatkuva toiminta, päivä- ja yöajan melu $L_{Aeq, 7-22}$ ja $L_{Aeq, 22-7}$
- datakeskuksen jatkuva toiminta ja liikenteen melu päivällä, $L_{Aeq, 7-22}$
- datakeskuksen jatkuva toiminta ja liikenteen melu yöllä, $L_{Aeq, 22-7}$
- varageneraattoreiden koekäyttöpäivän melu sisältäen datakeskuksen jatkuvan toiminnan ja liikennemelun, $L_{Aeq, 7-22}$

5. Tulokset ja johtopäätelmät

Melulaskennan tulokset on esitetty raportin liitteenä olevissa kuvissa 1-4. Tässä on esitetty sanallisesti laskennan tulokset ja niiden pohjalta johtopäätelmät ja suositukset.

Kuvassa 1 on esitetty datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu, joka on samanlaista päivällä ja yöllä. Melun ohjearvojen suhteen yöaika on mitoittava. 50 dB yöajan ohjearvon ylittävälle vyöhykkeelle ei sijoitu asuinrakennuksia, ei myöskään lomarakennuksia 40 dB vyöhykkeelle.

Kuvassa 2 on datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu ja liikenteen melu päiväaikana. 55 dB päiväajan ohjearvon ylittävälle vyöhykkeelle datakeskuksen lähialueella ei sijoitu asuinrakennuksia, ja ei myöskään lomarakennuksia 45 dB vyöhykkeelle.

Kuvassa 3 on datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu ja liikenteen melu yöaikana. 50 dB yöajan ohjearvon ylittävälle vyöhykkeelle datakeskuksen lähialueella ei sijoitu asuinrakennuksia, ja ei myöskään lomarakennuksia 40 dB vyöhykkeelle.

Kuvassa 4 on varageneraattoreiden koekäyttöpäivän keskimelutaso, sisältäen myös datakeskuksen jatkuvan toiminnanaikaisen melun sekä liikennemelun. Asuinrakennuksia ei jää päiväajan ohjearvon 55 dB vyöhykkeille, eikä loma-asuntoja 45 dB vyöhykkeelle. Koekäyttö tapahtuu päiväaikana, joten yöajan melua ei tarvitse tältä osin tarkastella.

Datakeskuksen melu on mallinnettu ilmajäädytystekniikalla toteutetun referenssilaitoksen melutietojen perusteella, sisältäen lisäksi meluvaimennuksia kolmeen konesaliin. Meluun voidaan vaikuttaa erilaisilla suunnitteluratkaisuilla. Jatkosuunnittelussa tulee melu mallintaa tarkentuneilla suunnitelmilla niin, että melutason ohjearvoja ei ylitetä.

Lähtötietojen tai suunnitelmien oleellisesti muuttuessa tulee tämä selvitys päivittää.

Liitteet

Liitekuvia on 4 kappaletta, ja ne sisältävät melulaskennan tulokset. Kuvien keskeinen sisältö on kerrottu raportin luvussa 5.

Kuva 1. Datakeskuksen jatkuva toiminnan aikainen melu, päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq, 7-22}$ ja yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq, 22-7}$

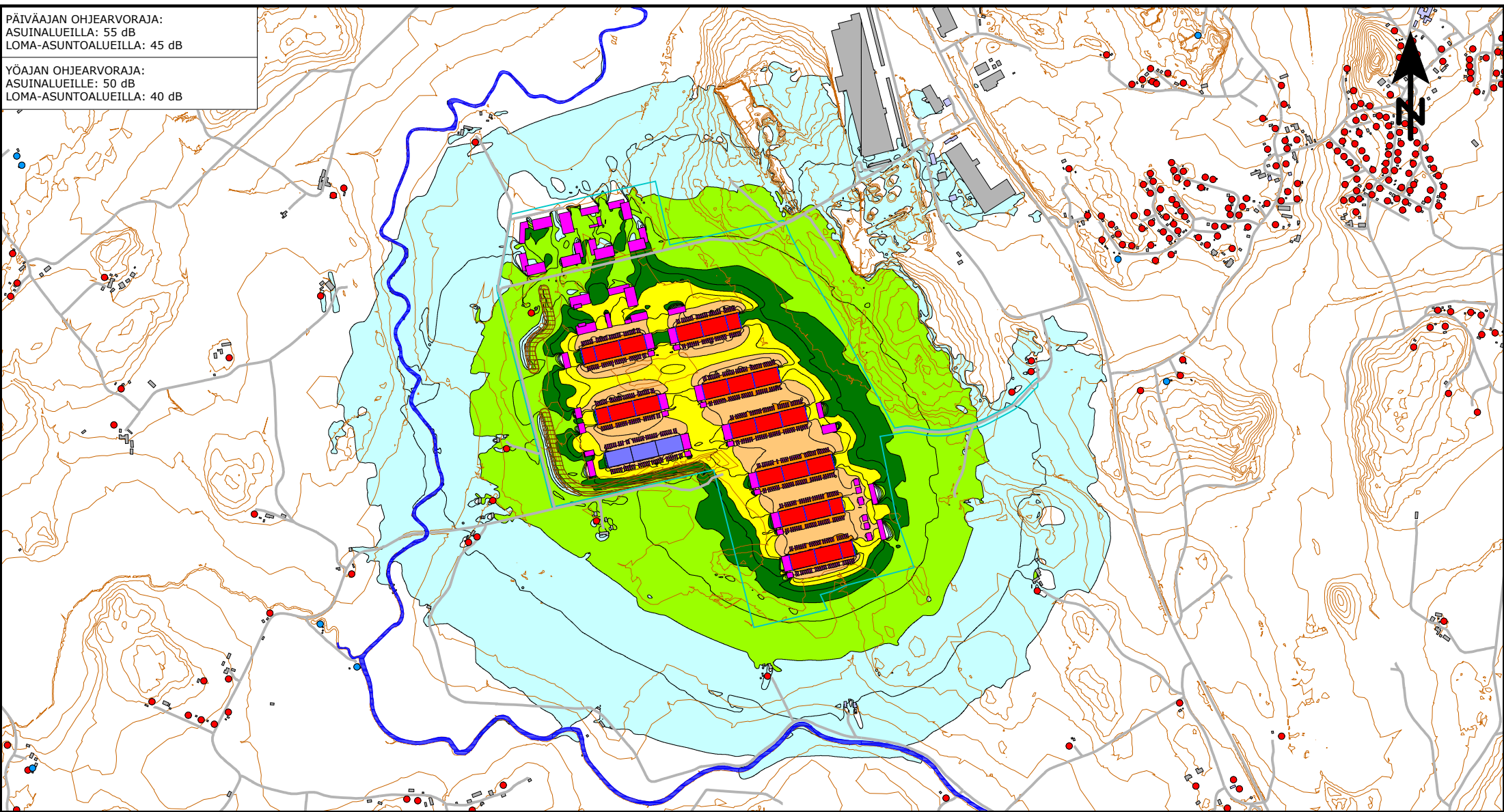
Kuva 2. Datakeskuksen jatkuva toiminnan aikainen melu ja liikennemelu, päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq, 7-22}$

Kuva 3. Datakeskuksen jatkuva toiminnan aikainen melu ja liikennemelu, yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq, 22-7}$

Kuva 4. Varageneraattoreiden koekäytön melu, datakeskuksen jatkuva toiminnan aikainen melu ja liikennemelu, päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq, 7-22}$

PÄIVÄAJAN OHJEARVORAJA:
ASUINALUEILLA: 55 dB
LOMA-ASUNTOALUEILLA: 45 dB

YÖAJAN OHJEARVORAJA:
ASUINALUEILLE: 50 dB
LOMA-ASUNTOALUEILLA: 40 dB

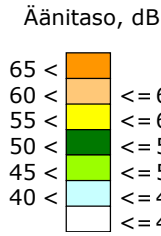

**Fortum Power and Heat Oy,
Pennalan datakeskus
Meluselvitys**

Päivä- ja yöajan keskiäänitaso LAeq 07-22/22-07

Datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu

KUVA 1

- Selitteet
- Lomarakennus
 - Asuinrakennus
 - Datakeskuksen rakennukset
 - Vaimennettu konesali -5 dB
 - Konesalirakennus
 - Muu rakennus
 - Liike- tai julkinen rakennus
 - Suunnittelualueen raja
 - Maisemavalli h=+6m

MELULASKENNAN TIEDOT
Ohjelma: SoundPLAN 9.1
Menetelmä: GPM:2019, RTN:1996
Laskentakorkeus: maanpinta + 2m
Laskentaruudukko: 10 m x 10 m

Mittakaava (A4)
0 100 200 400 600 m

19.6.2025 MIVAI

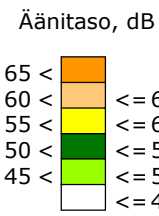
PÄIVÄAJAN OHJEARVORAJA:
ASUINALUEILLA: 55 dB
LOMA-ASUNTOALUEILLA: 45 dB

**Fortum Power and Heat Oy,
Pennalan datakeskus
Meluselvitys**

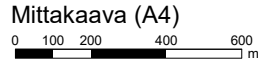
Päiväajan keskiäänitaso LAeq 07-22
Datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu sekä tieliikenne

KUVA 2

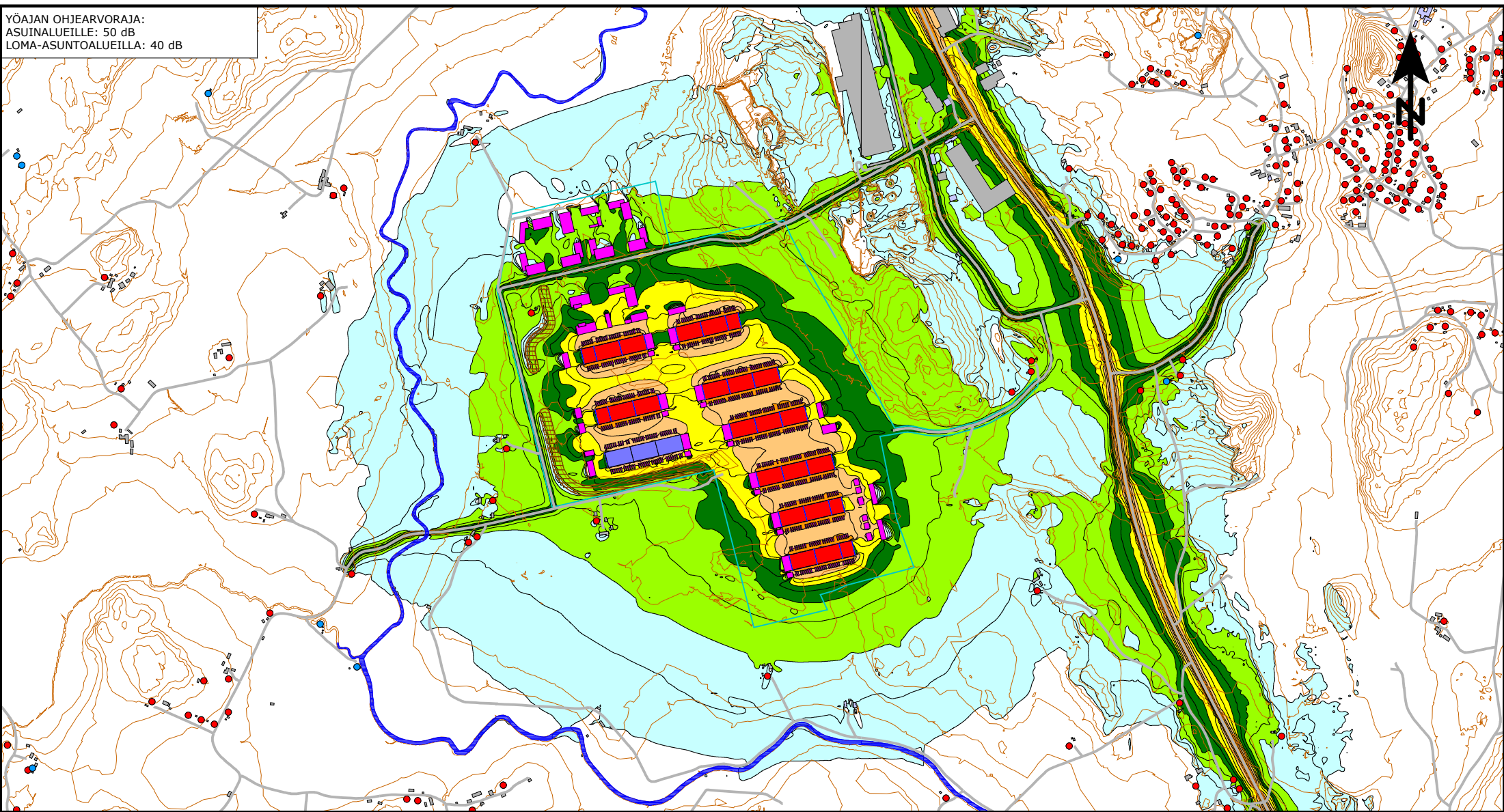

- Selitteet
- Lomarakennus
 - Asuinrakennus
 - Datakeskuksen rakennukset
 - Vaimennettu konesali -5 dB
 - Konesalirakennus
 - Muu rakennus
 - Liike- tai julkinen rakennus
 - Suunnittelualan raja
 - Maisemavalli h=+6m

MELULASKENNAN TIEDOT
Ohjelma: SoundPLAN 9.1
Menetelmä: GPM:2019, RTN:1996
Laskentakorkeus: maanpinta + 2m
Laskentaruudukko: 10 m x 10 m

YÖAJAN OHJEARVORAJA:
ASUINALUEILLE: 50 dB
LOMA-ASUNTOALUEILLA: 40 dB

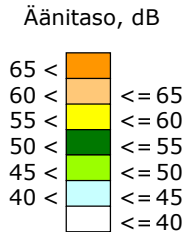

**Fortum Power and Heat Oy,
Pennalan datakeskus
Meluselvitys**

Yöajan keskiäänitaso LAeq 22-07

Datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu sekä tieliikenne

KUVA 3

- Selitteet
- Lomarakennus
 - Asuinrakennus
 - Datakeskuksen rakennukset
 - Vaimennettu konesali -5 dB
 - Konesalirakennus
 - Muu rakennus
 - Liike- tai julkinen rakennus
 - Suunnittelualueen rajaus
 - Maisemavalli h=+6m

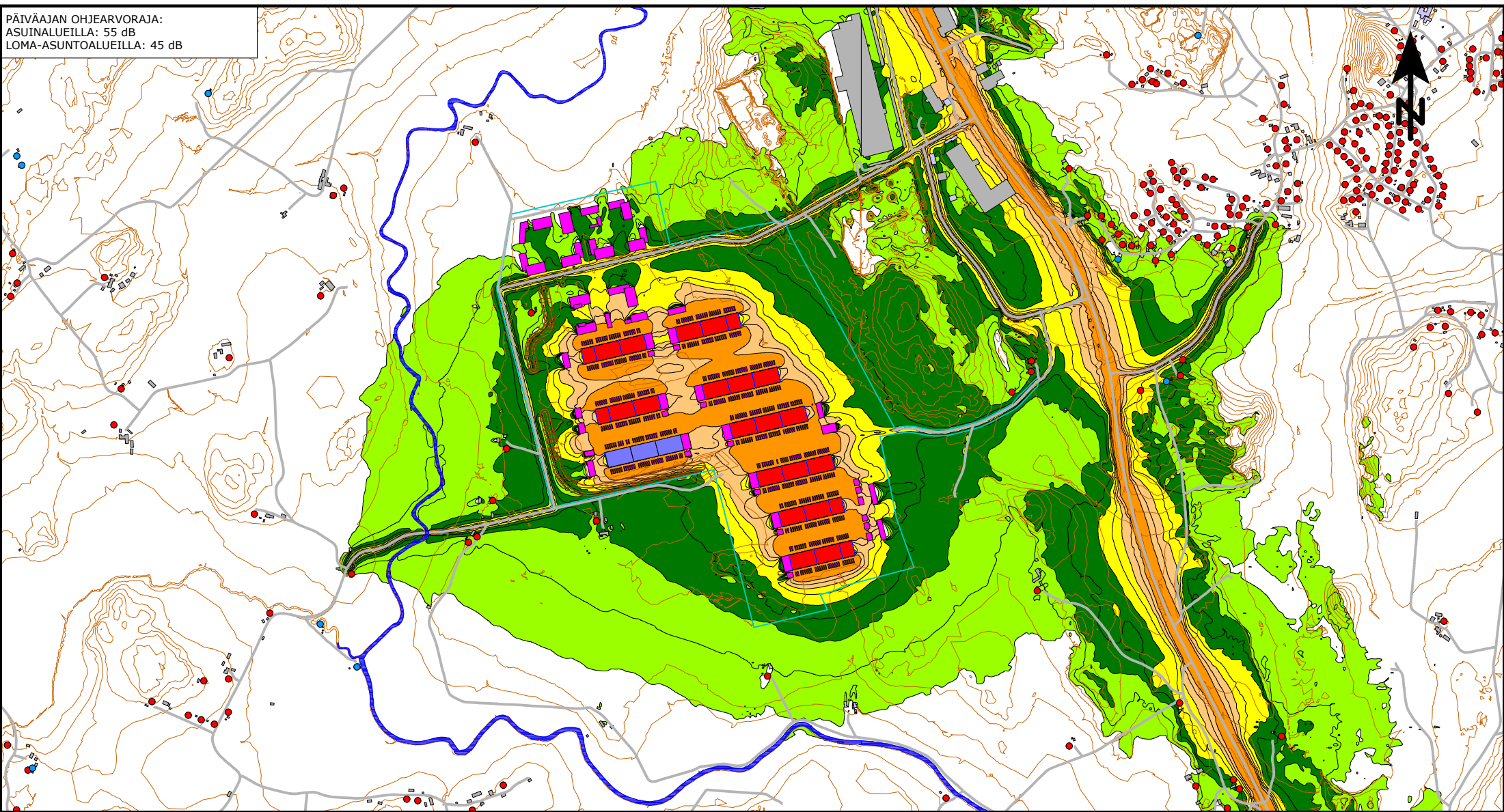
MELULASKENNAN TIEDOT
Ohjelma: SoundPLAN 9.1
Menetelmä: GPM:2019, RTN:1996
Laskentakorkeus: maanpinta + 2m
Laskentaruudukko: 10 m x 10 m

Mittakaava (A4)
0 100 200 400 600 m

19.6.2025 MIVAI

PÄIVÄAJAN OHJEARVORAJA:
ASUINALUEILLA: 55 dB
LOMA-ASUNTOALUEILLA: 45 dB

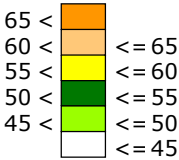
**Fortum Power and Heat Oy,
Pennalan datakeskus
Meluselvitys**

Päiväajan keskiäänitaso LAeq 07-22

Datakeskuksen jatkuva toiminnanaikainen melu, varavoimageneraattorien koekäyttö (60min/07-22) sekä tieliikenne

KUVA 4

Äänitaso, dB

Selitteet

- Lomarakennus
- Asuinrakennus
- Datakeskuksen rakennukset
- Vaimennettu konesali -5 dB
- Konesalirakennus
- Muu rakennus
- Liike- tai julkinen rakennus
- Suunnittelualueen raja
- Maisemavalli h=+6m

MELULASKENNAN TIEDOT
Ohjelma: SoundPLAN 9.1
Menetelmä: GPM:2019, RTN:1996
Laskentakorkeus: maanpinta + 2m
Laskentaruudukko: 10 m x 10 m

Mittakaava (A4)
0 100 200 400 600 m

19.6.2025 MIVAI

Pennalan Rautamäentien datakeskuksen asemakaavan ilmastovaikutusten arviointi

Fortum Oy

RAPORTTI
23.6.2025

Sisältö

1. Johdanto
2. Ilmastovaikutusten arviointi
 - Rakentamisen elinkaarivaikutukset
 - Liikenteen päästövaikutukset
 - Elinkaaren ulkopuoliset vaikutukset
 - Vaikutukset hiilinieluihin ja -varastoihin
 - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
3. Yhteenveto
4. Lähteet

1. Johdanto

Työn tausta ja tavoitteet

Työssä arvioitiin Orimattilan pohjoisosassa, Pennalassa, sijaitsevan Rautamäentien asemakaavan ilmastovaikutuksia. Asemakaavahankkeen tavoitteena on suunnitella datakeskuksen korttelialue Pennalan teollisuusalueelle.

Työssä selvitettiin asemakaavan toteuttamisen vaikutuksia ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Tavoitteena oli selvittää suuruusluokka asemakaavan toteuttamisen päästöistä ja tuottaa suosituksia asemakaavan valmisteluun ilmastovaikutusten pienentämiseksi ja positiivisten vaikutusten lisäämiseksi.

Ilmastovaikutukset arvioitiin maankäytön muutosten, rakentamisen elinkaaren ja elinkaaren ulkopuolisten vaikutusten sekä liikenteen ja ilmastoriskien osalta. Arvioinnin lähtökohtana on alueen toteutuminen kokonaisuudessaan asemakaavaluonnoksen mukaisesti. Määrällisesti on arvioitu rakentamisen, liikenteen sekä hiilinielujen ja -varastojen muutosta. Työssä on tunnistettu mahdollisuuksia lieventää kielteisiä vaikutuksia ja lisätä positiivisia vaikutuksia kaavaratkaisussa ja alueen jatkosuunnittelussa.

Taulukko 1. Arvioinnin tavoite, tilaaja ja toteuttajat

Tavoite	Asemakaavaluonnoksen ilmastovaikutusten arviointi
Arvioinnin tilaaja	Fortum Oy
Arvioinnin toteuttaja	Ramboll Finland Oy, Pirita Meskanen ja Mitja Hokkanen
Arvioinnin valmistumispäivä	23.6.2025

Taulukko 2. Arvioinnin kohde.

Nimi ja osoite	Rautamäentien asemakaava, Orimattilan kaupunki
Käyttötarkoitus	Datakeskuksen korttelialue sekä muu teollisuus- ja yritystoiminta
Rakennusvuosi	-
Selvityksen laatimisvaihe	Asemakaavasuunnittelu
Lähtötiedot	Rautamäentien asemakaavaluonnos 10.6.2025. Pennalan datakeskuksen AK Viitesuunnitelmaluonnos 10.6.2025. Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan muutos, luonnos 18.3.2025 sekä siihen liittyvät selvitykset. Kaikki lähteet on kuvattu lähdeluettelossa.
Lisätiedot	Datakeskuksen teho on täydessä laajuudessaan yhteensä 800 MW, eli n. 30 MW datasaliyksikköä kohden. Alue tulee rakentumaan vaiheittain useiden vuosien ajan.

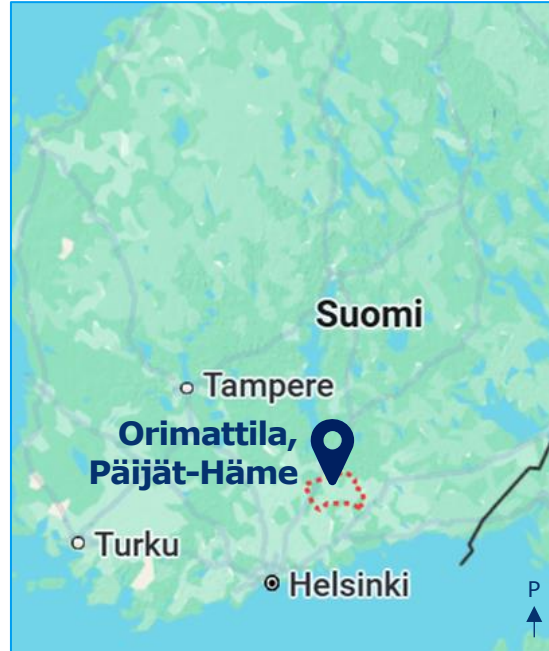
Suunnittelualue

Alueelle on suunniteltu datakeskuksen korttelialue sisältäen datakeskuksen, toimistorakennuksen ja tukitoimintoja sekä teollisuus- ja yritystontteja (asemakaavaaluonnos ja viitesuunnitelma). Datakeskuksen suunniteltu teho on 800 MW ja konesalirakennuksia on 9 kpl.

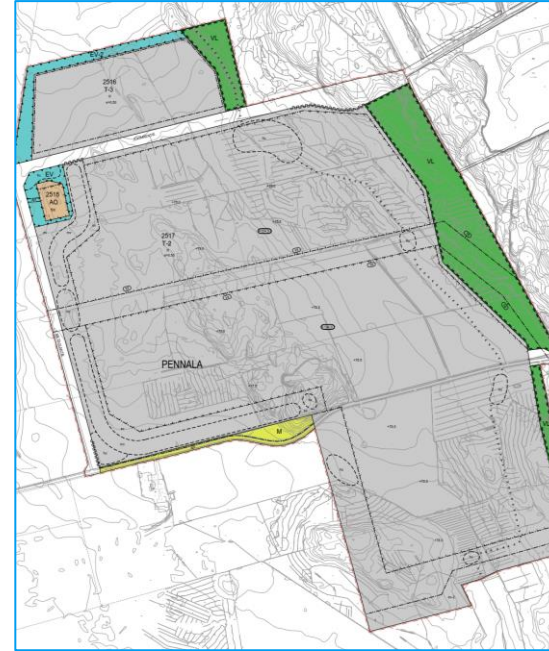
Alue rajautuu itäpuolella Lahdentiehen ja pohjois- ja länsipuolella Porvoonjokeen. Itäpuolella on teollisuus- ja yritysalueita. Alueen eteläosassa kulkee itä-länsisuuntainen Rautamäentie.

Rautamäentien pohjoispuolella on Mäyrämäen maanvastaanottopaikka ja kaakkoispuolella Fingridin sähköasema. Alueen poikki kulkee voimalinja, joka kääntyy alueen itäreunassa etelään sähköasemalle.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 150 hehtaaria ja se koostuu nykyisin pääosin pelto- ja metsäalueista. Pinnanmuodoiltaan maasto on vaihtelevaa ja kumpuilevaa. Nykytilanteessa länsiosassa sijaitsee yksityisomistuksessa oleva kiinteistö, jota käytetään loma-asumiseen.

Orimattilan sijainti (kuva: Google Maps).

Asemakaavaaluonnos 10.6.2025, Ramboll.

Viitesuunnitelmaluonnos 10.6.2025, Ramboll.

2 Ilmastovaikutusten arviointi

Pennalan Rautamäentien asemakaavaan heijastuvat ilmastositoumukset ja -strategiat

Kansainvälinen ohjaus

Pariisin ilmastopöytäkirja: Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen.

EU 2050: Vuoteen 2030 mennessä tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 prosenttia vuoden 1990 päästötasosta. Tavoitteena kasvihuonekaasupäästöjen leikkaamisesta 80 prosentilla vuoteen 2050 mennessä.

Suomi 2035

Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen.

Hiilineutraali Päijät-Häme 2030

Päijät-Häme tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja askelmerkit päämäärää kohti on koottu maakunnan ilmastotiekarttaan.

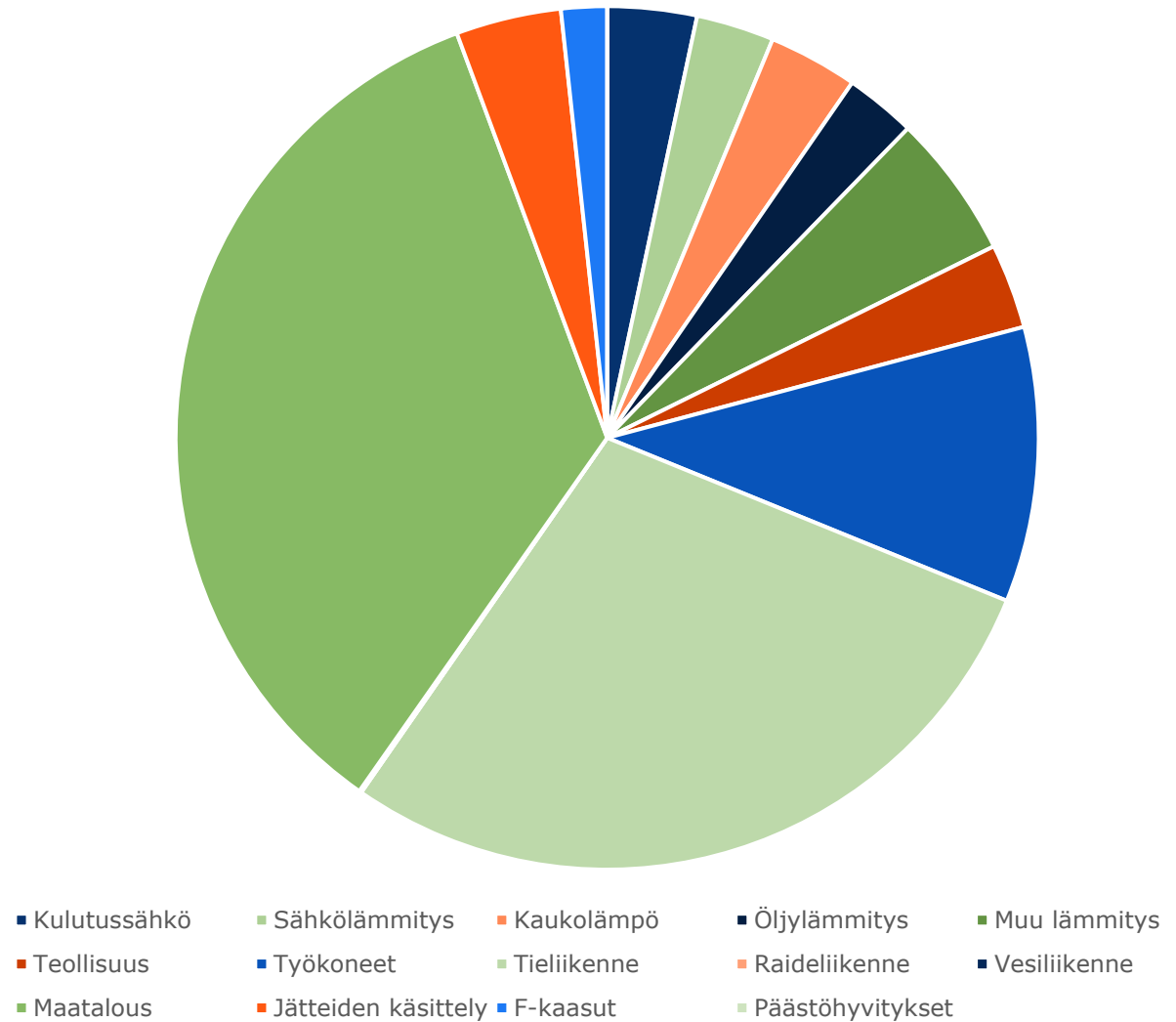
Orimattilan kaupungin ilmasto-ohjelma 2020-2030

- Orimattila on liittynyt HINKU-verkostoon (Hiilineutraali kunta) vuonna 2019.
- Kaupungin tavoitteena on 80 % päästövähennys vuosien 2007-2030 välillä.
- KETS – Kunta-alan energiatehokkuussopimus: Tavoitteena saavuttaa 7,5 % energiansäästö vuosina 2017–2025, ja toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan vuosittain.
- MAL-sopimus: Orimattila on mukana Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin osapuolten yhteisiin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin, sisältäen CO2-päästövähennystavoitteita ja kestäviä ratkaisuja.

Orimattilan kaupungin kasvihuonekaasupäästöt

- **Suomen kasvihuonekaasupäästöistä** suurin osa muodostuu tieliikenteestä, maataloudesta ja kaukolämmöstä.
- **Orimattilan kokonaispäästöt** olivat vuonna 2023 noin 1 117 kt CO₂e HINKU-laskentaperiaatteilla laskettuna (Syke, 2025).
- **Päijät-Hämeessä** suurimmat päästölähteet olivat tieliikenne, maatalous ja kaukolämpö.

Orimattilan kokonaispäästöt vuonna 2023 (kt CO₂e)

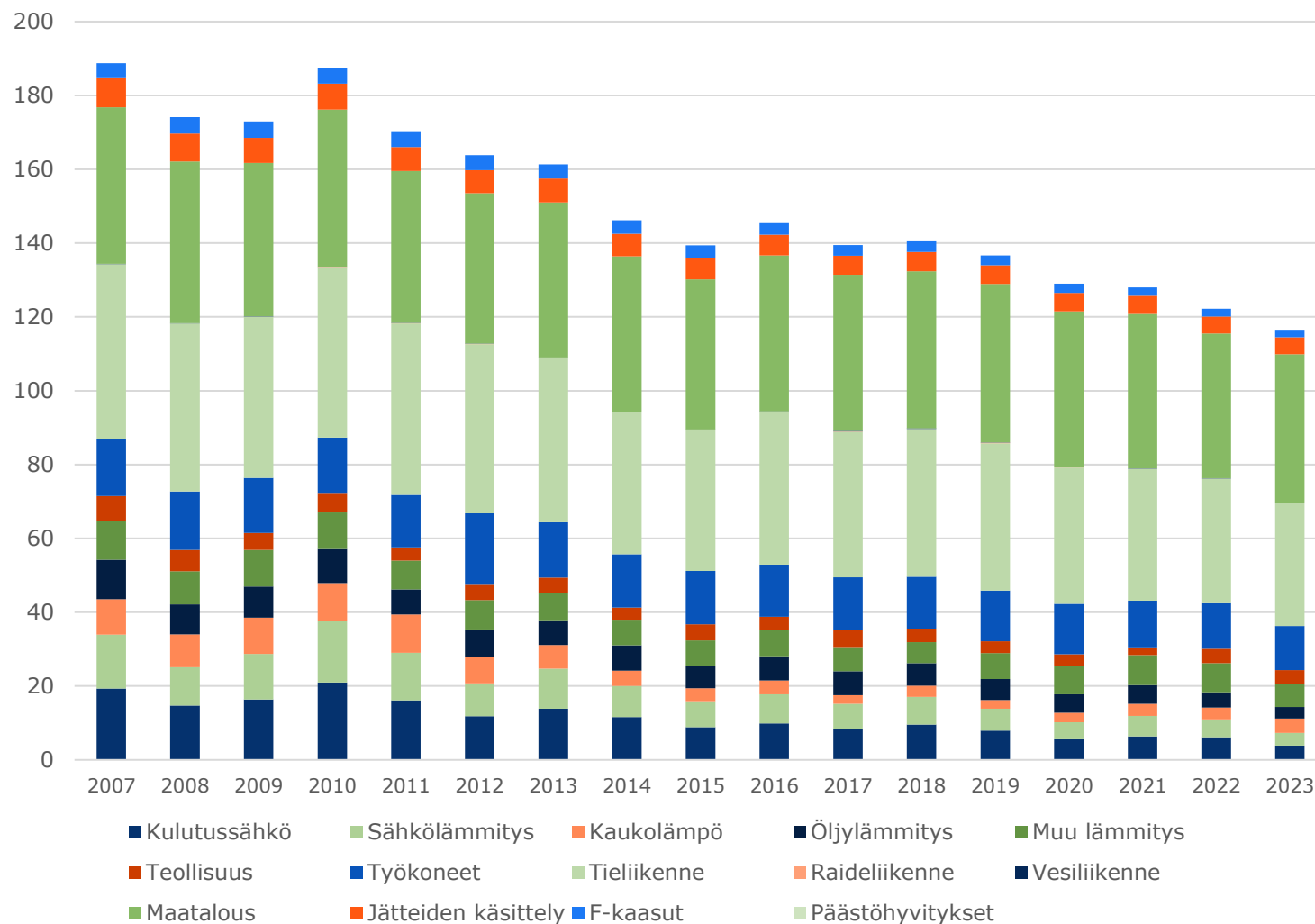

Lähde: SYKE (2025): Kuntien ja alueiden khk-päästöt. <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

Orimattilan päästöjen kehitys

- Vuodesta 2007 vuoteen 2023 Orimattilan kokonaispäästöt ovat laskeneet 38 %.
- Suurimmat päästölähteet ovat maatalous (35 %), tieliikenne (29 %) ja työkoneet (10 %).
- Kaukolämmön kulutus aiheutti vuonna 2023 3,4 % Orimattilan päästöistä (3,9 kt CO₂e).

Orimattilan kasvihuonekaasupäästöjen kehitys vuodesta 2007 vuoteen 2023 (kt CO₂e)

Lähde: SYKE (2025): Kuntien ja alueiden khk-päästöt. <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

Näkökulmia ja epävarmuuksia ilmastovaikutusten arviointiin

Arvioinnin epävarmuustekijät	Lähtöaineiston riittävyys	Vaikutusalueiden kuvaus
- Alueen suunnittelu on alustavassa vaiheessa, joten asemakaavan toteutuminen nykyisten suunnitelmien perusteella on epävarmaa. - Ilmastovaikutuksiin vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi hankintojen kotimaisuusaste, mikä selviää vasta myöhemmissä vaiheissa. - Varavoima ei ole arvioissa mukana (Referenssiaineiston mukaan Tier 2 datakeskuksissa käytetään varavoimaa 22h vuodessa). - Mahdollinen hukkalämmön talteenotto ei ole mukana arvioinnissa. Vaikuttavuutta tarkasteltiin karkeasti elinkaaren ulkopuolisten vaikutusten yhteydessä.	- Rakennusten lähtötiedot ja oletukset perustuvat nykyisen suunnitteluvaiheen aineistoihin. - Puuttuvia lähtötietoja on täydennetty käyttämällä keskiarvoisia referenssitietoja suomalaisista ja eurooppalaisista teollisuuden tuotantolaitoksista. Tässä vaiheessa ei ole tehty päätöksiä rakennusmateriaaleista tai siitä, mistä materiaalit hankitaan, vaan arvioinnissa käytetään suomalaisia ja eurooppalaisia keskiarvoja. - Osa-alueiden arviointien yhteydessä on kerrottu tarkemmin kyseisen arvioinnin oletukset.	- Asemakaavan toteuttamisella on vaikutuksia päästöihin. Osa päästöistä kohdistuu kunnalle infrastruktuurin rakentamisen myötä, mutta näitä ei arvioitu tässä selvityksessä. - Mikäli kaikkien tässä työssä arvioitujen asemakaavan toteutuksesta aiheutuvien ilmastovaikutusten ajateltaisiin kohdistuvan Orimattilan kaupungille, kasvaisivat kaupungin päästöt merkittävästi. Mahdollisia hyötyjä syntyisi hukkalämmön hyödyntämisestä esimerkiksi Orimattilan kaukolämpöverkossa. - Laskennallisen arvioinnin ulkopuolelle rajattiin mm. infrastruktuurin rakentaminen sekä esirakentaminen, jotka on suositeltavaa sisällyttää arviointiin seuraavissa vaiheissa.

Ilmastovaikutuksiin merkittävästi vaikuttavat tekijät

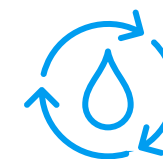
MAAPOHJA JA MAANPEITE

Kasvillisuuden poistolla ja maanpohjan muokkauksella on vaikutus alueen luontoon ja näiden hiilivarastojen poistumisella on pitkäaikainen negatiivinen vaikutus ilmastoon sekä hillinnän että sopeutumisen näkökulmasta. Maanpohjaa ja puustoa säästämällä voidaan välttää päästöjä sekä varautua ilmastomuutokseen.

ENERGIA JA HANKINNAT

Uusiutuvan energian käyttö on merkittävä päästövähennyskeino. Hankintojen suuri kotimaisuusaste sekä vähäpäästöisten, kestävien ja kierrätettyjen materiaalien käyttö voi pienentää huomattavasti hankkeesta syntyviä haitallisia ilmastovaikutuksia. Lisäksi kuljetusten minimoinnilla lähellä tuotettujen materiaalien hankinnassa on vaikutusta kokonaispäästöihin.

ILMASTONMUUTOKSEEN VARAUTUMINEN

Hankkeella on arvioitu olevan ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä, joihin varautumiseksi on esitetty ratkaisukeinoja. Merkittävä riski syntyy hulevesien hallinnalle sadannan lisääntyessä, huomioiden alueen savisen maaperän ja maanpohjan muokkaamisen vaikutukset. Riski on tunnistettu ja siihen on esitetty ratkaisuja viitesuunnitelmassa.

Arviointimenetelmät ja rajaukset

Asemakaavan ilmastovaikutusten arviointi perustuu Rautamäentien asemakaavaluonnokseen (10.6.2025, kuva vieressä) ja viitesuunnitelmaluonnokseen (10.6.2025) sekä asema- ja yleiskaavaan liittyviin selvityksiin.

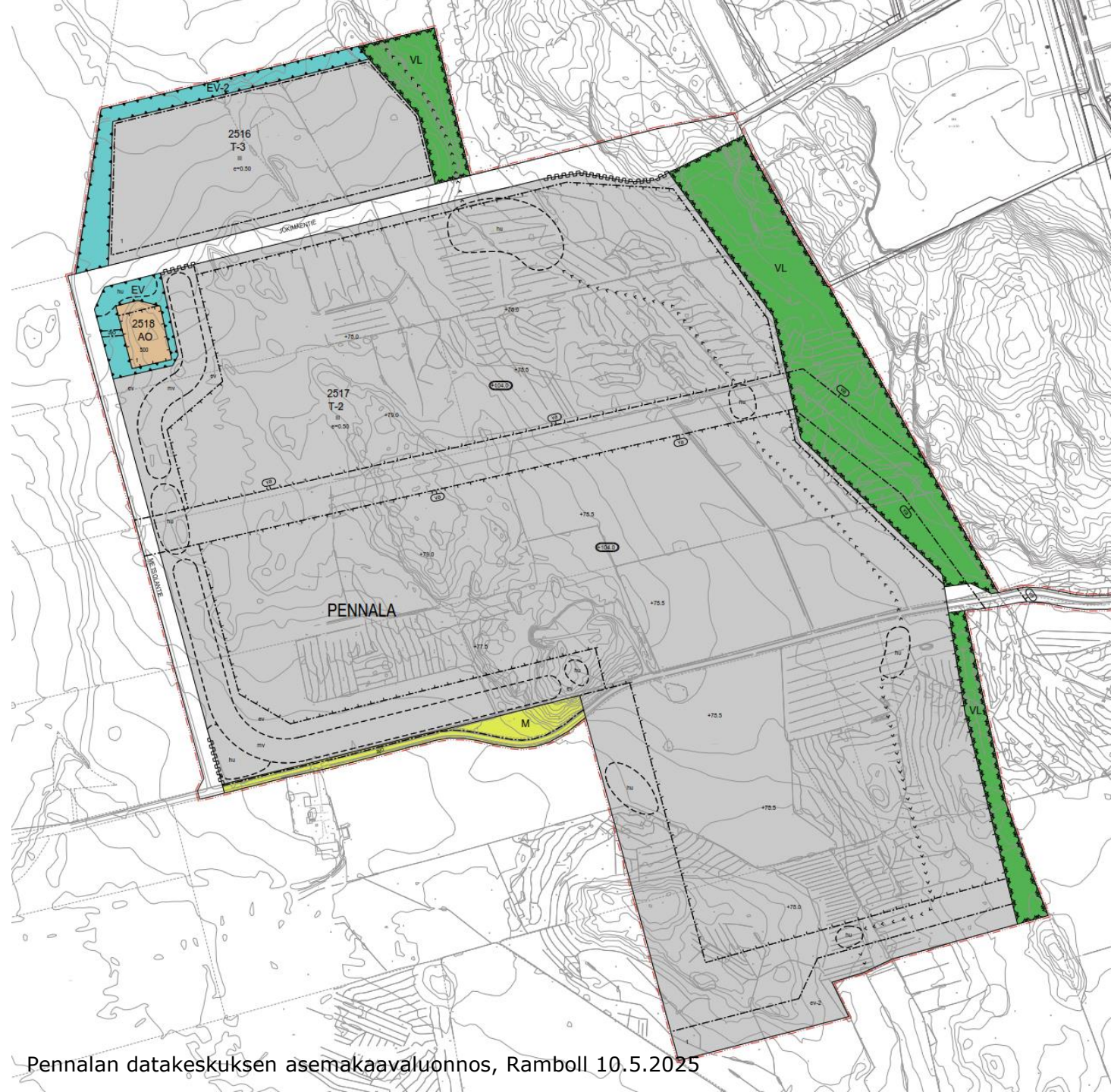
Arvioinnissa oletettiin, että suunnittelualue toteutuu kokonaisuudessaan arviointihetken suunnitelmien mukaisesti. Vaikutusten arviointi sisältää määrällisen ja laadullisen arvion datakeskuksen rakennusten elinkaaren, liikenteen ja kuljetusten sekä koko asemakaava-alueen hiilivarastojen ja hiilinielujen osalta. Lisäksi on arvioitu asemakaavan toteuttamisen vaikutuksia ilmastomuutokseen sopeutumiseen alueella ja hukkalämmön hyötykäytöstä mahdollisesti saatavaa positiivista ilmastovaikutusta.

Arviointi toteutettiin kahdessa skenaariossa: Perusura-skenaario (elinkaaren energiankulutuksen päästöt YM 2024 menetelmän mukaan keskimääräisellä sähkön päästötiedolla) sekä Uusiutuva energia-skenaario (elinkaaren aikainen energiankulutus on päästötöntä).

Arvioinnin tulokset antavat suuruusluokan asemakaavan toteuttamisen vaikutuksista ilmastoon seuraavissa osa-alueissa: alue- ja yhdyskuntarakenne, liikennejärjestelmä, energiaratkaisut, luonnonvarojen käyttö, viherrakenne, hiilinielut ja -varastot, ilmastomuutokseen sopeutuminen sekä ilmastoriskit.

Tulokset on raportoitu pääosin kilotonneina hiilidioksidiekvivalenttia (kt CO₂e), jotta ne ovat vertailtavissa keskenään ja kaupungin päästöihin.

Arviointimenetelmiä ja laskennan rajauksia on tarkennettu arviointien yhteydessä.

Rakennusten elinkaari-vaikutusten arviointi

Menetelmät

- Laskenta toteutettiin One Click LCA -ohjelmistolla hyödyntäen Carbon Designer -työkalua.
- Rakennuksen elinkaaren päästöt on laskettu ympäristöministeriön rakennusten ilmastovaikutusten arviointimenetelmän (YM 2024) mukaisesti huomioiden varhaisen suunnitteluvaiheen rajoitukset lähtötiedoissa ja raportoinnissa.

Rajaukset

- Rakennusten elinkaaren pituus on 50 vuotta. Toiminta-aika on 30 vuotta ja oletuksena on, että toiminta-ajan päättyessä toiminta joko jatkuu tai rakennuksia hyödynnetään muussa teollisuuskäytössä.
- Rakennusten elinkaaripäästöjen laskemiseksi tehtiin oletus kerroskorkeudesta ja runkomateriaalista (teräsbetoni). Materiaalivalintoja koskevia suunnitteluratkaisuja ei ole tosiasiallisesti vielä tehty, mutta arvioinnin tulosten on tarkoitus osoittaa päästöjen suuruusluokkaa.
- Toimisto-, oheis- ja tukitoimintojen rakennusten kerroskorkeudeksi oletettiin laskennassa 4 metriä (kerroskmm 1-3 kerrosta).
- Arviointi ei sisällä esirakentamista, varageneraattorien tai sähköaseman päästövaikutusta.
- Rakennusten laskennallinen vaikutustenarviointi ei sisällä kaava-alueen pohjoisosassa sijaitsevia muita teollisuuden rakennuksia, sillä suunnittelu on asemakaavavaiheessa vielä varhaisessa vaiheessa.
- Arvioinnissa on huomioitu vain rakennuksen elinkaari-vaikutukset ja se ei sisällä rakennuspaikkaa.

Kohdetiedot

Hankevaihe: Asemakaavoitus

Käyttötarkoitukseluokka: Datakeskus, teollisuus ja työpaikka-alue

Hanketyyppi: Uudisrakennus

Kerrosalat ja kerrokset:

Datakeskusalue:

- Konesalirakennukset (III) noin 490 000 k-m²
- Toimisto (II) noin 3 000 k-m²
- Tukitoiminnot (I-III) noin 30 000 k-m²

Teollisuus- ja työpaikka-alue:

- Rakennukset (I-III) noin 55 000 k-m²

Pääasiallinen runkomateriaali: Ei määritelty, laskennan oletus teräsbetoni

Laskennallinen ostoenergiankulutus:

Konesalirakennukset: 5,68 TWh vuodessa, 80 % käyttöasteella arvioituna

Muut rakennukset: 100 kWh/m²/vuosi

Elinkaaren pituus: rakennukset 50 vuotta, toimijan suunniteltu toiminta-aika 30 vuotta

Viitesuunnitelman rakennukset

Konesalirakennukset

Alueelle on suunniteltu yhdeksän enintään kolmekerroksista konesalirakennusta, joiden bruttoala on 50-60 000 k-m²/rakennus ja yhteensä 490 000 k-m². Rakennusten korkeus on enintään 27 metriä. Konesalien yhteyteen sijoitetaan varageneraattoreita.

Toimisto

Alueella on yksi toimistorakennus, joka on kaksikerroksinen ja sen kerrosala on noin 3 000 k-m².

Tukitoiminnot

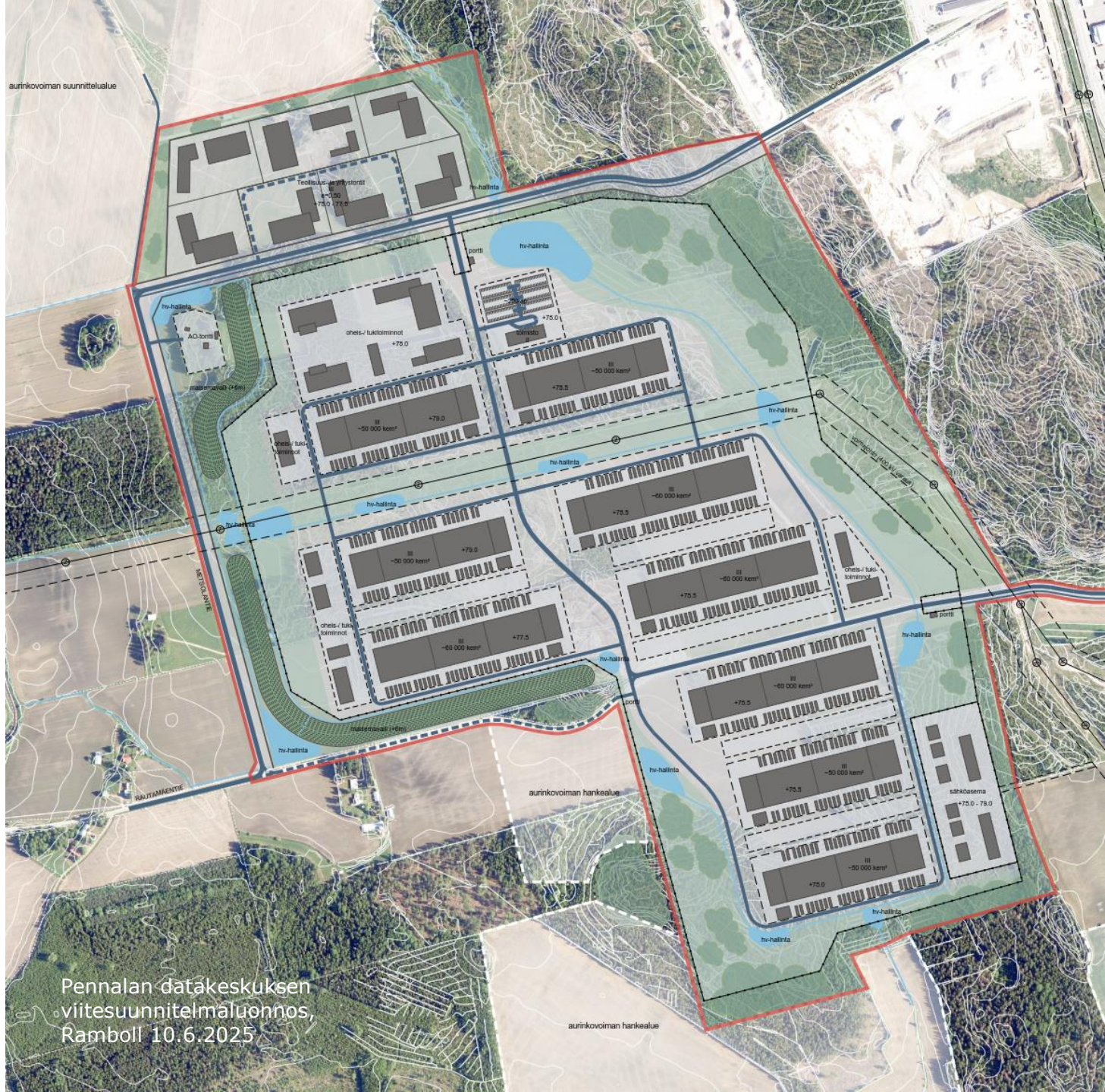
Oheis- ja tukitoimintojen yhteenlaskettu kerrosala on 30 000 k-m². Rakennuksia on 12 kpl ja niiden kerroslukumäärä vaihtelee I-III kerroksen välillä.

Muut rakennukset

Kaava-alueella on sähköasema, missä on kahdeksan rakennusta.

Alueella sijaitsee seitsemän teollisuus- ja yritystonttia, joiden rakennuksissa on I-III kerrosta. Rakennuksia on viitesuunnitelmassa yhteensä 10 kpl ja niiden yhteenlaskettu kerrosala on noin 55 000 k-m².

Asemakaava-alueella sijaitsee yksi AO-tontti, missä on olemassa olevia rakennuksia.

Vaikutusmekanismit ja lähtöoletukset elinkaaren vaiheittain

Tuotevaihe A1-3

Päästöjä syntyy asemakaava-alueelle rakennettavien rakennusten ja infrastruktuurin materiaalien valmistuksesta, raaka-aineiden hankinnasta sekä tuotannon aikaisista kuljetuksista.

Arvioinnissa käytettiin oletusta materiaalien hankkimisesta Suomesta, pohjoismaista sekä Euroopan alueelta. Mikäli materiaaleja hankitaan globaalisti, on sillä merkittävä vaikutus elinkaaripäästöihin sekä materiaalien valmistuksen että kuljetusten päästöjen osalta.

Rakentaminen A4-5

Rakentamisen aikana päästöjä syntyy materiaalien kuljetuksista työmaalle sekä työmaatoiminnoista ja koneiden käytöstä.

Työmaan aikaisten kuljetusten ja maamassojen kuljetusten osalta kuljetusetäisyys on noin 15-16 km (meno-paluu noin 30-33 km). Keskimääräiset matkasuoritteet johdettiin etäisyyksistä lähialueen asutuskeskittymiin sekä läheisellä teollisuusalueella sijaitsevaan logistiikkakeskukseen.

Laskennassa hyödynnettiin tyypillistä rakentamisvaiheen skenaariota (YM 2024), joka sisältää arvion työmaan energian ja veden käytöstä, jätteestä ja näihin liittyvistä kuljetuksista.

Käyttövaihe B

Käyttövaiheessa päästöjä syntyy mm. energiankäytöstä, huolloista ja korjauksista sekä näihin ja toimintaan liittyvistä kuljetuksista. Käytön aikaisen liikenteen vaikutuksia on arvioitu omassa luvussaan.

Datakeskukset ovat tiettävästi energiantensiivisiä rakennuksia ja ne aiheuttavat globaalisti noin 1 % energiapäästöistä (Rozite, 2023). Uusiutuvan ja päästöttömän energian käyttäminen on merkittävin yksittäinen tekijä, jolla datakeskuksen elinkaaren aikaisia päästöjä voidaan huomattavasti vähentää.

Ympäristöministeriön päästölaskentamenetelmän (YM 2024) mukaan energiankulutus tulee arvioida verkkosähkönä elinkaaren ajalle. Energiankäytön vaikutukset päästöihin on arvioitu kahdessa skenaariossa: konservatiivisena arviona YM:n menetelmän mukaisesti keskiarvoisen verkkosähkön päästöillä sekä uusiutuvalla energialla, jolloin energiankäytöstä ei aiheudu päästöjä. Lähtötietojen perusteella Pennalan datakeskuksella hyödynnetään paikallista uusiutuvaa energiaa. Arvioinnissa on huomioitu sähkön käytöstä aiheutuvat suorat päästöt, joita ei synny uusiutuvassa energiassa.

Konesalien energiankäyttö laskettiin referenssiarvojen perusteella 80 %:n käyttöasteella (5,68 TWh/vuosi). Muiden kuin konesalien osalta energiankulutus arvioitiin rakennusten suurimman sallitun energiankulutuksen mukaan (1010/2017): 100 kWh/m²/vuosi toimistot.

Elinkaaren loppu C

Elinkaaren lopussa vaikutuksia syntyy purkamisesta, purkujätteen kuljetuksista ja käsittelystä sekä loppusijoituksesta. Purkamisen vaikutukset on huomioitu käyttäen oletusarvoja materiaalien päästötietoihin perustuen.

Elinkaaren ulkopuoliset vaikutukset D

Elinkaaren aikana positiivisia ilmastovaikutuksia syntyy, jos hukkalämpöä voidaan hyödyntää paikallisessa kaukolämpöverkossa. Hukkalämmön hyödyntäminen kaukolämmössä on lähtötietojen perusteella tavoitteena. Tämä arviointi toteutettiin varhaisessa selvitysvaiheessa, joten laskennallista määrää ei voitu vielä arvioida. Vaikuttavuutta on arvioitu karkealla tasolla ulkopuolisten vaikutusten yhteydessä.

Positiivisia ilmastovaikutuksia syntyy myös, kun tontille istutetaan puita ja muuta kasvillisuutta, jotka sitovat hiiltä ilmakehästä.

Konesalirakennukset

- **Käyttövaiheen päästöt** ovat hallitseva tekijä perinteisellä energialla:
 - Energiankulutus kattaa lähes koko hiilijalanjäljen: 379,6 kg CO₂e/m²/vuosi (99 % kokonaissummasta).
 - Vastaavasti A1–A5 (valmistus) ja C (käytön jälkeinen vaihe) yhteensä ovat vain 5,1 kg CO₂e/m²/vuosi.
- **Uusiutuvalla energialla** käytön päästöt eliminoituvat:
 - Käytön aikaisesta energian kulutuksesta ei synny lainkaan päästöjä (0,0 kg CO₂e/m²/vuosi), kun energia tuotetaan täysin uusiutuvasti.
 - Tällöin koko hiilijalanjälki koostuu vain valmistus- (4,7 kg) ja käytönjälkeisistä (0,4 kg) vaikutuksista sekä rakennusosien vaihdosta (0,6 kg), yhteensä 5,8 kg CO₂e/m²/vuosi.
- **Uusiutuvan energian päästövähennys on suuri:**
 - Keskiarvoisella verkkosähkön päästökertoimella laskettuna datakeskuksen toiminnasta syntyy päästöjä noin 380 kg CO₂e/m²/vuosi (30 vuoden käyttöaika). Datakeskuksen toiminnan aikana energiankäytöstä aiheutuisi päästöjä yhteensä noin 5 580 kt CO₂e, eli 186 kt CO₂e/vuosi.
 - Kokonaispäästöt tippuvat 98 % vähäpäästöisen energian skenaariossa, mikä korostaa energialähteen valinnan kriittistä merkitystä elinkaaripäästöjen hallinnassa.
- Laskenta tehtiin erikseen 50 000 k-m² ja 60 000 k-m² kokoisille konesalirakennuksille ja tulokset kuvaavat rakennusten keskiarvoista päästöä.

Taulukko 3. Konesalirakennusten elinkaaren päästöt YM-menetelmällä sekä vähäpäästöisen energian skenaariolla, kg CO₂e/m²/vuosi.

	YM-menetelmä kg CO ₂ e/m ² /vuosi	Uusiutuva energia kg CO ₂ e/m ² /vuosi
A1-A5 Päästövaikutukset ennen käyttöä	4,7	4,7
B4 Rakennusosien vaihto	0,6	0,6
B6 Energiankulutus	379,6	0,0
C Päästövaikutukset käytön jälkeen	0,4	0,4
A-C Hiilijalanjälki	385,4	5,8

Taulukko 4. Konesalirakennusten 50 vuoden elinkaaren aikana muodostuvat vuosittaiset päästöt, kt CO₂e.

	YM-menetelmä kt CO ₂ e/vuosi	Uusiutuva energia kt CO ₂ e/vuosi
A1-A5 Päästövaikutukset ennen käyttöä	2,3	2,3
B4 Rakennusosien vaihto	0,3	0,3
B6 Energiankulutus	186,0	0,0
C Päästövaikutukset käytön jälkeen	0,2	0,2
A-C Hiilijalanjälki	189	3

Toimisto ja tukitoiminnot

- Valmistusvaiheen (A1-A5) merkittävyys
 - Molemmissa rakennustyypeissä yli puolet hiilijalanjäljestä syntyy ennen käyttöönottoa (toimisto 55 %; tukitoiminnot 57 %).
 - Materiaalivalinnoilla ja rakennusprosessin vähäpäästöisyydellä on siis suurin vaikutus kokonaispäästöihin.
- Käyttövaiheen energiankulutuksen osuus
 - Energiankulutus (B6) on kolmanneksi suurin päästölähde: 3,4 kg CO₂e/m²/vuosi (n. 33 % molemmissa).
 - Toisin kuin suuremmissa rakennuksissa, käyttövaiheen energiankulutus ei hallitse kokonaispäästöjä, mutta sen vähentäminen (uusiutuva energia) voisi silti leikata noin kolmanneksen hiilijalanjäljestä.
 - Energiankulutus arvioitiin teoreettisesti toimistorakennusten suurimman sallitun energiankulutuksen mukaan (1010/2017): 100 kWh/m²/vuosi.

Taulukko 5. Toimisto- ja tukitoimintojen rakennusten elinkaaripäästöt YM-menetelmällä laskettuna.

	Toimisto kg CO ₂ e/m ² /vuosi	Tukitoiminnot kg CO ₂ e/m ² /vuosi
A1-A5 Päästövaikutukset ennen käyttöä	5,7	6,6
B4 Rakennusosien vaihto	0,6	0,7
B6 Energiankulutus	3,4	3,4
C Päästövaikutukset käytön jälkeen	0,7	0,9
A-C Hiilijalanjälki	10,4	11,6

Taulukko 6. Toimisto- ja tukitoimintojen rakennusten 50 vuoden elinkaaren aikana muodostuvat vuosittaiset päästöt, kt CO₂e.

	kt CO ₂ e/vuosi
YM-menetelmä	0,38
Uusiutuva energia	0,27

Liikenteen päästövaikutukset

- Datakeskuksen myötä lisääntyvän liikenteen ilmastovaikutuksia arvioitiin laskennallisesti karkealla tasolla olettaen, että alueen suunnitelmat toteutuvat täysmääräisesti. Mikäli laskettujen päästöjen arvioitaisiin kohdistuvan kokonaisuudessaan Orimattilan päästöiksi, kasvaisivat kaupungin vuoden 2023 tieliikenteen päästöt noin 2,7 % nykytilan mukaisilla liikenteen päästöarvoilla laskettaessa ja noin 1,1 % vuoden 2040 päästökertoimilla laskettaessa. Jälkimmäisen vaikutus kaupungin kokonaispäästöihin jäisi alle prosenttiin.
- Laskenta perustui matkatuotoksiin, keskimääräisiin matkasuoritteisiin sekä päästökertoimiin. Keskimääräiset matkasuoritteet johdettiin etäisyyksistä lähialueen asutuskeskittymiin sekä läheisellä teollisuusalueella sijaitsevaan logistiikkakeskukseen.
- Epävarmuuksia laskennalliseen arviointiin luo ennen kaikkea kaavan toteutumiseen liittyvät epävarmuudet, kuten asemakaava-alueella työssäkäyvien keskimääräinen matkasuoritteen pituus (kotipaikat).
- Lisäksi rakentamisen aikana on odotettavissa asemakaava-alueelle merkittävä tilapäinen kuljetusten ja matkasuoritteen kasvu, jonka päästövaikutuksia ei ole arvioitu tässä yhteydessä, mutta ne on huomioitu rakennusten elinkaari-päästöjen arviossa.

Taulukko 7. Liikenteen päästöjen muutos asemakaavan toteutumisen myötä

	Liikkuemissuorite, milj. km	Liikenteen vuosipäästöt, kt CO ₂ e nykytilassa	Liikenteen vuosipäästöt, kt CO ₂ e vuonna 2040
Henkilöautoliikenne	5,9	0,8	0,3
Tavarakuljetus	0,2	0,1	0,1
Yhteensä	6,2	0,9	0,4

Laskennan oletukset:

- Liikenteen päästöennuste perustuu Helsingin seudun MAL-suunnitelman vaikutusten arviointiin (HSL, 2023) ja valtakunnallisen tieliikenteen päästöennusteeseen (Traficom, 2024).
- Päästökertoimina käytettiin samoja henkilöliikenteen ja tavaraliikenteen päästökertoimia vuosille 2018 ja 2040 kuin Helsingin seudun MAL-suunnitelman vaikutusten arvioinnissa 2023.
- Laskelmassa tavarakuljetuksen päästöarvona käytettiin vaikutusten arvioinnissa sovellettuja raskaan liikenteen ja pakettiautojen päästöjen keskiarvoa.
- Päästöarvoista johdettiin arvot vuodelle 2040, jotka ovat hieman nykytilaa matalampia.
- Lopulliset laskennassa käytetyt päästöarvot olivat:
 - Henkilöautoliikenne: 128,1 g CO₂e / matkustus-km nykytilassa ja 50 g CO₂e / matkustus-km vuonna 2040.
 - Tavarakuljetus: 567,2 g CO₂e / matkustus-km nykytilassa ja 283 g CO₂e / matkustus-km vuonna 2040.
- Oletetut matkojen pituudet (meno-paluu) olivat:
 - Henkilöautoliikenne n. 33 km
 - Tavarakuljetus n. 30 km
- Kävely, pyöräily ja julkinen liikenne eivät sisälly arvioon.

Elinkaaren ulkopuoliset vaikutukset

Asemakaavan toteuttamisesta voi syntyä negatiivisten ilmastovaikutusten lisäksi ilmastohyötyjä hukkalämmön hyötykäytöstä, paikallisen uusiutuvan energian käytöstä sekä puiden sekä kasvillisuuden istuttamisesta.

Alueelle on suunnittelussa huomattava määrä uusiutuvan energian hankkeita, joiden tuottaman energian hyödyntämisestä voi syntyä ilmastohyötyjä.

Hukkalämmön hyötykäyttö

- Arviointi ei perustu todellisiin, tiedossa oleviin suunnitelmiin, vaan on karkea arvio jonka tarkoitus on antaa suuruusluokkaa. Hukkalämmön hyödyntämismahdollisuuksia on tämän arvion laatimisen aikaan toimijan toimesta selvitetty ja se on hankkeessa tavoitteena, mutta edellyttää toimijan ja paikallisen energiayhtiön välistä yhteistyötä ja sopimusta.
- Arvioinnissa on oletettu, että datakeskuksen toiminnasta syntyvää hukkalämpöä otetaan talteen ja se korvaa Orimattilan kaukolämpöverkossa mm. puuhaketta sekä lämpöpumppujen tuotantoa. Orimattilan kaukolämpöverkon päästökerroin vuonna 2023 oli 74,8 kg CO₂/MWh (Energiateollisuus / Kaukolämmön päästölaskuri).
- Korvaamalla 34 GWh muita kaukolämmön tuotantomuotoja hukkalämmöllä saavutettaisiin vuosittain 2,5 kt CO₂e päästövähennys. Määrä vastaa n. 49 % hankkeen vuosittaisista päästöistä uusiutuvan energian skenaariossa, joten hukkalämmön hyödyntämisellä olisi merkittävä positiivinen vaikutus.
- Lisäksi hukkalämmön hyötykäytön seurauksena Orimattilan kaukolämmön päästöt (3,9 kt CO₂e vuonna 2023) putoaisivat noin kolmannekseen. Mikäli hukkalämpö hyödynnettäisiin Lahden kaukolämpöverkossa, olisi vaikutus Lahden kaupungin päästöjen vähentämiseksi 1 % vuosittain kaupungin kokonaispäästöistä tai 3 % Lahden kaupungin kaukolämmön päästöistä.
 - Lahden kokonaispäästöt vuonna 2023 olivat 377,5 kt CO₂e ja kaukolämmön osuus tästä oli 75,6 kt (Syke, 2025).
- Käytetty laskentamalli on kuitenkin karkea eikä ota huomioon lämmöntarpeen tai hukkalämmön syntymisen ajallisia vaihteluita.

Vaikutukset hiilinieluihin ja -varastoihin

Alue on nykyisin ojitettua peltoaluetta ja kallioista metsää. Korkeuserojen vaihtelu on melko suurta (korkotaso 80...100 m). Maaperä on suurimmaksi osin savimaata, mutta alueen länsiosassa on myös kallio- ja moreenimaata. Alueen itäosassa, Noringinajan ympäristössä on pehmeää savimaata.

Alueella on osayleiskaavavaiheessa laaditun luontoselvityksen (Metsänen & Tiitinen, 2025) mukaan kahdeksan merkittävää luontotyyppikohdetta, joista 6 kpl ovat kangasmetsiä, minkä lisäksi alueella sijaitsee korpisuo ja pesimälinnustokohde. Luontoselvityksen mukaan puustoiset alueet ovat pääosin kuivaa kangasta, minkä lisäksi on rinnekuusikko ja kuivaa, kuivahkoa ja lehtomaista kangasta. Suurin osa puustoisista alueista sijoittuu alueen itäreunaan, mikä on kaavassa merkitty VL-alueeksi eli lähivirkistysalueeksi. Myös alueella sijaitseva ruohokorpi sijaitsee asemakaavan VL-alueella. Tällä alueella nykyisen kasvillisuuden oletettiin säilyvän.

Hulevesiviemäriverkostoa ei alueella nykyisin ole, eikä alue sijaitse pohjavesialueella tai pohjaveden muodostumisalueella. Alue kuuluu Porvoonjoen valuma-alueeseen. Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä on tehty hulevesiselvitys (Ramboll, 2025), jonka mitoitussateiden intensiteetissä on huomioitu 40 % lisä sateisiin ilmastonmuutoksesta johtuen.

Asemakaavan toteutuessa suurin osa nykyisestä kasvipeitteisestä alueesta poistuu. Asemakaava-alueen itäreunaan on merkitty säilytettävä viheralue, joka on kallioista kangasmetsää. Arvioinnissa on oletettu, että 15 % nykyistä metsäaluetta säilytetään asemakaavan alueella.

Asemakaava-alueen länsireunalle on viitesuunnitelmassa esitetty rakennettavaksi maisemavalli. Datakeskusalueen tontille on myös esitetty jonkin verran säilytettävää/istutettavaa kasvillisuutta.

Suunnittelualue sijaitsee sähköaseman vieressä, mikä vähentää merkittävästi voimajohtojen rakentamistarvetta. Tällä on positiivisia vaikutuksia hiilinielujen ja -varastojen säilymiseen, koska pitkiä voimajohtolinjoja ei tarvitse rakentaa.

Hiilinielujen ja -varastojen muutos

Toteutuessaan maankäytön muutoksen aiheuttama hiilivaraston muutos on -2 kt CO₂e vuodessa 20 vuoden ajan tai -0,7 kt vuodessa 50 vuoden elinkaaren ajan. Tulos vastaa noin 1,7 % Orimattilan kunnan kokonaispäästöistä joka vuosi 20 vuoden ajan.

Menetetty hiilivarasto on yhteensä 37 kt CO₂e, josta metsien osuus on noin 37 % (23,4 kt). Metsien hiilivarastosta noin 12,5 kt on sitoutuneena puustoon ja 10,9 kt maaperään. Uuden kaavan myötä menetetyn metsäalan puusto olisi voinut sitoa karkeasti arvioiden noin -0,6 kt CO₂e vuodessa.

Arviointi toteutettiin kaavoittajan hiililaskentatyökalulla (ELY, 2023) käyttäen lähtötietona kaavaluonnosta ja kaavan selvitysaineistoja. Arvio perustuu maakuntakohtaiseen keskiarvoon puuston kasvusta.

Taulukko 8. Asemakaavan toteutuksen päästöt rakennusten rakentamisen, liikenteen ja hiilivarastojen osalta 50 vuoden ajalla.

	Hiilivarastojen muutos yhteensä, kt CO ₂ e	Hiilivarastojen ja -nielujen muutos vuosittain, kt CO ₂ e/vuosi
Hiilivarastot	-37	-0,7
Hiilinielut		-0,6

Ilmastonmuutos on jo aiheuttanut muutoksia elinympäristöissä ja muutos tulee lähitulevaisuudessa entistä näkyvämmäksi. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen suunnittelu on olennainen osa laadukasta riskienhallinnan prosessia. Sopeutumiskykyä kasvattamalla ja ennakoivalla sopeutumisella varaudutaan muutoksiin, joilla on ihmisille, taloudelle ja ympäristölle haitallisia ja äkkiarvaamattomia seurauksia.

Pennalan Rautamäentien asemakaava-alueella keskeisimmät paikalliset vaaratekijät ovat rankkasateet ja tulvariskit, läpäisemättömien pintojen lisääntyminen, tuulisuus ja myrskyt, helteet ja lämpösaarekilmiö, maaperän eroosio ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ilmastoriskit

Taulukko 9. Pennalan Rautamäentien asemakaava-alueen ilmastonmuutoksen vaaratekijät ja ilmastoriskit.

Vaaratekijä	Risteämiskohdat paikallisiin olosuhteisiin
Rankkasateet & tulvat	Noringinoja-valuma-alue kulkee kaava-alueen halki. Ilman luontopohjaisia viivytyksratkaisuja pintavalunnasta voi seurata paikallisia tulvia. Viitesuunnitelmassa on huomioitu edellytykset ilmastonmuutokseen varautumiseen kattavin hulevesiratkaisuin (hulevesialtaat, joki).
Läpäisemättömien pintojen lisääntyminen	Pelto- ja metsäalueet muuttuvat laajoiksi asfaltoiduiksi alueiksi, minkä seurauksena valumapinta-ala nousee ja hulevesien hallinta vaatii riittävät tilavaraukset ja tekniset ratkaisut.
Tuulisuus & myrskyt	Alueen avoimuus peltomaisemassa ja puiden kaataminen voi johtaa lisääntyvään tuulisuuteen ja myrskytuhoihin, jolloin rakennusten suojaustarve ja varavoimaratkaisut mahdollisten häiriötilanteiden varalle korostuvat.
Helteet & lämpösaareke	Uudet laajat rakennukset ja päällystetyt alueet lisäävät paikallista lämpökuormaa, mihin ratkaisuna on viherrakenteen kehittäminen (istutukset, suojaviheralueet, puut, viherkatot). Kuumuus voi aiheuttaa terveysriskejä, heikentää ympäristöolosuhteita ja lisätä jäähdytyksen tarvetta rakennuksissa. Riskiä korostavat puuston kaataminen ja läpäisevän pinnan poistaminen.
Maaperän haavoittuvuus & eroosio	Paikoin paksut savikerrokset (20+ m) voivat johtaa painumiin ja eroosioon rankkasateissa, mikä korostaa perustusratkaisuja sekä maaperää sitovan kasvillisuuden tarvetta.
Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen	Viheryhteyksien katkeaminen ja viheralueiden pientyminen teollisuusalueen laajentuessa edellyttää ekologisten käytävien ja kompensatioiden turvaamista, ensisijaisesti säilyttämällä nykyistä kasvillisuutta ja loppujen haittojen kompensatioita muualla.
Talviolosuhteet & jäätymis-sulamissyklit	Talviaikaisen sadannan ja jäätymis-sulamissykliä ennakoidaan lisääntyvän ja ne voivat heikentää teiden kuntoa ja turvallisuutta. Routavaurioiden ja liukkauden ehkäisemiseen on suunnittelussa kiinnitettävä huomiota.

3 Yhteenveto

Johtopäätökset

- **Rakennusten elinkaaripäästöt muodostavat ylivoimaisesti suurimman osan** kokonaispäästöistä (191,2 kt CO₂e/vuosi), kun liikenteen (0,6 kt CO₂e/vuosi), hiilinielujen (0,6 kt) ja hiilivarastojen muutoksen (0,7 kt) osuus jää pienemmäksi.
- **Uusiutuvan energian käyttö pienentää elinkaaripäästöjä radikaalisti:** kokonaispäästöt vähenevät 191,2 → 5,1 kt CO₂e/vuosi, kun rakennusten energiantarve katetaan 100 % uusiutuvalla sähköllä ja lämmöllä.
- **Liikenteen päästöt pysyvät melko matalina** (0,6 kt CO₂e/vuosi), vaikka raskaan liikenteen ja työmatkaliikenteen lisäys nostaa niitä. On huomattava, että rakentamisen, huoltojen ja purkamisen aikaiset kuljetukset on laskettu osana rakentamisen elinkaaripäästöjä.
- **Alueen hiilinielujen ja –varastojen muutos on merkittävä** (yhteensä 1,3 kt), vaikka suuruusluokka on kokonaisuuteen nähden pieni perusura-skenaariossa. Vaikutus korostuu uusiutuvan energian skenaariossa, missä hiilinielujen ja –varastojen muutos aiheuttaa 25 % päästöistä.
- **Perusura-skenaarion elinkaaripäästöt vastaavat noin 164 % Orimattilan koko kunnan vuotuisista päästöistä** (116,5 kt CO₂e/vuosi), mikä korostaa hankkeen mittakaavaa paikallisesti. **Uusiutuvan energian käyttö pudottaa hankkeen päästöosuuden Orimattilan tasosta noin 4 %:iin.** Uusiutuvien, vähäpäästöisten energianlähteiden hyödyntäminen konesalirakennuksissa on merkittävin päästöihin vaikuttava tekijä.
- **Hukkalämmön hyötykäytöllä voidaan saavuttaa ilmaston kannalta merkittävä positiivinen vaikutus**, sillä hyödyntämällä hukkalämpö Orimattilan kaukolämpöverkossa saavutettaisiin vuosittain 2,5 kt CO₂e päästövähenemä. Määrä vastaa noin 49 % hankkeen vuosittaisista päästöistä uusiutuvan energian skenaariossa ja noin 64 % Orimattilan tai 3 % Lahden kaupungin vuosittaisista kaukolämmön päästöistä.
- **Ilmastonmuutokseen varautuminen ja ilmastoriskit** tulee huomioida osana riskienhallinnan prosesseja asemakaavan valmistelussa ja alueen toteuttamisessa.
- Nykyisessä suunnitteluvaiheessa toteutettu arviointi perustui asemakaavaluonnokseen ja viitesuunnitelmaluonnokseen, joten raportin tulokset antavat vain mittaluokkaa ilmastovaikutuksista. Ilmastovaikutusten arviointia tulee tarkentaa kaava- ja hankeprosessin edetessä ja arviointiin tulisi sisällyttää myös infrastruktuurin rakentaminen ja esirakentamisen arviointi.

Taulukko 10. Datakeskuksen toteutuksen päästöt rakennusten rakentamisen, liikenteen ja hiilivarastojen osalta 50 vuoden ajalla.

Päästölähde	Perusura (YM-menetelmä)	Uusiutuva energia	Yksikkö
Rakennusten elinkaaripäästöt*	189,2	3,1	kt CO ₂ e/vuosi
Liikenteen päästöt*	0,6	0,6	kt CO ₂ e/vuosi
Hiilivarastojen menetys	0,7	0,7	kt CO ₂ e/vuosi
Hiilinielujen menetys	0,6	0,6	kt CO ₂ e/vuosi
Yhteensä	191,2	5,1	kt CO ₂ e/vuosi

* Datakeskuksen toimintaan liittyvät päästöt on laskettu 30 vuoden ajalle ja muut osa-alueet 50 vuodelle.

Taulukko 11. Toteutuksen päästöt suhteutettuna Orimattilan päästöihin.

Orimattilan päästöt vuonna 2023 (Syke), kt CO₂e	116,5
Perusura, % Orimattilan vuosipäästöistä	164 %
Uusiutuva energia, % Orimattilan vuosipäästöistä	4 %

Suosituks

Arvioinnin tulosten perusteella laadittiin suositukset asemakaavan toteuttamiselle niin, että kaavan toteuttamisesta syntyviä haitallisia ilmastovaikutuksia voidaan vähentää ja positiivisia vaikutuksia lisätä. Suosituksia voi hyödyntää asemakaavan valmistelussa, kaavamääräyksissä sekä jatkosuunnittelussa.

Suosituks

- Suojaviheralueiden säilyttäminen ja lisääminen. Suosituksena on, että rakentamattomat ja liikenteeseen käyttämättömät tontin osat tulee olla viheraluetta. Jatkosuunnittelussa on tärkeää kiinnittää huomiota puiden määrän lisäämiseen sekä monimuotoiseen ja kerrokselliseen kasvillisuuteen.
- Määritetään kaavassa vähimmäisprosentit läpäiseville pinnoille. Huomioidaan aurinkopaneelien asentamisen ja viherkattojen rakentamisen edellytykset jatkosuunnittelussa.
- Määritetään vähimmäisvaatimus kasvipeitteiselle pinnalle kaava-alueilla %-osuutena (esimerkiksi 15-30 %).
- Määritetään suositus asemakaava-alueelle istutettavien puiden lukumäärästä (esim. 2 kpl/1 000 m²).

Syntyvien päästövaikutusten pienentäminen

- Toimijan ja energiayhtiön välinen pitkän aikavälin sopimus uusiutuvan ja vähäpäästöisen energian käytöstä toiminta-aikana.
- Ensisijaisesti muiden rakennusten jatkosuunnittelussa kannattaa tarkastella rakennusmateriaalien ja -menetelmien elinkaaritehokkuutta (esim. kierrätysmateriaalit, vähähiiliset materiaalit). Materiaalien uusiokäytöllä voidaan saavuttaa merkittäviä päästöhyötyjä, sillä niistä ei teknisesti kohdistu päästöjä uusiokäyttökohteeseen lukuun ottamatta kuljetusta ja rakentamista.
- Hankintojen vastuullisuuden huomiointi ja tavoite kotimaisten raaka-aineiden ja materiaalien käytöstä, jolloin saavutetaan hyötyjä myös tuotteiden kuljetuksen päästöissä.
- Huolto- ja purkuprosessien optimointi tuottaa paikallisesti pienempiä, mutta silti arvokkaita lisävähennyksiä.
- Selkeät tavoitteet kasvillisuuden säilyttämisestä sekä tavoite nykyisen maanpohjan säilyttämisestä.
- Viherpinta-alan vähenemisen estäminen on prioriteetti. Kun viheralueita poistetaan, tulee niitä lisätä muualle - esimerkiksi viherkattojen, uusien puuistutusten tai niittyjen muodossa.

Ilmatoriskien hallinta

- Ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat haasteet, kuten lisääntyneet sadevedet, tulvat ja routavauriot, kuumuus, paahteisuus, tuulisuus ja talviaikainen sadanta ja lumihuiput tulee huomioida osana riskienhallinnan prosesseja asemakaavan valmistelussa ja alueen toteuttamisessa.
- Hulevesien hallinnan hyvä suunnittelu on avainasemassa ja tähän on viitesuunnittelussa jo kiinnitetty erityistä huomiota. Tontilla tulee panostaa hulevesien viivyttämiseen ja imeytykseen ensisijaisesti nykyisen maanpohjan ja kasvillisuuden säilyttämisen kautta. Lisäksi suositellaan läpäisevien pintojen hyödyntämistä alueen jatkosuunnittelussa (myös esimerkiksi parkkialueiden välikaistat, tien pientareet) sekä hulevesien viivytyksaltaita.

Taulukko 12. Sopeutumiseen tarvittavat varautumistoimet.

Toimenpide	Kuvaus
Hulevesien ja tulvariskien hallinta	Viivytytys- ja imeytysjärjestelmät (altaat, maavallit), sadevesien ohjaus pois riskialueilta ja puu-/metsäalueiden hyödyntäminen imeytyksessä sadannan ja talvisateiden kasvaessa.
Vettä läpäisevät pinnat ja viherkatot	Läpäisevät materiaalit pysäköinti-, piha- ja kevyen liikenteen väylissä sekä viherkatot ja kattopuutarhat pintavalun hillitsemiseksi ja mikroilmaston viilentämiseksi.
Talviolosuhteet ja jäätymis-sulamissyklit	Vesienpoisto- ja liukastumisen torjuntamateriaalit kävely- ja pyörävyillä, katokset sisäänkäynneille ja pyöräpysäköinnille sekä lumivarastointi ja -poistot talven lumikuormahuippujen hallintaan.
Lämpösaarekeilmion hillintä ja hellejaksoihin varautuminen	Viheralueiden ja suurten puiden säilytys ja lisääminen (varjopuut, viherseinät ja -katot) mikroilmaston viilentämiseksi kuumina kesäpäivinä sekä puistomaiset käytävät kävely- ja pyöräreiteillä.
Tuulensuoja ja rakenteiden suojaus	Suojavyöhykkeet, puita ja pensaita avoimilla alueilla, sekä rakennusosien mitoitus voimistuvia myrskyjä varten.
Maaperän vakaus ja eroosion esto	Huomiointi perustamistavoissa sekä rinteiden muotoilu ja maaperää sitova kasvillisuus eroosion vähentämiseksi rankkasateissa.
Energia- ja varavoimaratkaisut	Uusiutuvan energian ja hukkalämmön hyödyntäminen sekä toimintavarman varavoiman varmistaminen myrskyjen ja sähkökatkosten varalle.

Positiivisten vaikutusten lisääminen

Positiivisia vaikutuksia asemakaavan toteutuessa muodostuu hukkalämmön hyötykäytöstä paikallisessa kaukolämpöverkossa, paikallisen uusiutuvan energian hyödyntämisestä, viherkattojen rakentamisesta sekä puiden istuttamisesta. Lisäksi paikallisella energiantuotannolla, esimerkiksi katto- tai seinäpinnoille asennettavilla aurinkokennoilla voidaan saavuttaa hyötyä.

Viherkattojen rakentaminen

- Hyödynnetään rakennusten katot viherkattoina, jotka sitovat hiiltä, viilentävät rakennuksia ja vähentävät hulevesiä sekä tulvariskejä.
- Suositaan monimuotoisia, paikallisia kasvilajeja, jotka tukevat biodiversiteettiä ja puhdistavat sadeveden ennen sen valumista hulevesijärjestelmään.

Hukkalämmön hyötykäyttö ja paikallinen energiantuotanto

- Liitetään hukkalämpö osaksi paikallista kaukolämpöverkkoa tai lämmöntalteenottojärjestelmää, jolloin alueen energiantuotanto tehostuu. Hukkalämpöä on mahdollisuus hyödyntää myös muuhun teollisuus- ja tuotantokäyttöön.
- Hyödynnetään rakennusten katto- ja seinäpintoja aurinkopaneelien asennukseen, mikä vähentää verkosta otettavan sähkön tarvetta ja tukee datakeskuksen päästötöntä energiakulutusta.

Niittypintojen ja istutuskaistaleiden suosiminen

- Korvataan perinteinen nurmikko niitty- ja maanpeitekasvipinnoilla tonteilla ja reunavyöhykkeissä, mikä lisää pölyttäjien elinympäristöjä ja ekologisen verkoston jatkuvuutta, parantaa veden imeytymistä ja vähentää nurmikon hoitotarvetta.
- Yhdistetään viherkaistaleet ekologiin yhteyksiin ja viivytyksaltaisiin, mikä parantaa veden varastointia ja lajinsiirtoja.

Puuston säilyttäminen ja uuden puuston istutus

- Säilytetään nykyiset, varttuneet puut ja varataan niille riittävästi kasvutilaa, sillä niiden arvo hiilivarastona ja varjostajina on korvaamaton.
- Istutetaan nuoria puita laajasti tonttialueille – erityisesti jalankulku- ja pyöräilyreittien varrelle – hyödyntäen niiden voimakkaan kasvun aikaista hiilensidontaa ja muita hyötyjä, kuten pienilmaston parantamista ja viilentävää vaikutusta.

Hulevesien luonnonmukainen hallinta

- Suunnitellaan sade- ja sulamisvesiä ohjaavat kaupunkiluonnon ratkaisut (mm. hulevesipainanteet ja viivytyksaltaat), jotka estävät pintavalunnan ylitykset kävely- ja pysäköintialueilla.
- Hyödynnetään läpäiseviä pintamateriaaliratkaisuja kevyen liikenteen väylillä, teiden reunoilla ja keskikaistoilla sekä pysäköintialueilla, ja linkitetään nämä suoraan viheralueisiin.

Ekologisten kriteerien sisällyttäminen kaavamääräyksiin

- Määritetään vähimmäisvaatimus kasvipeitteiselle pinnalle kaava-alueilla %-osuutena (esimerkiksi 15-30 % datakeskustonteilla).
- Tavoitellaan ensisijaisesti nykyisten viheralueiden säilymistä mahdollisimman laajasti.

4. Lähteet

Lähteet

ELY. 2023. Kaavoittajan hiililaskuri Suomen kuntiin ja maakuntiin. Ympäristöviisas Pirkanmaa.

HSL. 2023. MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arviointiselostus. Päätöksentekoon 12.9.2023 HSL hallitus ja HSYK, KUUMA-johtokunta 26.9.2023. Saatavissa https://www.hel.fi/static/hs/hsyk/Liite3_vaiikutusten_arviointiselostus.pdf

Metsänen, T. & Tiitinen, P. 2025. Orimattilan Pennalan datacenter alueen luontoselvitykset 2024. Päivitetty 4.3.2025.

One Click LCA. 2025. Carbon Designer työkalu ja tietolähteet.

Ramboll. 2025. Liikenteen etäisyydet. Laskelma matkasuoritteesta läheisiin asukaskeskittymiin ja logistiikkakeskukseen. 6/2025.

Ramboll. 2025. Pennalan teollisuusalue - Osayleiskaavan muutos - Liikennevaikutukset - Datakeskus (Luonnosvaihe 4.3.2025)

Ramboll. 2025. Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan muutos, luonnos 18.3.2025 sekä siihen liittyvät selvitykset (ekologinen verkosto, luonto, liikenne, hulevesi).

Ramboll. 2025. Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan muutos, hulevesiselvitys. 20.2.2025.

Ramboll. 2025. Rautamäentien asemakaavaluonnos 27.5.2025

Ramboll. 2025. Rautamäentien asemakaava-alueen viitesuunnitelma, luonnos 10.6.2025

Rozite, V., Bertoli, E. & Reidenbach, B. 2023. Data Centres and Data Transmission Networks, Tracking Data Centres and Data Transmission Networks. Artikkelit 11.7.2023.

Syke. 2025. Kuntien ja alueiden khk-päästöt. Saatavilla <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

Traficom. 2024. Valtakunnalliset liikenne-ennusteet 2024. Saatavissa https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/VLE%202024_0.pdf

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL

PENNALAN ASEMAKAAVAN TALOUDELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Fortum Power and Heat Oy

Raportti 23.6.2025

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Sisältö

1. Johdanto	s. 3
2. Taloudellisten vaikutusten arviointi	s. 8
3. Yhteenveto	s. 17

1. JOHDANTO

Työn tausta ja tavoitteet

Tässä työssä arvioidaan Orimattilan Pennalan asemakaava-alueelle suunnitellun datakeskuksen ja muiden alueelle syntyvien työpaikkatonttien taloudellisia vaikutuksia. Tavoitteena on ollut tarkastella vaikutuksia sekä alueellisesti että valtakunnallisella tasolla. Arviointi perustuu kaavaluonnoksen vaiheessa käytettävissä olleisiin aineistoihin, ja siksi tarkastelu on luonteeltaan yleispiirteistä. Arvioiden tarkoituksena on hahmottaa vaikutusten suuruusluokkaa.

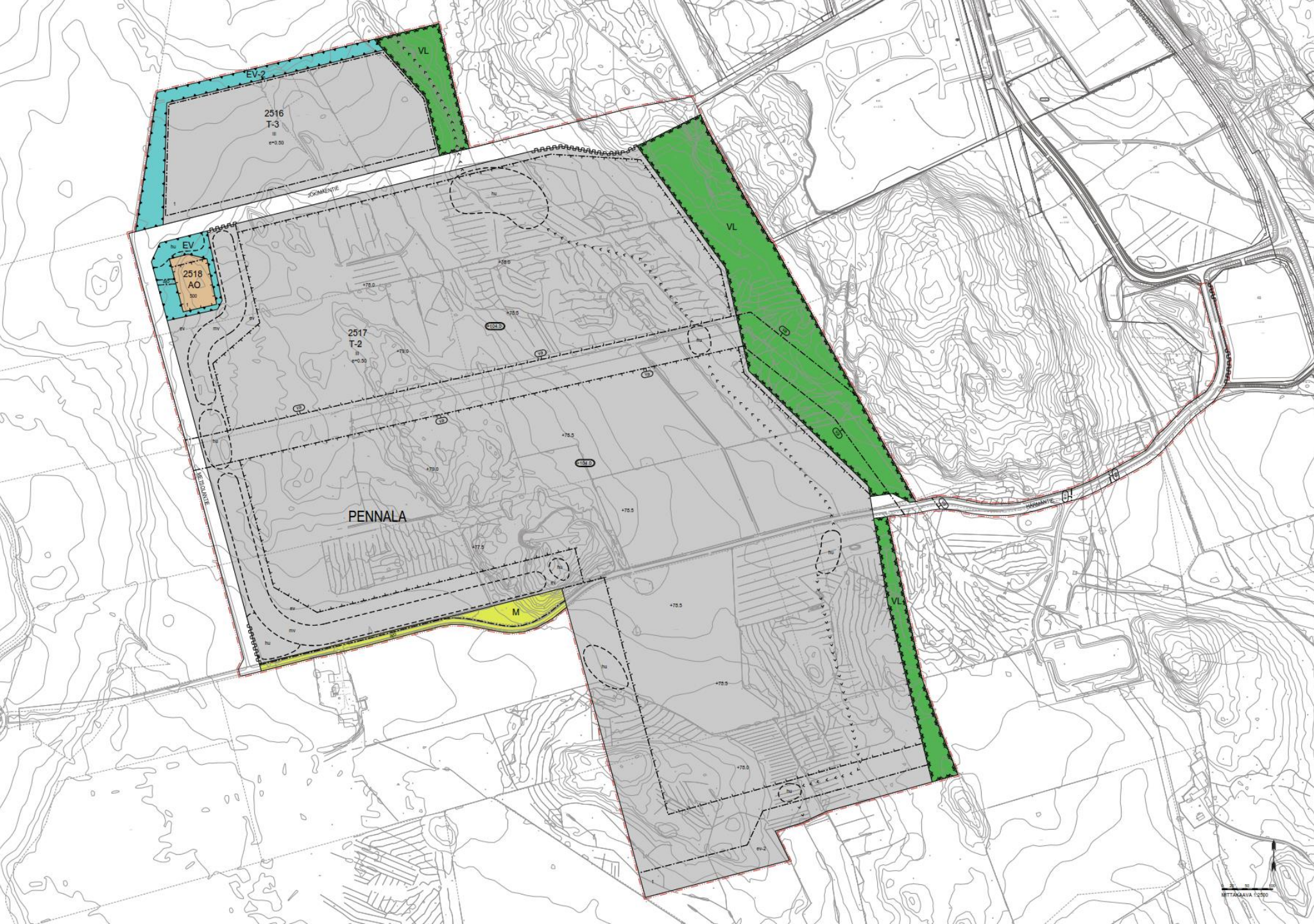
Suunnittelualue sijaitsee Orimattilan pohjoisosassa Pennalan kylässä. Alue rajautuu idässä Lahdentiehen ja pohjoisessa sekä lännessä Porvoonjokeen. Alueen itäpuolella on teollisuus- ja yritysalueita, ja sen eteläosassa kulkee Rautamäentie itä-länsisuunnassa. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 150 hehtaaria, ja se koostuu pääosin pelto- ja metsäalueista. Alueen länsiosassa sijaitsee kolme asuinrakennusta. Rautamäentien pohjoispuolella on Mäyrämäen maanvastaanottopaikka ja kaakkoispuolella Fingridin sähköasema. Alueen poikki kulkee voimalinja, joka kääntyy alueen itäreunassa etelään sähköasemalle. Suunnittelualueelle on kaavailtu datakeskusta, jonka arvioitu kapasiteetti on 800 MW täydessä laajuudessaan, ja jonka rakentaminen tulee toteutumaan useiden vuosien aikana vaiheittain.

Orimattilan Pennalan datakeskuksen osayleiskaavaluonnos on valmistunut, ja seuraavassa vaiheessa laaditaan asemakaava. Sen tavoitteena on mahdollistaa yhtenäinen, vähintään 100 hehtaarin laajuinen datakeskuskortteli. Tavoitteen toteuttaminen edellyttää Rautamäentien linjauksen siirtämistä. Asemakaava tähtää siihen, että alue voidaan varata työpaikkatoiminnoille, erityisesti suurimittakaavaiseen datakeskustoimintaan.

Suunnitteilla oleva datakeskus on merkittävä lisäys Suomen IT-infrastruktuuriin ja vahvistaa maan houkuttelevuutta kansainvälisten investointien kohteena. Datakeskus vastaa digitaalisen yhteiskunnan kasvaviin tarpeisiin ja tukee Suomen hiilineutraaliustavoitteita tarjoamalla mahdollisuuden hyödyntää sen hukkalämpöä osana kaukolämpöjärjestelmää.

Selvityksessä on arvioitu asemakaavan suorat aluetaloudelliset vaikutukset, tuotannon kerrannaisvaikutukset sekä suunniteltujen toimintojen kulutuksen kerrannaisvaikutukset Suomessa. Arvio perustuu Rambollin ja Luonnonvarakeskuksen yhdessä kehittämään resurssivirtamalliin. Lisäksi tarkastelussa on otettu huomioon datakeskuksen mahdolliset positiiviset ja negatiiviset vaikutukset kunnalle.

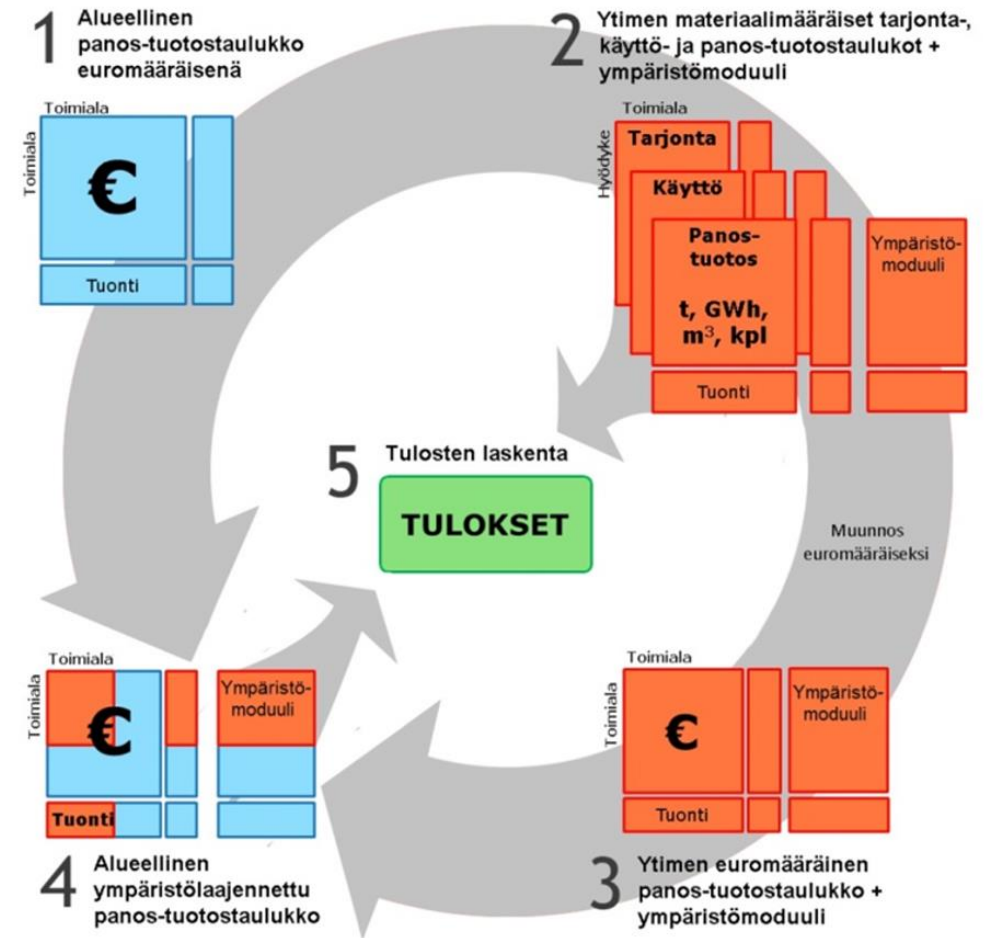

Kuva: Pennalan datakeskuksen asemakaavaluonnos, Ramboll 10.5.2025.

Resurssivirtamalli

Aluetaloudellisten vaikutusten laskentamenetelmä

- Lähestymistapamme yhteiskuntataloudellisten vaikutusten arviointiin kehitettiin SITRA:n toimeksiannosta Ramboll Finlandin ja Luonnonvarakeskuksen välisenä yhteistyönä vuosina 2013–2015. Tämän yhteistyön tuloksena syntyi resurssivirtamalli. Mallia on jatkuvasti kehitetty, osittain uusittu ja päivitetty tuoreimmilla tilastoilla.
- Malli ilmaisee, miten raha- ja materiaalmääräiset resurssivirrät ohjautuvat alueen tuotantoon, toimialojen välillä välituotekäyttöön ja kulutukseen (yksityinen ja julkinen) sekä vientinä alueelta pois. Resurssivirtamalli on kaksiosainen, jolloin se kuvaa vaikutukset muutoksena nykytilan (BAU) ja ennustetun tulevaisuuden (talouteen kohdistuvien muutosten simuloinnin jälkeen) välillä. Mallin moniulotteisen luonteensa vuoksi sen avulla on nähtävissä suorien kytkentöjen lisäksi kerrannaisvaikutusten (tuotanto & kulutus) aiheuttamat kytkennät toimialojen ja yritysten välillä.
- Resurssivirtamalli kuvaa aluetaloudellisten vaikutusten laskentamenetelmää, joka havainnollistaa suorat ja kerrannaisvaikutukset koko arvoketjun tasolla tuotannon ja kulutuksen seurauksena sekä nykytilanteessa että muutosten jälkeen. Tämä menetelmä kattaa vaikutukset liikevaihtoon, arvonlisään, työllisyyteen, investointeihin, veroihin ja bruttokansantuotteeseen.
- Aluetalousmallinnuksella saadaan näkyväksi hankkeesta aiheutuvat muutokset alueen ja laajemmin Suomen taloudessa. Aluetalousmallinnus auttaa ymmärtämään, mihin muutoksesta johtuvat vaikutukset kohdistuvat ja kuinka talous muuttuu useiden mittarien valossa, sillä mallinnukset ja tulosten tarkastelu toteutetaan toimialatasolla. Tarkastelemalla mallinnuksen tuloksia voidaan paitsi arvioida hankkeen vaikutuksia, myös ymmärtää mitä palveluja tai muuta toimintaa alueella tarvitaan tulevaisuuden kysyntään vastaamiseksi.

Kuva: Alueellisen Resurssivirtamallin muodostumisen havainnekuva

Määritelmät

Suorat vaikutukset = Suorat vaikutukset arvioitiin operointivaiheen ajalta, ja ne ovat seurausta asemakaava-alueelle suunnitellun datakeskuksen toiminnasta. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. toiminnasta syntyvää liikevaihtoa ja työllisyyttä, arvonlisäystä sekä työntekijöiden palkasta pidätettäviä veroja ja veroluonteisia maksuja. Suorat työllisyysvaikutukset tarkoittavat datakeskuksen toiminnasta suoraan aiheutuneita työllisyysvaikutuksia

Tuotannon kerrannaisvaikutukset = Tuotannon kerrannaisvaikutukset ovat vaikutuksia, jotka ovat seurausta asemakaava-alueelle suunnitellun datakeskuksen toiminnasta muilla toimialoilla. Käytännössä tämä tarkoittaa, että toiminnan aikaansaamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvitaan tavaroita, palveluita ja raaka-aineita arvoketjun ylävirrassa, jolloin muille toimialoille syntyy uutta kysyntää.

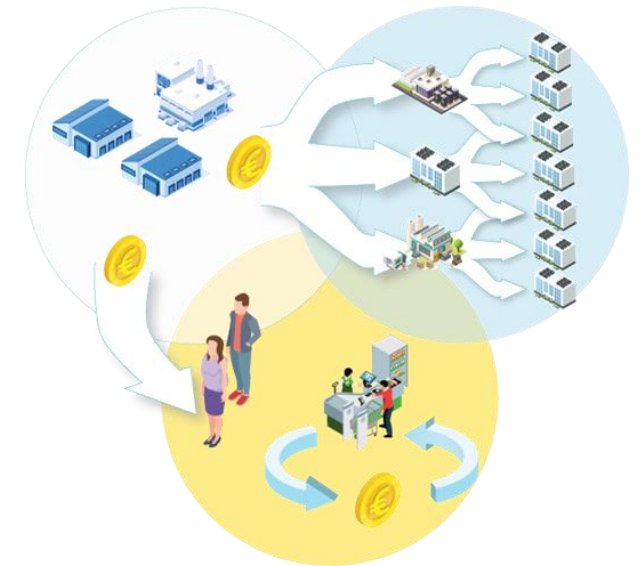
Kulutuksen kerrannaisvaikutukset = Kulutuksen kerrannaisvaikutukset kuvaavat kasvaneista palkansaajakorvauksista syntyvää uutta kulutusta ja sen tyydyttämiseksi tarvittavaa uutta taloudellista toimintaa. Kulutuksen kerrannaisvaikutuksissa huomioidaan ihmisten kulutus alueellisella ja kansallisella tasolla.

Henkilötyövuosi = Selvityksessä työllisyydellä tarkoitetaan bruttotyöllisyyttä, mitä mitataan henkilötyövuosina. Silloin esimerkiksi kaksi puolipäiväistä tai kaksi puolivuotta työskennellyttä työntekijää lasketaan yhdeksi kokonaiseksi henkilötyövuodeksi. Henkilötyövuodet saadaan laskettua keskimääräisiksi työpaikoiksi jakamalla ne tarkasteltavan elinkaaren vaiheen kestolla. Selvityksessä ei oteta kantaa, katetaanko työllisyyden kysyntä missä määrin olemassa olevilla työpaikoilla ja minkä verran uusilla työpaikoilla.

Arvonlisäys = Tarkoittaa tuotantoon osallistuvan yksikön synnyttämää arvoa. Se lasketaan markkinatuotannossa vähentämällä yksikön tuotoksesta tuotannossa käytetyt välituotteet (tavarat ja palvelut) ja markkinattomassa tuotannossa laskemalla yhteen palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen ja mahdolliset tuotannon ja tuonnin verot. Arvonlisäys on se osuus yritysten tuotannosta, mistä maksetaan arvonlisävero.

Kokonaistuotos = Termiä käytetään aluetaloudessa ja kansantaloudessa, mutta voidaan puhua myös liikevaihdosta. Kokonaistuotos kuvaa rahamäärä, jonka tarkasteltavan alueen yritykset ovat saaneet tuotteitaan tai palveluitaan myymällä. Kansantalouden tilinpidossa tuotannon kokonaisarvoa kutsutaan kokonaistuotokseksi, yritysten kirjanpidossa vastaava termi on liikevaihto. Tässä raportissa käytetään selkeyden vuoksi kokonaistuotoksesta myös termiä liikevaihto.

Verot = Arvioinnissa on tarkasteltu useita eri verolajeja, kuten tuote- ja tuotantoveroja, kunnallisveroja, arvonlisäveroja, yhteisöveroja, kiinteistöveroja sekä tuloveroja. Näitä veroja kertyy suoraan datakeskuksen toiminnasta ja välillisesti sen työllisyys- ja kerrannaisvaikutusten kautta.

Kuva: Kuvaus kerrannaisvaikutuksista, joita syntyy tuotannosta ja kulutuksesta; ostot läpi arvoketjun synnyttävät lisää kysyntää tuotteille ja palveluille.

2.

TALOUDELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Näkökulmia ja epävarmuuksia aluetalousvaikutusten arviointiin

Arvioinnin epävarmuustekijät	Lähtöaineiston riittävyys	Vaikutusalueiden kuvaus
- Merkittävä epävarmuustekijä aluetaloudellisten vaikutusten arvioinnissa liittyy hankintojen kotimaisuusasteeseen ja hankintaketjuihin. Arvioinnissa on oletettu 40 % kotimaisuusaste, mutta se voi vaihdella riippuen alueellisten osaamiskeskittymien kyvystä tarjota tarvittavaa osaamista kilpailukykyiseen hintaan sekä hankekehittäjän valinnoista käytettävän teknologian ja palveluiden suhteen (kilpailutus). Hankekehittäjän valinnoista riippuen osuus kotimaisista investoinneista ja työllisyysvaikutuksista voi vaihdella merkittävästi. Alustava kotimaisuusaste selviää lopullisesti vasta sopimusten tekohetkellä. - Asemakaava-alueelle suunniteltu datakeskus toteutetaan tulevaisuudessa, joten alueellisen työvoiman saatavuus ja osaaminen saattavat muuttua ennen datakeskushankkeen toteutusta ja sen eri elinkaaren vaiheissa, jolloin hyödynnettävä paikallisen työvoiman osuus voi vaihdella.	- Lopullinen investoija sekä investoinnin tarkka laajuus jäävät vielä avoimeksi, sillä päätöksenteko ja investoinnin määrittäminen ovat lopullisen investoijan vastuulla. - Koska tarkkaa tietoa kotimaisuusasteesta ei ole vielä saatavilla, olemme toistaiseksi arvioineet hyödykkeiden saatavuutta Suomesta. Emme kuitenkaan tiedä vielä, mistä hankinnat tullaan lopulta tekemään. - Lähtöaineistoihin liittyy merkittäviä puutteita, sillä asemakaavan ja datakeskuksen tarkempia investointi- ja toimintasuunnitelmia ei ole vielä olemassa. - Lähtöaineistoihin liittyviä puutteita ja epävarmuuksia täydennettiin tutkimustiedolla, asiantuntija-arvioin sekä saatavilla olevista tiedoista muista toiminnassa olevista ja valmisteltavista datakeskushankkeista. - Työssä arvioidaan asemakaavan ja sen mahdollistamaa datakeskuksen vaikutuksia. Kaava mahdollistaa 800 MW:in kokoisen datakeskuksen ja arviointi on toteutettu tämän kapasiteetin pohjalta. On kuitenkin huomioitava, että investoinnit eivät välttämättä toteudu arvioidussa laajuudessa.	- Asemakaava-alueelle suunnitellulla datakeskuksella tai sen toteuttamatta jättämisellä on laajempia vaikutuksia aluetalouteen. Toteuttamisen seurauksena syntyy suoraan uutta toimintaa, tuotteiden, palveluiden ja työvoiman kysyntää. Kasvaneesta kysynnästä seuraa edelleen kerrannaisvaikutuksia useille toimijoille arvoketjuissa. - Asemakaava-alueelle suunnitellun datakeskuksen toteuttamisella voi olla myös laajempia vaikutuksia alueen muiden toimijoiden kanssa toteutettavien uusien projektien ja lisääntyvän alueellisen yhteistyön seurauksena. - Aluetalouden näkökulmasta vaikutusalueena on koko Suomi. Paikallisia vaikutuksia arvioidaan laadullisesti. Hankkeesta seuraavat arvoketjut ja vaikutukset ulottuvat myös ulkomaille, mutta niitä ei ole tarkasteltu erikseen tässä työssä. - Laskelmat perustuvat tavanomaiseen colocation-ratkaisuun, jossa palveluntarjoaja tarjoaa tilat ja infrastruktuurin, mutta asiakkaat hallinnoivat omia palvelimiaan.

Asemakaava-alueelle suunnitellun datakeskuksen vaikutuksiin merkittävästi vaikuttavat tekijät

INVESTOINNIN KOKO

Asemakaavan aluetaloudellisiin vaikutuksiin vaikuttaa huomattavasti investoinnin kokoluokka. Suuremmat investoinnit voivat luoda enemmän työpaikkoja ja tuottaa suuremman taloudellisen vaikutuksen alueelle.

HANKINNAT

Datakeskusten komponenttien, tarvikkeiden ja käytettävien palveluiden hankinnat alueelta vahvistavat paikallista taloutta. Paikalliset hankinnat tukevat alueen yrityksiä ja edistävät niiden kasvua.

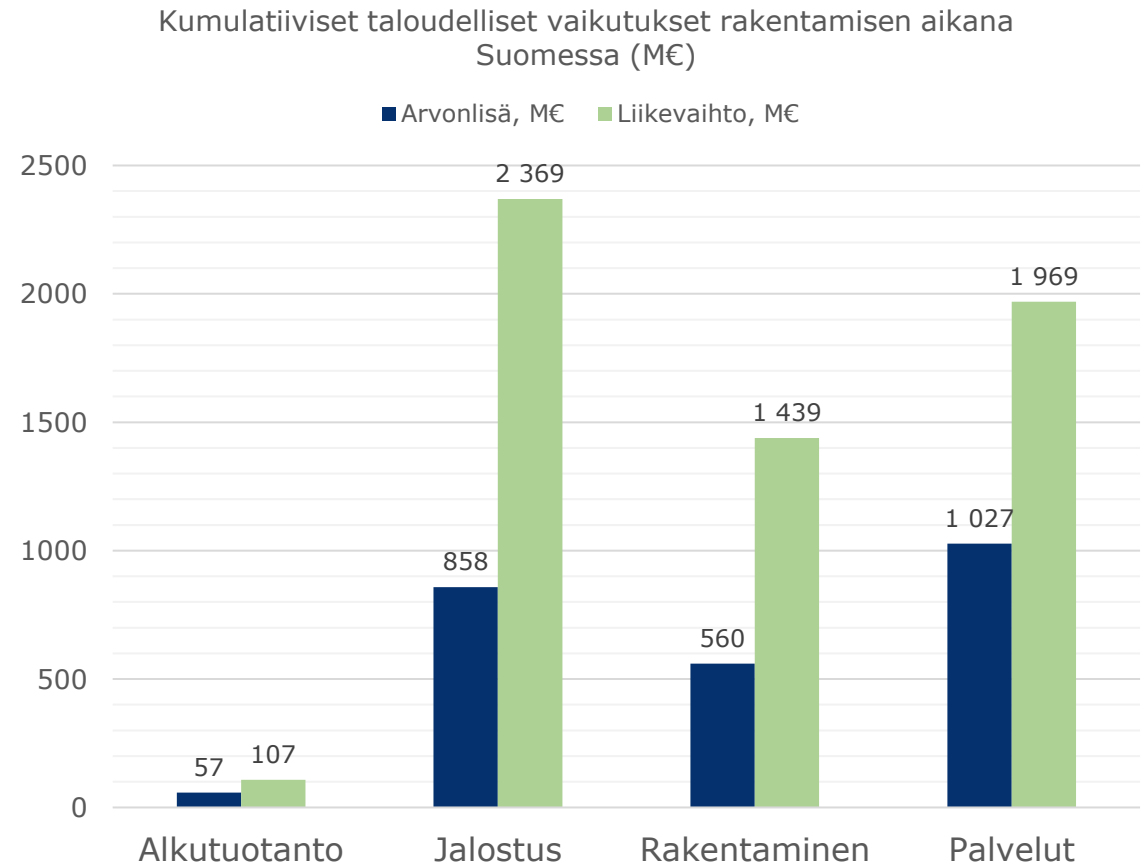
ALUEELLINEN OSAAMINEN

Alueellinen osaaminen luo pohjan paikallisten ja alueellisten vaikutusten tavoittamiselle. Vahva asemoituminen datakeskushankkeiden eri elinkaaren vaiheiden arvoketjuissa mahdollistaa tuotteiden ja palveluiden hankkimisen alueellisilta toimijoilta ja luo edellytyksiä paikallisten vaikutusten osuuden kasvattamiselle.

Datakeskuksen rakentamisen aikaiset kerrannaisvaikutukset 1/3

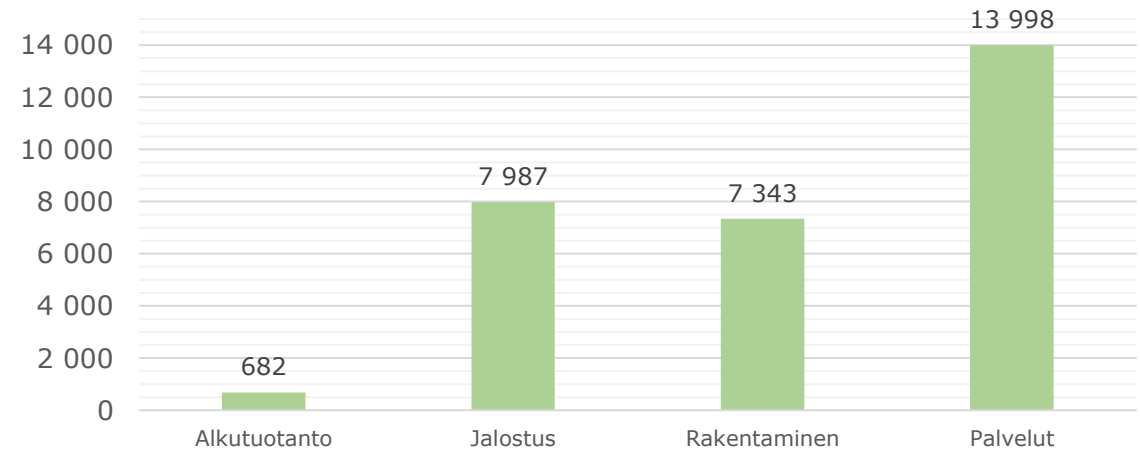
- Rakentamisen aikaiset vaikutukset kattavat sekä suunnittelu- ja kehitysvaiheen että varsinaisen rakennusvaiheen. Nämä tilapäiset vaikutukset on esitetty kumulatiivisesti yhtenä kokonaisuutena, vaikka käytännössä vaikutukset jakautuvat usealle vuodelle.
- Kokonaisliikevaihto datakeskuksen rakentamisvaiheen aikana on arvioitu olevan noin. 5 900 miljoonaa euroa ja kokonaisarvonlisä 2 500 miljoonaa euroa (M€).
- Tarkasteltaessa rakentamisesta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia Suomessa, suurimmat vaikutukset kohdistuvat jalostus- ja palvelualoille, sillä nämä sektorit hyötyvät erityisesti erikoisteknologioiden ja palveluiden kysynnästä. Jalostuksen aloilla syntyy eniten liikevaihtoa, kun taas palvelusektori tuo suurimman arvonlisäyksen taloudelle.

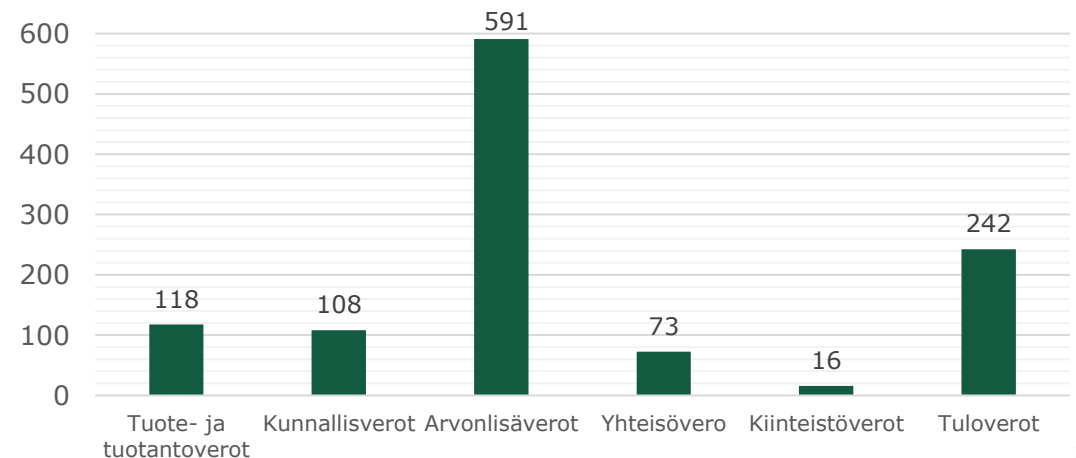
Datakeskuksen rakentamisen aikaiset kerrannaisvaikutukset 2/3

- Rakennusvaiheen kokonaistyöllisyysvaikutus yli 30 000 henkilötyövuotta.
- Työllisyysvaikutuksissa korostuu palveluiden kysyntä, ja uutta työtä syntyy erityisesti rakentamisen, arkkitehti- ja insinööripalveluiden sekä erilaisten tukipalveluiden toimialoilla.
- Kulutuksen kerrannaisvaikutusten seurauksena myös kaupan alan ja maaliikenteen työllisyysvaikutukset kasvavat selkeästi. Jalostuksen aloilla vaikutukset kohdistuvat erityisesti sähkölaitteiden valmistukseen.
- Vaikka rakennusprojektissa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet saattavat tulla kauempaa, itse rakentamisessa hyödynnetään merkittävästi paikallista työvoimaa.
- Verotuloja syntyy kumulatiivisesti noin. 1 150 miljoonaa koostuen pääasiassa arvonlisäverosta. Nämä verotulot ovat tilapäisiä ja liittyvät datakeskuksen rakentamisvaiheeseen.

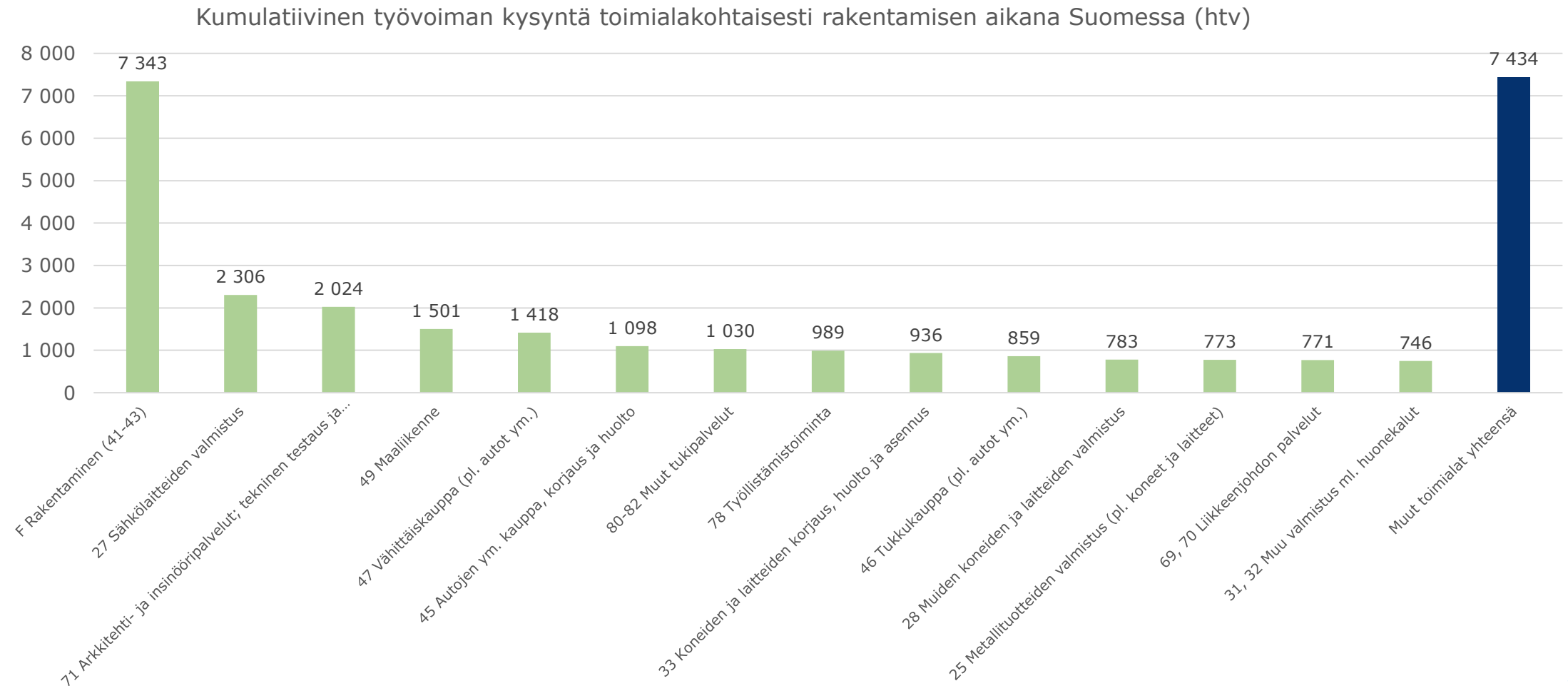
Kumulatiivinen työvoiman kysyntä toimialaryhmittäin rakentamisen aikana Suomessa, (htv)

Kumulatiiviset verokertymät veromuodoittain rakentamisen aikana Suomessa (M€)

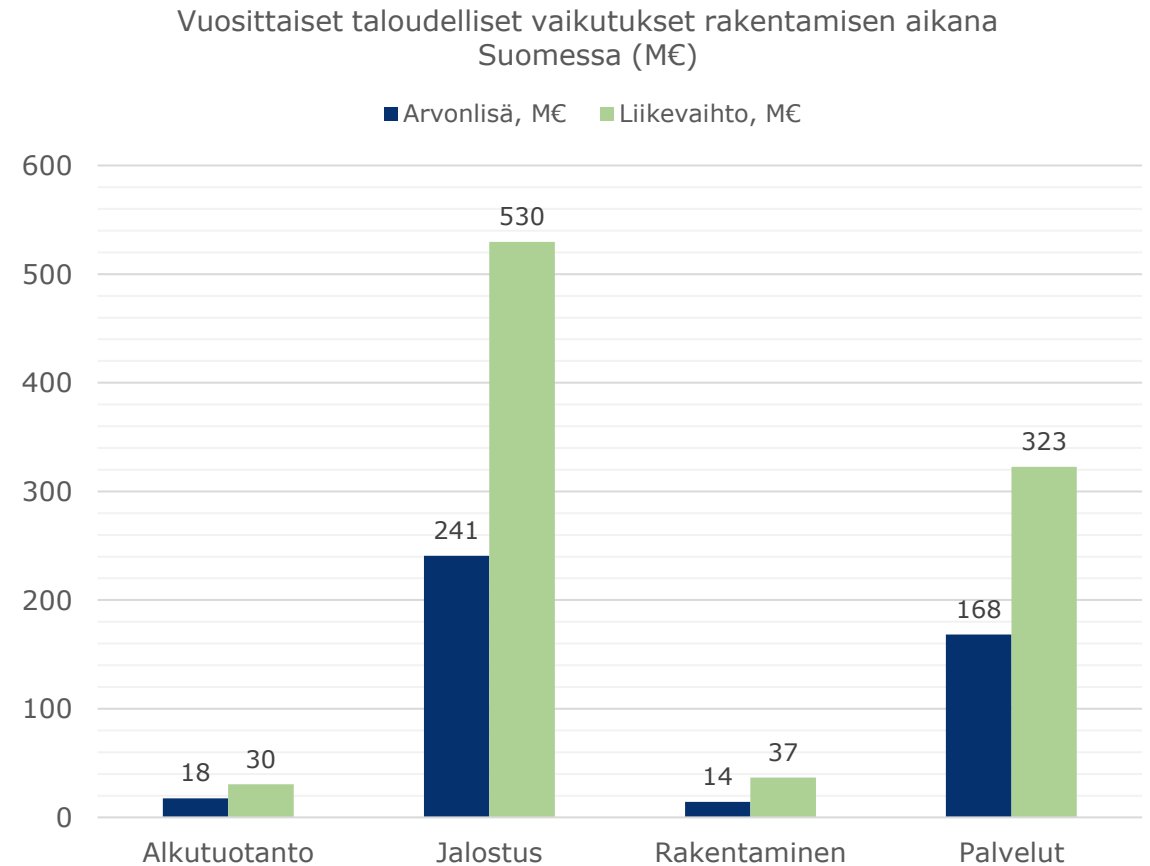
Datakeskuksen rakentamisen aikaiset kerrannaisvaikutukset 3/3

Datakeskuksen tuotannonaikaiset kerrannaisvaikutukset

1/3

- Esitetyt tuotannonaikaiset vaikutukset ovat vuosittaisia, ja datakeskuksen elinkaaren on arvioitu olevan noin 30 vuotta. Mikäli käyttö jatkuu tämän jälkeen, säilyvät vuosittaiset vaikutukset ennallaan myös elinkaaren ylittävältä ajalta.
- Tarkasteltaessa tuotannon aikaisia vaikutuksia Suomessa, suurimmat taloudelliset vaikutukset kohdistuvat jalostuksen ja palveluiden toimialoihin. Sen sijaan alkutuotannon ja rakentamisen vaikutukset ovat selvästi vähäisemmät, mikä heijastaa näiden alojen pienempää merkitystä nykyisessä talouden rakenteessa.
- Merkittävimmät liikevaihto- ja arvonlisävaikutukset kohdistuvat sähkö-, kaasu- ja lämpöhuollon sekä jäähdytyspalveluiden toimialoille. Valtaosa näistä vaikutuksista syntyy sähköhankintaan liittyvissä energiantuotannon arvoketjuissa.
- Datakeskusten operoinnin aikana syntyy merkittäviä suoria taloudellisia vaikutuksia. Tyypillisesti vastaavan kokoluokan datakeskusten liikevaihto on yli 4 miljardia €, ja arvonlisäyksen osuus tästä liikevaihdosta on yli 70 %. Tämä korkea arvonlisäysosuus johtuu datakeskusten laajasta mittakaavasta ja niiden taloudellisesta vaikutuksesta. Suora liiketoiminta syntyy pääasiassa pilvipalveluista ja tietovarastoinnista, jotka ovat keskeisiä datakeskusten tarjoamia palveluja.

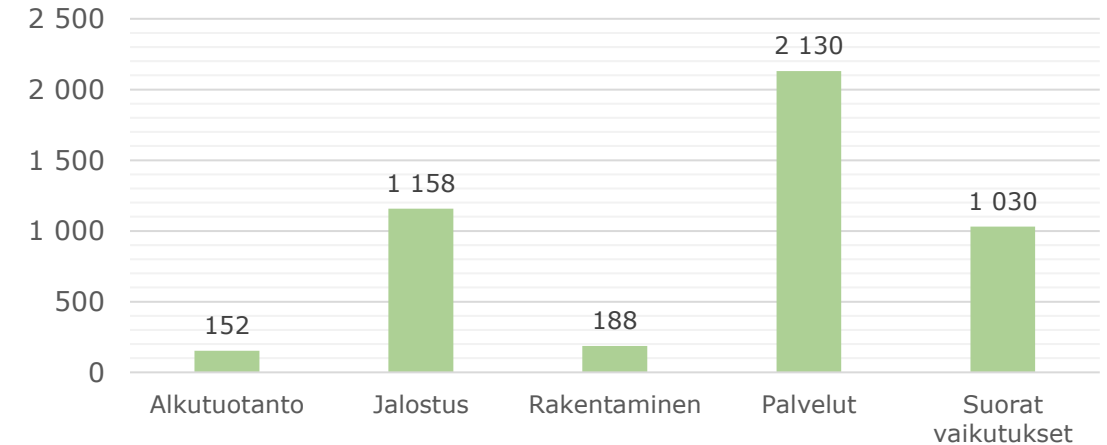

Datakeskuksen tuotannonaikaiset kerrannaisvaikutukset

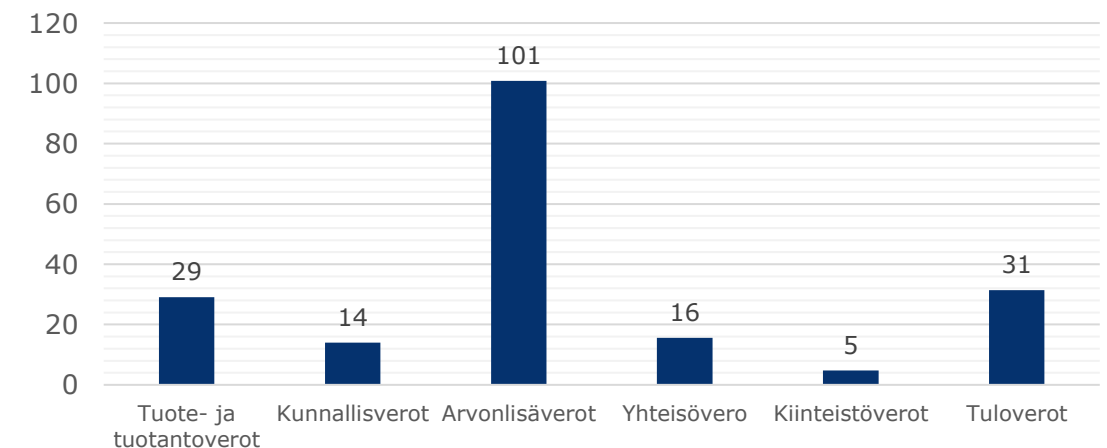
2/3

- Tuotantovaiheessa työvoiman tarve kasvaa erityisesti palvelusektorilla, jossa kysyntä lisääntyy muun muassa tietojenkäsittely- ja erilaisille tukipalveluille, kuten turvallisuuspalveluille. Lisäksi kulutuksen kerrannaisvaikutukset vahvistavat työllisyyttä muun muassa kaupan alalla ja maaliikenteessä, joissa vaikutukset näkyvät selvästi kasvavana työvoiman tarpeena.
- Pienempiä vaikutuksia ilmenee myös useilla muilla palvelualoilla, kuten työllistämispalveluissa, teknisessä suunnittelussa, liikkeenjohdon konsultoinnissa sekä varastointi- ja liikennepalveluissa.
- Jalostustoimialalla esiintyy merkittäviä työllisyysvaikutuksia, erityisesti sähkö-, kaasu- ja lämpöhuollon sekä jäähdytysliiketoiminnan parissa. Myös koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus korostuvat selvästi.
- Suorat työllisyysvaikutukset tarkoittavat asemakaava-alueelle suunnitellun datakeskuksen toiminnasta suoraan aiheutuneita työllisyysvaikutuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että suunniteltu datakeskus työllistää suoraan noin tuhat henkilöä. Seuraavalla sivulla on esitetty kuvaaja vuosittaisesta työvoiman kysynnästä toimialakohtaisesti käytön aikana Suomessa.
- Verotuloja kertyy vuosittain noin 200 miljoonaa euroa koostuen pääasiassa arvonlisäverosta.
- Sähköveron osalta on arvioitu kerrannaisvaikutusten kautta syntyviä veroja ja suoria hanketoimijan veroja ei ole laskettu.

Vuosittainen työvoiman kysyntä toimialaryhmittäin rakentamisen aikana Suomessa, (htv)

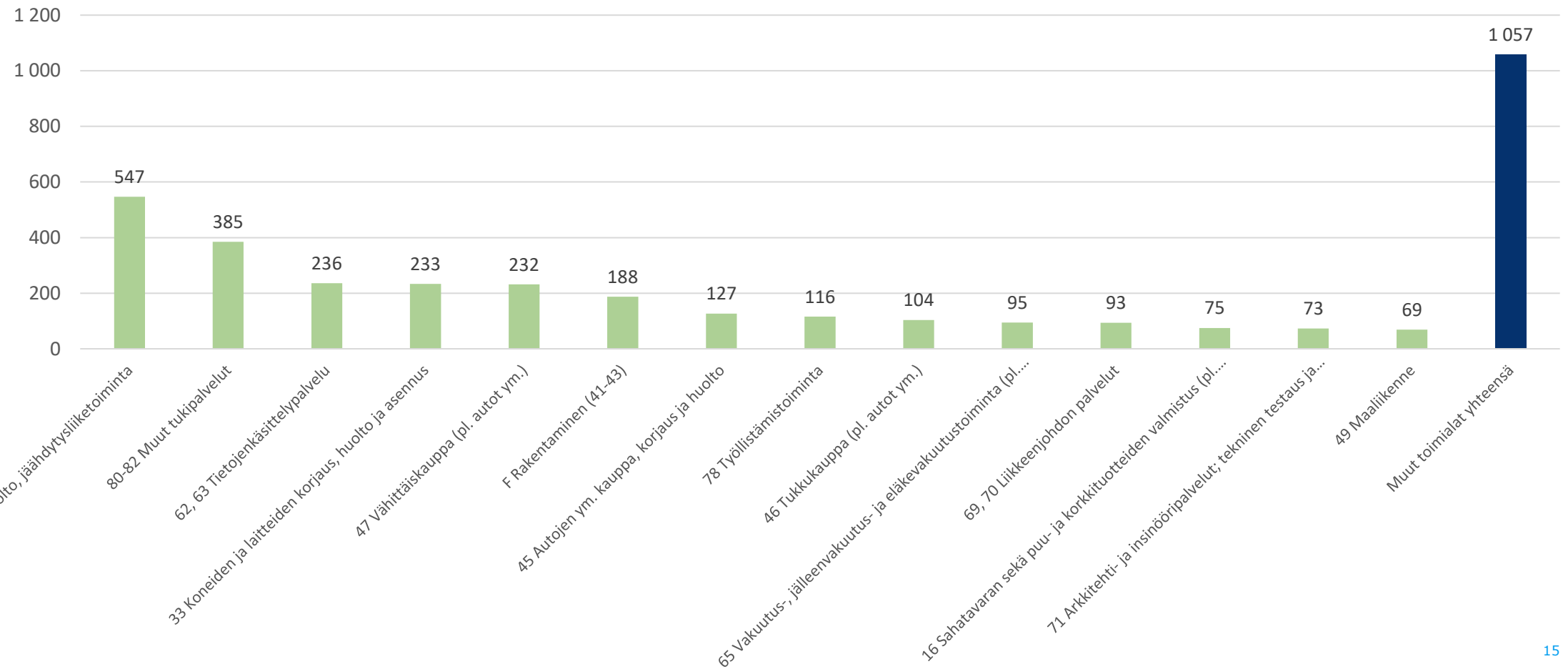
Vuosittaiset verokertymät veromuodoittain rakentamisen aikana Suomessa (M€)

Datakeskuksen tuotannonaikaiset kerrannaisvaikutukset

3/3

Vuosittainen työvoiman kysyntä toimialakohtaisesti rakentamisen aikana Suomessa (htv)

Muut vaikutukset

- Datakeskuksen rinnalle on suunnitteilla noin 50 000 kerrosneliömetrin pienteollisuusalue. Tontit on tarkoitettu kaavoittamaan pienille teollisuus- ja palveluyrityksille, joiden toiminta liittyy datakeskuksen tukipalveluihin, kuten huoltoon, varusteluun tai teknologiaratkaisuihin.
- Pienteollisuudessa työpaikkatiheys on verrattain korkea. Yksi työpaikka edellyttää tyypillisesti noin 80–120 kerrosneliömetriä tuotanto- tai toimitilaa. Tämän perusteella suunniteltu alue voi mahdollistaa arviolta 400–600 työpaikkaa, riippuen yritysten toimialoista ja tilankäytön tehokkuudesta
- Pienteollisuus tuo alueelle merkittävää lisäarvoa työpaikkojen, kunnallisverotulojen ja arkea tukevien palvelujen muodossa. Lisäksi se synnyttää kerrannaisvaikutuksia, kun yritykset ostavat toisiltaan palveluita, työllistävät alihankkijoita ja hyödyntävät paikallista infrastruktuuria.
- Pienteollisuuden kerrannaisvaikutuskerroin vaihtelee alueesta ja toimialasta riippuen, mutta Suomessa käytetyissä pienteollisuuden alueellisissa panos–tuotosmalleissa työllisyyskerroimen arvo on tyypillisesti 1,5–2,5. Tämä tarkoittaa, että yksi uusi työpaikka pienteollisuudessa voi synnyttää 0,5–1,5 lisätyöpaikkaa alueen muilla sektoreilla – kuten logistiikassa, palveluissa tai alihankinnassa. Käytännössä tämä voi tarkoittaa, että 500 suoraa työpaikkaa voi kasvattaa alueen kokonaistyöllisyyttä jopa yli 1 200 työpaikkaan. Mitä suurempi kerroin, sitä laajemmat ovat vaikutukset paikalliseen elinvoimaan ja talouskehitykseen.
 - Kertoimen suuruuteen vaikuttavat erityisesti paikallisten raaka-aineiden ja palveluiden käyttöaste, alueen elinkeinorakenne sekä vuotojen, kuten tuonnin, määrä. Mitä enemmän tuotanto ja kulutus tapahtuvat alueen sisällä, sitä voimakkaampi on pienteollisuuden taloudellinen kokonaisvaikutus.
- Pienteollisuus täydentää alueen elinkeinorakennetta ja lisää sen sopeutumiskykyä – mahdollistaen datakeskusta tukevan, joustavan ja kotimaisesti ankkuroidun yritystoiminnan kasvun.

3.

YHTEENVETO

Hyödyt ja haasteet

- Datakeskuksen sijoittuminen Orimattilan Pennalan alueelle tuo kaupungille monipuolisia positiivisia vaikutuksia sekä suoraan että epäsuorasti. Taloudellisia hyötyjä syntyy erityisesti kiinteistö-, kunnallis- ja yhteisöverotuloina, mutta myös lisääntynyt kaupankäynti, palveluiden kysyntä ja työpaikkavaikutukset vahvistavat paikallistaloutta.
- Arvioinnissa on oletettu, että 50 % datakeskuksen suoraan työllistämistä työntekijöistä sijoittuu Orimattilan kuntaan. Todellisuudessa työntekijöiden asuminen ja pendelöinti voivat poiketa tästä arviosta, mikä tuo epävarmuutta verotulojen kohdentumiseen.
- Kunnan saamat tulot tonttien myynnistä voivat olla merkittäviä, mikä parantaa kaupungin taloudellista tilannetta ja mahdollistaa investointeja muihin tärkeisiin kehityshankkeisiin. Lisäksi datakeskushanke usein edellyttää alueen infrastruktuurin kehittämistä – esimerkiksi sähköverkon kapasiteetin, tieverkoston ja vesi- ja viemärijärjestelmien osalta – mikä parantaa myös muiden toimijoiden toimintaedellytyksiä.
- Datakeskuksen toimintojen yhteydessä syntyvä hukkalämpö tarjoaa mahdollisuuden tehostaa kaukolämmön tuotantoa, mutta sitä voidaan hyödyntää myös muuhun teollisuus- ja tuotantokäyttöön. Pennalan alueelle on suunnitteilla ja selvitettävänä aurinkovoimahankkeita, jotka tukevat mahdollisuuksia kehittää älykkäitä energiaratkaisuja, kuten energiavarastointia ja kuormanhallintaa. Tämä voi nostaa alueen houkuttelevuutta myös muiden teknologia- ja energiainvestointien näkökulmasta.
- Epäsuorasti datakeskukset voivat myös stimuloida alueen kehitystä. Ne lisäävät ammattitaitoisten työntekijöiden kysyntää, mikä voi johtaa koulutus- ja työmahdollisuuksien parantumiseen paikallisessa yhteisössä. Tämän seurauksena alueelle voi houkutella uusia yrityksiä ja yhteistyökumppaneita, jotka tarvitsevat datakeskusten tarjoamia palveluja. Näin ollen kyse ei ole vain yksittäisestä investoinnista, vaan aluekehitystä käynnistävästä veturihankkeesta, joka luo edellytyksiä pitkäjänteiselle taloudelliselle kasvulle ja uusille liiketoimintamahdollisuuksille.
- Projekti voi myös houkutella muita yrityksiä perustamaan toimipisteitä alueelle, mikä edistää yhteisöverotulojen kasvua ja luo uusia työpaikkoja.
- Vaikka hankkeen vaikutukset ovat kokonaisuutena positiivisia, liittyy siihen myös kunnalle kohdistuvia investointitarpeita. Infrastruktuurin rakentaminen ja liittäminen kunnallisiin järjestelmiin, erityisesti liikenteen osalta, vaatii panostuksia. Lisäksi datakeskuksen energiankulutukseen liittyy laajuutensa vuoksi suunnittelu- ja kapasiteettitarpeita, jotka tulee huomioida aikaisessa vaiheessa. On myös otettava huomioon, että alue, jolle datakeskus sijoittuu, ei ole samanaikaisesti hyödynnettävissä muihin kehitystarkoituksiin, mikä voi rajoittaa vaihtoehtoja maankäyttöä tulevaisuudessa.

Hankkeesta Orimattilan kaupungille kohdistuvat vaikutukset, kun hanke on toteutunut koko asemakaavan sallimassa laajuudessa

+	-
• Suoraan kiinteistövero kertyy kunnalle noin 5-10 M€ vuodessa. Kertymä ei ole vuosittain tasainen, vaan muuttuu investointien edetessä. Kiinteistöveropohja laajenee uusien datakeskusten valmistuessa, vaikka aiempien rakennusten verotusarvo alenee asteittain ikääntymisen myötä. • Kunnallisveroa arvioidaan syntyvän noin 2,3 M€ suorina vaikutuksina vuosittain. Kunnallisverojen diskontattu arvo 30 vuoden ajalta, käyttäen 5% diskonttokorkoa, on noin 35 M€. • Suorien vaikutusten yhteisöveron osuus kunnalle on vuosittain noin 22 M€. Se voi vaihdella merkittävästi vuosittain tuloksesta riippuen. Kunnan saamat diskonttatut yhteisöverotulot 30 vuoden ajalta, käyttäen 5% diskonttokorkoa, ovat hieman alle 340 M€. * • Mikäli datakeskuksen kerrannaisvaikutuksista noin 5 % kohdistuisi Orimattilaan, tämä tarkoittaisi vuosittain noin 670 000 € euroa kunnallisverotuloja. • Mikäli paikallisten yritysten palveluja käytettäisiin noin 5 %, kunnalle voisi kertyä kerrannaisvaikutusina vuosittain yhteisöverotuloja noin 180 000 euroa.	• Kustannusjakauma tarkentuu hankkeen edetessä, mutta nykyarvion mukaan valtaosa kustannuksista kohdistuu suoraan hankkeelle. Kunnan osuudeksi jää asemakaavan arvonnousun perusteella määräytyvä osuus. • Kunnan osuudeksi arvioidut kustannukset ovat katettavissa kaupungin omistamien maa-alueiden tontinmyyntituloilla. Näiden tulojen odotetaan kattavan kustannukset selkeästi ilman, että hankkeella olisi merkittäviä vaikutuksia kaupungin taloudelliseen liikkumavaraan.

* Jos ulkomainen yritys perustaa Suomeen kiinteän toimipaikan, se on velvollinen maksamaan yhteisöveroa Suomeen siltä osin kuin toiminta liittyy tähän kiinteään toimipaikkaan. Kiinteä toimipaikka tarkoittaa fyysistä liiketoiminnan harjoittamisen paikkaa, kuten toimistoa, tehdasta tai työpajaa. Suomen verottaja katsoo, että kiinteän toimipaikan kautta saatu tulo kuuluu Suomen verotettavaksi, vaikka yritys olisi ulkomainen.

Yleisesti verovelvollinen yritys maksaa veroa Suomeen kaikista tuloistaan, sekä Suomessa että ulkomailla ansaituista, jos sen tosiasiallinen johtopaikka on Suomessa. Rajoitetusti verovelvollinen yritys sen sijaan maksaa veroa vain Suomesta saadusta tulosta, esimerkiksi kiinteän toimipaikan, kuten datakeskuksen, kautta kertyneestä voitosta.

Jos yrityksellä on pääkonttori tai tukitoimintoja toisessa kunnassa, osa yhteisöverotuloista kohdistuu myös näihin kuntiin, eikä pelkästään toimipaikan sijaintikuntaan. Yhteisöverot jaetaan kuntien kesken yrityksen henkilöstömäärän perusteella.

Kiinteistövero

Nykylainsäädännön mukainen veron määrä

- Kiinteistöveron määräksi arvioidaan karkealla tasolla **5-10 miljoonaa euroa** vuodessa.
- Rakennuksille kertyy kiinteistöverotuksessa vuosittain ikäalennusta, joka vähentää kiinteistöveron määrää noin 250 000 euroa vuodessa (20 vuoden ajan) verrattuna uudisrakennuksen kiinteistöveroon. Ikäalennuksen maksimimäärä on 80 %.
- Kertymä ei ole tasainen, vaan muuttuu hankkeen valmistumisasteen ja rakennusten iän mukaan. Kiinteistöveropohja laajenee uusien datakeskusten valmistuessa, ja myöhemmin verotusarvo alenee asteittain ikääntymisen myötä.
- Veron määrä on arvioitu valmiille rakennuksille. Rakentamisvaiheessa kiinteistövero määräytyy rakennusten valmiusasteen mukaan.
- Arvio perustuu vuonna 2025 voimassa olevaan lainsäädäntöön ja verotusarvoihin.
- Arvio perustuu karkeisiin suunnitelmavaiheen tietoihin. Suosittelemme erillisen kiinteistöveroarvion laatimista, kun hanketiedot tarkentuvat.

Arvio veron määrästä lakiuudistuksen jälkeen

- Kiinteistöverolainsäädäntö on uudistumassa. Edellinen hallituksen esitys oli lausuntokierroksella vuonna 2022. Lausuntokierroksen palautteen perusteella uudistustarvetta kannatettiin laajasti, mutta uudistus lykättiin kuluvalla hallituskaudelle ja uutta hallituksen esitystä odotetaan parhaillaan. Uudet arvostamisperusteet voivat astua voimaan vuoden 2027 kiinteistöverotuksessa tai tätä myöhemmin.
- Valmisteilla oleva lakiuudistus vaikuttaa kiinteistöveron määräytymisperusteisiin ja verokertymään. Konesalirakennusten kiinteistöveron perusteet muuttuvat tilavuusperusteisesta teollisuusrakennuksesta pinta-alaperusteiseen datakeskus-rakennukseen.
- Lakiuudistuksen johdosta **kiinteistöverokertymä voi alentua noin 20 %** esitettyyn arvioon nähden. Kunta kuitenkin määrittelee itse sovellettavan veroprosentin uusien vaihteluvälien puitteissa myös uuden lainsäädännön voimaan tultua.
- Arvio perustuu vuonna 2022 julkaistun hallituksen esityksen mukaisiin arvostamisperusteisiin ja perusarvoihin. Rakennusten perusarvoja tullaan korottamaan indeksiperusteisesti, kun uusi lainsäädäntö tulee voimaan. Lisäksi tuleva hallituksen esitys ja lopullinen voimaan tuleva laki voivat erota vuoden 2022 esityksestä.

Yhteenveto

- Vaikutuksia ilmenee sekä suorina vaikutuksina että kerrannaisvaikutuksina hankkeen elinkaaren aikana, jonka on arvioitu olevan 30 vuotta.
- Kunnan taloudellinen hyöty perustuu erityisesti suorista vaikutuksista saataviin verotuloihin. Verotulojen kasvun maksimointi edellyttää, että kunnalla on riittävä infrastruktuuri ja asuntokanta. Nämä tekijät luovat edellytykset asukkaiden ja yritysten sijoittumiselle alueelle, mikä puolestaan edistää työllisyyttä ja verotulojen kertymistä. Toisin sanoen, infrastruktuuri ja asuntokanta eivät suoraan maksimoi verotuloja, vaan mahdollistavat alueen houkuttelevuuden ja asukkaiden sekä yritysten lisääntymisen, joka johtaa verotulojen kasvuun. Näin ollen kunnallinen strateginen suunnittelu ja yhteistyö ovat keskeisiä tekijöitä hankkeen onnistumisessa ja alueen pitkäaikaisessa taloudellisessa hyödynsaannissa.
- Hankkeen arvioidaan tuottavan sen elinkaaren aikana suoria työpaikkoja kumulatiivisesti hieman yli 30 000 henkilötyövuotta.
- Lisäksi hankkeen seurauksena syntyy työllisyysvaikutuksia kerrannaisvaikutusten myötä Suomessa sen elinkaaren aikana yhteensä hieman alle 150 000 henkilötyövuoden edestä. Nämä vaikutukset ovat pääosin seurausta tuotannon kerrannaisvaikutuksista.
- Kerrannaisvaikutusten seurauksena uutta liikevaihtoa odotetaan syntyvän hankkeen koko elinkaaren aikana noin 28 miljardia €, josta arvonlisän osuus on noin 13 miljardia €.
- Kokonaisuutena hanke tukee Orimattilan pitkäjänteistä elinvoimaa ja vahvistaa kaupungin asemaa kehittyvänä, energiaratkaisuihin ja teknologiaan suuntautuvana investointikohteena.

Suosituks

- Rakennetaan yhteistyötä paikallisten yritysten, oppilaitosten ja tutkimustoimijoiden kanssa, jotta osaamista voidaan hyödyntää tehokkaasti sekä rakentamisen että operoinnin aikana. Koulutustarpeiden ennakointi ja tiivis yhteistyö koulutusorganisaatioiden kanssa vahvistavat työvoiman saatavuutta ja osaamisen kohdentumista.
- Tuetaan alueen yritysten verkottumista ja yhteistyötä esimerkiksi klusterimallien tai yhteisten kehitysalustojen kautta, jotta datakeskuksen synnyttämä arvoketju tuo mahdollisimman suuren hyödyn Orimattilan seudulle. Ekosysteemiajattelu vahvistaa kilpailukykyä ja lisää paikallisten toimijoiden mahdollisuuksia päästä mukaan arvonluontiin.
- Selvitetään hukkalämmön hyödyntämismahdollisuudet erityisesti kaukolämpöverkkoon liittämisen näkökulmasta. Pennalan aurinkovoimahankkeiden läheisyys tarjoaa mahdollisuuksia uusiutuvan energian ja suurteknologian yhdistämiseen.
- Hyödynnetään hankinnoissa ja kilpailutuksissa alueellisia ja kotimaisia toimijoita erityisesti teknologia- ja rakennusallalla. Tämä tukee alueen talouskasvua, tuo kunnalle lisäverotuloja ja parantaa paikallista työllisyystilannetta. Alueellisten yritysten osallistaminen voidaan huomioida esimerkiksi tarjouspyyntöjen kriteereissä tai yhteistyöverkostojen rakentamisessa.
- Kehitetään viestintää ja sidosryhmäyhteistyötä hankkeen eri vaiheissa, jotta paikallinen hyväksyttävyyys ja luottamus säilyvät. Ennakoiva viestintä tukee kunnan tavoitteita ja ehkäisee väärinkäsityksiä.
- Laaditaan skenaariopohjainen riskianalyysi, joka auttaa varautumaan mahdollisiin viiveisiin tai investointien laajuuden muutoksiin, ja arvioimaan vaikutuksia kunnan talouteen.
- Seurataan syksyllä 2025 julkaistavaa hallituksen esitystä kiinteistöverotuksen uudistuksesta, joka saattaa vaikuttaa datakeskusten verokohteluun vuodesta 2027 alkaen. Lisäksi sähköverotukseen voi olla tulossa muutoksia, jotka koskevat erityisesti datakeskuksia ja muita suuria sähkönkäyttäjiä. Nämä muutokset on hyvä huomioida taloudellisessa arvioinnissa jo hankkeen aikana.
- Arvioidaan mahdollisuus hyödyntää vihreän rahoituksen instrumentteja tai EU:n aluekehitysrahoitusta, erityisesti jos hankkeen energiatehokkuus tai osaamisen kehittäminen täyttää kestävyyskriteerit.

Bright
ideas.
Sustainable
change.

 RAMBOLL

ORIMATTILA

Länsi-Pennala

Datakeskusalueen arkeologinen inventointi 2024

Tilaaaja:
Fortum Renewables Oy

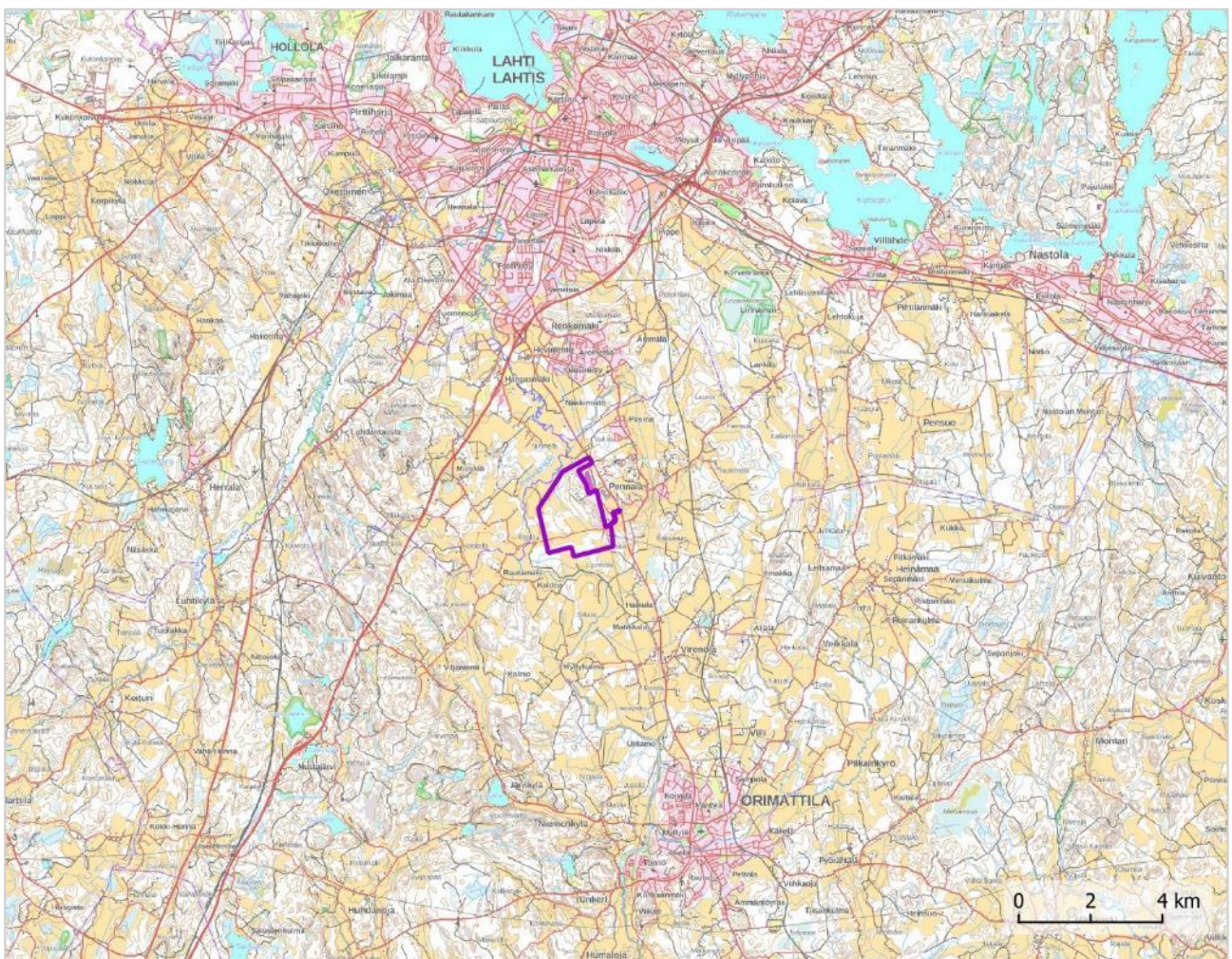
Toteuttaja:
Heilu Oy

ORIMATTILA Länsi-Pennala

Datakeskusalueen arkeologinen inventointi 2024

Tiivistelmä

Orimattilan Länsi-Pennalaan on suunnitteilla Fortum Renewables Oy:n datakeskus. Heilu Oy:n arkeologit FM Sinikka Kärkkäinen ja HuK Meri Leppäsalko tekivät alueen arkeologisen inventoinnin 5.6.2024. Alueelta ei tunnettu arkeologisia kohteita ennen inventointia eikä maastotöissä havaittu uusia kohteita. Suuri osa hankealueesta on teollisuusaluetta, itäosassa on laaja kivenlouhintaluha-alue, sähköasema ja -linjoja ja Mäyrämäen alueella on maankaatopaikka.

Kartta 1. Lähestymiskartta. Länsi-Pennalan hankealueen rajausta violetilla. MK 1: 200 000.

Sisällysluettelo

1. Johdanto3

2. Inventointialueen perustietoja4

3. Tutkimusmenetelmät.....9

4. Havainnot9

5. Yhteenveto 11

Lähteet.....12

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy/ FM Sinikka Kärkkäinen ja HuK Meri Leppäsalko
Kenttätyöaika:	5.6.2024
Tutkimusten rahoittaja:	Fortum Renewables Oy
Lähialueen aikaisemmat tutkimukset:	Merja Uotila, inventointi 2002 Hannu Poutiainen & Anssi Malinen, inventointi 2002 Esko Tikkala, Päivi Taipale & Eetu Sorvali, inventointi 2012
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS) 06/2024
Käytetty koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000

Kansikuva: Näkymä Kytöniityn ja Jokimäen teollisuusalueelle niiden eteläpuoliselta kallioalueelta.

Raportin kuvat: Sinikka Kärkkäinen ja Meri Leppäsalko.

ORIMATTILA Länsi-Pennala
Arkeologinen inventointi 2024

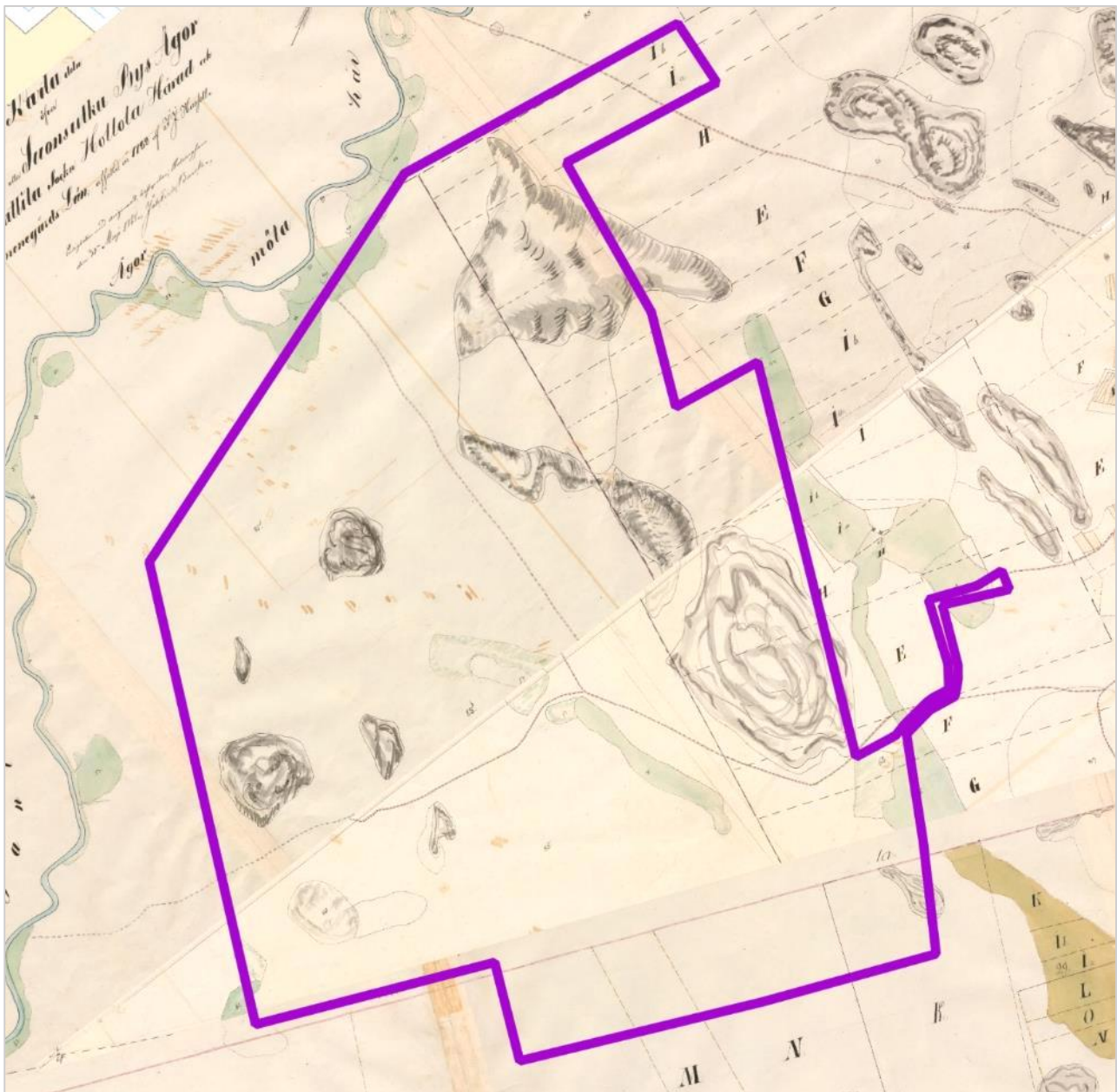
 Heiluvuori

2. Inventointialueen perustietoja

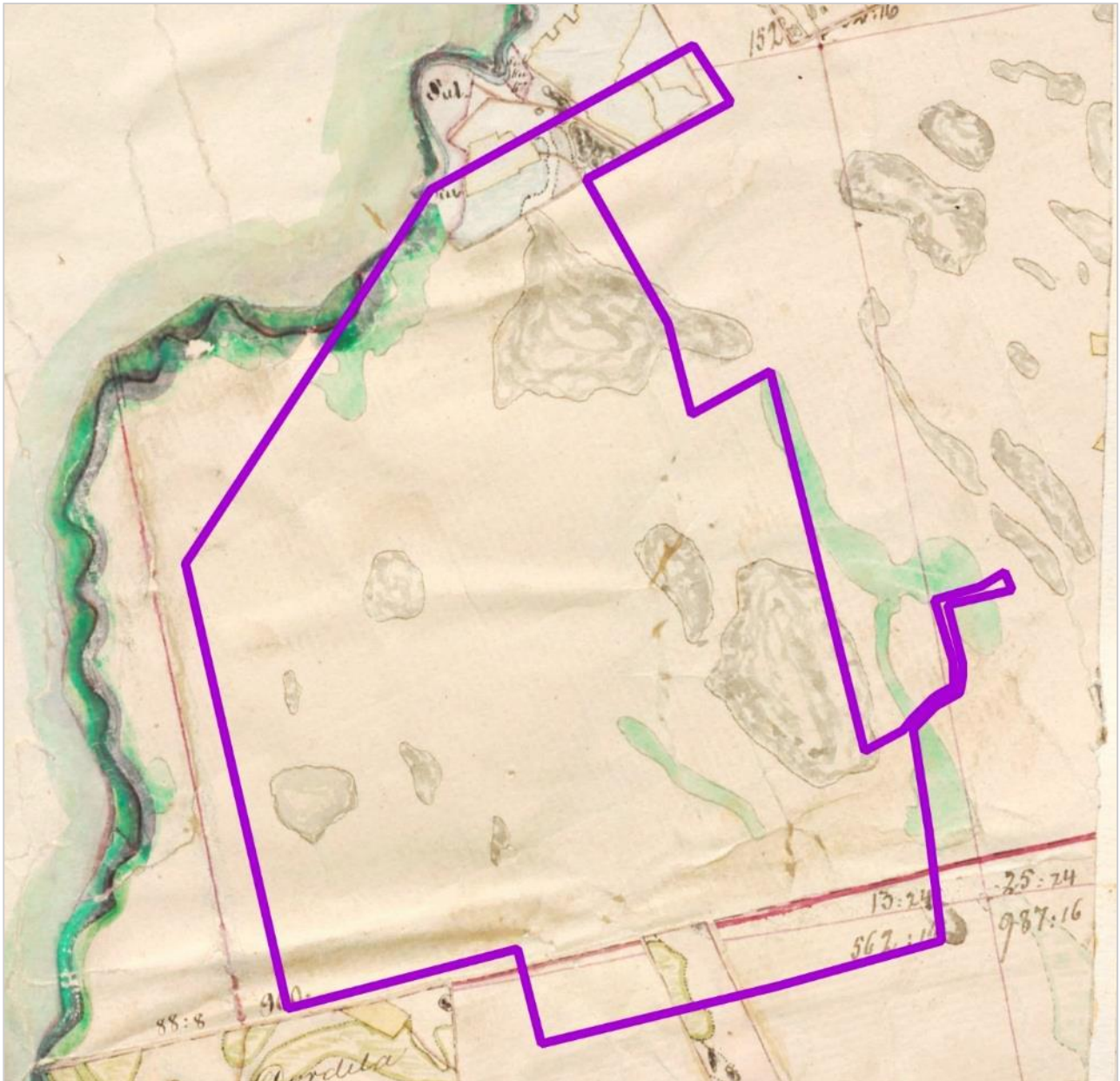
Suunniteltu datakeskusalue sijoittuu Lahdentien ja Porvoonjokilaakson väliin. Porvoonjokilaaksosta tunnetaan useita kivistä asuinpaikkoja, joista hankealuetta lähimpänä on kiinteä muinaisjäännös Urtoja (560010061), noin 400 metriä alueen pohjoispuolella. Toinen lähellä sijaitseva kivistä kiinteä muinaisjäännös on Hannula (560010025), joka sijoittuu noin 540 metriä alueen eteläpuolelle. Kohteet ovat keskimäärin 67,5-70 metrin korkeudella nykyisestä merenpinnasta. Datakeskuksen suunnittelualueen pohjois- ja länsiosan peltoalueet ovat noin 67-70 metriä merenpinnan yläpuolella, joten alue on korkeuden puolesta soveltuvaa kivistä kohteille. Rautakautta hankealueen läheisyydestä ei tunneta.

Historiallisella ajalla hankealue on kuulunut Pennalan kylän maihin ja vanhin kartta alueesta on vuoden 1782 isojakokartta. Itse kylätontti sijaitsee noin 1,5 kilometriä hankealueesta itään. Isojakokartalla hankealue on metsää, suota ja niittyä. Eteläosassa kulkee Pennalan ja Virenojan kylien suora rajalinja, mutta millekään vanhalle kartalle ei ole merkitty tai nimetty rajapyykkeitä kyseiselle linjalle. Mitään muuta arkeologisesti mielenkiintoista vanhoilta kartoilta ei ole havaittavissa. Alueelle alkaa muodostua kiinteää asutusta vasta 1900-luvun aikana.

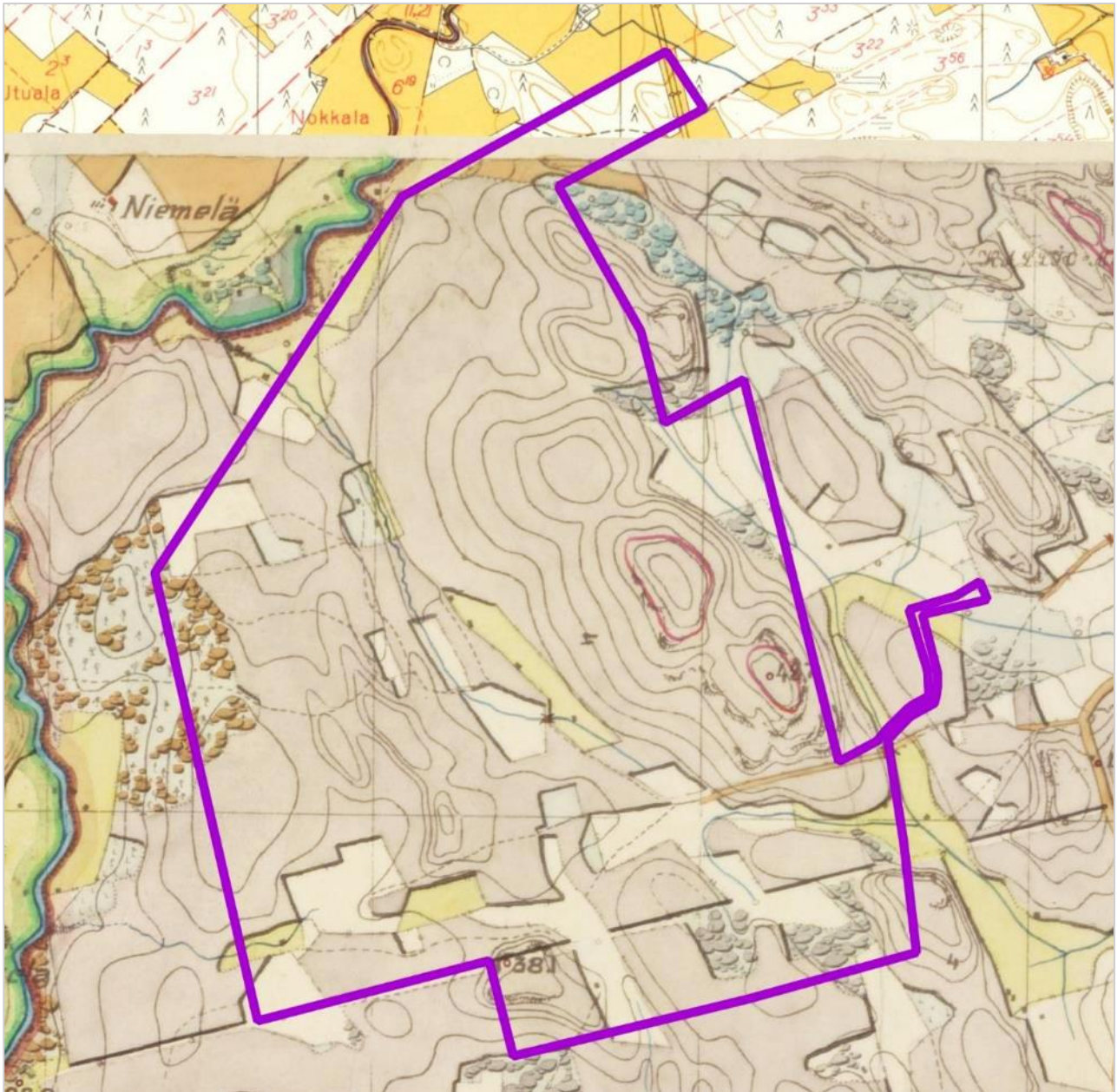
Länsi-Pennalan hankealuetta ei ole inventoitu aikaisemmin arkeologien toimesta. Lähistöllä, Porvoonjokilaaksossa, on inventoitu Lahden kaupunginmuseon toimesta 1990- ja 2000- luvuilla (mm. Hannu Poutiainen). Merja Uotila inventoi Porvoonjoen yläjuoksun historiallisen ajan kohteita vuonna 2002 ja Esko Tikkala et al. tekivät historiallisten kylätonttien inventoinnin Päijät-Hämeen maakuntakaavaa varten vuonna 2012.

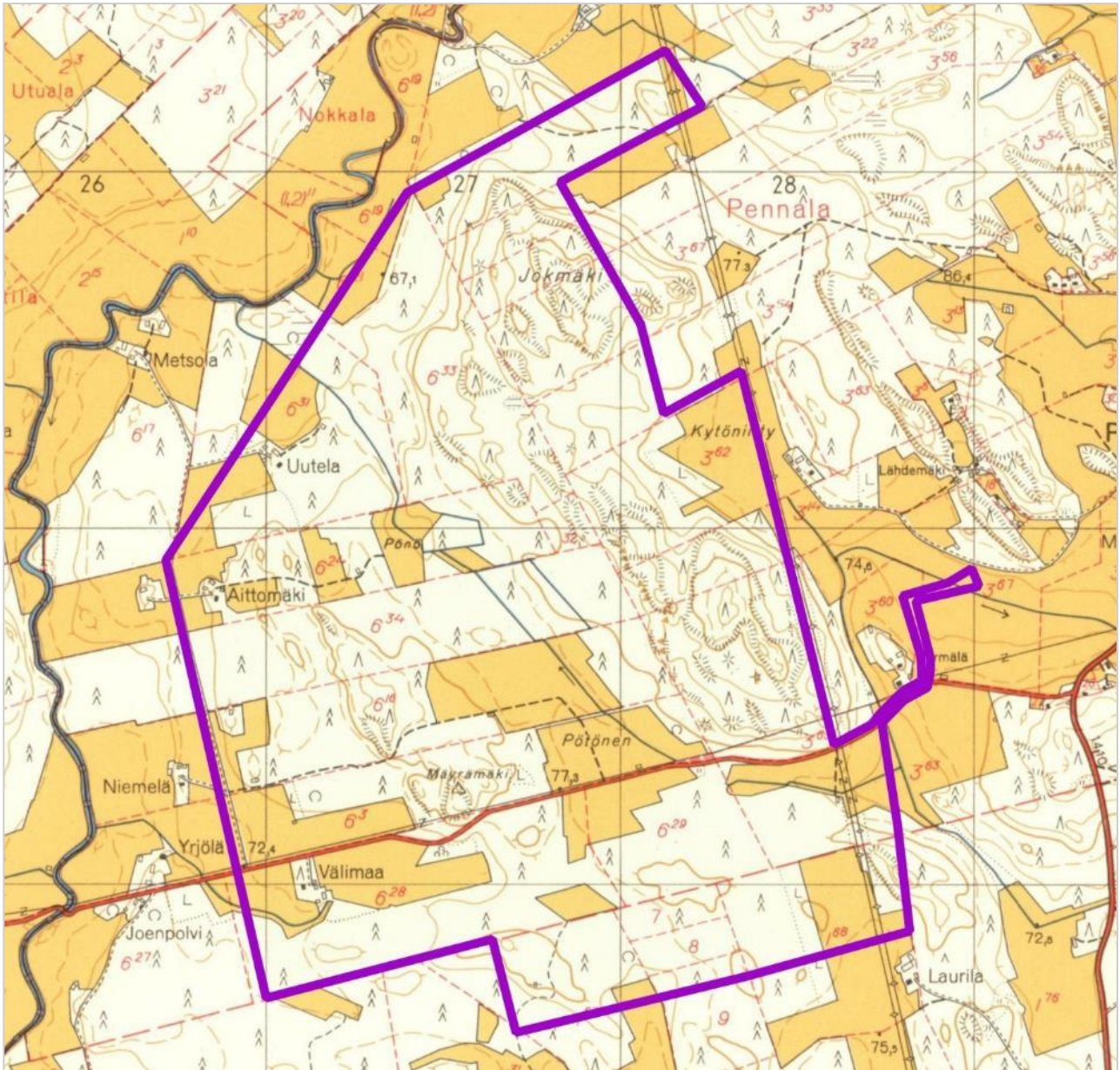
Kartta 3. Hankealue rajattu violetilla Pennalan kylän kartalle (v. 1782).

Kartta 4. Hankealue Orimattilan pitäjänkartalla (v. 1842).

Kartta 5. Hankealue vuoden 1874 senaatinkartalla.

Kartta 6. Hankealue vuoden 1963 peruskartalla.

3. Tutkimusmenetelmät

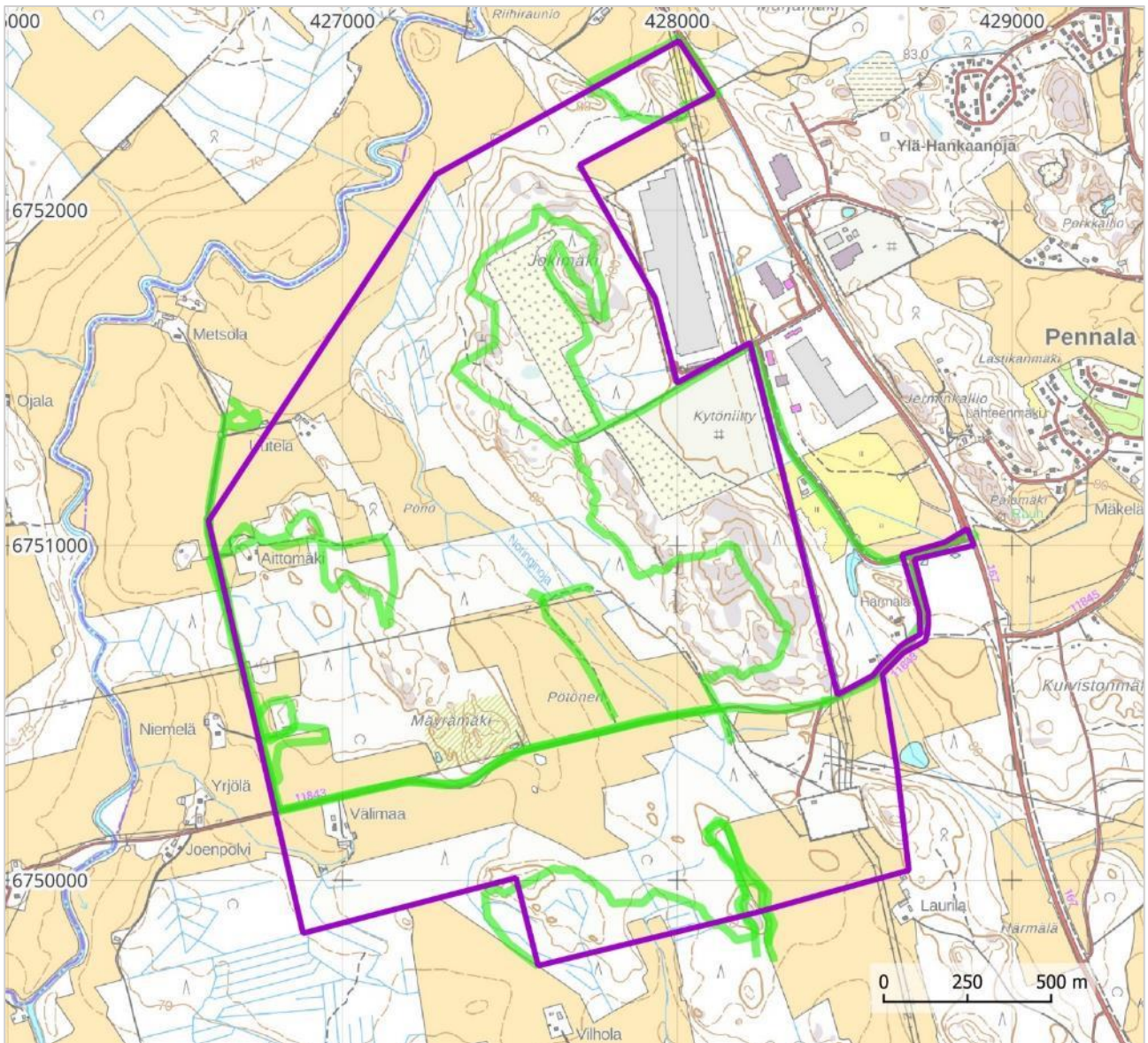
Esitöissä käytiin läpi alueen historialliset kartat 1700-1900-luvuilta (isojako-, pitäjän- ja senaatinkartat ja peruskartat). Kartoista tarkasteltiin mahdollisesti arkeologisesti mielenkiintoisia kohtia, kuten vanhoja asuinpaikkoja ja rajamerkkejä ja verrattiin niitä nykykarttaan. Tutkimusalueelta ei tunnettu arkeologisia kohteita ennen inventointia, joten esitöiden aikana selvitettiin lähistöllä sijaitsevien tunnettujen kohteiden tiedot. Samalla selvitettiin lähialueella aikaisemmin tehdyt arkeologiset inventoinnit. Aineistoja haettiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Alueelliselta vastuumuseolta tiedusteltiin mahdolliset uudet irtolöydöt tai muut ilmoitukset, joita ei kuitenkaan ollut. Esitöiden aikana käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen rinnevarjoste-aineisto (5p) sekä varjostettu korkeusmalli arkeologisesti mielenkiintoisten maastonmuotojen, kuten erilaisten kuoppajäännösten, havaitsemiseksi.

Maastoinventointi toteutettiin parityönä FM arkeologi Sinikka Kärkkäisen ja HuK Meri Leppäsalkon toimesta 5.6.2024. Esitöiden aikana ei ollut havaittu mielenkiintoisia kohtia vanhoilta kartoilta tai rinnevarjosteesta, joten hankealueen rakentamattomia alueita kuljettiin jalkaisin läpi ja tarkasteltiin silmämääräisesti mielenkiintoisimpia maastonkohtia. Inventointiraportti laadittiin maastotöiden jälkeen kesäkuussa 2024.

4. Havainnot

Hankealueen länsiosan pellot ovat lähellä kivikautiselle asutukselle potentiaalista Porvoonjokilaaksoa, mutta pellot olivat peitteisiä, eikä pintapoimintaolosuhteet olleet otolliset. Hankealueen eteläosassa kulkee Pennalan ja Virenojan historiallisen ajan kylien raja. Vanhoille kartoille ei ole merkitty rajapyykinpaikkoja, eikä maastossa havaittu potentiaalisimmilta kohdilta historiallisen ajan rajamerkkejä.

Suuri osa hankealueen itäosasta on teollisuusaluetta. Jokimäen alueella on laaja kiviaineksenottoalue, sähköasema, sekä voimajohtolinjoja. Alueen keskiosassa Mäyrämäen alueella on laaja maankaatopaikka. Mitään arkeologisesti mielenkiintoisia havaintoja alueelta ei tehty.

Kartta 7. Länsi-Pennalan hankealueen inventoinnissa kuljetut reitit merkitty vihreällä. MK 1: 20 000.

5. Yhteenveto

Heilu Oy toteutti Orimattilan Länsi-Pennalaan suunnitellun datakeskusalueen arkeologisen inventoinnin 5.6.2024. Alueen arkeologisesti mielenkiintoisimmat maastonkohdat tarkastettiin ja tehtiin silmämääräistä havainnointia. Alueelta ei kuitenkaan havaittu uusia arkeologisia kohteita.

Pälkäneellä

Sinikka Kärkkäinen

10.6.2024

Heilu Oy

Lähteet

Tutkimusraportit:

- Poutiainen, Hannu & Malinen, Anssi 2002. Arkeologinen kaavainventointi Orimattilassa. Keskusta- Virenoja, Heinämaa-Leitsamaa, Pennala. Lahden kaupunginmuseo.
- Tikkala, Esko, Taipale, Päivi & Sorvali, Eetu 2012. Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi. Lahden kaupunginmuseo 2012.
- Uotila, Merja. Porvoonjoen yläjuoksun historiallisten kohteiden inventointi.

Digitaaliset lähteet:

- Kulttuuriympäristön palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/>

Kartat:

Kansallisarkisto:

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto. 3111 02 Ia.* -/- - Orimattila (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 18.3.2024. (v. 1842)
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto. 3111 05 Ia.* -/- - Orimattila (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 18.3.2024.
- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. B UUDENMAAN LÄÄNI. Orimattila. B35b:5/1-6 Pennala; Egokarta och delningsbeskrifning (1782-1782). Kansallisarkisto. Viitattu 24.4.2024.
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ib.* Senaatin kartasto. XIII 33 [Orimattila] (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 24.5.2024.

Maanmittauslaitos:

Vanhat painetut kartat

- 3111 02 Renkomäki (v. 1963)

Orimattilan Pennalan datacenter alueen luontoselvitykset 2024

Timo Metsänen & Pirkko Tiitinen
17.12.2024 – päivitetty 4.3.2025

LUONTOSELVITYS
Metsänen

1 JOHDANTO.....	3
2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS.....	3
3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT....	4
3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset.....	5
3.2 Olemassa olevat muut aineistot.....	6
3.3 Vuonna 2024 tehdyt selvitykset.....	7
3.3.1 Liito-orava.....	7
3.3.2 Pesimälinnusto.....	8
3.3.3 Viitasammakko.....	10
3.3.4 Lahokaviosammal.....	10
3.3.5 Kirjoverkkoperhonen.....	11
3.3.6 Luontotyytit.....	12
3.3.7 Huomionarvoiset kasvit.....	14
3.3.8 Haitalliset vieraslajit.....	14
3.3.9 Ekologiset yhteydet.....	15
4 KOHTEIDEN ARVOTTAMINEN.....	15
5 TULOKSET.....	18
5.1 Liito-orava.....	18
5.2 Pesimälinnusto.....	19
5.3 Viitasammakko.....	22
5.5 Lahokaviosammal.....	23
5.6 Kirjoverkkoperhonen.....	24
5.7 Luontotyytit.....	24
5.7.1 Uhanalaiset luontotyytit.....	24
5.8 Uhanalaiset putkilokasvit.....	27
5.9 Haitalliset vieraslajit.....	27
5.11 Ekologiset yhteydet.....	28
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET.....	30
6.1 Liito-orava.....	30
6.2 Pesimälinnusto.....	30
6.3 Viitasammakko.....	31
6.4 Lahokaviosammal.....	32
6.5 Kirjoverkkoperhonen.....	33
6.6 Luontotyytit ja lakikohteet.....	33
6.7 Huomionarvoiset kasvit.....	33
6.8 Vieraslajit.....	34
6.9 Ekologiset yhteydet.....	34
6.10 Yhteenveto.....	34
LIITTEET.....	37

Kannen kuva: Jokimäen rinnemetsää © Timo Metsänen, 2024.

Muut kuvat © Timo Metsänen, Pirkko Tiitinen, 2024.

Karttojen pohjakartat © Maanmittauslaitos, OpenStreetMap, 2024.

1 JOHDANTO

Fortum Power and Heat Oy suunnittelee datakeskusalueen rakentamista Orimattilassa sijaitsevalle Pennalan alueelle. Hankealueelle ja sen ympäristöön laaditaan osayleiskaava, jonka pinta-ala on noin 345 hehtaaria.

Fortum tilasi alkukevästä 2024 Luontoselvitys Metsäselmä alueelle luontoselvitykset. Selvitysten tavoitteena oli tuottaa alueelta maankäytönsuunnittelua varten riittävät luontotiedot kaavoitusta varten. Työt käsittivät niin sanottujen lakikohteiden ja arvokkaiden luontotyyppien ja huomionarvoisten putkilokasvien kartoittamisen, liito-oravan, pesimälinnuston, viitasammakon, saukon, lahokaviosammalen ja kirjoverkkoperhosen inventoinnit sekä lepakoista tehdyn esiselvityksen, joka raportoitiin erikseen (Metsänen & Tiitinen, 2025). Kauden 2024 maastotöiden yhteydessä tunnistettiin lisäselvitystarpeita viitasammakon osalta ja myös kaava-alue laajeni kesken maastotöiden, joten osaa alueen pesimälinnuista ei pystytty enää laskemaan.

Maastotyöt alueella tehtiin huhti–lokakuussa 2024.

Luontoselvityksen maastotöistä vastasivat Pirkko Tiitinen (liito-orava, luontotyytit, kasvillisuus, kirjoverkkoperhonen, lepakot) ja Mika Rantanen (linnut). Lisäksi Timo Metsänen inventoi alueella lahokaviosammalta ja esiselvitti lepakoita sekä kirjoverkkoperhosia.

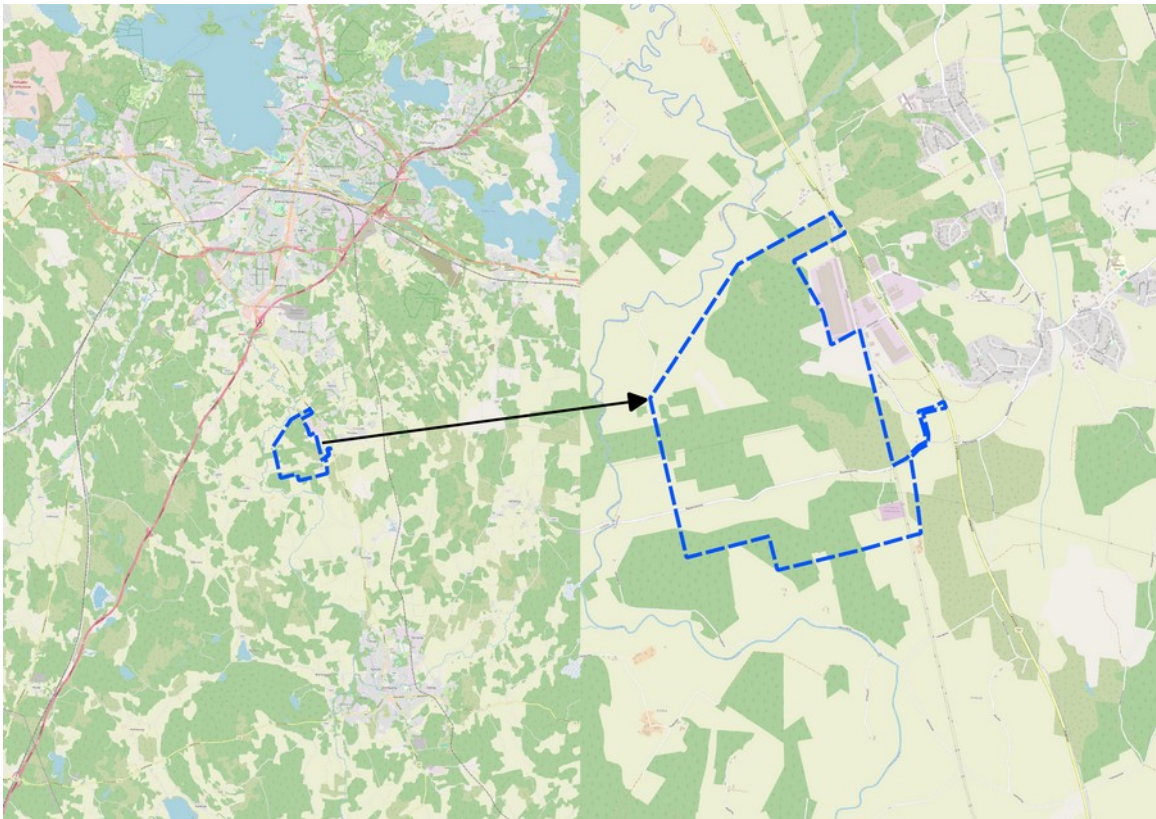
Raportoinnista vastasivat ympäristösuunnittelija (AMK) ja luontokartoittaja (eat) Timo Metsänen ja luontokartoittaja (eat) Pirkko Tiitinen.

2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Pennala sijaitsee Orimattilassa, Päijät-Hämeessä ja alue sijoittuu eteläborealiselle kasvillisuusvyöhykkeelle, Lounaismaan eli Vuokkovyöhykkeen metsäkasvillisuusalueelle. Alueen tarkempi sijainti on

Pennalan kylän ja Lahdentien (167) länsipuolella. Suunnittelualue koostuu metsistä, pelloista ja maa-ainesten ottoalueesta sekä sähkönsiirtoasemasta. Asutus on rajattu hankealueen ulkopuolelle, mutta kaava-alue on laajempi ja sisältää myös asutusta.

Alla on esitetty kohteen sijainti ja kaava-alueen rajausta OpenStreetMap -karttapohjalla (Kuva 1).

Kuva 1. Alueen sijainti ja selvitysalueen rajausta.

3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Työn tavoitteena on selvittää alueiden luontoarvot sillä tarkkuudella, että kaavan vaikutukset voidaan arvioida suhteessa alueen luontoarvoihin. Tarjouksen mukaisesti alueen luontoselvitykseen sisältyivät seuraavat asiat:

-Luontotyytit

- Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyytit
- Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt
- Vesilain mukaiset suojeltavat vesiluontotyytit (Luvun 2 11§:n kohdan 1 ja luvun 3 2:§:n kohdan 8 mukaiset kohteet)
- Uhanalaiset luontotyytit (LUTU)
- Tärkeimmät ekologiset yhteydet
- Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

-Huomionarvoinen kasvillisuus

- Luonnonsuojeluasetuksella rauhoitettujen ja uhanalaisten lajien esiintyminen
- Haitallisten vieraslajien huomionarvoiset esiintymät

-Pesimälinnusto

- luonnonsuojeluasetuksella rauhoitettujen ja uhanalaisten lintujen ja lintudirektiivissä mainittujen lajien reviirit ja pesäpaikat (Ympäristöhallinnon ohjeiden mukaisesti 3 kerran kartoituslaskentana)

-Liito-orava

- lajin esiintyminen, lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä kulkuyhteydet (metsäiset osa-alueet)

-Kirjoverkkoperhonen

- Lajin esiintymistä selvitettiin kaksivaiheisesti, ensin aikuisten yksilöiden päälentoaikaan ja myöhemmin inventoimalla potentiaaliset lajin lisääntymispaikat

-Lahokaviosammal

- Selvitetään lahokaviosammalen esiintyminen (metsäiset potentiaaliset osa-alueet)

-Ekologisten yhteyksien tarkastelu

- Tehdään pääosin karttatarkasteluna olemassa olevien lähtötietojen perusteella.

3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset

Alueella on tehty aikaisempia luontoselvityksiä liittyen läheisten alueiden

osayleiskaavoihin:

- Jokimäki-eteläinen. Luontoselvitys (Noko 2006)
- Pennalan–Pasinan osayleiskaava. Luontoselvitys. (Plattonen 1998)
- Pennalan–Pasinan osayleiskaava. Luontoselvitys 2001. (Plattonen & Enho 2002)
- Orimattilan Pennalan osayleiskaavan muutos. Luontoselvitys 2012 (Vauhkonen 2012).

3.2 Olemassa olevat muut aineistot

Julkaisuiden ja raporttien lisäksi aluetta koskevia muita työssä käyttökelpoisia (paikkatieto)aineistoja pyrittiin hankkimaan eri organisaatioilta. Hankittuja tai tarkastettuja aineistoja olivat:

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

- Luonnonsuojelualueet (yksityiset ja valtion)
- Natura 2000 -alueet
- Pohjavesialueet
- Koskiensuojelulailla suojellut vesistöt
- Luonnonsuojeluohjelma-alueet
- Soidensuojelun täydennysehdotus

Suomen Lajitietokeskus / LUOMUS

- Laji.fi portaali (<http://tun.fi/HBF.84421>)

Päijät-Hämeen liitto

- POSKI -hankkeen loppuraportti (2013)
- Päijät-Hämeen ekologisen verkoston päivitys ja laajat yhtenäiset metsäalueet (2013)
- Päijät-Hämeen hiljaiset alueet (2012)

BirdLife Suomi

- Kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (IBA-alueet)
- Kansallisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (FINIBA-alueet)

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry (PHLY)

- Maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden (MAALI) hankkeen

aineistot

3.3 Vuonna 2024 tehdyt selvitykset

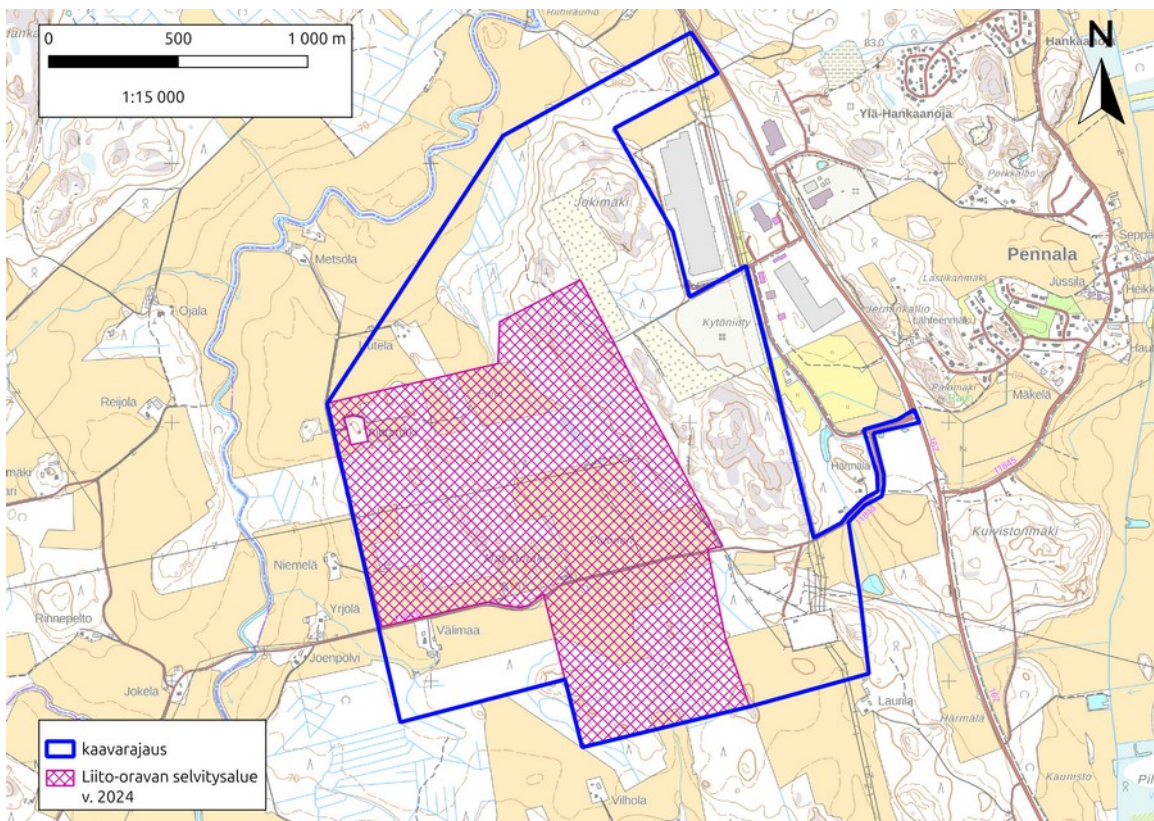
3.3.1 Liito-orava

Maastotyö suoritettiin MRL:n mukaisesti noudattaen ympäristöministeriön julkaisun ”Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa” (Sierla ym. 2004) ja uusimman Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajin (pl. lepakot) esittely -oppaan inventointiohjeita ja -suosituksia ([Nieminen & Ahola, 2017](#)).

Selvitysalueen rajausta muuttui alkukesän aikana, koska kaupunki halusi kaavoittaa aluetta laajemmin kuin itse hankealue oli. Tämän vuoksi pohjois- ja itäosia alueesta ei inventoitu lajin osalta. Selvitetty alue esitetään yhdessä kaava-alueen kanssa kuvan 2. kartalla.

Maastotyöskentelyyn kuului liito-oravan ulostepapanoiden etsiminen erityisesti suurien haapojen ja kuusien juurilta sekä kolopuiden ja vanhojen oravan pesien havainnointi sekä liito-oravalle soveltuvien kulkuyhteyksien arviointi. Alueilta käytiin läpi kaikki lajille soveliaat metsät ja niissä tarkastettiin kookkaat ja varttuneet haavat, kuuset, koivut ja raidat. Ajankohtaa papanoiden löytymiselle voidaan pitää luotettavana. Inventointia tehtiin 15.–28.4.2024 välillä.

Lajia koskevissa lähtöaineistoissa ei ollut havaintoja lajista.

Kuva 2. Kaava-alue ja liito-oravan selvitysalue v. 2024.

3.3.2 Pesimälinnusto

Linnustoselvitys tehtiin yleisesti käytettyjä lintukartoitusmenetelmäohjeita soveltaen (Koskimies & Väisänen 1988 ja Luonnontieteellisen keskusmuseon kesäatlasmenetelmän ohjeet).

Selvitysalue käytiin läpi kolme kertaa lintujen pesimäkauden aikana. Alue kuljettiin kullakin kartoituskierroksella hitaasti edeten ja kattavasti läpi niin, että mikään paikka ei jäänyt reitistä yli 50 m:n päähän metsämaastossa tai yli 100 m:n päähän avomaastossa.

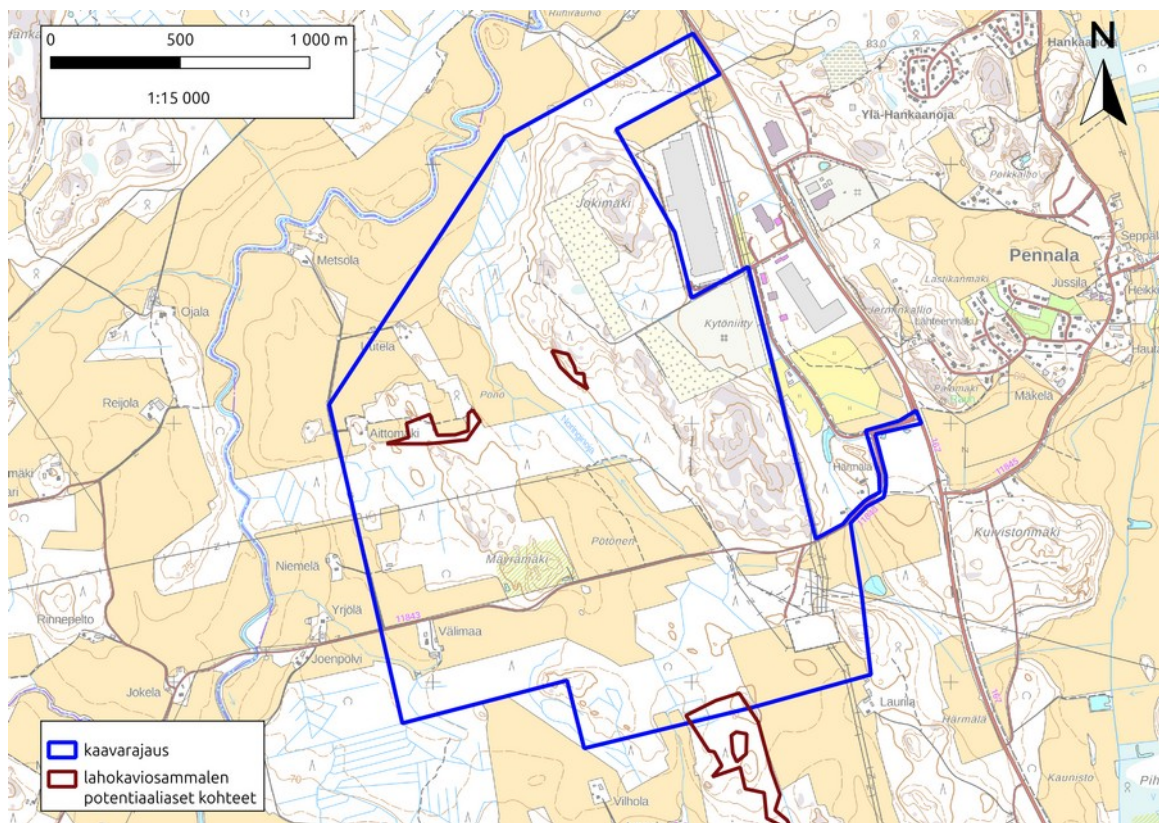
Laskentoja varten alue oli kahteen osa-alueeseen, joiden pinta-alat vaihtelivat noin 70–80 ha:n välillä. Linnustokartoitusten havainnointikierrokset tehtiin varhaisina aamuina–aamupäivinä jaksolla 4.5.–16.6. Kartoitusaamuina säät olivat sopivia havainnointiin, enimmäkseen aurinkoisia, ja tuuli oli korkeintaan kohtalainen. Lintujen havaittavuus oli hyvä.

3.3.3 Viitasammakko

Tarjousta laadittaessa alueen luontoselvityksistä alueelta ei oltu tunnistettu lajille potentiaalisia kohteita. Niihin kuitenkin kiinnitettiin myöhemmin kesällä huomiota muiden selvitysten yhteydessä, varsinkin kun selvitysalue laajeni.

3.3.4 Lahokaviosammal

Kevään ja kesän aikana alueen selvitystöiden yhteydessä tunnistettiin ja rajattiin lajille soveliaimmat lahoppuustoiset tai paljon kantoja sisältävät elinympäristöt. Osalla kohteista käytiin tekemässä lajin inventointia jo toukokuussa, mutta hyvin kuivan kevään vuoksi päädyttiin siihen, että lajin inventointi on parasta siirtää syksyyn. Lajia etsittiin kevään käyntien lisäksi maastopäivän aikana lokakuussa 2024.

Kuva 4. Potentiaaliset ja inventoidut lahokaviosammalkohteet kaava-alueella.

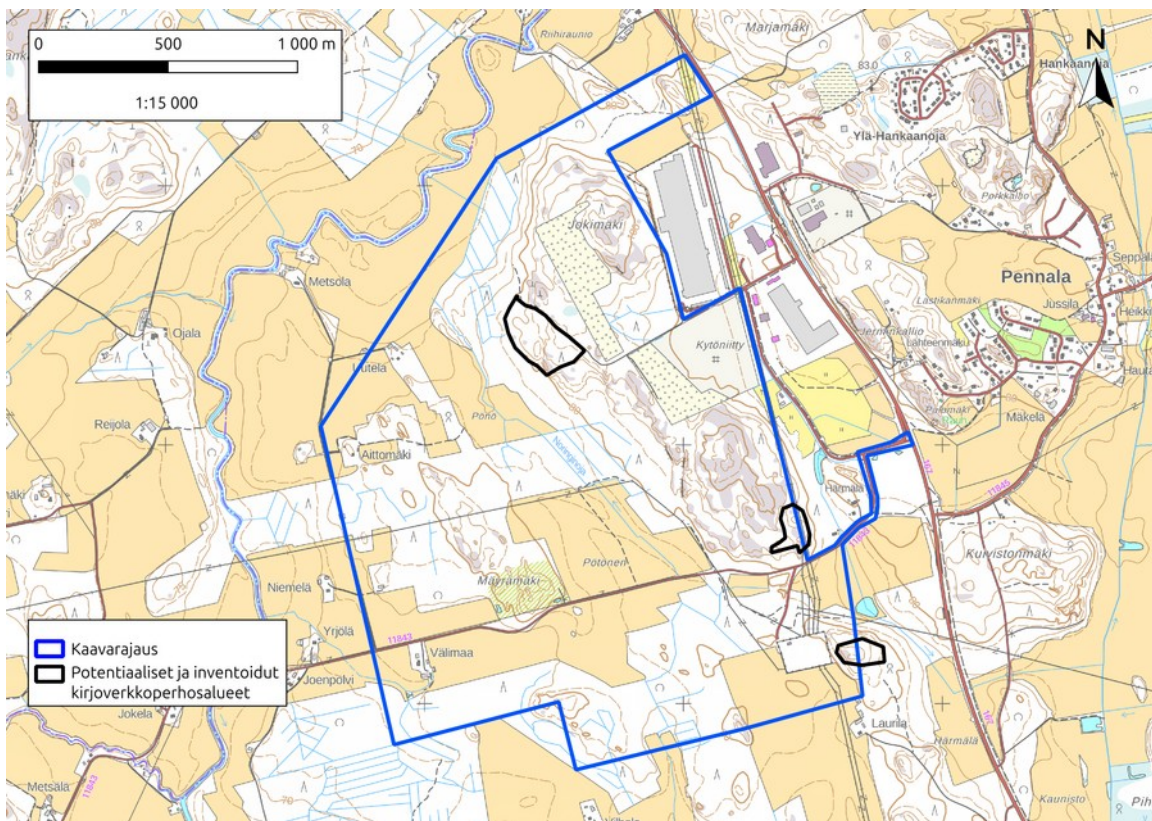
Kohteiden lahokaviosammaleelle soveliaita lahopuita tutkittiin mahdollisimman hyvin. Tarkastuksessa hyödynnettiin valoluppia, jolla määritettiin protoneemat. Jokainen lajin protoneemagemmoja eli itujuväsryhmiä sisältänyt runko tai lahopuun kappale merkittiin ylös.

3.3.5 Kirjoverkkoperhonen

Kirjoverkkoperhosen esiintymistä kartoitettiin selvitysalueella ensin lajin päälentoaikaan kesäkuussa. Osa lajille potentiaalisimmista alueista (mm. laajat maitikkakasvustot) oli tunnistettu kevään ja alkukesän inventointien yhteydessä ja kartta- sekä ilmakuvatarkasteluin kohteita esikartoitettiin lisää. Itse käynneillä havainnointiin ko. lajin aikuisyksilöitä niille parhaiten soveltuvissa elinympäristöissä. Työ tehtiin riittävän aurinkoisina ja lämpiminä päivinä. Havainnoinnissa hyödynnettiin kiikaria ja kameraa, jolla voidaan ottaa tarvittaessa varmistuskuvia lajista.

Lisäksi löydettyä uusia lajille hyvin soveltuvia, laajoja maitikkakasvustoja ne rajattiin.

Ensivaiheen tulosten perusteella suositeltiin tilaajalle lajin toukkapussien inventoimista elo–syyskuulle. Tunnistetut potentiaaliset kohteet inventoitiin etsien lajille tyypillisiä toukkapusseja elokuussa. Inventointi suoritettiin kävelemällä maastossa sulkeutuneiden ja avoimempien kohtien välimaastossa, etsien kirjoverkkoperhosen pikkutoukkien suojakseen rakentamia seittimuodostelmia. Lajille potentiaalisimmat ja inventoidut alueet esitetään kuvan 5. kartalla.

Kuva 5. Kirjojerkkoperhoselle potentiaalisimmat ja inventoidut alueet.

3.3.6 Luontotyytit

Tässä luontoselvityksessä on kaava-alueelta paikannettu luonnonsuojelulain (64 §) suojeltavien luontotyyppien, metsälain (10 §) erityisen arvokkaiden elinympäristöjen ja vesilain (2 luvun 11§:n mukaisten kohteiden sekä 3 luvun 2 § kohdan 8 kohteiden) luontotyyppien lisäksi alueella esiintyvät uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit noudattaen julkaisun "Suomen luontotyyppien uhanalaisuus" (Kontula & Raunio, 2018) luokittelua, jonka perusteella on osoitettu huomionarvoiset kohteet: edustavimmat uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit sekä metsälakikohteet ja vesilain mukaiset luontotyypit.

Uhanalaisuuden arviointimenetelmä

Luontotyyppien uhanalaisuuden arvotuksessa sovellettiin kansainvälistä IUCN Red List of Ecosystems -menetelmää Suomen oloihin soveltaen, Suo-

men luontotyyppien Punaisen kirjan v. 2018 uhanalaisuusarvioinnin mukaan. Luontotyyppin uhanalaisuusluokka on ilmaistu Kansainvälisen Luonnonsuojeluliiton (IUCN) käyttämillä kirjainlyhenteillä:

CR - äärimmäisen uhanalainen, **EN** - erittäin uhanalainen, **VU** - vaarantunut, **NT** - silmälläpidettävä, **DD** - tiedot puutteelliset eli luontotyyppin uhanalaisuutta ei ole Suomessa arvioitu.

Huomattava, että uhanalaisuusluokituksessa tässä selvityksessä käytetty luokitus on määritelty Punaisen Kirjan uhanalaisuusarvioinnin maakunta-kohtaisen kategorian mukaisesti, jolloin se vastaa Etelä-Suomen luontotyyppien uhanalaisuudesta annettua luokitusta.

Kohteiden edustavuutta arvioitiin viisiportaisella asteikolla: Erinomainen (4) – hyvä (3) – kohtalainen (2) – heikko (1) – ei luontotyyppi (0). Edustavuuden kriteereihin kuuluu kohteen piirteiden vertaaminen luontotyyppin kuvaukseen ja sille tyypillisen lajiston esiintyminen. Edustavuuden arvioon vaikuttavat myös puuston ikä, erirakenteisuus, lahoppuuston määrä sekä kohteen vesitalous ja vieraslajien esiintyminen.

Luonnontilaisuutta arvioitiin neljäportaisella asteikolla, luontotyyppikohtaista määrittelyä noudattaen:

Luonnontilainen (4) – vähän heikentynyt (3) – heikentynyt (2) – täysin muuttunut (1).

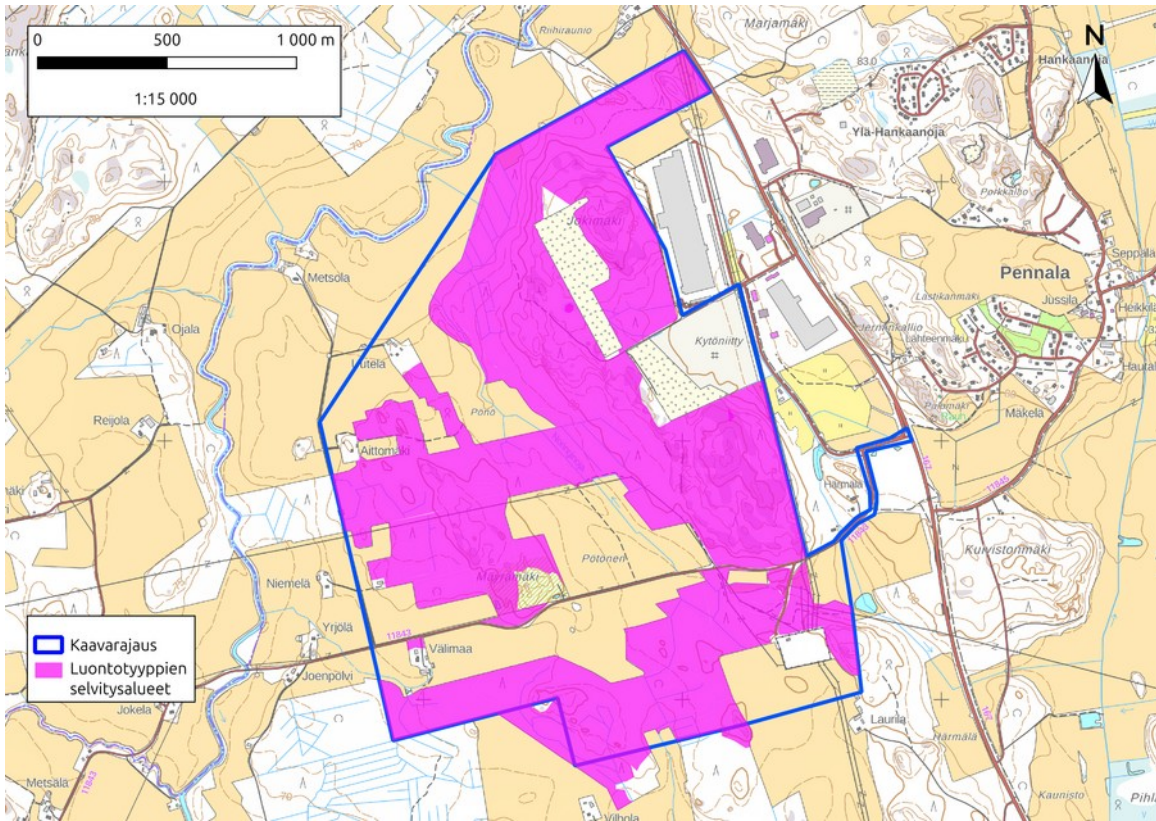
Luokat pohjautuvat Natura -luontotyyppien inventointiohjeen määrittelyihin (Airaksinen, A & Karttunen, K. 2001) ja uhanalaisten luontotyyppien kuvauksiin (Kontula, T. & Raunio, A. 2018).

Luontotyyppikartoitus toteutettiin rajaamalla kohteet maastossa suoraan paikkatiedoksi ja tarvittaessa kuvioden rajoja tarkennettiin ilmakuvien perusteella, laadittiin kasvillisuuskuvaus ja määritettiin luontotyyppi sekä arvioitiin sen edustavuutta.

Esiselvityksen perusteella kohdennettiin maastotyötä mahdollisten huomionarvoisten ja uhanalaisten lajien löytämiseksi. Suomen metsäkeskuksen paikkatiedoista selvitettiin erityisen tärkeiden elinympäristöjen mahdollisia sijainteja hankealueella.

Maastoinventointia tehtiin pitkin kasvukautta useina päivinä 26.8.–17.9. välillä.

Luontotyytit selvitettiin koko kaava-alueelta, pois lukien pihat ja pellot. Selvitysalue esitetään kuvan 6. kartalla.

Kuva 6. Luontotyyppien ja kasvillisuuden selvitysalueet.

3.3.7 Huomionarvoiset kasvit

Luontotyyppikartoituksen osana etsittiin huomionarvoisia putkilokasveja eli uhanalaisia, rauhoitettuja tai direktiivilajeja. Suomen Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämän Suomen Lajitietokeskuksen portaalista (Laji.fi) haettiin havaintoja ko. lajeista tausta-aineistoksi (<http://tun.fi/HBF.84421>). Havaintoja ei ollut.

3.3.8 Haitalliset vieraslajit

Työhön sisältyi haitallisten vieraslajien huomionarvoisten esiintymien kartoitukset kaava-alueella. Tätä työtä tehtiin osana alueen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitystä pitkin selvityskautta kesällä 2024.

3.3.9 Ekologiset yhteydet

Alueen läheisiä ekologisia yhteyksiä on tarkasteltu keväällä 2024 tehdyssä Pennalan aurinkovoimalahankkeen YVA tarveharkinnassa (Metsänen, 2024). Maakuntakaavoituksen yhteydessä on tunnistettu maakunnallisia ekologisen verkoston elementtejä, joita ovat luonnonydinalueet, alle sadan hehtaarin 'sirpaleet' (yhtenäistä metsää), kulkuyhteydet ja kulkuyhteystarpeet. Nämä aineistot esitetään kuvan 20 kartalla yhdessä hankealueen rajauksen kanssa. Aineistot ovat vuodelta 2013 (Väre).

Tuoreempaa aineistona on olemassa viherverkostotarkastelu koko Päijät-Hämeen maakunnasta. Siinä on tunnistettu kriittisiä ekologisia yhteyksiä ja luonnon ydinalueita (Virta 2021).

4 KOHTEIDEN ARVOTTAMINEN

Alueiden arvottamisessa on hyödynnetty Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi oppaan (Mäkelä & Salo, 2023) kriteeristöä. Luokkia on avattu tarkemmin julkaisun taulukossa, joka esitetään alla. Pääluokat ovat:

- luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet
- luokka 2: Eriyisen tärkeät kohteet
- luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
- luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Taulukko 1. kohteiden luontoarvaluokittelusta SYKE:n mukaan.

Taulukko 7.1. Arvottamisessa erotettavat arvoluokat 1–4 ja niihin kuuluvat kohteet. Rauhoitettuja lajeja (LSL 69, 70 ja 74 §) koskeva hävittämiskielto tulee huomioida, vaikka näitä lajeja ei ole sijoitettu taulukon arvaluokkiin*. Arvottamisessa on tämän taulukon ohella tutustuttava arvottamiskriteerien soveltamisesta tekstissä annettuihin ohjeisiin sekä käytettävä aina myös tapauskohtaista harkintaa. Taulukon luokat eivät kata kaikkea luontoa, vaan niiden ulkopuolelle jää niin sanottu tavanomainen luonto.

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat • Luonnonsuojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät • LSL:n tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät • Vesilain suojellut luontotyytit • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • Luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat • Luontodirektiivin liitteen II lajien sekä lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat • LSL 73 § suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut	Aina huomioitavat • Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet² • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet³	Aina huomioitavat • Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet²	Aina huomioitavat • Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: E erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat - Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät - Maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat - Luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit - LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat - LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät - Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat merkittävät esiintymispaikat - Lepakoille tärkeät saalistusalueet⁴	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat - Paikallisesti arvokkaat luontokohteet¹ - Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät - Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät - Uhanalaisten lajien muut esiintymät - Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnoille tärkeät kohteet³ - Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat - Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ - Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ - Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja - Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt - Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

* hävittämiskiellosta poiketen (LSL 82 § yleispoikkeus) aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Yleispoikkeus ei koske teollisen mittakaavan toimintaa.

¹ ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet

² erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet

³ pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet sekä metson ja teeren soidinpaikat

⁴ EUROBATS-sopimus

⁵ tapauskohtainen asiantuntijatulkinta arvoluokasta

Raportissa myöhemmin esitettävät arvoluokat ovat alustavia, koska kaikista lajiryhmistä (lepakot) ei ollut käytettävissä vielä riittäviä aineistoja.

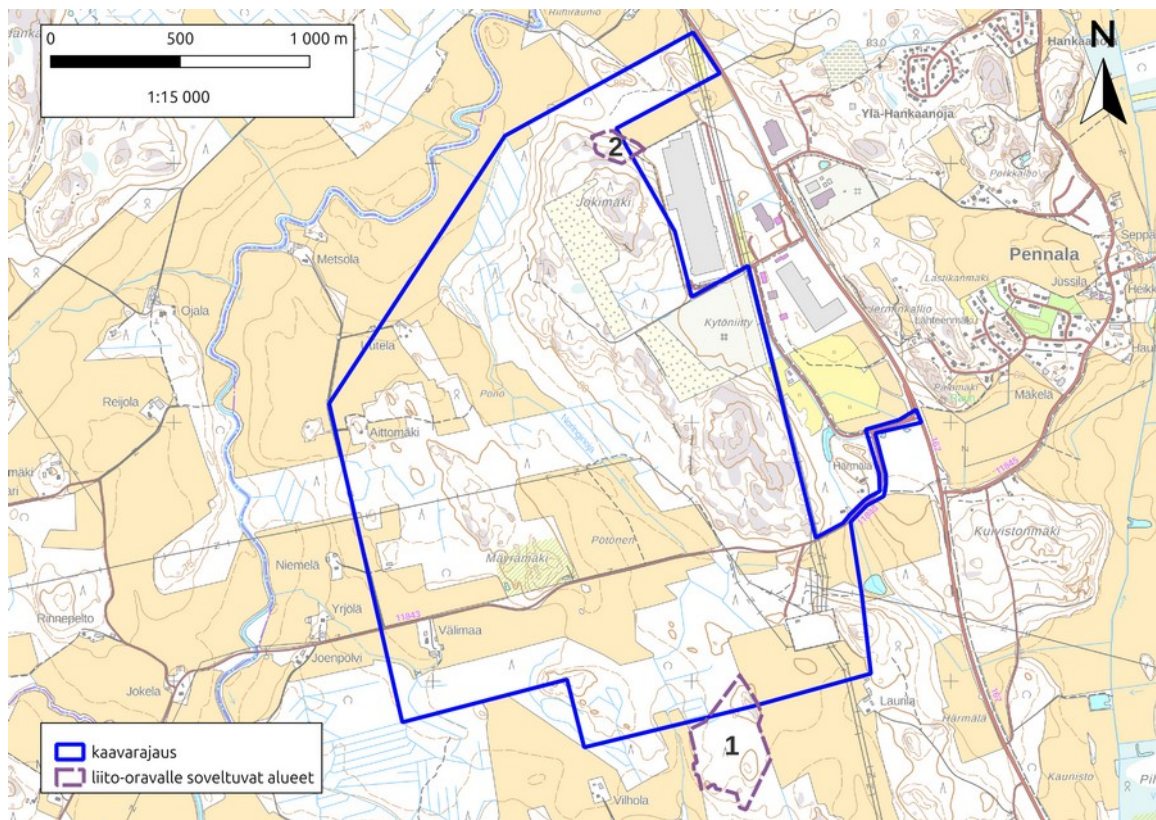
5 TULOKSET

5.1 Liito-orava

Alueen lähtöaineistoissa ei ollut havaintoja liito-oravasta.

Selvitysalue tutkittiin huhtikuussa sen hetkisten aluerajauksien mukaisesti. Alueilta ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Alueella on niukasti vanhaa puustoa ja lajille soveltuvia metsäkuvioita, jotka soveltuisivat liito-oravan elinalueen ja reviirin perustaksi.

Lajille soveliaat elinympäristöt esitetään kuvan 7. kartalla. Näistä toinen (kohdenumero 2: Jokimäki) on inventoimatta.

Kuva 7. Selvitysalueen liito-oravalle potentiaaliset kohteet.

Alue 1 Junnola on vanhaa kuusivaltaista tuoretta kangasmetsää, jonka sijainti ja puusto tarjoaa liito-oravan reviiriksi soveltuvan alueen.

Alue 2. Jokimäki on rinnekuusikko, jossa puusto on jo sen verran iäkästä,

että se voisi soveltua liito-oravalle.

Liito-oravalle soveliaalla elinympäristöllä tarkoitetaan sellaista metsää, joka rakenteensa, ikänsä ja puulajisuhteensa perusteella soveltuu lajin käyttöön ja on todennäköistä, että laji käyttää ko. kuvioita ruokailuunsa ja liikkumiseen sekä niiltä voisi tulevana vuosina löytyä merkkejä lajin esiintymisestä.

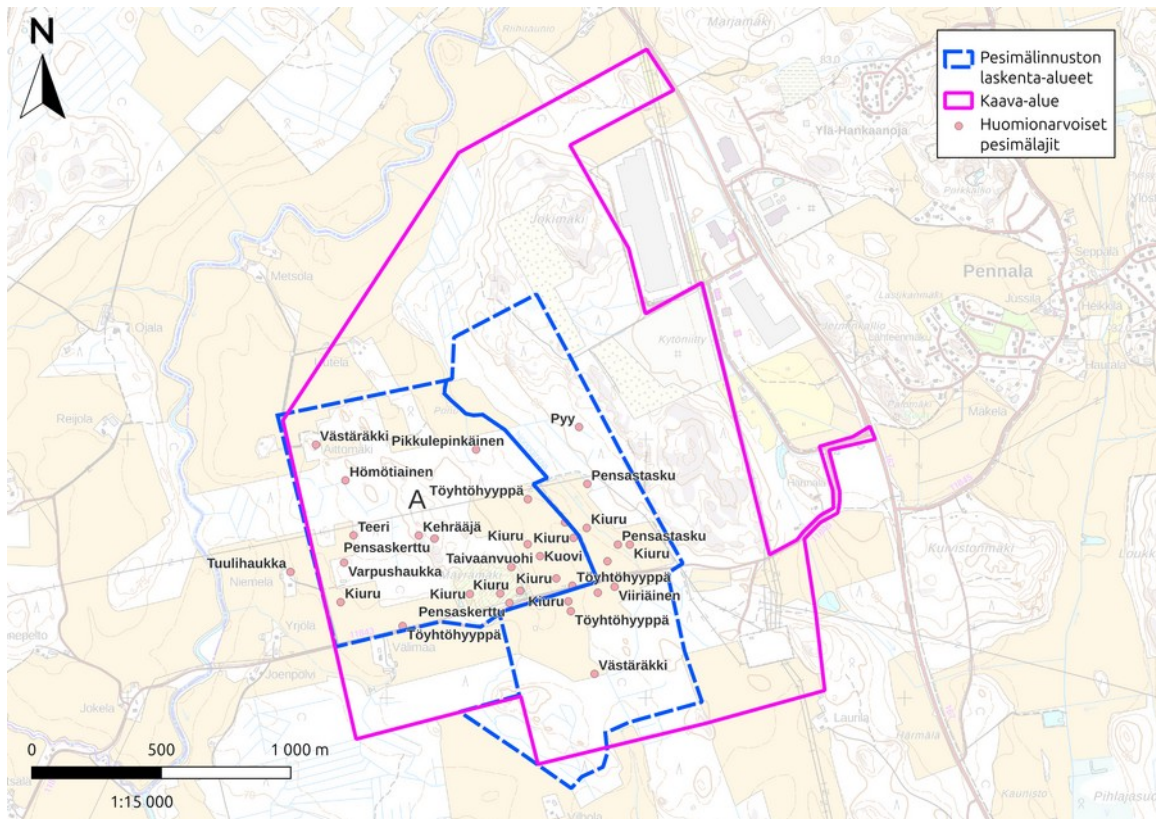
5.2 Pesimälinnusto

Pesimälinnustonselvityksessä alueella havaittiin 55–57 lajia joiden tulkittiin pesivän tai pitävän reviiriään alueella. Lisäksi lintujen reviirejä oli selvitysalueen rajalla, mutta myös nämä lähireviirit/osittaisreviirit, joiden painopiste on tulkittu selvitysalueen rajalle tai hieman sen ulkopuolelle ovat mukana taulukossa 1. Uhanalaisten, silmälläpidettävien sekä lintudirektiivin I-liitteen lajien reviirien keskipainopisteet esitetään myös kuvan 8. kartalla.

Alueen linnusto koostuu avomaiden ja metsien lajeista, joiden lisäksi tavattiin joitain kulttuuriympäristön lajeja.

Taulukon uhanalaisluokat ovat EN=erittäin uhanalainen, VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen. Uhanalaiset lajit on **lihavoitu**.

Taulukko 1. Pesimälinnut					
Laji	Reviirejä	UHEX	Lintudirektiivin I liite	EVA	Lisätietoja
Varpushaukka	1	LC			
Tuulihaukka	0–1	LC			Pesä hieman alueen ulkopuolella
Pyy	2	VU	x		
Teeri	1	LC	x	x	
Viiriäinen	1	EN			
Töyhtöhyppä	4	LC			4–5 rev
Taivaanvuohi	1	NT			1–2 rev
Lehtokurppa	+	LC			
Isokuovi	1	NT			
Metsäviklo	+	LC			
Uuttukyyhky	0–1	LC			kerran
Sepelkyyhky	+	LC			
Käki	+	LC			
Kehräjä	1	LC	x		
Tervapääsky	0	EN			ruokavieraita
Palokärki	0–1	LC	x		kerran
Käpytikka	+	LC			
Kiuru	11	NT			11–15 reviiriä
Metsäkirvinen	+	LC			
Niittykirvinen	+	LC			
Västäräkki	3	NT			
Peukaloinen	+	LC			
Rautiainen	+	LC			
Punarinta	+	LC			
Pensastasku	3	VU			4–8 rev
Mustarastas	+	LC			
Räkättirastas	+	LC			
Laulurastas	+	LC			
Punakylkirastas	+	LC			
Kulorastas	+	LC			
Hernekerttu	+	LC			
Pensaskerttu	2	NT			2–4 rev
Lehtokerttu	+	LC			
Mustapääkerttu	+	LC			
Sirittäjä	+	LC			
Tiltalti	+	LC			
Pajulintu	+	LC			
Hippiäinen	+	LC			
Harmaasiippo	+	LC			
Kirjosieppo	+	LC			
Hömötiainen	2	EN			2–3 rev
Sinitiainen	+	LC			
Talitiainen	+	LC			
Puukiipijä	+	LC			
Pikkulepinkäinen	1	LC	x		1–2 rev
Närhi	0	NT			0–2 rev
Naakka	+	LC			
Varis	+	LC			
Korppi	+	LC			ei pesälöytöä
Kottarainen	+	LC			
Pikkuvarpunen	+	LC			
Peippo	+	LC			
Viherpeippo	0	EN			0–1 rev
Tikli	+	LC			
Vihervarpunen	+	LC			
Hemppo	+	LC			
Punavarpunen	1	NT			
Punatulkku	+	LC			
Keltasirkku	+	LC			

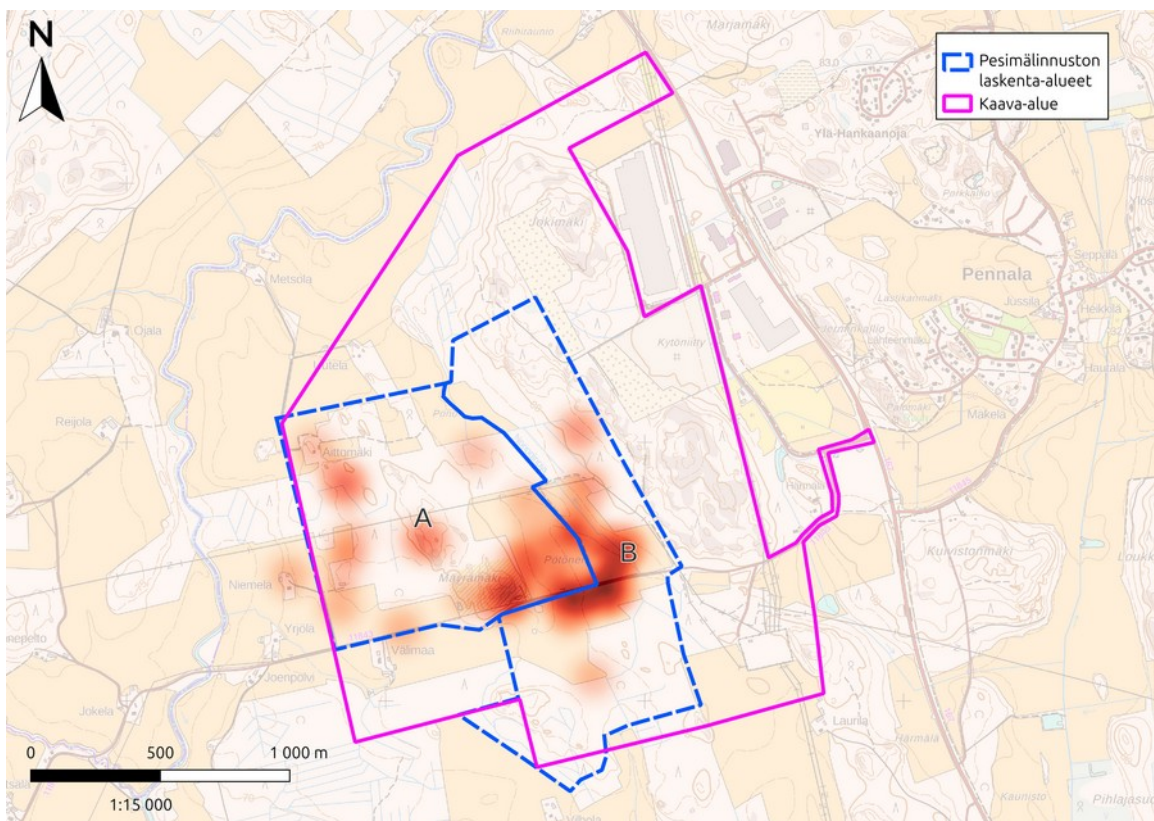
Kuva 8. Selvitysalueen huomionarvoisten lintujen reviirit

Alueella tavattiin reviiriltä uusimmassa uhanalaisuusraportissa (Lehikoinen ym. 2019) erittäin uhanalaisiksi (EN) luokiteltuja lajeja kolme (=viiriäinen, hömötiainen ja viherpeippo) ja kaksi vaarantunutta (VU) lajia (=pyy, ja pensastasku). Äärimmäisen uhanalaisia lajeja (CR) ei alueella todettu. Varsinaisten uhanalaisuusluokkien lisäksi tavattiin seitsemän silmälläpidettävää lajia (NT), joiden kannan väheneminen voi johtaa tulevaisuudessa uhanalaistumiseen. Muut selvitysalueen lajit olivat luokitukseltaan elinvoimaisia (LC). Hyvin harvinaisia tai erityisesti suojeltavia lajeja ei selvitysalueella havaittu.

Lisäksi huomionarvoisiin lajeihin luetaan EU:n lintudirektiivin I liitteen lajit (dir) ja Suomen kansainväliset vastuulajit (EVA), joiden Euroopan kannasta merkittävä osa pesii tai esiintyy Suomessa. Suomella on erityisvastuu näiden lajien kantojen säilymisestä elinvoimaisina. Direktiivilajeista alueella tavattiin laulujoutsen, pyy, teeri, kehrääjä ja palokärki sekä pikkulepinkäinen. EVA-lajeista tavattiin ainoastaan teeri.

Huomionarvoisista lajeista tehtiin myös ns. heatmap, jossa uhanalaisimmat lajit saivat eniten painotusta. Erittäin uhanalainen (EN) laji sai piirtoarvon 20, vaarantunut (VU) arvon 15 ja silmälläpidettävä tai lintudirektiivin laji arvon 10. Kartan väritys kertoo siitä mihin alueen linnustoarvot painottuvat, mitä tummempi punainen sävy sitä enemmän ja tiheämmässä alueella on huomionarvoisia lintulajeja (kuva 9).

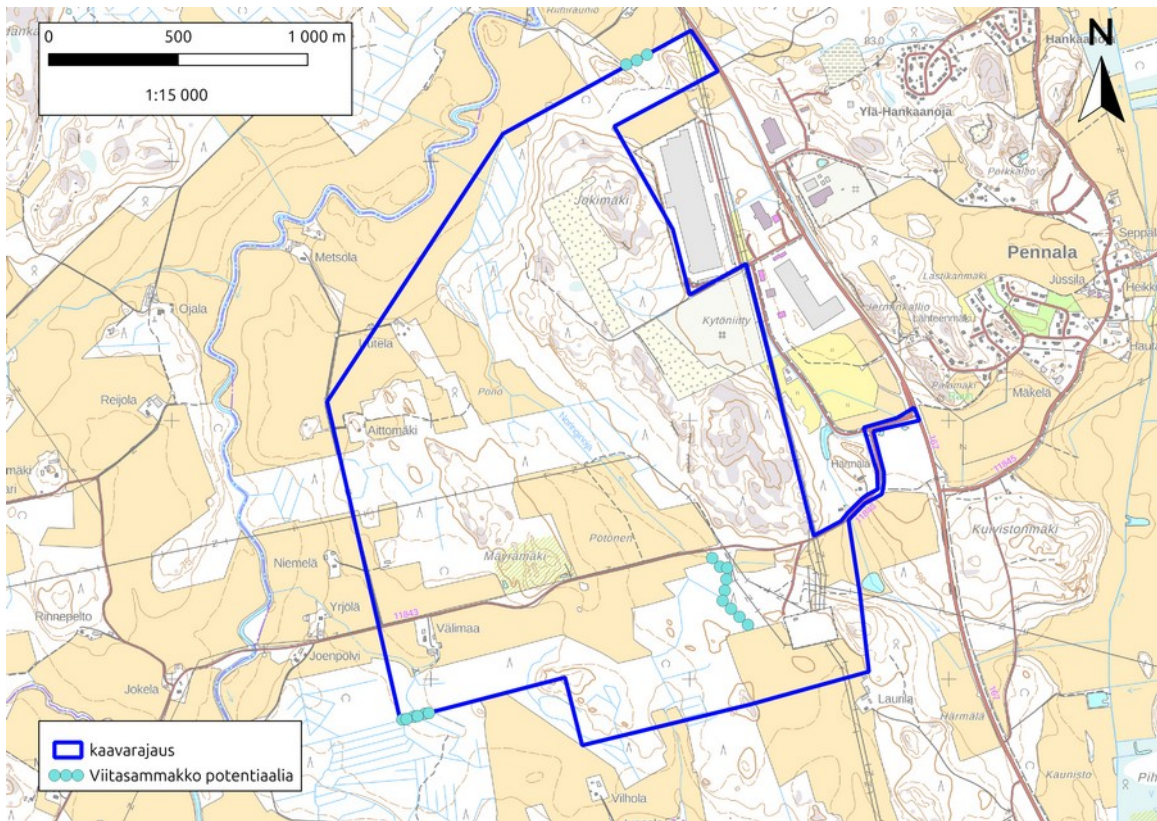
Huomionarvoisilla linnuilla on selvä tihentymä alueen keskiosan pelloilla.

Kuva 9. Huomionarvoisten lajien heatmap.

5.3 Viitasammakko

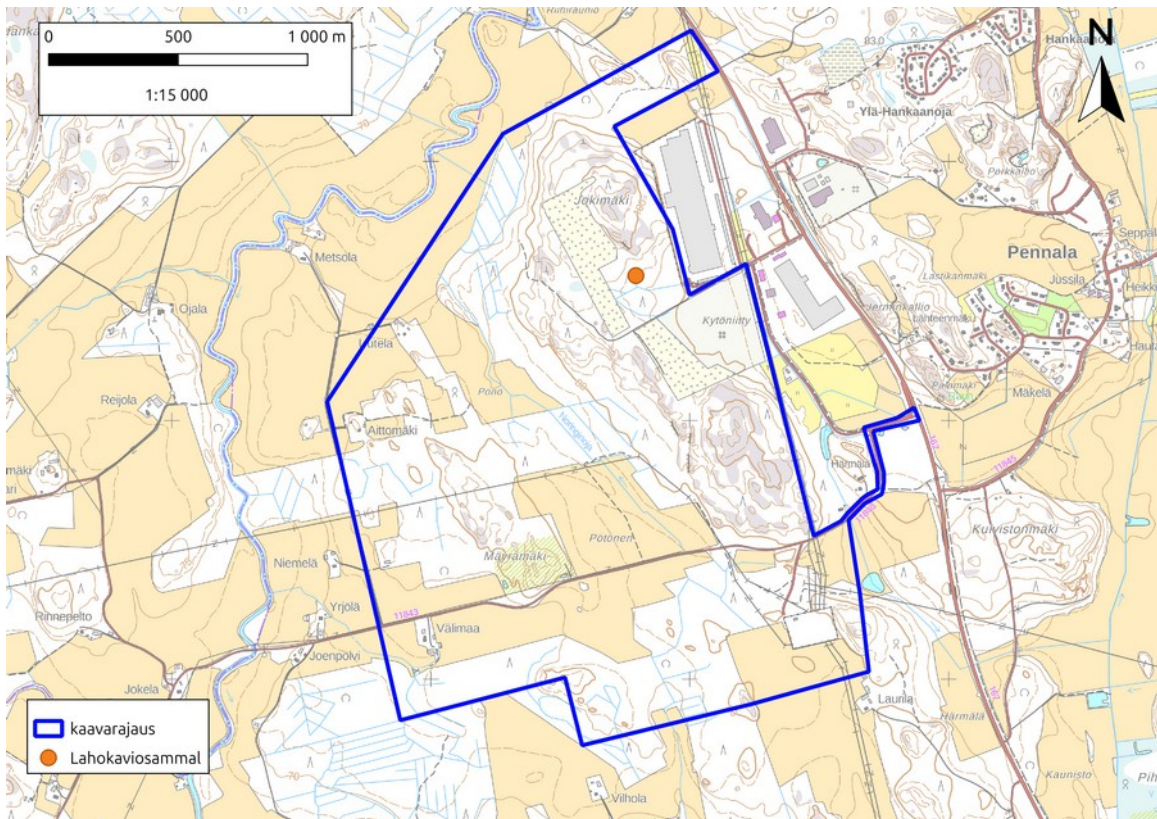
Alueelta löydettiin potentiaalisia kohteita luontotyyppiselvityksen yhteydessä. Ne esitetään kuvan 10. kartalla. Kohteet ovat uomia, joissa oli vettä myös keskikesällä. Yksi kohde sijaitsee aivan alueen pohjoisreunalla, toinen lounaisrajalla ja kolmas alueen eteläosassa sähkönsiirtoasemalta luoteeseen.

Kuva 10. Alueelta tunnistetut potentiaaliset viitasammakkoille soveltuvat kohteet.

5.5 Lahokaviosammal

Lahokaviosammalta löydettiin alueelta niukalti, vain yksi löytö, sekin soveltuneiksi arvioitujen alueiden ulkopuolelta. Valtaosa alueesta on niukkalahopuustoista ja siellä missä lahopuuta on, ne ovat enimmäkseen kasvualustoiksi lajille lahoasteeltaan liian tuoreita (=kovia) tai sammalpeitteisiä.

Kuva 11. Lahokaviosammalen havainto alueelta.

5.6 Kirjoverkkoperhonen

Lajista ei tehty havaintoja aikuisista perhosista, eikä myöskään toukkapusseista.

5.7 Luontotyytit

Selvitysalueen luontotyytit koostuvat pääosaksi erilaisista metsäluontotyypeistä. Yhteensä eri kuvioita rajattiin 103. Luontotyyppien rajaukset esitetään kuvan 12. kartalla ja raportin liitetaulukossa. Luontotyyppikuviokartassa oleva numero viittaa tähän liitetaulukoon.

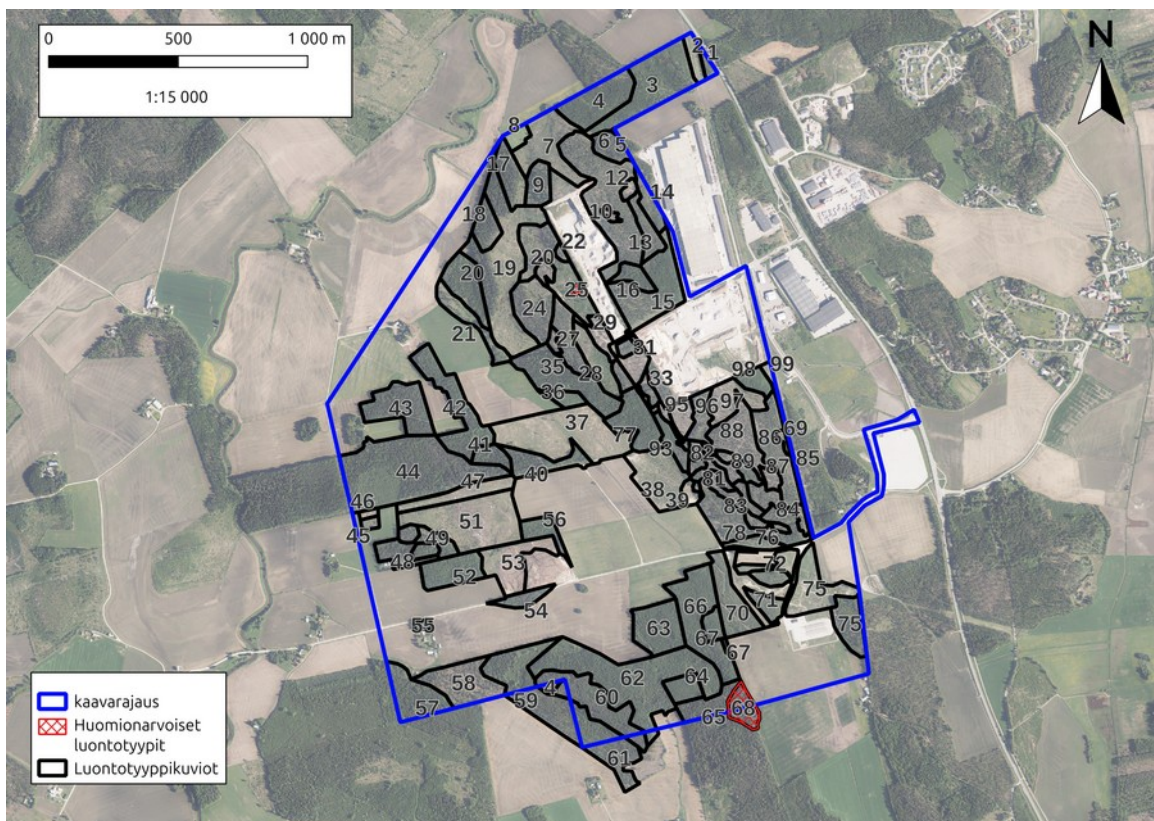
5.7.1 Uhanalaiset luontotyytit

Alueelta rajattiin kaksi luontotyyppikohdetta, joiden edustavuus on vähintään hyvä ja luonnontilaisuus ovat vähintään luokassa vähän

heikentynyt.

Myös nämä huomionarvoiset luontotyytit esitetään kuvan 12. kartalla. Luontotyyppikuvioden kuvauksissa oleva numero viittaa tähän kuviokarttaan. Luontotyyppien ominaispiirteissä on vaihtelua ja eri tyyppejä esiintyy usein pieninä laikkuina tai sekatyyppeinä.

Luontotyytin uhanalaisuusluokka on ilmaistu yleisesti käytetyllä kirjainlyhenteellä: EN erittäin uhanalainen, VU vaarantunut, NT silmälläpidettävä, DD tiedot puutteelliset eli luontotyytin uhanalaisuutta ei ole Suomessa arvioitu.

Kuva 12. Selvitysalueen luontotyytit. Huomionarvoiset kohteet on korostettu punaisella.

Kuvio 25. Ruohokorpi (EN)

Pieni sarainen ruohokorpilaikku, soistuma ojittamattomalla paikalla nuoren kasvatusmetsän keskellä. Metsälain 10§:n tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö.

Edustavuus: 3

Luonnontilaisuus: 3

Kuva 13. Kuvion 25 ruohokorpi syksyllä.

Kuvio 68. Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN)

Vanha kuusikko talousmetsään ja peltoon rajautuvalla kuviolla.

Edustavuus: 3

Luonnontilaisuus: 3

Kuva 14. Vanhan kuusikon alue kuviolla 68 liittyy ympäröivän varttuneen havupuuvältaisen kankaan kuvioihin, joilla on hyvä lahoppuujatkumo.

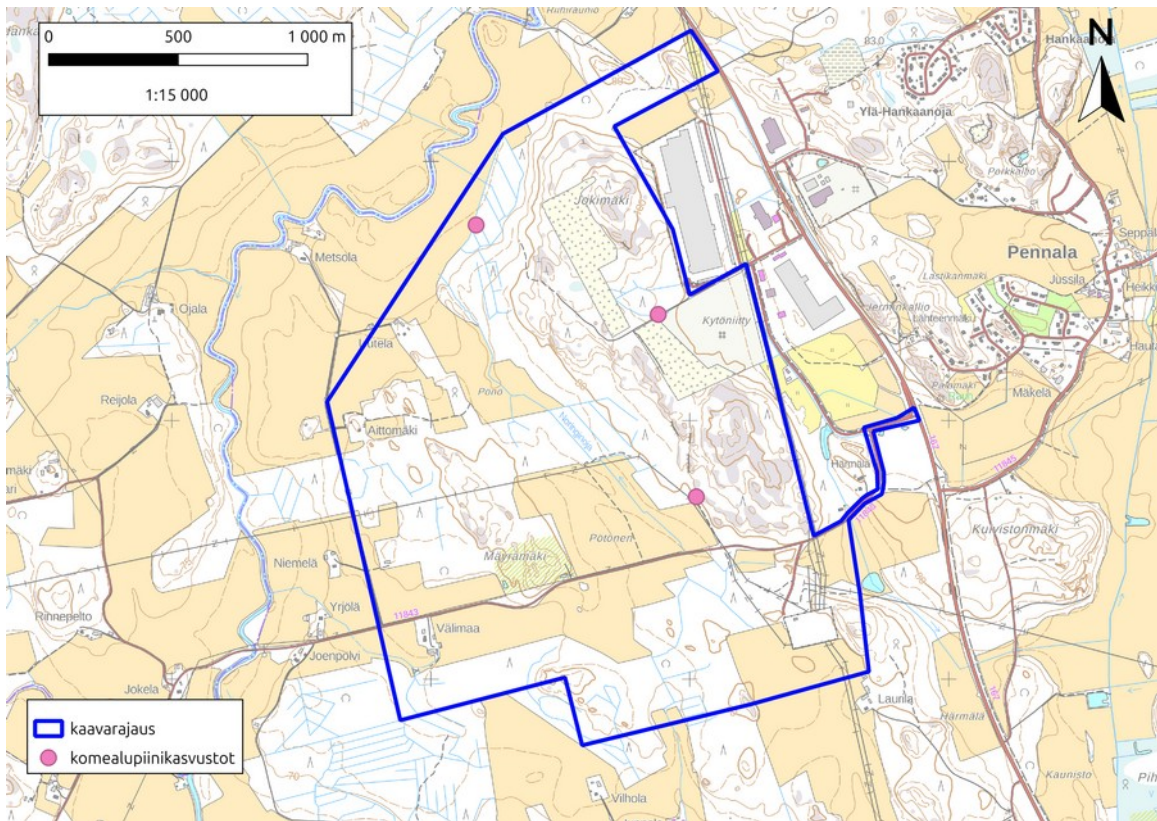
Lisäksi alueella on muutama pienialainen kohde, jolla arvioitiin olevan monimuotoisuutta tukevaa arvoa. Näitä olivat kuviot: 6, 11, 12, 87 ja 94. Kuviolla 6 (tuore kangas) on lahoppuustoa, kuvioilla 11–12 ja 87 (kuivat kankaat ja kuivahko kangas) on monipuoliset jäkäläkalliot ja kuviolla 94 (lehtomainen kangas) kostea kallioseinä, jolla runsaasti sammalia. Kaksi jälkimmäistä kuviota ovat todennäköisesti merkityksellisiä myös osana ekologista yhteyttä.

5.8 Uhanalaiset putkilokasvit

Alueelta ei tavattu uhanalaisia putkilokasveja, luonnonsuojelulaila rauhoitettuja tai luontodirektiivin putkilokasvilajeja.

5.9 Haitalliset vieraslajit

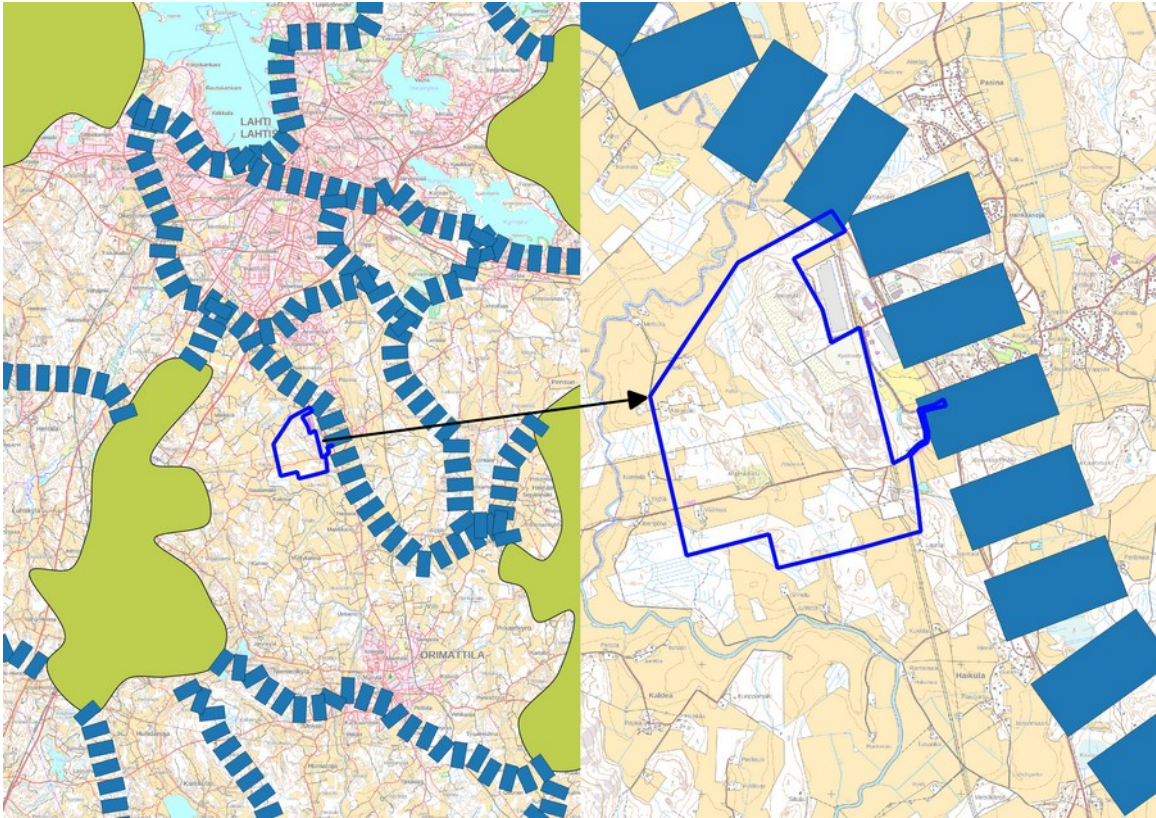
Selvitysalueelta löytyi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi määriteltyä komealupiinia. Lajin kasvustot esitetään kuvan 15. kartalla. Niitä oli kolmessa kohtaa aluetta. Haitallisia vieraslajeja voi esiintyä myös ihmisten pihdoilla, joita ei tässä selvityksessä inventoitu.

Kuva 15. Komealupiinikasvustot alueella.

5.11 Ekologiset yhteydet

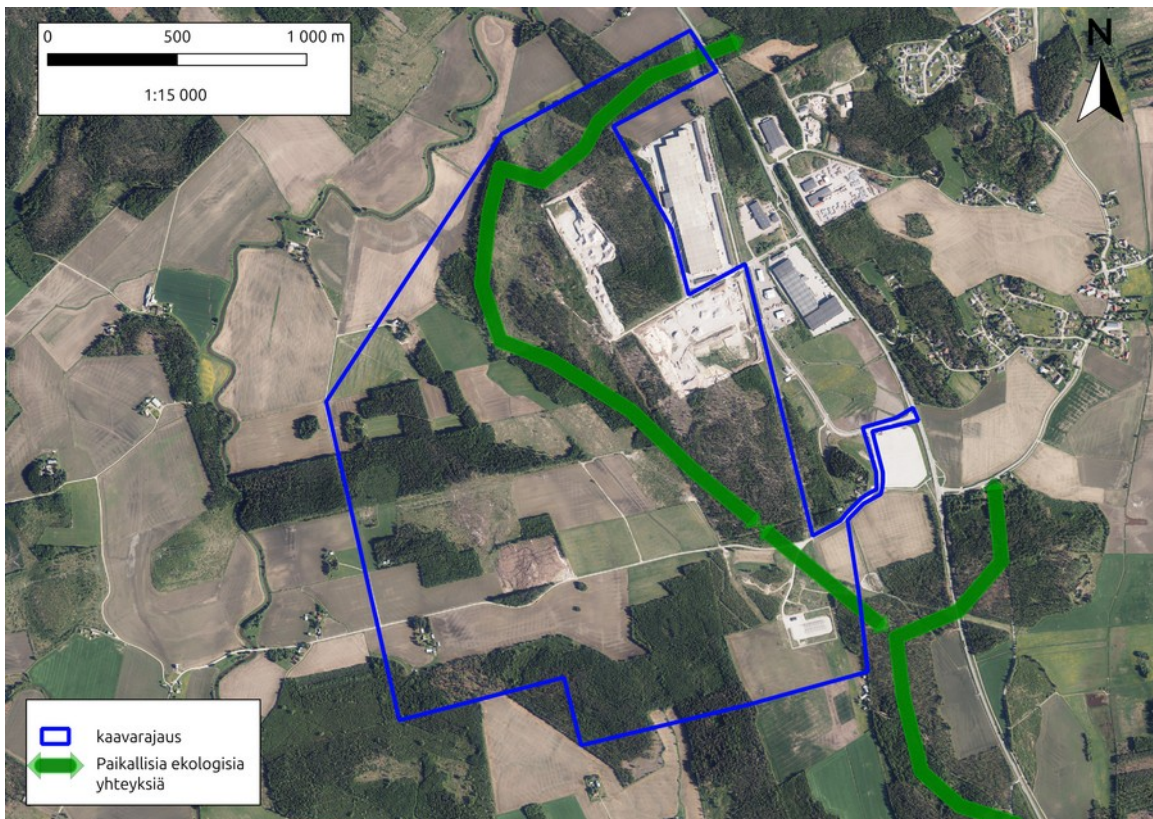
Maakuntakaavoituksen yhteydessä on tunnistettu maakunnallisia ekologisen verkoston elementtejä, joita ovat luonnonydinalueet, alle 100 hehtaarin 'sirpaleet' (yhtenäistä metsää), kulkuyhteydet ja kulkuyhteystarpeet (Ojala, 2021). Nämä aineistot esitetään kuvan 16 kartalla yhdessä selvitysalueen kanssa.

Kuva 16. Maakunnalliset yhteydet ja merkittävät luonnonydinalueet. Tunnistettu maakunnallinen yhteys on merkitty 1000 m leveällä sinisellä palkki-viivalla.

Maakunnallisen verkoston minimileveys taajamissa on 300 metriä. Ekologiset yhteydet ovat haja-asutusalueella 500 - 1000 metriä leveitä, metsäisiä yhteyksiä tai metsäketjuja (Ojala, 2021).

Lisäksi alueelta pyrittiin tunnistamaan paikallistason ekologisia yhteyksiä, jotka perustuvat enimmäkseen ilmakuvatarkasteluun. Tulokset esitetään kuvan 17. kartalla.

Kuva 17. Alueen sisäisiä, arvioituja ekologisia yhteyksiä.

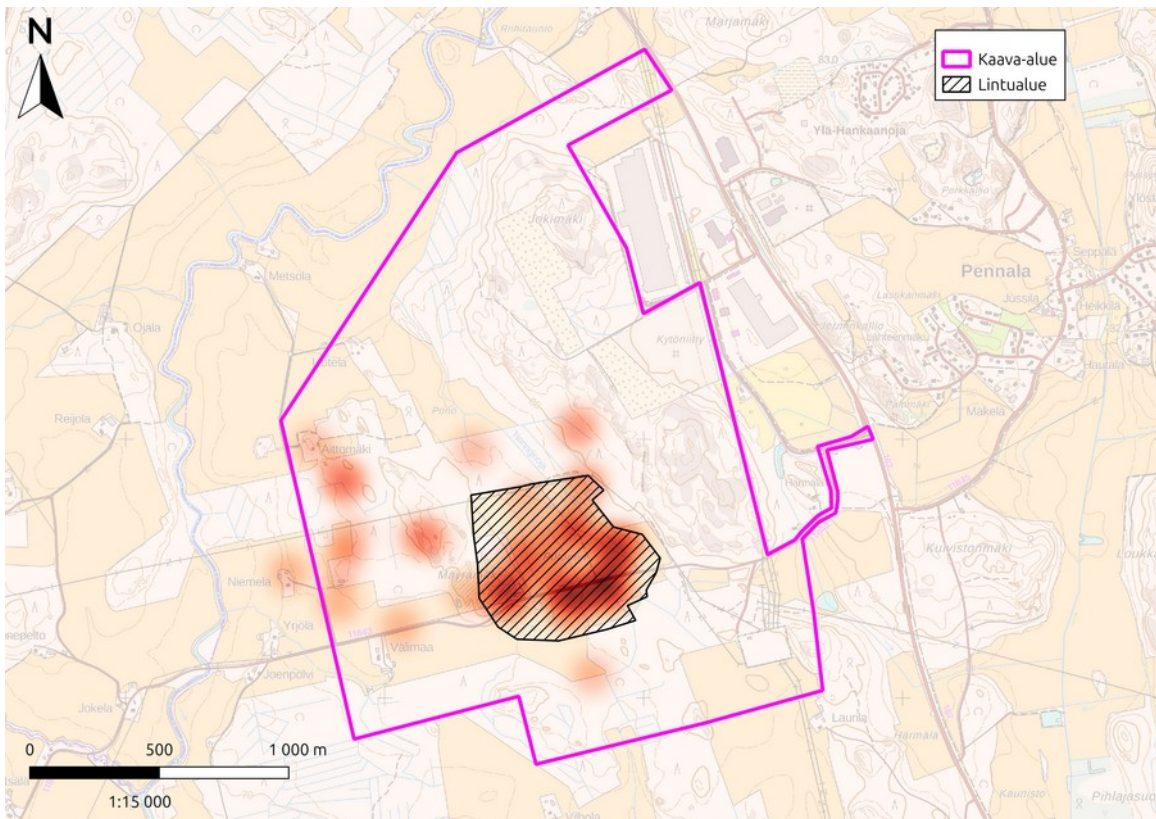
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

6.1 Liito-orava

Selvitysalueelta ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä kevään 2024 kartoituksessa. Alueella on kaksi lajille jokseenkin soveliaista metsäkuviota. Pohjoisempi sovelias alue on suositeltavaa kartoittaa keväällä 2025.

6.2 Pesimälinnusto

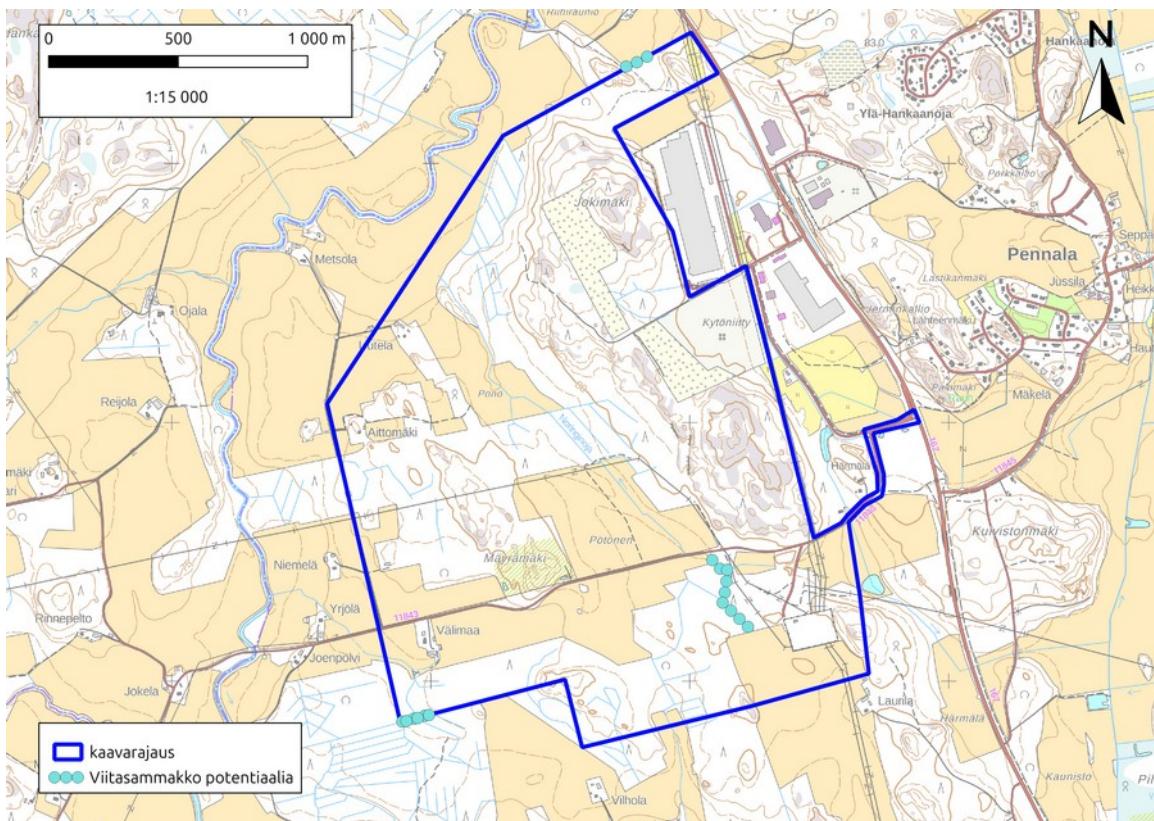
Alueelta tavattiin useita huomionarvoisia pesimälintulajeja. Niiden osalta voidaan havaita keskittymä. Tämä keskittymä suositellaan huomioitavan alueen maankäytön suunnittelussa. Mahdollisuuksien mukaan myös yksittäisten uhanalaisten lajien reviirit suositellaan huomioitavan.

Kuva 18. Selvitysalueen huomionarvoisten lajien pesimälintukeskittymä.

6.3 Viitasammakko

Lajille soveliaita kohteita löydettiin soidinajan jälkeen. Nämä kohteet on suositeltavaa inventoida kaudella 2025, jos niihin kohdistuu muuttuvaa maankäyttöä. Kohteet esitetään kuvan 19 kartalla.

Kuva 19. Viitasammakkoille potentiaalisiksi arvioidut kohteet kaava-alueella.

6.4 Lahokaviosammal

Lajia löytyi selvitysalueelta vain yhden havainnon verran kuviolta 16. Vaikka lajin erityisesti suojellun lajin status poistui kesällä 2021 luonnonsuojeluasetuksen muutoksessa, on laji edelleen uhanalainen ja luontodirektiivin II-liitteen laji. Luontodirektiivin tavoite on lajien ja luontotyyppien suotuisa suojelun taso, niiden määrällisen ja alueellisen vähenemisen pysäyttäminen. Tästä seuraa, että lajista tarvitaan tietoa, jotta sen suotuisan suojelun tasoa voidaan arvioida. Orimattilan alueelta on lajista ilmoitettu hyvin niukasti havaintoja, käytännössä tuoreita julkisia havaintoja vain yhdeltä alueelta. Orimattilan alueella asiaa ei voida arvioida vielä puutteellisen tiedon vuoksi.

Nyt löydetyt esiintymät suositellaan huomioitavan ainakin luontotyyppirajauksia nostavana lisäarvona ja huomioitavan mahdollisuuksien mukaan maankäytönsuunnittelussa.

6.5 Kirjoverkkoperhonen

Lajia ei löydetty selvitysalueelta, joten sen osalta ei ole tarpeen antaa suosituksia.

6.6 Luontotyytit ja lakikohteet

Uhanalaisten luontotyyppien huomioimisesta maankäytönsuunnittelussa ei ole suoraan säädetty laissa. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (54§) on maininta, että ”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää.”

Edustavia (erinomainen tai hyvä) ja luonnontilaisuudeltaan (luonnontilaisia tai vähän heikentyneitä) uhanalaisia luontotyyppieitä voidaan pitää kyseisen lain tarkoittamina erityisinä luonnonarvoina. Usein näihin luontotyyppieihin liittyy myös muita suojeluarvoja, kuten uhanalaisiksi luokiteltujen lintujen reviireitä, liito-oravan esiintymisen ydinalueita ja soveltuvaa elinympäristöä sekä lepakoille tärkeitä saalistusalueita.

Todennäköisesti myös muista eliöryhmistä, esimerkiksi kääväkkäistä ja selkärangattomista, löydettäisiin huomionarvoisia lajeja, mikäli niitä arvokkailla luontotyyppialueilla selvitetäisiin.

Lajisto- ja luontoarvot todennäköisesti siis kumuloituvat näille uhanalaisille luontotyypeille, josta seuraa yleensä myös luonnonsuojelulain, luontodirektiivin ja Suomen kansainvälisten sopimusten (esim. EUROBATS) noudattamisvelvoitteita, vaikka itse luontotyyppieitä ei ole suoraan suojeltu.

Edellä olevan perusteella uhanalaiset ja edustavuudeltaan erinomaiset-hyvät kohteet (luontotyyppikuviot 25 ja 68) suositellaan rajattaviksi rakentamisen ulkopuolelle, ja ne tulisi suojella tai huomioida muuten sopivin kaavamerkinnoin ja -määräyksiin.

6.7 Huomionarvoiset kasvit

Alueelta ei havaittu uhanalaisia tai muuten merkittäviä kasvilajeja. Niiden osalta ei ole siten tarvetta antaa suosituksia.

6.8 Vieraslajit

Nyt löydetyt vieraslajiesiintymät suositellaan hävitettävän. Alueen jatkosuunnittelun ja varsinkin mahdollisen rakentamisen yhteydessä on suositeltava kiinnittää huomiota vieraslajien esiintymiseen ja torjua niitä. Maamassojen käsittely vieraslajimaamassoina huomioitava hankkeessa.

6.9 Ekologiset yhteydet

Alueen sisällä kulkee vähintään paikallistason yhteys, joka on suositeltavaa huomioida alueen maankäytönsuunnittelussa.

Suosittelimme tutkimaan yhteyksien nykytilaa tarkemmin, sillä niillä liikkuvista lajeista ei ole tietoa. Kohteissa mahdollisesti tapahtuvaa eläinten liikkumista voidaan havainnoida lumijäljistä, kameroilla ja passiivisilla lepakkodetektoreilla. Yhteyden määrittelyn jälkeen on suositeltavaa arvioida sen vaikutus mahdollisella yhteydellä olevien luontotyyppikuvioiden arvotukseen. Maakunnallinen yhteys alueen ulkopuolella vaikuttaa olevan katkonainen (pellot, asutus), mutta paikallinen yhteys on vielä toistaiseksi metsäinen, joka puoltaisi sen statuksen nostamista tai liittämistä osaksi maakunnallista yhteyttä.

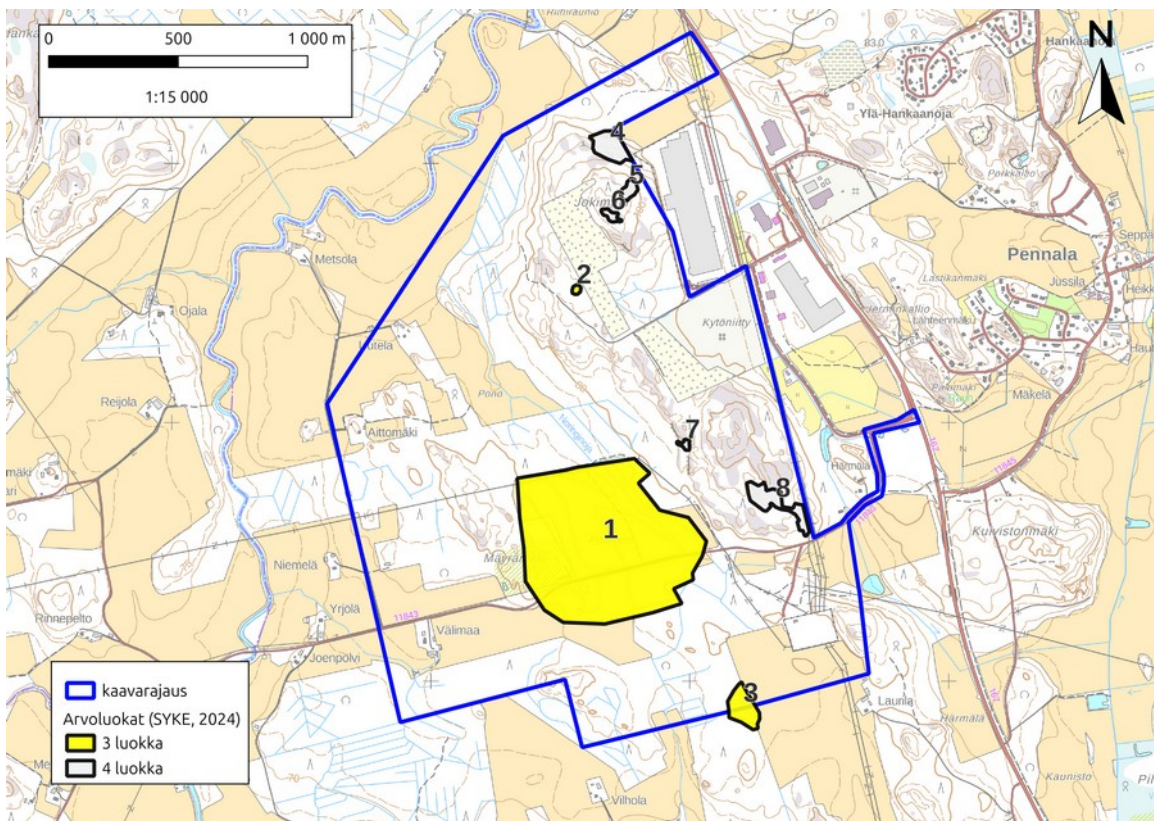
6.10 Yhteenveto

Alla esitetään yhteenvetokartta, jossa on selvitysalueen keskeisimmät luontoarvokohteet. SYKE:n luokituksen (1–4) mukaisista arvoluokista alueella on 3 ja 4 luokan kohteita eli *monimuotoisuutta turvaavia* ja *monimuotoisuutta tukevia alueita*. Luokan 1 (*lainsäädännöllä turvatut kohteet*) tai luokan 2 (*erityisen tärkeät kohteet*) ei tunnistettu tämän raportin aihepiireistä. Kolme ensimmäistä kohdetta on arvotettu luokkaan 3 ja loput luokkaan 4.

Alueen tärkeimpinä luontoarvoina ja -arvokokonaisuuksina voidaan pitää alueen pesimälinnustokohdetta (1), jolla tavattiin useampia uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja, suhteellisen pienellä alueella ja tiheästi. Kohde on pääasiassa kesantopeltoa.

Kohde 2 on aiemmin kuvattu luontotyyppikohdenumero 26, joka on pieni ruohokorpi (EN) ja kohde 3 on aiemmin kuvattu luontotyyppikohdenumero 68 vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN).

Kohteet 4–8 ovat eri tyyppisiä kangasmetsiä, joilla katsottiin olevan paikallista merkitystä alueella.

Kuva 20. Selvitysalueen luontoarvokohteet SYKE:n luokituksen mukaan.

Kaavan luontovaikutukset on suositeltavaa arvioida, jotta tiedetään, onko kaavaluonnoksella ja hankkeella mahdollisesti merkittäviä luontovaikutuksia. Luontovaikutusten arviointi voidaan tehdä erillisenä toimeksiantona tai osana suunnitteluprosessia. Jossain määrin eri hankkeissa voidaan myös pyrkiä lieventämään sen vaikutuksia, mikäli välttäminen ei ole mahdollista. Viimeisenä keinona on haitan kompensointi.

Elinympäristökuvioilla 73, 74, 76 ja 81 (luokiteltu uuselinympäristöiksi) näemme potentiaalia toimia niittylajiston (kasvit ja hyönteiset) ennallistamiskohteita, sekä potentiaalia myös pesimälinnuston kannalta mikäli aluetta muokataan monipuolisesti eri lajien kannalta.

LÄHTEET

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T. 2013: Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus. 192 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5 | 2018. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A., 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet, Helsingin yliopiston eläinmuseo. 2. painos 1988.

Lehikoinen, A., Jukarainen, A., Mikkola-Roos, M., Below, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Rusanen, P., Sirkiä, P., Tiainen, J. & Val-kama J. 2019. Linnut. Julk.: Hyvärinen E., Juslén A., Kemppainen, E., Uddst-röm, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punai-nen kirja 2019. ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. S. 263–312.

Metsäkeskus. Avoimet paikkatietoaineistot. Aineisto ladattu 28.04.2024.
[https://avoin.metsakeskus.fi/aineistot/Erityisen tarkeat elinymparistokuviot/Kunta/](https://avoin.metsakeskus.fi/aineistot/Erityisen_tarkeat_elinymparistokuviot/Kunta/)

Metsänen, T. 2024. YVA tarveharkinta Orimattilan Pennalan aurinkovoimahanke. 7.5.2024. Luontoselvitys Metsänen Oy.

Metsänen T & Tiitinen, P. 2025. Orimattilan Pennalan datacenter -alueen lepakoeselvitys 2024. Luontoselvitys Metsänen Oy. 4.3.2025. Sähköinen raportti.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Noko, L. 2004. Keskusta – Virenojan osayleiskaava. Luontoselvitys. Orimattilan kaupunki. 7.7.2004.

Noko, L. 2006. Jokimäki-eteläinen. Luontoselvitys. Orimattilan kaupunki. 5.9.2006.

SLTY, 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. Sähköinen dokumentti.
[\[https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf\]](https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf).

Plattonen, H. 1998. Pennalan–Pasinan osayleiskaava. Luontoselvitys. Orimattilan kaupunki.

Plattonen, H. & Enho, E. 2002. Pennalan–Pasinan osayleiskaava. Luontoselvitys 2001. Orimattilan kaupunki.

Vauhkonen, M. 2012. Orimattilan Pennalan osayleiskaavan muutos. Luontoselvitys 2012.

Virta, T. 2021. Päijät-Hämeen viherverkostotarkastelu. Päijät-Hämeen liitto / Ramboll Finland 9.12.2021.

Väre, H., Saarinen, J., Kurtto, A. ja Hämet-Ahti, L. (2021). Suomen puu- ja pensaskasvio.

Väre, S. 2013. Päijät-Hämeen ekologisen verkoston päivitys ja laajat yhtenäiset metsäalueet. Päijät-Hämeen liiton julkaisu A205 * 2013.

LIITTEET

Liite 1. Suomessa tavatut lepakot, niiden levinneisyys ja uhanalaisluokitus.

Liite 2. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä.

Liitetaulukko. Alueen kaikki luontotyypit.

Sähköinen liite: paikkatietoaineistot

Liite 1. Suomessa tavatut lepakot, niiden levinneisyys ja uhanalaisluokitus.

Laji	Levinneisyys	UHEX-luokka
<i>Isolepakko (Nyctalus noctula)</i>	Laikuttainen, Etelä-Suomi, muuttaja.	-
<i>Pohjanlepakko (Eptesicus nilssonii)</i>	Tavataan koko maassa. Pohjoisessa harvalukuinen.	LC
<i>Etelänlepakko (Eptesicus serotinus)</i>	Havaittu kahdesti Suomessa.	-
<i>Kimolepakko (Vespertilio murinus)</i>	Laikuttainen, Etelä-Suomi, muuttaja. Lähes jokavuotinen vieras	-
<i>Korvayökkö (Plecotus auritus)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, 63° asti.	LC
<i>Pikkulepakko (Pipistrellus nathusii)</i>	Harvalukuinen, maan etelä- ja lounaisosissa. Havaintoja myös Keski-Suomesta.	VU
<i>Kääpiölepakko (Pipistrellus pygmaeus)</i>	Äärimmäisen harvalukuinen laji maan etelä- ja lounaisosissa.	-
<i>Ripsisiippa (Myotis nattereri)</i>	Harvinainen, tavattu vain eteläisestä Suomesta.	EN
<i>Isoviikisiippa (Myotis brandtii)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, 64-65° N asti.	LC
<i>Viikisiippa (Myotis mystacinus)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, 64-65° N asti.	LC
<i>Vesisiippa (Myotis daubentonii)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, lähes 67° N asti.	LC
<i>Lampisiippa (Myotis dasycneme)</i>	Laikuttainen, Kaakkois-Suomi.	-

Liite 2. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

EU komissio on laatinut ohjeasiakirjan (2021) luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta. Ohjeessa luontodirektiivin 12 artiklan osalta sovelletaan seuraavia määritelmiä:

Lisääntymispaikat

”Lisääntymisellä” tarkoitetaan tässä yhteydessä parittelua, poikimista tai munintaa tai jälkeläisten tuotantoa, jos lisääntyminen tapahtuu suvuttomasti. ”Lisääntymispaikka” määritellään tässä alueeksi, jota tarvitaan paritteluun ja poikimiseen, ja se kattaa myös pesän tai poikimispaikan lähiympäristön, mikäli jälkeläiset ovat riippuvaisia tällaisista alueista. Joidenkin lajien osalta lisääntymispaikka sisältää myös reviirin rajausta ja puolustamista varten tarvittavat rakenteet. Suvuttomasti lisääntyvien lajien osalta lisääntymispaikka määritellään alueeksi, jota tarvitaan jälkeläisten tuotantoon. Lisääntymispaikat, joita käytetään säännöllisesti vuoden aikana tai vuodesta toiseen, on suojattava myös silloin, kun niitä ei käytetä.

Lisääntymispaikka voi näin ollen sisältää seuraavia alueita:

1. parinetsintäalueet
2. parittelualueet
3. alueet pesän rakentamiseen tai muninta- tai synnytyspaikaksi
4. poikimis- tai munintapaikat tai jälkeläisten tuotantopaikat, jos lisääntyminen tapahtuu suvuttomasti
5. munien kehitymis- ja kuoriutumisaikat
6. pesän tai poikimispaikan lähiympäristö, mikäli jälkeläiset ovat riippuvaisia tällaisista alueista
7. laajemmat elinympäristöt, jotka mahdollistavat onnistuneen lisääntymisen, myös ravinnonsaannin.

Levähdyspaikat

”Levähdyspaikoilla” tarkoitetaan tässä yhteydessä alueita, jotka mahdollistavat tietyn eläimen tai eläinryhmän selviytymisen silloin, kun ne eivät ole aktiivisia. Niiden lajien osalta, joilla on alustaan kiinnittymisvaihe, levähdyspaikaksi katsotaan kiinnityspaikka. Levähdyspaikoiksi katsotaan myös rakenteet, joita eläimet luovat levähdyspaikoiksi, kuten pesät, tunnelit ja piilot. Levähdyspaikat, joita käytetään säännöllisesti vuoden aikana tai vuodesta toiseen, on suojattava myös silloin, kun niitä ei käytetä.

Selviytymisen kannalta tärkeät levähdyspaikat voivat kattaa yhden tai useamman rakennelman ja elinympäristön, joita tarvitaan

1. lämmönsäätelyyn (esim. *Lacerta agilis* eli hietasisilisko)
2. lepäämiseen, nukkumiseen tai toipumiseen (esim. *Nyctalus leisleri* eli metsälepakko)
3. piiloutumiseen, suojautumiseen tai pakenemiseen (esim. *Macrothele calpeiana* -hämähäkki)
4. talvehtimiseen (esim. lepakkojen talvehtimispaikat ja *Muscardinus avellanarius* eli pähkinähiiren piilot).

Lepakkoesimerkkinä ohjeessa on metsälepakko (*Nyctalus leisleri*), jota ei ole toistaiseksi tavattu Suomessa. Lajin osalta todetaan sen käyttävän usein puunkoloja paitsi syksyllä soidinpaikkoina, myös lisääntymispaikkoina ”synnytysosastoina” kesäkaudella. Nämä kohteet on katsottu lisääntymispaikoiksi. Lajin levähdyspaikkoja ovat puolestaan suojat, joissa metsälepakko lepää päivisin ja horrostaa talvisin. Tällaisia ovat mm. puunkolot, rakennukset ja toisinaan luolat ja tunnelit, jotka tarjoavat lajille sopivan mikroilmaston. Lajin yksilöt käyttävät myös keinotekoisia pesäpönttöjä tms. Luontodirektiivissä tai EU-komission ympäristöasioiden pääosaston ohjeessa ei aseteta alarajaa tai ehtoja IV-liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen laajuudelle, luonnontilaisuudelle tai paikkaa käyttävien yksilöiden määrälle.

Liitetaulukko: alueen kaikki luontotyyppi ja elinympäristökuviot.

Kuvionumero	Pääryhmä	Lutu-koodi	Lutu-nimi	UHEX-luokka	Direktiiviluontotyyppi	Luonnontilaisuus	Edustavuus	Kuvaus
1	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen talousmetsä lehtomaisen kankaan pohjalla.
2	Hakkuuaukio					1	0	Sekapuustoinen taimikko lehtomaisella kankaalla sähkölinjan alla.
3	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori vaihtelevasti sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreella/lehtomaisella kankaalla.
4	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori vaihtelevasti sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreella/lehtomaisella ojitetulla kankaalla.
5	Viljelysmaa					1	0	Metsäkuuvon rajautuva viljelysmaan reuna.
6	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	NT		2	2	Havupuuvaltainen varttunut puusto tuoreella MT- kankaalla.
7	Taimikko					1	0	Havupuuvaltainen nuori taimikko tuoreella-kuivahkolla kankaalla.
8	Viljelysmaa					0	0	Peltoviljely
9	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä puolukkatyypin tuoreella kankaalla.
10	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		2	1	Varttunut havupuuvaltainen kasvatusmetsä kalliopohjaisella kankaalla.
11	Kuiva kangas	M02.04.01	Nuoret kuivat kankaat	CR		2	2	Mäntyvaltainen nuori puusto kuivalla kalliolla kankaalla.
12	Kuiva kangas	M02.04.01	Nuoret kuivat kankaat	CR		2	2	Mäntyvaltainen nuori puusto kuivalla kalliolla kankaalla.
13	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		1	1	Nuori-varttunut mäntyvaltainen tasaikäinen talousmetsä, sekapuuna kuusi.
14	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		1	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä/ taimikko, jossa mänty-koivu-puusto, sekapuuna kuusi.
15	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	2	Nuori sekapuustoinen koivuvaltainen tasaikäinen kasvatusmetsä lehtomaisella kankaalla. Idässä vaihtelevia kuvioita eri ikäisiä kuusi-koivu-sekametsäkuvioita ojitetulla kankaalla.
16	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä ojitetulla kankaalla. Puulajisuhteet vaihtelevat.
17	Hakkuuaukio					1	0	Päätihakkuuala lehtomaisella kankaalla.
18	Hakkuuaukio					1	0	Päätihakkuun alueella nuori taimikko.
19	Taimikko					1	0	Talousmetsän taimikko lehtomaisella kankaalla.
20	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori tasaikäinen kuusivaltainen talousmetsä tuoreella lehtomaisella kankaalla.
21	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		2	1	Sekapuustoinen harva metsikkö pellon reunalla.
22	Kuiva kangas	M02.04.02	Varttuneet kuivat kankaat	VU		1	0	Havupuuvaltainen kasvatusmetsä kalliopohjaisella kuivalla-kuivahkolla kankaalla.
23	Kuiva kangas	M02.04.01	Nuoret kuivat kankaat	CR		2	1	Kalliopohjalla nuorta taimikkoa ja siemenpuina mänty.
24	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		1	1	Sekapuustoinen nuori kasvatusmetsän taimikko kuivahkolla kankaalla.
25	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut tasaikäinen mäntyvaltainen talousmetsä tuoreella kankaalla.
26	Suo	S01.03	Ruohokorvet	EN	Kyllä	3	3	Pieni sarainen ruohokorpiakku, soistuma ojittamattomalla paikalla nuoren kasvatusmetsän keskellä.
27	Kuiva kangas	M02.04.02	Varttuneet kuivat kankaat	VU		2	1	Mäntyvaltainen tasaikäinen talousmetsä kalliolla pohjalla.
28	Taimikko	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		1	0	Sekapuustoinen nuori kasvatusmetsä/taimikko tuoreen kankaan pohjalla.
29	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		2	1	Varttunut mäntyvaltainen tasaikäinen talousmetsä kuivahkolla kankaalla .
30	Kuiva kangas	M02.04.01	Nuoret kuivat kankaat	CR		1	0	Nuori mäntyvaltainen taimikko ja puusto kalliopohjaisella kankaalla.
31	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		1	0	Sekapuustoinen nuori kasvatusmetsä tuoreella-kuivahkolla kankaalla
32	Hakkuuaukio					1	0	Kalliopohjainen kuivahko kangas, jossa raivattu osin kallio esiin.
33	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		1	0	Sekapuustoinen nuori kasvatusmetsä tuoreella varpukankaalla.
34	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		1	0	Pieni talousmetsän havupuuvaltainen kuvio hakkuuaukion keskellä.
35	Hakkuuaukio					1	0	Päätihakkuu kuivahkolla kalliolehtokankaalla.
36	Lehtomainen kangas	M2.01.02	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT		2	1	Kuusivaltainen varttunut tasaikäinen talousmetsä
37	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		1	0	Sekapuustoinen varttunut kasvatusmetsä lehtomaisella pohjalla.
38	Taimikko					1	0	Kuusivaltainen nuori taimikko lehtopohjalla.
39	Taimikko					1	0	Kuusen taimikko, sekapuuna koivu.
40	Joutomaa					1	0	Kostea ruohoinen joutomaa sähkölinjan alla.
41	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen lehtomainen kangasmetsä, metsätalousmaa.
42	Lehtomainen kangas	M2.01.02	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT		2	1	Varttunut sekapuustoinen lehtomainen kangasmetsä, metsätalousmaa.
43	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		2	1	Sekapuustoinen lehtomainen kangas, lähes tasaikäinen n. 50 v. puusto.
44	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU		2	2	Sekapuustoinen varttunut puusto tuoreella kankaalla
45	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	NT		2	1	Nuori tasaikäinen sekapuustoinen tuore kangas.
46	Hakkuuaukio	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		1	0	Nuori tasaikäinen sekapuustoinen talousmetsän taimikko kalliopuhjaisella lehtomaisella kankaalla.
47	Hakkuuaukio					1	0	Sähkölinjan alla sekapuustoinen taimikko .
48	Hakkuuaukio					1	0	Sähkölinjan alla heinäinen avohakkuuala lehtomaisen kankaan pohjalla.
49	Tuore kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut sekapuustoinen talousmetsä tuoreella/lehtomaisella kankaalla.
50	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut koivikko lehtomaisella kankaalla.
51	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		1	0	Nuori tasaikäinen sekapuustoinen talousmetsän taimikko

Kuvionumero	Pääryhmä	Lutu-koodi	Lutu-nimi	UHEX-luokka	Direktiiviluontotyyppi	Luonnontilaisuus	Edustavuus	Kuvaus
52	Taimikko					1	0	Lehtomaisen kankaan pohjalla nuori istutettu kuusen taimikko, lisäksi koivut, mänty, ahopaju
53	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä lehtomaisen kankaan pohjalla.
54	Hakkuuaukio					1	0	Lehtomaisen kankaan pohjalla avohakkuu, sekapuustoinen taimikko.
55	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		2	2	Kangasmetsäsaareke maantien ja avohakkuun välissä.
56	Tuore kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvallaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		1	1	Varttunut sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreen kankaan pohjalla.
57	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	0	Nuori havennettu kasvatusmetsä tuoreella lehtomaisella kankaalla.
58	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori -varttunut sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreella kankaalla.
59	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreella/lehtomaisella kankaalla. Ylispuuna mänty, sekapuuna koivu, toinen jakso nuori kuusi.
60	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen tasaikäinen kasvatusmetsä tuoreella/lehtomaisella kankaalla. Idässä varttuneempaa koivu-kuusi kasvatusmetsää.
61	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut tasaikäinen mäntyvaltainen kasvatusmetsä tuoreella kankaalla.
62	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvallaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut sekapuustoinen tasaikäinen kasvatusmetsä lehtomaisella kankaalla.
63	Lehtomainen kangas	M02.01.02	Varttuneet havupuuvallaiset lehtomaiset kankaat	NT		2	1	Varttunut n.40v kuusi-koivu kasvatusmetsä tuoreella lehtomaisella kankaalla.
64	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuoren koivun ja kuusen kasvatusmetsä lehtomaisella kankaalla.
65	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvallaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		1	1	Hakkuuaukiolla nuori koivikko, kuusen taimikko toisessa jaksossa.
66	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat	VU		2	1	Tasaikäinen varttunut kuusikko.
67	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori tasaikäinen sekametsä
68	Tuore kangas	M2.02.03	Vanhat havupuuvallaiset tuoreet kankaat	EN		3	3	Vanha kuusikko talousmetsään ja peltoon rajautuvalla kuviolla.
69	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori tasaikäinen lehtipuuvaltainen sekametsä
70	Lehtomainen kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvallaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori tasaikäinen talosmetsä, koivikko
71	Viljelysmaa					0	0	Peltoviljelmä sähkölinjan alla.
72	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	2	Nuori tasaikäinen sekametsä tuoreen/ lehtomaisen kankaan pohjalla.
73	Uuselinympäristöt					0	2	Sähkölinjan alapuolella viljelysmaahan rajatuva rehevä pienruohoniitty, kivennäismaapohjalla.
74	Uuselinympäristöt					0	2	Peltoviljelmän ja metsätalouden reunoja kiertävä heinäinen ja ruohoinen niitty.
75	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä
76	Uuselinympäristöt					0	2	Ostaint kalloppohjainen pientuohoniitty sähkölinjan alla.
77	Kuiva lehto	M01.02.01	Kuivat keskiravinteiset lehdot	NT		2	1	Nuori koivuvaltainen lehto paikoin paahteisella kalloppohjalla. Metsänkäsittelyn jälkiä näkyvissä, vanha puusto puuttuu.
78	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Sekapuustoinen, kuusivaltainen nuori metsikkö.
79	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori kuusi-koivu sekametsä lehtomaisen kankaan pohjalla
80	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		2	1	Varttunut-nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä kallio pohjaisella kuivahkolla kankaalla.
81	Uuselinympäristö					0	2	Ketomainen ruohoinen kasvillisuus voimajohtokentän alla.
82	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat	VU		2	1	Varttunut sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreen kankaan pohjalla. Paikoin kallioinen maasto.
83	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		2	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä puolukkatyyppin kuivahkolla kankaalla.
84	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Tasaikäinen nuori sekapuustoinen kangas kallioisella pohjalla. Riistapolku kuviolla.
85	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		2	1	Nuori sekapuustoinen kasvatusmetsä puolukkatyyppin kuivahkolla kankaalla.
86	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Pienialaisesti vaihteleva tuoreen-kuivahkon kankaan pohja, nuori sekapuustoinen tasaikäinen talousmetsä.
87	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		3	2	Varttunut sekapuustoinen kasvatusmetsä kallio pohjaisella kuivahkolla kankaalla.
88	Taimikko					1	1	Sekapuustoinen taimikko sähkölinjan alla lehtomaisen–tuoreen kankaan pohjalla.
89	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		2	1	Kuivahkon kankaan pohjalla nuori havupuuvaltainen tasaikäinen puusto, jossa myös koivua.
90	Tuore kangas	M2.02.02	Varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat	VU		2	1	Nuori-varttunut sekapuustoinen kasvatusmetsä tuoreen kankaan pohjalla.
91	Kuiva kangas	M02.04.02	Varttuneet kuivat kankaat	VU		2	1	Pienialaisesti vaihteleva kuivan-kuivahkon kankaan pohja, nuori havupuuvaltainen tasaikäinen puusto, jossa myös koivua.
92	Kuivahko kangas	M2.03.02	Varttuneet kuivahkot kankaat	EN		2	1	Havupuuvaltainen nuori kasvatusmetsä kuivahkolla- kuivalla kankaalla.
93	Tuore kangas	M2.02.04	Varttuneet lehtipuuvallaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat	VU		1	1	Tasaikäinen nuori koivikko tuoreella lehtomaisella kuviolla.
94	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		3	2	Pieni ruohoinen pienaukko kalliomaston keskellä. Hirvieläinten kulkuväylä ja lepopaikka kallon suojaisessa ja ruohoisessa painanteessa. Valuvavetisellä kallionseinämällä runsaasti sammalia.
95	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Sekapuustoinen nuori talousmetsä kallon reunassa
95	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		2	1	Tasaikäinen nuori mäntykangas
97	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		2	1	Kallio pohjalla harva havupuuvaltainen nuori puusto, sekapuuna koivu.
98	Kuiva kangas	M02.04.01	Nuoret kuivat kankaat	CR		2	1	Tasaikäinen nuori mäntykangas
99	Kuivahko kangas	M2.03.01	Nuoret kuivahkot kankaat	EN		1	0	Hakkuuaukio kallioisella kuivahkolla kankaalla
100	Tuore kangas	M2.02.01	Nuoret tuoreet kankaat	VU		2	1	Sekapuustoinen nuori talousmetsä tuoreella kankaalla
101	Taimikko					1	0	Mäntyvaltainen taimikko kalliolla
102	Lehtomainen kangas	M2.01.01	Nuoret lehtomaiset kankaat	VU		2	1	Nuori koivuvaltainen kasvatusmetsä tuoreen lehtomaisen kankaan pohjalla.

Orimattilan Pennalan datacenter -alueen lepakkoesiselvitys 2024

Timo Metsänen & Pirkko Tiitinen
4.3.2025

LUONTOSELVITYS
Metsänen

1 JOHDANTO.....	3
2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS.....	4
3 LEPAKOIDEN PIILOT.....	5
4 RAKENTAMINEN JA LEPAKOT.....	5
5 LÄHTÖAINEISTOT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT.....	6
5.1 Olemassa olevat lepakkotiedot ja -selvitykset.....	7
5.2 Esiselvityksen kaukokartoitustyöt.....	7
5.3 Esiselvityksen maastotyöt.....	8
5.4 Epävarmuustekijät.....	9
6. KOHTEIDEN LUOKITTELU LEPAKKOPOTENTIAALIN MUKAAN.....	9
7 TULOKSET.....	10
7.1 Rakennusten potentiaali.....	10
7.2 Luonnonpiilojen potentiaali.....	11
7.3 Potentiaaliset ympäristöt.....	12
7.4 Päiväpiilot rakennuksissa.....	13
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET.....	14
LIITTEET.....	16
LÄHTEET.....	16

Kannen kuva: Lepakoiden papanoita vintillä hämähäkinseitissä © Pirkko Tiitinen, 2024.

Karttojen pohjakartat © Maanmittauslaitos ja Openstreetmap, 2024.

1 JOHDANTO

Fortum Power and Heat Oy suunnittelee datakeskusalueen rakentamista Orimattilassa sijaitsevalle Pennalan alueelle. Hankealueelle ja sen ympäristöön laaditaan osayleiskaava, jonka pinta-ala on noin 345 hehtaaria.

Fortum tilasi alkukevästä 2024 Luontoselvitys Metsäselmä alueelle lepakkoesiselvityksen, johon sisältyi alueella sijaitsevien rakennusten ulkoarviointi, mahdollisten muiden päiväpiilopaikkojen ja talvehtimispaikkojen esiselvitys sekä lepakoille potentiaalisten saalistusalueiden rajaaminen maastokatselmuksen, ilmakuvien ja muun olemassa olevan tiedon perusteella. Loppukaudesta työtä täydennettiin myös potentiaalisten rakennusten sisätarkastuksilla. Tässä raportissa esitetään lepakkoesiselvityksen tulokset ja annetaan suositukset jatkoselvitystarpeista, muut luontoselvitykset on raportoitu erikseen (Metsänen & Tiitinen, 2025).

Selvityksen maastotöistä ja raportoinnista vastasivat luontokartoittaja (eat) Pirkko Tiitinen ja ympäristösuunnittelija (AMK) ja luontokartoittaja (eat) Timo Metsänen. Maastotyöt alueella tehtiin huhti–marraskuussa 2024.

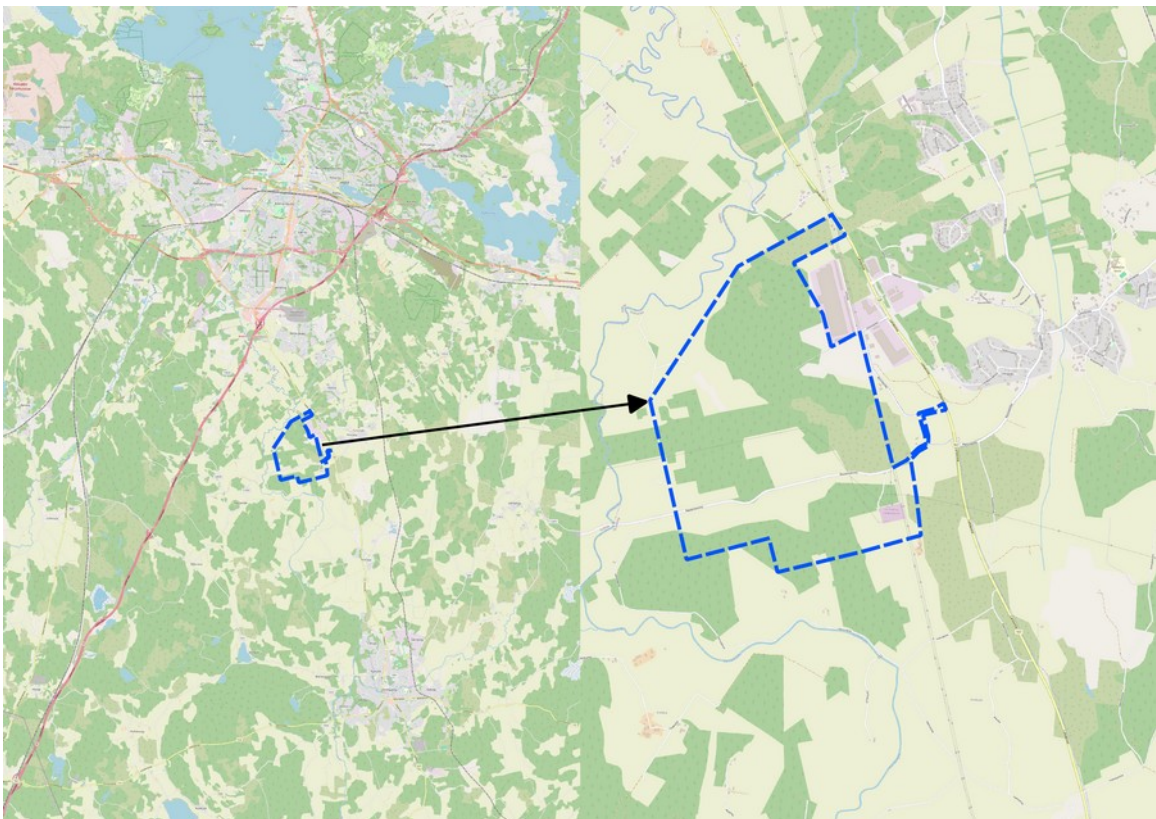
Kaikki Suomessa tavatut lepakot kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV a) lajeihin. Luonnonsuojelulaki kieltää luontodirektiivin liitteen IV a) lajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämisen. Suomi on myös ratifioinut EUROBATS-sopimuksen jonka mukaan muun muassa lepakoiden tärkeät ruokailualueet tulisi ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Liitteenä on tietotaulukko ([liite 1](#)) Suomessa tavatuista lepakoista, niiden levinneisyydestä ja uhanalaisluokituksesta sekä EU:n komission ohje lisääntymis- ja levähdyspaikan tulkinnasta ([liite 2](#)).

Rakentaminen ja maankäyttö voi vaikuttaa lepakoihin suoraan ja välillisesti. Suoria vaikutuksia tulee lepakoiden päiväpiiloihin kohdistuvista toimista (esim. kolopuiden kaataminen, rakennuksen purkaminen), välillisiä elinympäristöjen pirstoutumisesta ja saalistusalueiden häviämisestä sekä estevaikutuksesta lepakoiden liikkumiselle ([BCT, 2016](#)). Vaikutuksia voidaan ehkäistä ja vähentää tarkalla tiedolla ja käyttämällä sitä suunnittelussa.

2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Pennala sijaitsee Orimattilassa, Päijät-Hämeessä ja alue sijoittuu eteläboreaaliselle kasvillisuusvyöhykkeelle, Lounaismaan eli Vuokkovyöhykkeen metsäkasvillisuusalueelle. Alueen tarkempi sijainti on Pennalan kylän ja Lahdentien (167) länsipuolella. Suunnittelualue koostuu metsistä, pelloista ja maa-ainesten ottoalueesta sekä sähkönsiirtoasemasta. Asutus on rajattu hankealueen ulkopuolelle, mutta kaava-alue on laajempi ja sisältää myös asutusta.

Alla on esitetty kohteen sijainti ja kaava-alueen rajausta OpenStreetMap -karttapohjalla (Kuva 1).

Kuva 1. Alueen sijainti ja selvitysalueen rajausta.

3 LEPAKOIDEN PIILOT

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan karkeasti jaotellen jakaa kesä- ja talviaikaisiin piiloihin.

Kesäisin lepakoita tavataan monenlaisista piilopaikoista. Ne päivehtivät rakennuksissa, puiden koloissa, kaarnan alla, linnunpöntöissä ym. lämpöisissä ja ahtaissa paikoissa, joissa ovat turvassa pedoilta. Pääasiassa naaraiden muodostamat lisääntymisyhdyskunnat voivat käsittää muutamia, jopa kymmeniä tai harvoin satoja yksilöitä. Tyypillisimmin tällainen lisääntymisyhdyskunta löytyy rakennuksesta. Kesäöisin lepakot levittäytyvät saalistamaan pääasiassa päivehtimispaikkojen lähialueelle, mutta saattavat käydä myös jopa kilometrien päässä hyvillä ruoka-apajilla (Lappalainen 2003, Vihervaara ym. 2008).

Talvella lepakot puolestaan hakeutuvat olosuhteisiin, joissa horrostaminen onnistuu. Tärkeää lepakoille on lämpötilan pysyminen pääasiallisesti plusasteiden puolella, vedottomuus ja riittävä kosteus. Suomen lepakoiden talvehtimispaikat tunnetaan toistaiseksi puutteellisesti, mutta hyviä paikkoja ovat muun muassa kellarit, bunkkerit, luolat ja maanalaiset louhokset. Todennäköisesti lepakoita talvehtii myös kallionhalkeamissa, pirunpelloissa ja rakkakivikoissa sekä muissa vastaavissa paikoissa, joissa kolot ja raot johtavat maan alle aina routarajan alapuolelle saakka. Soidin- ja talvipiilojen ratkaiseva rooli paikallisten lepakko-yhteisöjen perinnöllisen aineksen vaihtumisessa ja sekoittumisessa on tiedetty jo kauan. Loppusyksyn soidin ja parittelukauden alku voi tapahtua joko samassa tilassa kuin talvihorros tai erillisessä soidinpiilossa.

Suomessa lepakoiden päiväpiilojen inventoinnit puustoisilla alueilla ovat toistaiseksi olleet melko harvinaisia, mutta ne ovat yleistymässä. Luonnon piilojen esiselvitystä suositellaan myös uusissa keväällä 2023 julkaistuissa Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen kartoitusohjeissa ([SLTY, 2023](#)).

4 RAKENTAMINEN JA LEPAKOT

Erilaisen rakentamisen negatiivisiin vaikutuksiin lepakoille on herätty Suomessa noin kaksikymmentä vuotta sitten. Nykyään peruskartoituksia tehdään jo melko säännöllisesti hankkeisiin liittyen, mutta pitkäaikaiset seurannat ja kattavat tutkimukset Suomesta puuttuvat yhä lähes kokonaan. Aluekohtaisten selvitysten vertailua ja suhteuttamista

vaikeuttaa kartoitusmenetelmien kirjo, tiedon hajanaisuus ja aukkoisuus. Ulkomaisista tutkimuksista on kuitenkin johdettavissa erilaisia vaikutuksia, joita rakentamisella todennäköisesti on myös Suomessa.

Rakentaminen, remontointi ja metsänhakkuut voivat vaikuttaa lepakoihin monilla tavoilla. Bat Conservation Trust on verkkosivuillaan listannut seuraavia asioita (vapaa suomennos):

- Lisääntymispaikkojen, päiväpiilojen ja talvehtimispaikkojen häviäminen tai heikentyminen
- elinympäristöjen pirstoutuminen estevaikutuksen vuoksi
- liikkumisreittien katkeaminen
- valaistuksen häiriövaikutus
- epäsäännöllinen liike- ja äänivaikutus
- saalistusalueiden heikentyminen

Valoherkkiä, yleisistä lajeista, ovat kaikki siipat (*Myotis*) ja todennäköisesti myös korvayökkö ([Fure, A. 2012](#)).

Lepakot ovat pitkäikäisiä, niillä on normaalioloissa pieni aikuiskuoletisuus ja pieni poikastuotto suhteessa muihin samankokoisiin nisäkkäisiin (Lappalainen, LUOMUS 2015). Tällaisilla lajeilla suhteellisesti pienikin kuoleisuuden lisääntyminen voi aiheuttaa pitkällä aikavälillä merkittäviäkin populaatiovaikutuksia. Suomen, Päijät-Hämeen tai Orimattilan seudun lepakkomääristä ei ole olemassa edes suuntaa antavia arvioita. Tällä hetkellä populaatiotason vaikutuksia ei voida arvioida puutteellisen tiedon vuoksi. Suomeen olisi kiireellinen tarve järjestää seurantoja ja tutkimuksia, joista saataisiin muun muassa tuulivoima- ja maankäyttösuunnittelun kipeästi tarvitsemaa tietoa lepakosta.

5 LÄHTÖAINEISTOT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Alueen lepakosta tehtiin esiselvitys, jossa arvioitiin ja luokiteltiin alueen rakennusten lepakkopotentiaalia, maastotöinä etsittiin lepakoiden potentiaalisia päiväpiiloja ja eri ympäristöjen potentiaalia lepakoiden saalistusalueina arvioitiin perustuen olemassa oleviin aineistoihin sekä asiantuntija-arviona. Lisäksi tarkastettiin mahdolliset olemassa olevat havainnot Lajitie-

tokesuksesta.

Esiselvitysten tulosten perusteella alueelta tilattiin jatkoselvitys, jossa tarkastettiin yhdeksän rakennusta sisältä marraskuussa 2024. Rakennuksien sisätarkastuksissa arvioitiin sen soveltuvuutta lepakoille ja etsittiin lepakoiden jättämiä merkkejä (lähinnä papanat). Rakennustarkastus suoritettiin 26.11.2024. Työskentelyssä pyrittiin tarkastamaan rakennuksen sellaiset osat, joita lepakot tyypillisesti käyttävät. Tällaisia ovat muun muassa kurkihirsien alustat sekä ahtaat ja lämpimät kohdat.

5.1 Olemassa olevat lepakkotiedot ja -selvitykset

Alueelta ei ollut ilmoitettuja havaintoja Lajitietokeskukseen. Lepakot eivät ole sisältyneet alueella aiemmin tehtyihin luontoselvityksiin. Ainoa maininta lepakoista on Vauhkonen (2012) Pennalan osayleiskaavan luontoselvityksessä, jossa kirjoitetaan niiden esiintymisen Pennalan alueella olevan todennäköistä.

5.2 Esiselvityksen kaukokartoitustyöt

Eri ympäristöjen potentiaalia arvioitiin lepakoille eri aineistoin, joista yhdessä tehtiin asiantuntija-arviota alueen soveltuvuudesta lepakoille. Näitä aineistoja olivat:

- Metsävara-aineisto
- LUKE:n liito-oravamallinnus
- Zonation analyysin rasterikartat monimuotoisuudelle arvokkaista metsistä
- Väylän siltarakenteiden (myös alikulkujen) paikkatietoaineisto
- Maanmittauslaitoksen ilmakuvat

Metsävara-aineisto kertoo muun muassa metsän ikärakenteesta (vanhoissa metsissä potentiaalisesti enemmän kolopuita), liito-oravamallinnus myös kolopuista sekä lehtipuun määrästä, joka korreloi usein lepakkomäärien kanssa, Zonation analyysi nivoo yhteen useita erilaisia muuttujia monimuotoisuudesta ja todennäköisesti indikoi myös suurempia lepakkotiheyksiä. Siltarakenteet voivat olla lepakoiden liikkumisen ja jopa päivehtimisen kannalta oleellisia rakenteita. Ilmakuvilla varmistettiin metsän laatua, mikäli metsävara-aineisto ei kattanut tarkastelukohdetta.

Lisäksi käytössä olivat Orimattilan kaupungin RHR-aineistot (Rakennus- ja

huoneistorekisteri) joista saatiin tieto rakennusten tyypistä ja rakennusvuodesta.

5.3 Esiselvityksen maastotyöt

Luontoselvitystöiden (erityisesti liito-oravakartoituksen) yhteydessä tehtiin inventointia, jossa paikannettiin lepakoille potentiaalisia kesäisiä päivehtimispaikkoja. Piilot voivat olla tikkojen tekemiä koloja, repsottavia kaarnan alustoja, linnunpönttöjä ja halkeamia puissa.

Puissa olevien potentiaalisten päiväpiilojen etsintä ja paikannus tehtiin alueella kulkemalla läpi kaikki metsäiset osat ja samalla havainnoiden lepakoille potentiaalisia luonnonkoloja ja linnunpönttöjä. Löydetyt kohteet paikannettiin älylaitteen GPS:llä ja tallennettiin QField -ohjelmalla paikkatiedoksi. Kohteet luokiteltiin kolmeen luokkaan, sen perusteella pystytäänkö ne todennäköisesti tarkastamaan kiipeämällä (kyllä, ei ja epävarma) ja piilon päätyypin perusteella (kolot, pöntöt, raot).

Samalla käynnillä arvioitiin myös alueiden yleistä mahdollista merkitystä lepakoille saalistusalueina ja/tai siirtymäreittinä. Saalistusalueiden ja siirtymäreittien arviointi perustui asiantuntija-arvioon, jossa huomioitiin muun muassa alueen puuston rakennetta, lineaaristen maisemaelementtien sijainnit ja muodot sekä niitä katkovat elementit.

Lepakoille potentiaalisia rakennuksia, joissa ne voisivat päivehtiä tai lisääntyäkin, hahmoteltiin aluksi Orimattilan kaupungin rakennustiedoista. Myöhemmin alueen luontoselvityksien yhteydessä ja erikseen kaikki rakennukset luokiteltiin ulkoarvioinnin perusteella kolmeen luokkaan arvioidun lepakkopotentiaalain perusteella (hyvä–kohtalainen–heikko). Arvioon vaikuttavat mm. rakennuksen ikä tai oletettu ikä, erilaisten rakojen tai oletettujen rakojen olemassa olo, auringon lämmitysvaikutus, varjostus sekä soveltuvien saalistusalueiden läheisyys. Arvioinnin tulokset on esitetty kappaleessa 6.

Lepakoille potentiaalisia rakennuksia, joissa ne voisivat päivehtiä tai lisääntyäkin, hahmoteltiin aluksi Orimattilan kaupungin rakennustiedoista. Myöhemmin alueen luontoselvityksien yhteydessä ja erikseen kaikki rakennukset luokiteltiin ulkoarvioinnin perusteella kolmeen luokkaan arvioidun lepakkopotentiaalain perusteella (hyvä–kohtalainen–heikko). Arvioon vaikuttavat mm. rakennuksen ikä tai oletettu ikä, erilaisten rakojen tai oletettujen rakojen olemassa olo, auringon lämmitysvaikutus, varjostus sekä sovel-

tuvien saalistusalueiden läheisyys. Arvioinnin tulokset on esitetty kappaleessa 6.

5.4 Epävarmuustekijät

Lähtöaineistoa (metsävara-aineisto) ei ole kerätty lepakoille potentiaalisten alueiden tunnistamiseksi ja aineistossa voi olla virheitä tai päivitysviivettä.

Luonnonpiilojen etsintä on haastavaa ja esimerkiksi kaikkia potentiaalisia koloja ja rakoja ei ole mahdollista havaita maasta käsin.

Potentiaalisten alueiden tai rakennuksien tunnistamiseen ei ole vielä olemassa systemaattisia tekijöitä, joita olisi tutkittu, vastaavatko ne todellisuutta. Luokittelu on siten vielä kokeellista. Tuoreessa suomalaisessa tutkimuksessa ([Meramo, Vasko, Pietikäinen, Laine, Ovaskainen & Lilley, 2025](#)) on todettu lepakoiden lajirikkauden olevan suurimmillaan 'vanhoissa metsissä'. Tutkimuksen 'vanhan metsän' ikäraja-arvona käytettiin 80 vuotta. Tämä vastaa melko hyvin kehitysluokan 04 keskiarvoa ([MML, 2021](#)).

6. KOHTEIDEN LUOKITTELU LEPAKKOPOTENTIAALIN MUKAAN

Selvitysalueen eri elinympäristöjä ja rakennettuja alueita luokiteltiin lepakoiden kannalta kahteen luokkaan niiden potentiaalisuuden perusteella. Luokat:

- 1) Korkea
- 2) Hyvä

Olemassa olevien aineistojen perusteella potentiaalisimmiksi kohteiksi arvioitiin metsävara-aineiston kehitysluokan 04 (metsätaloustermein uudistuskypsät) metsät. Lisäksi luokkaan poimittiin mukaan potentiaalisten rakennusten keskittymiä. Tästä aineistoista luotiin ensimmäinen luokka '*Korkea*'.

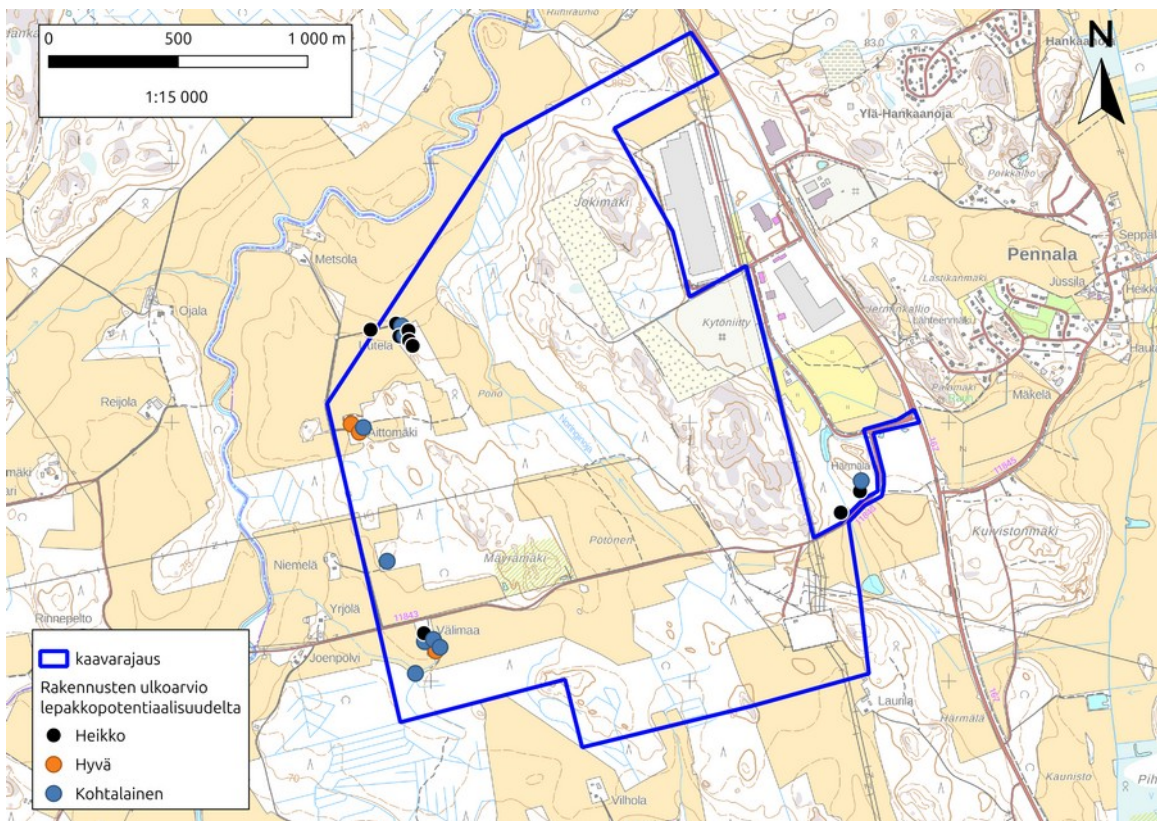
Seuraavaan luokkaan, '*Hyvä*' otettiin mukaan metsävara-aineiston kehitysluokan 03 (metsätaloustermein varttunut kasvatusmetsikkö) kolme rehevintä metsätyyppiä (lehdot, lehtomaiset kankaat ja tuoreet kankaat) ja potentiaalisia saalistusalueita ja siirtymäreittejä vesistöjen tuntumasta.

- Luokkaan '*Korkea*' kuuluvat potentiaaliset lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat (rakennukset ja metsät, joissa on kolopuita tai kolopuupotentiaalia sekä metsän iän perusteella muita lepakoille päiväpiiloiksi soveltuvia kohteita). Rajaukset sisältävät myös tärkeitä tai oletettavasti tärkeitä saalistusalueita, päiväpiilojen läheisyydestä.
- Luokkaan '*Hyvä*' luetaan lepakoille potentiaalisesti tärkeät ruokailualueet ja siirtymäreitit sekä mahdolliset kerääntymisalueet keväällä ja syksyllä. Alueilla on todennäköistä havaita yleensä useampia lajeja ja yksilöitä läpi kauden ja niillä lepakoiden tiheydet ja muu aktiivisuus ovat todennäköisesti lähialueita suurempaa.
- Näiden rajausten ulkopuolelle jäävien alueiden on arvioitu olevan vähemmän merkittäviä yleisesti lepakoille. Näillä alueilla voi kuitenkin esiintyä erityisesti pohjanlepakoita ja satunnaisesti muitakin lajeja.

7 TULOKSET

7.1 Rakennusten potentiaali

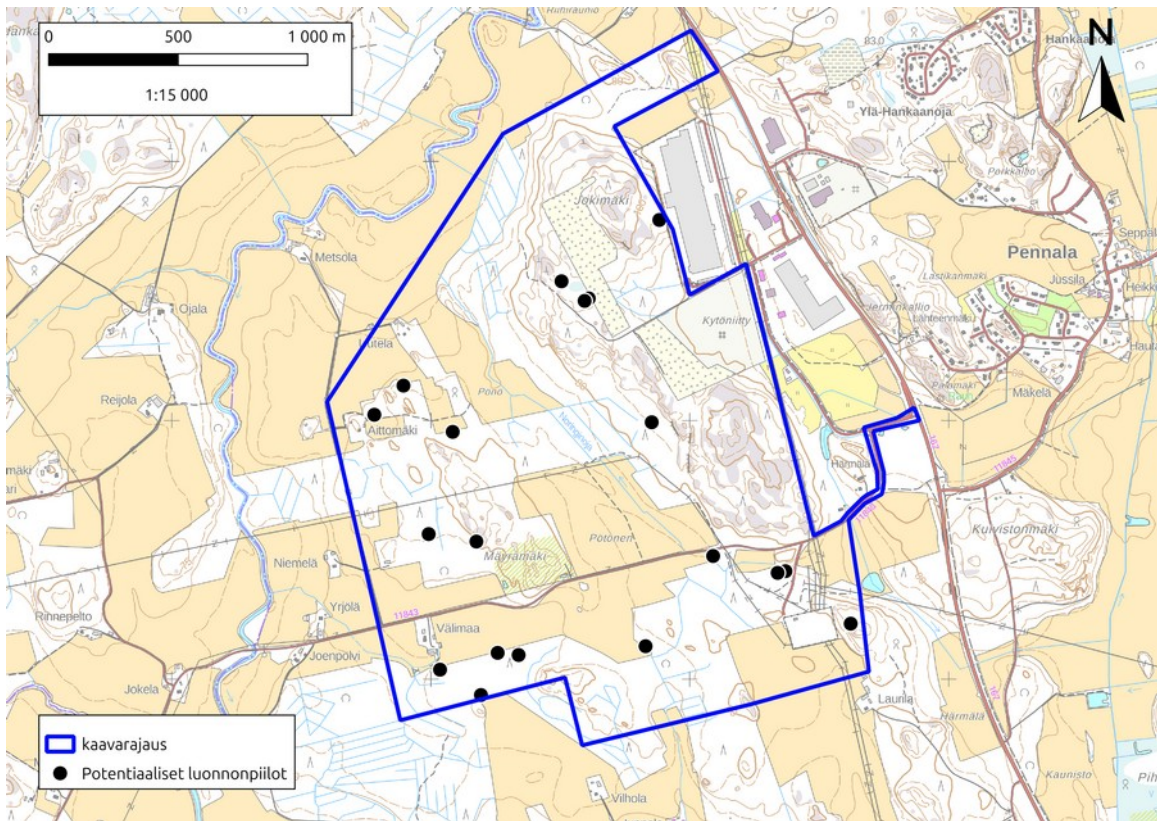
Kaava-alueella tai hyvin lähellä sen rajaa luokiteltiin yhteensä 21 rakennusta kolmiportaisesti (hyvä–kohtalainen–heikko) niiden lepakkopotentiaalin / ulkoarvion perusteella. Luokan hyvä rakennuksia oli 3, kohtalaisia 9 ja heikkoja 9. Arvioinnin tulokset esitetään kuvan 2. kartalla.

Kuva 2. Alueen rakennusten lepakkopotentiali ulkoarvion perusteella.

7.2 Luonnonpiilojen potentiaali

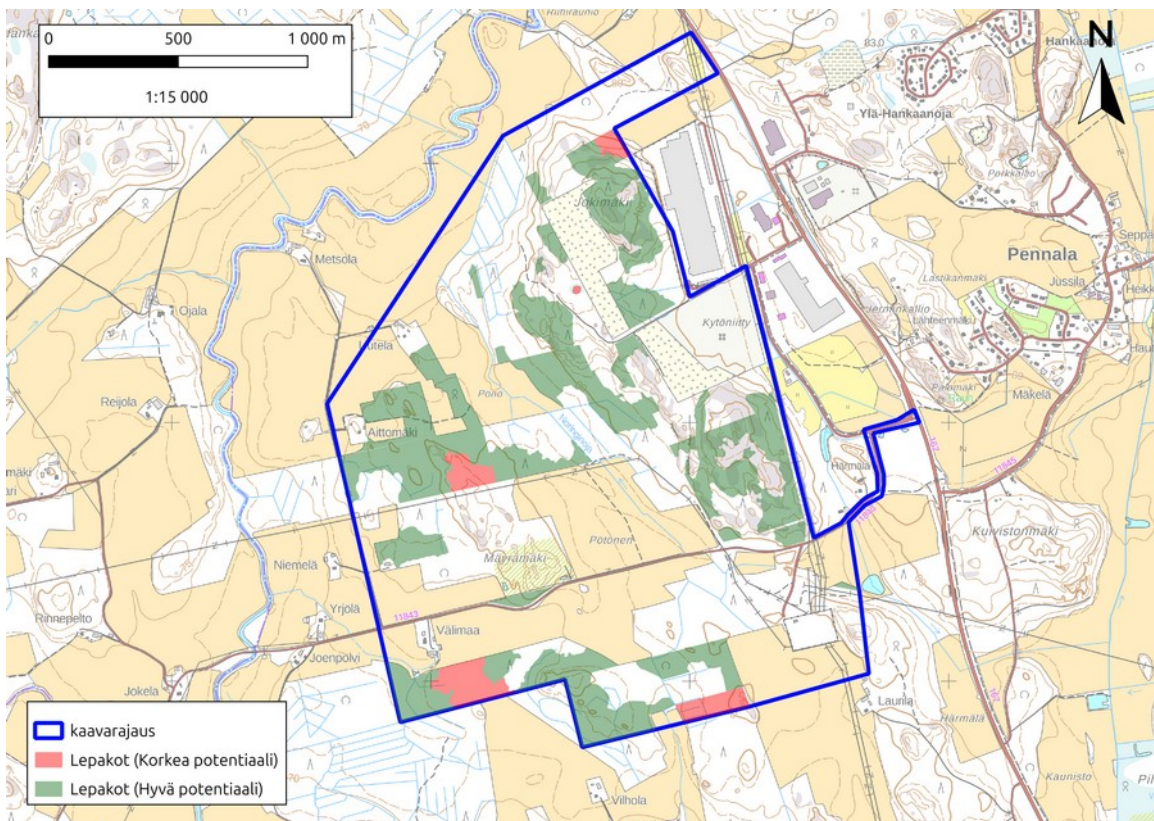
Selvitysalueelta löydettiin ja paikannettiin yhteensä 19 potentiaalista luonnonpiiloa lepakoille. Piilot ovat kolopuita, repsottavia kaarnanalusia ja linnunpönttöjä. Piiloja on hajallaan ympäri aluetta. Kohteiden sijainnit esitetään kuvan 3. kartalla.

Kuva 3. Selvitysalueelta löydetyt potentiaaliset luonnonpiilot.

7.3 Potentiaaliset ympäristöt

Alueen metsäisiä alueita luokiteltiin lepakoiden kannalta kahteen luokkaan niiden potentiaalisuuden perusteella. Luokkien rajaukset esitetään kuvan 4. kartalla.

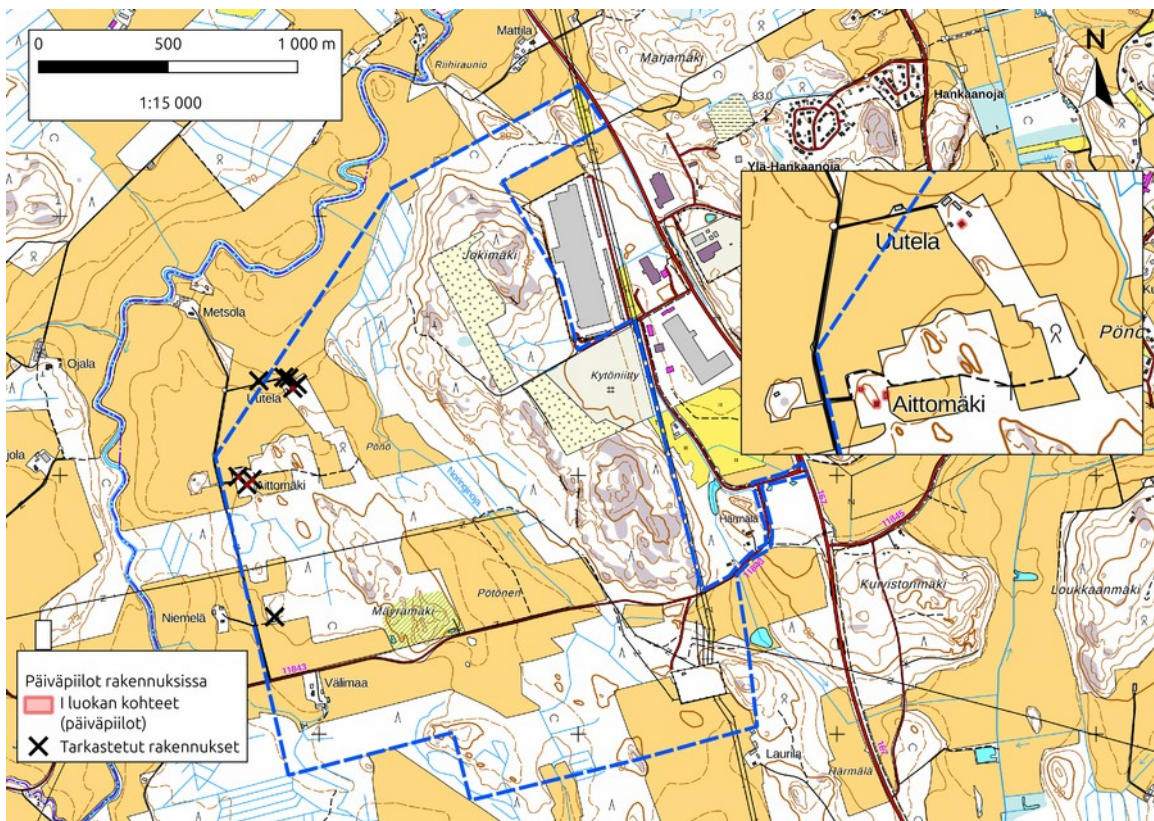

Kuva 4. Lepakoilta potentiaaliset alueet.

7.4 Päiväpiilot rakennuksissa

Potentiaalisista rakennuksista tarkastettiin ulkoarvioluokkiin *hyvä* ja *kohdallinen* sijoittuneet rakennukset, lukuun ottamatta Välimaan tilan rakennuksia, jotka rajattiin ulos hankealueesta. Lisäksi tarkastettiin muutama luokan *heikko* kohde, jotta saatiin varmuutta ulkoarvioitusten pitävyyteen. Tarkastetuista kohteista neljästä (4) löydettiin merkkejä lepakoista. Tarkastetut kohteet ja tulokset esitetään kuvan 5. kartalla.

Uutelan päärakennuksen vintiltä löydettiin kymmeniä papanoita, jotka tulokittiin ei tuoreiksi eli vanhemmiksi kuin kausi 2024, jopa aiemmiksi. Aittomäen kaikista kolmesta rakennuksesta löydettiin lepakoiden papanoita. Päärakennuksen vintin papanat olivat väriltään vaihtelevia (tuoreemman oloisia tummia ja vaaleampia) ja niitä oli kymmeniä eli kyseessä on havaintojen perusteella säännöllinen päiväpiilo. Kahden muun rakennuksen (mökki ja vaja) papanat olivat iäkkäämpiä, ei kaudelta 2024.

Kuva 5. Selvitysalueen tarkastetut rakennukset ja päiväpiilot.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Alueella on esiselvityksen perusteella lepakkopotentiaalia ja eri lajeille soveltuvia saalistusalueita sekä ainakin neljä lepakoiden käyttämää rakennusta ja parikymmentä potentiaalista luonnonpiiloa.

Jotta kaavan ja hankkeen vaikutukset lepakoihin voitaisiin arvioida, suosittelemme alueelle tehtävän tarkemmat lepakkoselvitykset. Lepakkoselvityksessä on keskeistä löytää alueen yhdyskunnat ja asutut päiväpiilot, jotka ovat luonnonsuojelulaille suojeltuja kohteita. Yhdyskuntien sijainnin tietämys auttaa tunnistamaan myös lepakoille tärkeitä siirtymäreittejä ja saalistusalueita.

Alueen kartoittaminen kannattaa aloittaa yleisökyselyllä, ja sen jälkeen on suositeltavaa pyrkiä tarkastamaan ulkoluokituksen perusteella luokkiin hyvä ja kohtalainen luokitellut rakennukset, jotka eivät sisältyneet

sisätarkastuksiin.

Mikäli selvitysalueella on tarkoitus kaataa puita, joissa on koloja tai muita lepakoille soveltuvia onkaloita, kaarnanalusia tms. tai linnunpönttöjä, on näiden kohteiden tarkempi lepakkotarkastus suositeltavaa, jottei luonnonsuojelulakia rikottaisi. Suosittelemme myös sellaisten kohteiden tarkastamista, jotka sijoittuvat hyvin lähelle suunniteltua rakentamista, vaikka ko. puita ei kaadettaisikaan. Puut voivat kuitenkin altistua rakennusaikaiselle melulle ja tärinälle sekä myöhemmin valaistukselle.

Puupiilotutkimuksia voidaan toteuttaa eri tavoin riippuen piilojen luonteesta ja kiivettävydestä. Kohteille voidaan suorittaa päiväaikaan tarkastelu- ja lämpökamerakuvauksia ja UV-valotutkimuksia kulkuaukkoihin jääneiden eritteiden löytämiseksi. Karva-, papana- ja luustonäytteet kuuluvat myös olennaisena osana lepakoiden läsnäolon todentamismenetelmiin.

Lisäksi on mahdollista pyydystää alueella olevia lepakoita ja laittaa niille radiolähettäviä päivehtimispaikkojen löytämiseksi ja/tai suorittaa perinteisempää detektorihavainnointia kohteiden luona ilta- ja aamulentojen aikaan.

Tarkkailut voidaan toteuttaa kesäkuusta alkaen. Tarkastukset suositellaan aloitettavan vasta lintujen ja lepakoidenkin pesimäajan jälkeen elosyyskuussa, jolloin oletettavasti myös piilohin on kertynyt maksimaalinen määrä lepakoiden ulostetta, mutta se ei ole vielä alkanut hajota sään vaikutuksesta.

Alueen yleistä merkitystä lepakoille saalistusalueena ja siirtymäreittien sijaintia on suositeltavaa selvittää aktiivikartoituksella ja passiivihavainnoinnilla. Potentiaalisten saalistusalueiden, potentiaalisten päiväpiilojen ja kohteen eteläisen sijainnin vuoksi suosittelemme aktiivikierrosten määräksi vähintään kolmea (3) käyntiä kesä-elokuun välisenä aikana.

Riippuen miten kaava aiotaan toteuttaa, sillä voi olla vaikutuksia myös kaava-alueen ulkopuolelle. Lepakoihin tällaisia epäsuoria vaikutuksia voi muodostua tärkeimpien siirtymäreittien katkeamisen johdosta ja toisaalta ruokailualueiden pientymisenä, esim. metsäpinta-alan huetessa tai valaistuksen lisääntyessä niillä. On suositeltavaa, paitsi tämän kaavahankkeen yhteydessä, myös laajemmin pyrkiä selvittämään

Orimattilassa systemaattisesti lepakoiden päiväpiilojen sijainteja sekä hahmottelemaan lepakoille tärkeää ekologista verkostoa, joka sisältäisi päiväpiilojen lisäksi siirtymäreitit ja tärkeät ruokailualueet.

LIITTEET

Liite 1. Suomessa tavatut lepakot, niiden levinneisyys ja uhanalaisluokitus.

Liite 2. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

LÄHTEET

BCT – Bat Conversation Trust. Verkkosivut [http://www.bats.org.uk/pages/threats_to_bats.html]. Luettu 29.2.2016.

European Commission, Directorate-General for Environment, *The strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive – Guidance document – A summary*, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2779/3123>

Fure, A. Bats and lighting — six years on. 2012. The London Naturalist No 91. Sähköinen julkaisu.

Lappalainen, M. 2003. Lepakot – Salaperäiset nahkasiivet. Tammi. Helsinki. Toinen painos.

LUOMUS – Luonnontieteellinen keskusmuseo. 2015. Verkkosivut (pääsivu). [<http://www.luomus.fi/fi/suomen-lepakot>]. Luettu 28.8.2015.

Metsänen T. & Tiitinen, P. 2025. Orimattilan Pennalan datacenter alueen luontoselvitykset 2024. Luontoselvitys Metsänen Oy. Sähköinen dokumentti. 17.12.2024 – päivitetty 4.3.2025.

Sierla, L. ym. 2004. *Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa*. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristö 742. Helsinki. 114 s.

SLTY, 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. Sähköinen dokumentti
[https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf]

Söderman, T. 2003. *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa*. Suomen ympäristökeskus. Ympäristöopas 109. Helsinki. 196 s

Vauhkonen, M. 2012. Orimattilan Pennalan osayleiskaavan muutos. Luontoselvitys 2012.

Vihervaara, P., Virtanen, T. ja Välimaa, I. 2008. Lepakot ja metsätalous – Isoviiksisiipponen radioseurantatutkimus UPM-Kymmene Oyj:n Janakkalan Harvialassa sijaitsevilla metsätiloilla 2008. Biologitoimisto Vihervaara Oy.

Liite 1. Suomessa tavatut lepakot, niiden levinneisyys ja uhanalaisluokitus.

Laji	Levinneisyys	UHEX-luokka
<i>Isolepakko (Nyctalus noctula)</i>	Laikuttainen, Etelä-Suomi, muuttaja.	-
<i>Pohjanlepakko (Eptesicus nilssonii)</i>	Tavataan koko maassa. Pohjoisessa harvalukuinen.	LC
<i>Etelänlepakko (Eptesicus serotinus)</i>	Havaittu kahdesti Suomessa.	-
<i>Kimolepakko (Vespertilio murinus)</i>	Laikuttainen, Etelä-Suomi, muuttaja. Lähes jokavuotinen vieras	-
<i>Korvayökkö (Plecotus auritus)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, 63° asti.	LC
<i>Pikkulepakko (Pipistrellus nathusii)</i>	Harvalukuinen, maan etelä- ja lounaisosissa. Havaintoja myös Keski-Suomesta.	VU
<i>Kääpiölepakko (Pipistrellus pygmaeus)</i>	Äärimmäisen harvalukuinen laji maan etelä- ja lounaisosissa.	-
<i>Ripsisiippa (Myotis nattereri)</i>	Harvinainen, tavattu vain eteläisestä Suomesta.	EN
<i>Isoviiksisipiippa (Myotis brandtii)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, 64-65° N asti.	LC
<i>Viiksisipiippa (Myotis mystacinus)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, 64-65° N asti.	LC
<i>Vesisiippa (Myotis daubentonii)</i>	Laajalle levinnyt, Etelä- ja Keski-Suomi, lähes 67° N asti.	LC
<i>Lampisiippa (Myotis dasycneme)</i>	Laikuttainen, Kaakkois-Suomi.	-

Liite 2. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

EU komissio on laatinut ohjeasiakirjan (2021) luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta. Ohjeessa luontodirektiivin 12 artiklan osalta sovelletaan seuraavia määritelmiä:

Lisääntymispaikat

”Lisääntymisellä” tarkoitetaan tässä yhteydessä parittelua, poikimista tai munintaa tai jälkeläisten tuotantoa, jos lisääntyminen tapahtuu suvuttomasti. ”Lisääntymispaikka” määritellään tässä alueeksi, jota tarvitaan paritteluun ja poikimiseen, ja se kattaa myös pesän tai poikimispaikan lähiympäristön, mikäli jälkeläiset ovat riippuvaisia tällaisista alueista. Joidenkin lajien osalta lisääntymispaikka sisältää myös reviirin rajausta ja puolustamista varten tarvittavat rakenteet. Suvuttomasti lisääntyvien lajien osalta lisääntymispaikka määritellään alueeksi, jota tarvitaan jälkeläisten tuotantoon. Lisääntymispaikat, joita käytetään säännöllisesti vuoden aikana tai vuodesta toiseen, on suojattava myös silloin, kun niitä ei käytetä.

Lisääntymispaikka voi näin ollen sisältää seuraavia alueita:

1. parinetsintäalueet
2. parittelualueet
3. alueet pesän rakentamiseen tai muninta- tai synnytyspaikaksi
4. poikimis- tai munintapaikat tai jälkeläisten tuotantopaikat, jos lisääntyminen tapahtuu suvuttomasti
5. munien kehitymis- ja kuoriutumisaikat
6. pesän tai poikimispaikan lähiympäristö, mikäli jälkeläiset ovat riippuvaisia tällaisista alueista
7. laajemmat elinympäristöt, jotka mahdollistavat onnistuneen lisääntymisen, myös ravinnonsaannin.

Levähdyspaikat

”Levähdyspaikoilla” tarkoitetaan tässä yhteydessä alueita, jotka mahdollistavat tietyn eläimen tai eläinryhmän selviytymisen silloin, kun ne eivät ole aktiivisia. Niiden lajien osalta, joilla on alustaan kiinnittymisvaihe, levähdyspaikaksi katsotaan kiinnityspaikka. Levähdyspaikoiksi katsotaan myös rakenteet, joita eläimet luovat levähdyspaikoiksi, kuten pesät, tunnelit ja piilot. Levähdyspaikat, joita käytetään säännöllisesti vuoden aikana tai vuodesta toiseen, on suojattava myös silloin, kun niitä ei käytetä.

Selviytymisen kannalta tärkeät levähdyspaikat voivat kattaa yhden tai useamman rakennelman ja elinympäristön, joita tarvitaan

1. lämmönsäätelyyn (esim. *Lacerta agilis* eli hietasisilisko)
2. lepäämiseen, nukkumiseen tai toipumiseen (esim. *Nyctalus leisleri* eli metsälepakko)
3. piiloutumiseen, suojautumiseen tai pakenemiseen (esim. *Macrothele calpeiana* -hämähäkki)
4. talvehtimiseen (esim. lepakkojen talvehtimispaikat ja *Muscardinus avellanarius* eli pähkinähiiren piilot).

Lepakkoesimerkkinä ohjeessa on metsälepakko (*Nyctalus leisleri*), jota ei ole toistaiseksi tavattu Suomessa. Lajin osalta todetaan sen käyttävän usein puunkoloja paitsi syksyllä soidinpaikkoina, myös lisääntymispaikkoina ”synnytysosastoina” kesäkaudella. Nämä kohteet on katsottu lisääntymispaikoiksi. Lajin levähdyspaikkoja ovat puolestaan suojat, joissa metsälepakko lepää päivisin ja horrostaa talvisin. Tällaisia ovat mm. puunkolot, rakennukset ja toisinaan luolat ja tunnelit, jotka tarjoavat lajille sopivan mikroilmaston. Lajin yksilöt käyttävät myös keinotekoisia pesäpönttöjä tms. Luontodirektiivissä tai EU-komission ympäristöasioiden pääosaston ohjeessa ei aseteta alarajaa tai ehtoja IV-liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen laajuudelle, luonnontilaisuudelle tai paikkaa käyttävien yksilöiden määrälle.

Koordinaattijärjestelmä		GK26	
Korkeusjärjestelmä		N2000	

Turni	Lukum.	Muutos	Suunnittelija	Hyväksyjä	Päiväys
Rakennuskohteen nimi ja osoite PENNALA			Pinnuksen sisältö ASEMAPIIRUSTUS Hulevesien hallinta		Mittakaava 1:400
			Suunnitelma	Työnohje	Tiedosto
			Pinnusnumero		Muutos
hrv. Z.HRASKO-JOHNSON			pih. PIIR	suunn. L.PARIKKA	pvm

Vastaanottaja
Fortum Power and Heat Oy

Asiakirjatyyppi
Hulevesiselvitys

Päivämäärä
11.8.2025

Luonnos

FORTUM POWER AND HEAT OY

PENNALAN VIITESUUNNI- TELMAN HULEVESISELVITYS

FORTUM POWER AND HEAT OY

Päivämäärä	11.8.2025
Laatija	Lauri Parikka
Hyväksyjä	Zuzana Hrasko-Johnson
Kuvaus	Hulevesiselvitys

SISÄLTÖ

1.	Johdanto ja suunnittelualueen kuvaus	1
2.	Mitoitus	1
2.1	Mitoitussateet	1
2.2	Hulevesimäärien laskennalliset muutokset	2
3.	Hulevesien hallintaperiaatteet	2
3.1	Hulevesien hallinnan periaatteet	2
4.	Työmaavesien hallinta	5
4.1	Hulevesien laatu rakentamisen aikana	5
4.2	Hulevesien laatu alueen käytön aikana	5
5.	kaavamääräysten ehdotukset	5
6.	Suosittelvat toimenpiteet ja jatkosuunnittelu	6

LIITTEET

Liite 1. Asemapiirustus, Hulevesien hallinta, 1:4000

1. JOHDANTO JA SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS

Tämä hulevesiselvitys liittyy Orimattilan pohjoisosassa, Pennalassa sijaitsevaan Rautamäentien asemakaavahankkeeseen. Hulevesiselvityksen tehtävänä on määrittää Pennalan datakeskusalueen rakentumisen vaikutukset alueen hulevesien laatuun ja määrään ja osoittaa vaikutusten hallintaan liittyviä ratkaisuja.

Asemakaava-alueella tullaan näkemään merkittäviä maankäytön muutoksia, jotka ratkaisevasti muuttavat alueen hydrologiaa. Osana hulevesiselvitystä on laadittu hulevesien hallinnan viitesuunnitelma, joka on esitetty asemapiirustuksessa (Liite 1, Asemapiirustus, hulevesien hallinta). Suunnitelma perustuu nykyaikaiseen luonnonmukaiseen hulevesien hallintaan, jossa hulevedet hallitaan sekä määrällisesti että laadullisesti.

Työssä on käytetty koordinaattijärjestelmää ETRS-GK26 ja korkeusjärjestelmää N2000. Valuma-alueiden ja virtausreittien määrittämisessä käytettiin Scalgo Live-alustaa sekä Pennalan datakeskuksen viitesuunnitelmaa.

Suunnittelualueen nykytila on kuvattu raportissa ”Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan muutos, hulevesiselvitys” (Ramboll, 2025).

2. MITOITUS

2.1 Mitoitussateet

Hulevesien hallinnan mitoitusperusteena käytettiin taulukossa 1 esitettyjä mitoitussateita. Alueajako on esitetty kuvassa 2. Mitoituksen periaatteena on käytetty kerran viidessä vuodessa tapahtuvaa rankkasadetta. Mitoitussateen kesto on arvioitu valuma-alueen pinta-alan mukaan siten, että alueille VA 1, VA 3 ja VA 4 on käytetty tunnin sadetta ja alueille VA 2 ja VA 5 puolen tunnin sadetta. Mitoitussateissa on huomioitu 40 % lisä, huomioimaan ilmastomuutoksen vaikutuksia.

Taulukko 1. Hulevesien hallinnan mitoituksessa käytetyt mitoitus-

Osavaluma-alue	VA 2 ja VA 5	VA1, VA 3 ja VA 4
Sateen toistuvuus	1/5 a	1/5 a
Sateen kesto [min]	30	60
Sateen intensiteetti [l/s*ha]	112	70

2.2 Hulevesimäärien laskennalliset muutokset

Taulukossa 2 on esitetty virtaamat ja kertymät nykytilassa ja suunnitellussa tilassa sekä kertymän muutokset eri alueille taulukossa 1 esitetyillä mitoitussateilla. Valuntakertoimien määrittämiseen on nykytilassa käytetty Scalgo Liven Land Cover – aineistoa ja tulevassa tilanteessa viitesuunnitelman luonnosta.

Taulukko 2. Hulevesilaskelmat osavaluma-alueittain

Osavaluma-alueet	Nykytila	Suunniteltu tila	Muutos
Alue 1 (21 ha)			
Valuntakerroin	0,08	0,83	0,75
Virtaama [l/s]	110	1250	1140
Kertymä [m ³]	400	4500	4100
Alue 2 (15 ha)			
Valuntakerroin	0,07	0,67	0,60
Virtaama, koko alue [l/s]	120	1 150	1 030
Kertymä, koko alue [m ³]	200	2 100	1900
Alue 3 (60 ha)			
Valuntakerroin	0,09	0,65	0,56
Virtaama, koko alue [l/s]	340	2 740	2 400
Kertymä, koko alue [m ³]	1200	9 800	8600
Alue 4 (35 ha)			
Valuntakerroin	0,07	0,69	0,62
Virtaama, koko alue [l/s]	160	1 710	1 550
Kertymä, koko alue [m ³]	600	6200	5 600
Alue 5 (17 ha)			
Valuntakerroin	0,09	0,64	0,55
Virtaama, koko alue [l/s]	150	1 220	1070
Kertymä, koko alue [m ³]	300	2 200	1 900

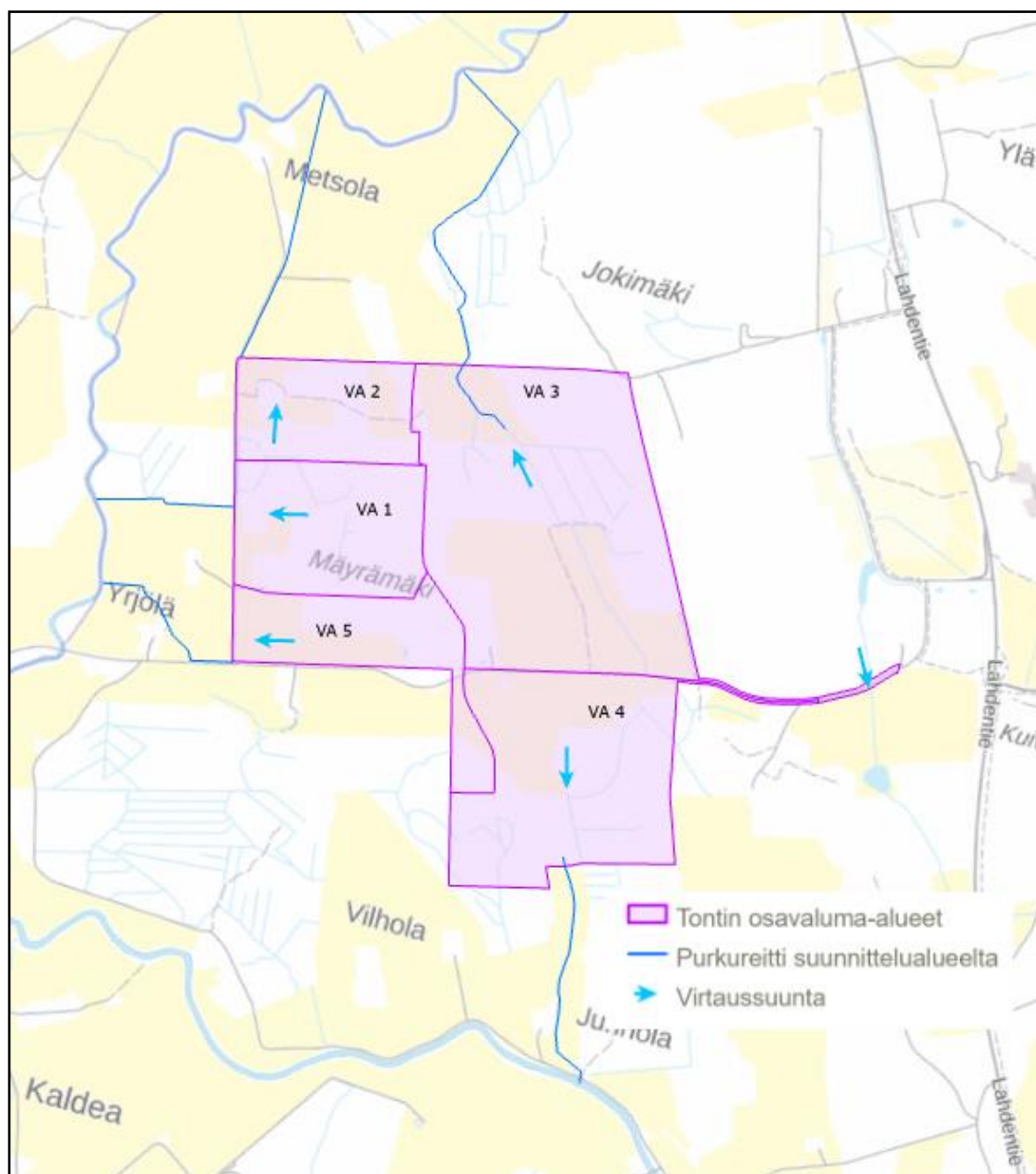
Alueelle esitetyn maankäytön muutoksen vaikutus on hulevesien lisäys noin **22 000 m³** ja tämä määrä on käsiteltävä viitesuunnitelman alueella. Huonon maaperän läpäisevyyden vuoksi käsittely alueella merkitsee lähinnä viivytystä ja puhdistamista.

3. HULEVESIEN HALLINTAPERIAATTEET

3.1 Hulevesien hallinnan periaatteet

Hulevesiä hallitaan sekä tonttikohtaisesti että yleisillä alueilla. Hulevesien hallinnan pääpaino on esipuhdistuksessa ja viivytyksessä, koska alueen maaperä ei mahdollista imeytystä. Hulevesien hallinnan toinen periaate alueella on purkupisteiden hajauttaminen. Hulevedet johdetaan ensisijaisesti viivytyspainanteisiin ja -altaisiin, joissa vesi viipyy ja esipuhdistuu ja sieltä Porvoonjokeen, priorisoiden johtaminen maan pinnalla ojissa ja

painanteissa. Tulvatilanteessa toimivat tulvareitteinä pinnalla oleva oja-verkosto ja painanteet.

Kuva 1. Suunnittelualueen valuma-aluejako ja virtaussuunnat.

Alueen laajuuden vuoksi hulevesien hallintarakenteita hajautetaan eri puolelle aluetta. Ensisijaisesti noudatetaan ja hyödynnetään pintavesien nykyiset virtausreitit. Tarkempi viitesuunnitelman mukainen suunnitelma on esitetty liitteessä 1 (Asemapiirustus, Hulevesien hallinta).

Noringinojan laakso on rakennettavuuden näkökulmasta heikko, mutta se soveltuu hyvin hulevesien hallinnalle. Toinen hulevesien hallinnalle soveltuva vyöhyke sijaitsee nykyisen sähkölinjan tuntumassa. Noringinojan uomaa levennetään viivytyspainanteeksi kolmessa kohdassa. Eteläisin

sijoitetaan Rautamäentien eteläpuolelle, seuraava sähkölinjan alle ja pohjoisin suunnitellun Jokimäentien eteläpuolelle. Lisäksi suunnitellun Jokimäentien pohjoispuolelle sijoitetaan pieni painanne, jossa viivytetään Jokimäentieltä muodostuvia hulevesiä.

Sähkölinjan alle sijoitetaan maaperäolosuhteiden mukaan useita painanteita ja niitä yhdistävä oja. Kaava-alueen sisäinen katu toimii vedenjakajana, josta vesi johdetaan itään päin Noringinojan viivytysaltaaseen ja länteen Metsolantien itäpuolelle sijoitettavaan altaaseen, josta vesi johdetaan tien ali nykyiseen ojaan ja Porvoonjokeen.

Suunnittelualueen lounaiskulman hulevedet käsitellään Metsolantien ja Rautamäentien koilliskulmaan sijoitettavassa painanteessa, josta vesi johdetaan pohjoiseen nykyistä ojaa pitkin Porvoonjokeen. Lisäksi katuvesille sijoitetaan erillinen painanne Jokimäentien pohjoispuolelle, jossa käsitellään Jokimäentien länsipuolen ja Metsolantien pohjoisosan katuvesiä.

Rautamäentien eteläpuolella sijaitsevalta alueelta kertyvät hulevedet käsitellään kahdessa painanteessa. Toinen sijoitetaan länteen ja toinen etelään. Kumpikin allas / painanne purkautuu nykyiseen ojaan, joka virtaa Junnolan pihapiirin itäpuolella etelään päin Porvoonjokeen.

Mikäli tässä kuvattujen hulevesirakenteiden kapasiteetti ei riitä, viivytys tapahtuu myös tonttialueilla. Tonttialueiden viivytysvelvollisuus on viivyttaa **2 m³** vettä jokaista **100 m²** vettä läpäisemätöntä pintaa kohden.

4. TYÖMAAVESIEN HALLINTA

4.1 Hulevesien laatu rakentamisen aikana

Rakentamisen aikaisesta työmaavesien hallinnasta tulee laatia oma suunnitelmansa ennen rakennustöiden aloitusta urakoitsijan toimesta. Rakentamisen aikana vesiin päätyy kiintoainesta, ravinteita ja muita aineita työkoneista ja maan pinnalta usein paljon enemmän kuin rakennustilanteessa. Tämän vuoksi työmaavesien laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tehokkain tapa ehkäistä haitta-aineiden pääsyä veteen on edetä työmaalla vaihteittain ja säästää mahdollisimman paljon nykyistä kasvillisuutta. Pintamaan poistosta ja maanmuokkauksesta aiheutuu suurin osa kiintoainespäästöistä. Kiintoainesta voidaan laskeuttaa laskeutusaltaissa, erillisissä väliseinällisissä konteissa tai vastaavissa, tähän tarkoitukseen kehitetyissä rakenteissa. Urakoitsijan tulee seurata rakenteen toimivuutta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin vedenlaadun parantamiseksi.

Alueelle suunnitellut lopulliset, alueella pysyvästi toimivat hulevesien hallintarakenteet ei ole tarkoitettu työmaavesien hallintaan ja nämä toteutetaan vasta muiden rakenteiden valmistumisen jälkeen. Pysyviä hallintarakenteita rakennetaan kuivana aikana, ei sateisena ajankohtana. Alueellisia hulevesipainanteita ei saa käyttää työmaavesien hallintaan myöhemmissäkään urakkavaiheissa, kuten kiinteistöjä rakennettaessa. Näihin painanteisiin on tuolloin jo vakiintunut kasvillisuus ja niihin ei saa päästää merkittävää kiintoainekuormitusta eikä haitallisia aineita.

4.2 Hulevesien laatu alueen käytön aikana

Maankäytön muutosalueilta virtaavat hulevedet ovat pääasiassa varsin puhtaita. Mahdollisia haitta-aineita ovat muun muassa kiintoaines, ravinteet ja bakteerit. Rakennusten katoilta virtaavat hulevedet ovat varsin puhtaita muutamia katemateriaaleista riippuvia metalleja (Zn, Cu) lukuun ottamatta, joiden pitoisuudet ovat yleensä kuitenkin maltillisia. Pääosa haitta-aineisesta on sitoutunut kiintoainekseen. Hulevesiä tullaan viivyttämään alueella, jolloin samanaikaisesti saadaan toteutettua myös hulevesien laadullista hallintaa laskeuttamalla kiintoaineista, johon pääosa haitta-aineista on sitoutunut.

5. KAAVAMÄÄRÄYSTEN EHDOTUKSET

Asemakaavamääräyksien tarkoitus on turvata tonttialueen kestävää hulevesien hallintaa. Suunnittelualueen maaperäolosuhteiden vuoksi alueen tonttialueilla hulevesien imeytyminen onnistuu huonosti. Hulevesien hallintaa voidaan edistää viivytyksellä ja haihduttamalla. Kummassakin

tapauksessa avainasemassa on kasvillisuus, varsinkin kookkaiden puiden säästäminen tai istuttaminen on tärkeää. Tämä voidaan edistää ehdolla, että tonttialueille istutetaan puita ja muuta kasvillisuutta siltä osin, missä se on mahdollista. Määräyksien avainsanoihin kuuluvat viivyttäminen ja kasvillisuus.

Vettä läpäisemättömiltä pinnoilta tulevia hulevesiä tulee viivyttää alueella siten, että hulevesirakenteiden viivytystilavuuden tulee vastata alueen rakentamisen myötä syntynyttä viivytystarvetta. Hulevesirakenteiden tulee tyhjentyä viivytystilavuuden osalta 24–36 tunnin kuluessa täyttymisestään ja niihin tulee suunnitella hallittu ylivuoto. Suunnittelualueen tulvareittien säilyminen ja toteutuminen on varmistettava.

Hulevesien hallintarakenteiden viivytystilavuus tulee vastata seuraavaa vaatimusta: Hulevesien viivytytys on tonttialueilla 2 m³ jokaista 100 m² vettä läpäisemätöntä pintaa kohden.

6. SUOSITELTAVAT TOIMENPITEET JA JATKOSUUNNITTELU

Hulevesien selvityksen ja suunnitelman tarkoituksena oli kartoittaa hulevesiä koskevat reunaehdot kaavoituksen tueksi ja esittää hulevesien hallintaratkaisujen tilavaraukset. Hulevesien hallintamenetelmissä on huomioitu sekä määrällinen että laadullinen hallinta.

Hulevesiä suositellaan viivyttäväksi tonteilla 2 m³/ 100 m² vettä läpäisemätöntä pintaa kohden. Suunnittelualueen tulvareittien säilyminen ja toteutuminen on varmistettava.

Rakentamisen aikana on kiinnitettävä erityistä huomiota syntyviin työmaavesiin. Työmaavedet, joissa on tyypillisesti korkea kiintoainepitoisuus, tulee käsitellä ennen niiden johtamista vesistöön tai pysyviin hulevesien hallintarakenteisiin.

Hulevesien hallinnassa pyritään luonnonmukaiseen ja hajautettuun, hulevesien syntypaikoilla tapahtuvaan hulevesien hallintaan. Suunnittelualueella pyritään toteuttamaan ympäristöön soveltuvia ensisijaisesti maanpäällisiä hulevesien hallintaratkaisuja.

Jatkosuunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

- Tarkastettava pelloille kaivetut maanalaiset putket ja niiden vaikutukset suunnittelualueen hulevesien hallintaan.
- Tarkastettava kallioesiintymiä ja topografia nykyisen sähkölinjan alla.

- Tarkastettava Noringinojan tarkka linjaus suunnittelualueen ulkopuolella Porvoonjokeen asti.
- Tarkastettava nykyinen pääojaverkosto (esim. ojan pohjan mittaukset).